Keraban Stivnakke

JULES VERNE

Jules Verne

Keraban Stivnakke

Rejse fra Konstantinopel til Skutari rundt om det sorte Hav

eBibliotek 1800

2022

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Jules Verne: *Keraban Stivnakke* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Jules Verne: *Keeraban Stivnakke* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

BY NC SA

Indhold

Forside

Ophavsret og brugsbetingelser

1. del

1.
Van Mitten og hans tjener Bruno spadserer omkring, ser og passiarer, men forstår ikke det mindste af, hvad der foregår omkring dem.

2.
Intendant Scarpante og kaptajn Yarhud drøfter planer, som det kan være godt at kende.

3.
Seigneur Keraban bliver overrasket ved at træffe sin ven van Mitten.

4.
Endnu mere stivsindet end nogen sinde før holder seigneur Keraban de ottomanske autoriteter stangen.

5.
Seigneur Keraban hævder på sin vis sine anskuelser om rejser og forlader Konstantinopel.

6.
De rejsende begynder at støde på vanskeligheder, særlig i Donau-deltaet.

7.
Hestene foran vognen gør af angst den anstrengelse, som postillonens pisk ikke havde kunnet få dem til at gøre.

8.
Læseren skal have den fornøjelse at gøre bekendtskab med den unge Amasia og hendes forlovede Ahmet.

9.
Der mangler ikke meget i, at kaptajn Yarhuds plan mislykkes.

10.
Ahmet tager en energisk beslutning, som dog kan siges at være fremtvunget af omstændighederne.

11.
En smule drama blander sig ind i denne fantastiske rejsebeskrivelse.

12.
Van Mitten fortæller en tulipanhistorie, som måske kan interessere læseren.

13.
Man skrår gennem det gamle Tauris.

14.
Seigneur Keraban viser sig at være dygtigere til geografi end hans nevø Ahmet havde troet.

15.
Seigneur Keraban, Ahmet, van Mitten og deres tjenere forsøger sig som salamandre.

16.
Hvilken tobak er bedst, den persiske eller den lilleasiatiske.

17.
Der indtræffer en meget alvorlig begivenhed, som slutter første del af denne historie.

2. del

1.
Seigneur Keraban er rasende over at have rejst med jernbane.

2.
Van Mitten bestemmer sig til at give efter for Brunos forestillinger, og hvad der følger deraf.

3
Bruno spiller sin kammerat Nizib et puds, som læseren måske dog nok vil tilgive ham.

4.
I hvilket alt foregår under lynenes blinken og tordenens musik.

5.
Hvad man taler om, og hvad man ser på vejen fra Atina til Trebisond.

6.
Flere nye personer, som seigneur Keraban møder i karavanseraiet i Rissar.

7.
Dommeren fra Trebisond foretager sine undersøgelser på en ganske snild måde.

8.

Som slutter på en meget uventet måde, især for ven van Mitten.

9.

Ved at forlove sig med den ædle Sarabul har van Mitten den ære at blive seigneur Yanars svoger.

10

Denne fortællings helte farer frem uden at spilde dag eller time.

11.

Seigneur Keraban retter sig efter førerens mening, lidt imod Ahmets ønske.

12.

Forskellige småsamtaler mellem den ædle Sarabul og hendes nye forlovede.

13.

Efter at have holdt stand mod sit æsel holder seigneur Keraban stand mod sin værste dødsfjende.

14.

Van Mitten forsøger at klare stillingen for den ædle Sarabul.

15.

Seigneur Keraban er mere egensindig end nogen sinde før.

16.

Der gives dog ikke noget, som bedre kan ordne alt, end tilfældet.

Om "Keraban Stivnakke"

1. del

1.
Van Mitten og hans tjener Bruno spadserer omkring, ser og passiarer, men forstår ikke det mindste af, hvad der foregår omkring dem.

På denne dag, den 16. august, kl. 6 om aftenen, var Tophanepladsen i Konstantinopel, der for det meste vrimler af mennesker, tavs og næsten øde. Set oppe fra trappen, der fører ned til Bosporus, var billedet tillokkende, men livet manglede; nogle enkelte fremmede var de eneste, der gik hen over den, for så med hurtige skridt at ile ind i de snævre, smudsige, med gule hunde overfyldte stræder, der fører til forstaden Pera. Dette kvarter er særligt forbeholdt europæerne, hvis hvide huse aftegner sig mod den cypresbegroede højs mørke baggrund.

Det vil sige, denne plads er altid malerisk, selv uden menneskemylderets brogede dragter, den fængsler øjet med sin Mahmudmoské med de slanke minareter, sit skønne springvand i arabisk stil, sine butikker, hvor der sælges sorbet og konditorvarer, sine udstillinger af græskar og smyrnameloner og skutaridruer, sin trappe, ved hvilken hundreder af brogetfarvede småbåde lægger til, hvis årer snarere kærtegner end kløver Det gyldne Horns og Bosporus' blå vande.

Men hvor var da på dette klokkeslæt Tophanepladsens sædvanlige spadserende: Perserne med deres kokette astrakanshuer, grækerne i deres fustaneller med de tusinde folder, de næsten altid militærklædte tjerkessere, arnauterne, hvis solbrændte hud tittede frem under de broderede trøjer, og

tyrkerne, osmanlierne, disse sønner af det antikke Byzans og det gamle Stambul, hvor var de dog henne?

Det kunne sikkert ikke have nyttet at spørge to fremmede, to vesterlændere, der gik omkring med næsen i vejret og stirrede på den ensomme plads; de ville ikke have kunnet give svar på dette spørgsmål.

Men det var ikke nok med det. I den egentlige by på den anden side havnen ville en turist have fået det samme indtryk af tavshed og forladthed.

Hinsides Det gyldne Horn syntes hele det amfiteatralsk byggede Konstantinopel at være sovet ind. Var der da virkelig ingen, der vågede i Serai-Burnupalæet? Var der ingen troende, ingen pilgrimme i Ahmedmoskéen, i Bayezidiéh, i Hagia Sophia og Suleimaniéh? Tog den skødesløse vogter af Seraskiertårnet sig en lur, ligesom hans broder i Galatatårnet, der begge havde det hverv at holde øje med ildebrandene, som er så hyppige i byen? Al bevægelse var standset, lige til den i havnen, trods dens mange østrigske, franske og engelske dampere og alle mulige småskibe.

Var dette virkelig det så højt priste Konstantinopel, denne Østerlandets drøm, som Konstantin og Muhammed den Anden havde gjort til virkelighed? Det var det, de to fremmede forbavset spurgte sig selv om, mens de vandrede rundt på pladsen. Og når de ikke gav noget svar på spørgsmålet, så var det ikke, fordi de ikke kendte landets sprog. De forstod tilstrækkelig godt tyrkisk, den ene, fordi han i årevis havde brugt det til sin handelskorrespondance, den anden, fordi han ofte havde tjent sin herre som sekretær, skønt han i virkeligheden kun var hans tjener.

Det var to hollændere fra Rotterdam, Jan van Mitten og hans tjener Bruno, som en ejendommelig skæbne havde ført til det yderste Europas grænser.

Van Mitten var en mand på 45-46 år, blond, med blå øjne, gult kindskæg og fipskæg, uden overskæg, med røde kinder, en næse, der var lidt for lang til ansigtet, bredskuldret, lidt over middelhøjde, en rigtig hollænder, og tydeligvis en meget brav fyr. Han var upåtvivlelig et af disse bløde, medgørlige mennesker, der hellere giver efter på alle punkter end indvikler sig i en strid, der er langt mindre skabt til at byde end til at lyde, disse rolige, flegmatiske personer, om hvilke man i almindelighed siger, at de ikke har nogen vilje, selv når de indbilder sig at have en. Nå ja, de er ikke dårligere mennesker for det.

Én gang, men også kun en eneste gang i sit liv, havde van Mitten, efter at være blevet drevet til det yderste, indviklet sig i en disput, som havde de alvorligste følger. Den dag var han rigtig gået ud af sit gode skind, men var siden krøbet ind i det igen.

I virkeligheden ville han måske have gjort bedre i at give efter, og han ville uden tvivl ikke have betænkt sig på at gøre det, hvis han havde vidst, hvad fremtiden bar i sit skød til ham. Men det er ikke rigtigt at foregribe de begivenheder, som denne historie skal berette om.

"Nå, herre?" sagde Bruno til ham, da de begge var nået til Tophanepladsen.

"Nå, Bruno?"

"Vi er altså i Konstantinopel nu?"

"Ja, Bruno, vi er i Konstantinopel, det vil sige nogle tusinde mil fra Rotterdam."

"Synes De ikke, herre, at vi nu er kommet langt nok bort fra vort kære Holland?"

"Vi kan aldrig komme for langt bort fra det," svarede van Mitten dæmpet, som om Holland var lige ved siden af og kunne høre ham.

Van Mitten havde i Bruno en absolut hengiven tjener. Denne brave fyr lignede, i det ydre i det mindste, ikke så ganske lidt sin herre – så meget, som respekten tillod ham det. De havde levet sammen så længe; i tyve år havde de næppe været skilt fra hinanden en eneste dag. Om Bruno måske ikke netop var blevet en ven i huset, var han dog mere end en tjener. Han udførte sin tjeneste med flid og omhyggelighed og betænkte sig ikke på at give råd, som van Mitten i reglen stod sig godt ved at følge; ja, af og til kom han med bebrejdelser, som hans herre uden indvendinger tog imod. Hvad der oprørte ham, var at van Mitten stod på pinde for alverden, at han ikke kunne modsætte sig nogen andens vilje, at han kort sagt manglede karakter.

"Det vil en gang bringe Dem ulykke," gentog han tit, "og mig med ved samme lejlighed." – Det må her bemærkes, at Bruno, der på dette tidspunkt var 40 år gammel, af naturen var tilbøjelig til at blive, hvor han en gang var sat, og kunne ikke udstå rejser. Ved at trætte sig på den måde sætter man sin organismes ligevægt på spil, man slider sig op, man magres af, og Bruno, der havde den vane at lade sig veje hver uge, passede omhyggeligt på, at han ikke mistede sit gode huld. Da han trådte i van Mittens tjeneste, udgjorde hans legemes vægt endnu ikke 100 pund. Han var følgelig ydmygende mager af en

hollænder at være. Men i løbet af et år havde han, takket være husets udmærkede levemåde, taget 30 pund på og kunne således vise sig, hvor det skulle være. Han kunne nu takke sin herre for at veje 167 pund, og han håbede på sine gamle dage at nå op til 200. Han befandt sig vel, hvor han var, og uden meget tvingende omstændigheder ville Bruno aldrig have bekvemmet sig til at forlade hverken huset ved Nieuwe-havnekanalen eller sin gode stad Rotterdam, der i hans øjne var den første stad i Holland, eller sit kære Holland, der efter hans mening var det herligste kongerige i verden. Ikke des mindre var det uomstødeligt, at Bruno bemeldte dag befandt sig i Konstantinopel, i det gamle Byzans, i tyrkernes Stambul, i det ottomanske kejserdømmes hovedstad.

Hvem var da egentlig van Mitten? Hverken mere eller mindre end en rig købmand fra Rotterdam, der handlede med tobak, med de bedste produkter fra Havanna, Maryland, Virginia, Varinas, Portorico og særlig Makedonien, Syrien og Lilleasien.

I tyve år havde van Mitten gjort omfattende forretninger med huset Keraban i Konstantinopel, der udskibede sine velrenommerede og garanterede tobakker til alle fem verdensdele.

Ved brevveksling med dette hus var den hollandske købmand endelig kommet så vidt, at han kendte det tyrkiske sprog til bunds, og, som sagt, Bruno talte det af deltagelse for sin herre, og fordi han var fuldstændig inde i hans forretninger, ikke mindre godt end han selv.

Det var endog blevet aftalt mellem de to særlinge, at de, så længe de var i Tyrkiet, ikke ville tale andet end tyrkisk med hinanden. Havde deres dragter ikke vidnet om det modsatte,

kunne man godt have antaget dem for to osmanner af god gammel stok, hvilket i høj grad faldt i van Mittens smag, men derimod aldeles ikke behagede Bruno.

Desuagtet fandt denne lydige tjener sig i hver morgen at sige til sin herre:

"*Efendum, emriniz né dir?*", hvilket betyder: Hvad ønsker De, herre?

Og denne svarede ham igen på godt tyrkisk:

"*Sitrimi, pantalunymi furtcha*", hvilket er udlagt: Børst min frakke og mine bukser.

Van Mitten og Bruno kunne altså ikke føle sig forulempede af opholdet i Konstantinopel, for det første, fordi de talte landets sprog så godt, og dernæst, fordi de ikke kunne undgå at blive venskabeligt modtaget af huset Keraban, hvis chef allerede havde gjort en rejse til Holland og i overensstemmelse med modsætningernes lov havde knyttet venskab med sin handelsven i Rotterdam. Dette var endog hovedgrunden til, at van Mitten, efter at have forladt sit land, var faldet på den tanke at drage til Konstantinopel, til, at Bruno havde fundet sig i at følge ham, og til, at de nu begge befandt sig på Tophanepladsen.

Lidt tidligere havde den som sagt været ganske øde; men nu begyndte nogle enkelte fremmede dog at vise sig. Også to, tre af sultanens undersåtter dukkede efterhånden op, og ejeren af en café for enden af pladsen begyndte så småt at stille sine borde op.

"Inden en time," sagde en af disse tyrkere, der spadserede hen over pladsen, "vil solen have dukket sig ned i Bosporus' vande, og så ..."

"Ja, så," svarede den anden, "vil vi kunne spise, drikke og især ryge, så meget vi har lyst til."

"Denne ramadanfaste er en smule lang."

"Som alle faster."

To fremmede, der gik forbi caféen, vekslede ligeledes nogle bemærkninger:

"Det er dog nogle underlige fyre, de tyrker," sagde den ene af dem. "En fremmed, der kommer til Konstantinopel i denne kedsommelige fastetid, må virkelig få et højst bedrøveligt indtryk af Muhammed den Andens hovedstad."

"Åh," svarede den anden, "London er da heller ikke videre morsom om søndagen. Når tyrkerne faster om dagen, tager de oprejsning om natten, og når det kanonskud, der forkynder solens nedgang, har lydt, vil gaderne med stegenes og drikkevarernes duft og røgen fra chibukerne og cigaretterne atter antage deres sædvanlige udseende."

Disse to fremmede havde åbenbart ret, for i samme øjeblik kaldte caféværten på sin opvarter og råbte til ham:

"Sørg for, at alt er på rede hånd; om en time vil de fastende strømme til, og så går det ordentlig løs."

De to fremmede fortsatte imidlertid deres samtale. "Jeg ved ikke, hvordan det kan være," sagde den første, "men det forekommer mig, at Konstantinopel næsten er interessantere under denne ramadanperiode end ellers. Er dagen trist og kedsommelig, så er nætterne til gengæld så meget muntrere og mere støjende."

"Ganske vist, det er virkelig en modsætning." Og alt imedens disse to udvekslede deres bemærkninger, betragtede tyrkerne dem ikke uden misundelse.

"De er lykkelige, disse fremmede," sagde den ene. "De kan drikke, spise og ryge, når de finder for godt."

"Ja," svarede den anden, "men for øjeblikket finder de ikke en eneste bedekølle eller rispilaf eller baklavakage, ikke engang en skive melon eller agurk ..."

"Fordi de ikke ved, hvor de gode steder er. Har man blot nogle piastre på lommen, finder man altid forekommende sælgere, der har fået fripas af Muhammed."

"Ved Allah," sagde den ene, "mine cigaretter begynder at blive alt for tørre i lommerne," og i det samme tog han en op og tændte den.

"Tag dig i agt," advarede hans ledsager ham, "hvis der går en lidt nøjeregnende ulema forbi, så ..."

"Så sluger jeg simpelthen min røg, og han får ingenting at se," svarede den anden.

De fortsatte derpå deres vej ind i de gader, der fører til forstæderne Pera og Galata.

"Herre," udbrød Bruno, der havde set sig om til højre og venstre, "det er virkelig en besynderlig by; siden vi har forladt vort hotel, har vi knap set andet end et par skygger af konstantinopolitanere. Alt sover i gaderne, på kajerne, på pladserne, ja endog de store, gule hunde, der ikke engang gider rejse sig for at bide en i læggene. Hør, herre, hvad de rejsende så end fortæller, man vinder ikke noget ved at rejse. Så holder jeg dog mere af vor gode stad Rotterdam og vort gamle Hollands grå himmel."

"Tålmodighed, Bruno, tålmodighed," svarede den rolige van Mitten. "Det er jo kun et par timer siden, vi kom. Imidlertid må jeg medgive dig, det ikke just er det Konstantinopel, jeg havde

tænkt mig. Man bilder sig ind, at man rejser lige ind i Orienten, at man dukker ind i et eventyr fra Tusind og en Nat, og så finder man sig i stedet for ..."

"Et umådeligt kloster," sagde Bruno, "mellem folk, der er lige så triste som indespærrede munke."

"Min ven Keraban vil forklare os, hvad alt dette betyder," svarede van Mitten.

"Men hvor er vi for øjeblikket?" spurgte Bruno. "Hvad er dette for en plads, og hvad er det for en kaj?"

"Hvis jeg ikke tager fejl," svarede van Mitten, "så er vi på Tophanepladsen ved den yderste ende af Det gyldne Horn. Der er Bosporus, som bader Asiens kyst, og på den anden side havnen kan du skimte Serailpynten og den tyrkiske by, der udbreder sig oven over."

"Seraillet?" udbrød Bruno, "oh, det er sultanens palads, hvor han bor med sine firs tusinde odalisker."

"Firs tusinde, det er meget, Bruno; det er dog nok lovlig meget, selv for en tyrk. I Holland, hvor man kun har en kone, kan det undertiden falde vanskeligt nok at få lov til at være herre i huset."

"Nå, nå, herre, lad os ikke tale om det, i alt fald så lidt som muligt."

Bruno vendte sig derpå om mod den stadig øde café og fortsatte:

"Det forekommer mig, at der ligger en café der. Det har taget på kræfterne at komme ned gennem denne Pera-forstad. Tyrkiets sol varmer som en bageovn, og det skulle ikke forbavse mig, om min herre følte trang til at tage sig en eller anden forfriskning."

"Det vil vel med andre ord sige, at du er tørstig," svarede van Mitten; "godt, lad os gå ind på caféen."

De tog begge plads ved et lille bord udenfor udgangsdøren.

"*Cawadji*!" råbte Bruno og bankede i bordet.

Der kom ingen.

Bruno kaldte højere, og endelig viste værten sig i det indre af lokalet, men syntes slet ikke at have travlt med at komme ud.

"Fremmede!" mumlede han, så snart han så de to kunder ved bordet. "Tror de da virkelig, at ..."

"*Cawadji*!" forlangte van Mitten.

"Når kanonskuddet har lydt," svarede værten.

"Hvad kommer *cawadji* og kanonskud hinanden ved?" spurgte Bruno.

"Hvis De ingen *cawadji* har," sagde van Mitten, "så giv os et glas rød *rathlokum*; det skal være godt, siger man."

"Når kanonskuddet har lydt," svarede værten atter og trak på skuldrene.

"Hvad pokker er der med det kanonskud?" sagde Bruno og så spørgende på sin herre.

"Hvis De ingen *rathlokum* har, så lad os da få en kop mokka eller en sorbet, eller hvad huset formår."

"Når kanonskuddet har lydt. Ikke før," svarede værten, og uden videre ceremonier gik han atter ind i lokalet.

"Herre," sagde Bruno, "skal vi ikke gå, den hallunk af en tyrk svarer jo kun med kanonskud."

"Jo, kom, Bruno," svarede van Mitten, "vi må vel et eller andet sted kunne finde en café, der vil servere noget for os."

De gik da atter ud på pladsen.

"Det ville ikke være for tidligt, om vi nu traf vor ven, hr. Keraban; så kunne vi få at vide, hvad alt dette her skal betyde."

"Vi må have en smule tålmodighed. Vi kunne jo træffe ham her på pladsen, sagde de."

"Men ikke før kl. 7, herre. Det er her ved Tophanetrappen, at hans båd skal komme og hente ham, for at føre ham over på den anden side af Bosporus til hans villa i Skutari."

"Du har ret, Bruno, han vil kunne forklare os, hvad der foregår her. Han er en ægte osmanli, en af det gammeltyrkiske partis trofaste, der aldrig tillader nogen som helst slags forandring i skikke eller nogen åndelig udvikling, en der foretrækker diligencen for jernbanen og tartanen for dampskibet. I de tyve år, jeg har kendt ham, er der ikke foregået den mindste forandring med ham. Da han for tre år siden kom til Rotterdam, var det i en postkaret, og rejsen havde varet en måned i stedet for otte dage. Mange egensindige har jeg truffet i mit liv; men han overgår dem alle."

"Han vil blive forbavset ved at se Dem her, herre."

"Det kan nok hænde sig," svarede van Mitten. "Men vi vil i det mindste sammen med ham føle os rigtigt i Tyrkiet. Min ven Keraban ville vist aldrig samtykke i at klæde sig i de nymodens tyrkers blå frakke og den røde fez."

"Når de tager deres fez af, ser de ud som flasker, der skyder proppen af sig," sagde Bruno leende.

"Han vil nok være klædt, som da han besøgte os hjemme i Holland, med vid turban, brandgul eller kanelfarvet kaftan ..."

"En ægte daddelhandler," afbrød Bruno.

"Ja, en daddelhandler, men en, der kunne sælge dadler af guld og endda spise så mange, han ville. For han driver en

handel, der skal til i en by, hvor man ryger fra morgen til aften, og tit endog fra aften til morgen."

"Ryger man?" spurgte Bruno. "Hvor er de folk, der ryger, herre? Jeg ser ingen. Og jeg, som bildte mig ind, at jeg foran hver dør skulle se grupper af tyrkere med deres lange, slangeagtige piber og pattende på ravspidser. Nej, ikke så meget som en cigar eller cigaret ser man."

"Jeg forstår det slet ikke, Bruno," svarede van Mitten, "man ser i sandhed mere tobaksrøg i Rotterdams gader end her i Konstantinopel."

"Men er De også vis på, herre, at vi ikke har taget en forkert vej? Er det nu også Tyrkiets hovedstad? Jeg tør vædde på, at dette slet ikke er Det gyldne Horn, men Themsen med sine tusinder af dampbåde. Den moské der nede, det er ikke Hagia Sophia, det er St. Paulskirken. Denne by skulle være Konstantinopel? Aldrig i livet! Det er London."

"Stop, stop, Bruno," svarede van Mitten. "Du er alt for nervøs af en hollænder at være. Vær dog rolig, tålmodig og flegmatisk, som din herre, og lad dig ikke forbavse af noget. Vi rejste ud fra Rotterdam, ved du jo?"

"Ja vel," sagde Bruno og rystede på hovedet.

"Vi er dernæst kommet over Paris, St. Gotthard, Italien, Brindisi og Middelhavet, og du vil dog næppe have mig til at tro, at postdamperen efter flere dages rejse har sat os af ved London Bridge i stedet for på Galatabroen."

"Nej, men ..." afbrød Bruno.

"Jeg opfordrer dig også indtrængende til ikke at komme med den slags spøgefuldheder i min ven Kerabans nærværelse. Han kunne let tage dig det meget ilde op og blive kort for hovedet."

"Jeg skal tage mig i agt, herre. Men siden man nu intet kan få at styrke sig på her, er det vel i det mindste tilladt at ryge sig en pibe, hvis De da ikke finder noget upassende i det."

"Aldeles ikke, Bruno. I min egenskab af tobakshandler er intet mig mere behageligt end at se folk ryge. Det kan næsten ærgre mig, at naturen kun har udstyret os med én mund. Ganske vist har man næsen til en pris tobak ..."

"Og tænderne til at tygge den," svarede Bruno og stoppede i det samme sin store, malede porcelænspibe. Derpå tændte han den ved sit fyrtøj og tog nogle drag af den, ikke uden åbenbar tilfredshed.

Men i samme øjeblik kom de to tyrkere, der så stærkt havde protesteret mod ramadanens spægelser, atter ud på pladsen, og netop han, der så ugenert røg sin cigaret, fik øje på Bruno, der drev rundt med piben i munden.

"Ved Allah!" sagde han til sin ledsager, "der er nu igen en af disse fremmede, som ikke generer sig for at trodse Koranens forbud. Jeg vil ikke tåle det ..."

"Sluk så i det mindste først din cigaret!" sagde den anden.

"Ja!"

Og idet han kastede cigaretten fra sig, gik han lige løs på den intet anende hollænder.

"Når kanonskuddet lyder," sagde han og rev ham ublidt piben ud af munden.

"Hid med min pibe!" råbte Bruno, som hans herre forgæves søgte at berolige.

"Når kanonskuddet lyder, kristenhund!"

"Hund af en tyrk, det kan du selv være!"

"Rolig, Bruno, rolig," sagde van Mitten.

"Jeg vil allenfals have min pibe igen," svarede Bruno.

"Når kanonskuddet lyder!" gentog endnu en gang tyrken og lod piben forsvinde i sin kaftans folder.

"Kom, Bruno," sagde van Mitten. "Man må aldrig såre de landes skikke, som man gæster."

"Tyveskikke er det!"

"Kom, siger jeg dig. Min ven Keraban kommer ikke før klokken syv. Lad os gå videre og søge ham her, når det bliver tid."

Bruno lod sig da trække med af van Mitten, rasende over på så skammelig en måde at være kommet af med en pibe, der var ham, den lidenskabelige ryger, meget kær.

Imidlertid underholdt de to tyrker sig som følger:

"Disse fremmede tror min salighed, at de har lov til alt ..."

"Endog til at ryge før solens nedgang. Vil du have ild?" fortsatte den første.

"Tak!" svarede den anden og tændte en ny cigaret.

2.
Intendant Scarpante og kaptajn Yarhud drøfter planer, som det kan være godt at kende.

I samme øjeblik som van Mitten og Bruno gik op ad Tophanekajen mod Validéh-Sultane-skibbroen, som sætter Galata i forbindelse med det gamle Stambul ved Det gyldne Horn, drejede en tyrk hurtigt om hjørnet af Muhammedmoskéen og standsede på pladsen.

Klokken var da seks. For fjerde gang den dag havde muezzinerne været oppe på balkonen på disse minareter, af hvilke enhver kejserlig moské mindst har fire. Deres stemmer havde lydt over byen og kaldt de troende til bøn ved den hellige sætning: *La Ilah il Allah vé Muhammed resul Allah!* (Der er kun en Gud, og Muhammed er hans profet!)

Tyrken vendte sig et øjeblik om og beskuede de få, som skråede over pladsen, gik derpå frem for at kunne overse de forskellige gader, der udmundede på dette torv, og syntes ikke uden utålmodighed at søge en ventet person.

"Kommer han da ikke, denne Yarhud?" mumlede han. "Han ved dog, at han må være her til den bestemte tid."

Tyrken gik endnu nogle gange rundt på pladsen, ja helt til det nordre hjørne af Tophanekasernen, så ned i retning af kanonstøberiet, stampede i jorden som en mand, der ikke holder af at vente, og kom tilbage foran cafeen, hvor van Mitten og hans tjener forgæves havde søgt forfriskninger. Tyrken satte sig ved et af de tomme borde, men som en nøjeregnende overholder af ramadan-fasten forlangte han ingen *cawadji*. Han

vidste, at timen til udskænkning af de mange gode drikkevarer endnu ikke var kommet.

Denne tyrk var ingen mindre end Scarpante, intendant hos seigneur Saffar, en rig osmanner, bosiddende i Trebisond ved kysten af Det Sorte Hav.

For øjeblikket rejste Saffar i Sydrusland, for derpå gennem de kaukasiske distrikter at nå tilbage til Trebisond. Han tvivlede ikke på, at hans kommissionær havde opnået et fuldstændig heldigt udfald af det hverv, som han havde overdraget ham. Det var i hans palads, hvor den orientalske yppighed lå udbredt over alt, i denne by, hvor hans luksus blev berømmet, at Scarpante efter endt mission skulle slutte sig til ham. Seigneur Saffar ville aldrig have kunnet finde sig i, at en mand, som han havde befalet at sejre, havde måttet give tabt. Han holdt af at lade den magt, som pengene gav ham, træde klart frem for dagens lys. I alt og over alt optrådte han med en pomp og pragt, der i øvrigt så godt som altid plejer at være vane hos nabober fra Lilleasien.

Kommissionæren var en dristig mand, der ikke veg tilbage for nogen hindringer, bestemt på at tilfredsstille *per fas et nefas*, sin herres mindste ønske. Derfor var han i dag kommet til Konstantinopel, og derfor ventede han nu på stævnemødet med en maltesisk kaptajn, der i intet stod tilbage for ham.

Denne kaptajn Yarhud førte tartanen *Guïdare* og fo'r i almindelighed på Det Sorte Hav. Til sin smuglerforretning føjede han endnu en anden mindre rosværdig handel med sorte slaver fra Sudan eller Ægypten, eller tjerkesserinder og georgierinder, hvis salg netop foregår her omkring Tophane, et salg, som regeringen kun alt for gerne lukker øjnene for. Imidlertid ventede Scarpante, og Yarhud kom ikke. Skønt

kommissionæren sad ubevægelig, så intet i hans ydre kunne forråde tankerne, bragte dog en indre bevægelse hans blod i kog.

"Hvor er dog den hund henne?" mumlede han. "Er der hændt ham noget? Han skulle have forladt Odessa i forgårs. Burde være her på denne plads, ved denne kaj, i denne time, da jeg har sat ham stævne her ..."

I det samme sås en maltesisk sømand dreje om hjørnet af kajen. Det var Yarhud. Han så til højre og venstre og opdagede Scarpante. Denne rejste sig straks, forlod cafeen og gik *Guïdare*s kaptajn i møde.

"Jeg er ikke vant til at vente, Yarhud!" sagde Scarpante i en tone, som malteseren ikke kunne tage fejl af.

"Tilgiv, Scarpante," svarede Yarhud, "jeg har skyndt mig, så meget jeg kunne, for at være i rette tid til stævnemødet."

"Kommer du først nu?"

"I dette øjeblik, med Janboli-Adrianopel-banen, og uden at toget er blevet forsinket."

"Hvornår har du forladt Odessa?"

"I forgårs."

"Og dit skib?"

"Ligger i Odessas havn."

"Er du sikker på dit mandskab?"

"Fuldstændig. De er maltesere, som jeg, fuldt og fast hengivne mod den, der betaler dem godt."

"Vil de adlyde dig?"

"I dette stykke, som i alt."

"Godt. Hvad for nyheder bringer du mig?"

"Både gode og dårlige," svarede kaptajnen og sænkede stemmen.

"De dårlige først," afbrød Scarpante ham.

"De dårlige er, at den unge Amasia, datter af bankier Selim i Odessa, snart skal giftes. Hendes bortførelse giver således større vanskeligheder og kræver større hast, end om hendes giftermål ikke var både bestemt og nært forestående."

"Det giftermål skal der ikke blive noget af, Yarhud" råbte Scarpante lidt højere, end han egentlig behøvede. "Nej, ved Muhammed. Det skal der ikke!"

"Jeg har ikke sagt, at der skulle blive noget af det, Scarpante," sagde Yarhud. "Jeg sagde, at det var bestemt."

"Godt! Men seigneur Saffar venter, at den unge pige inden tre dage er indskibet til Trebisond, og dersom du anser det for umuligt ..."

"Jeg har ikke sagt, at det var umuligt, Scarpante. Intet er umuligt for dristighed og penge. Jeg har ganske simpelt sagt, at det ville blive vanskeligt."

"Vanskeligt," gentog Scarpante. "Det er ikke første gang, at en ung tyrkisk eller russisk pige er forsvundet fra Odessa og ikke siden fundet i det fædrene hus."

"Og det vil heller ikke være den sidste," svarede Yarhud, "eller *Guïdare*s kaptajn skulle ikke mere forstå sin håndtering."

"Hvem er det, som skal ægte den unge Amasia?" spurgte Scarpante.

"En ung tyrk af samme stand som hun."

"En tyrk fra Odessa?"

"Nej, fra Konstantinopel."

"Og han hedder?"

"Ahmet."

"Hvem er denne Ahmet?"

"Brodersøn og eneste arving til hr. Keraban, den rige handlende fra Galata."

"Hvad sælger denne Keraban?"

"Tobak; han har tjent sig en stor formue. Bankier Selim er hans forretningsfører i Odessa. De gør store affærer sammen og besøger tit hinanden. Således har Ahmet lært Amasia at kende, og ad den vej er giftermålet blevet bestemt mellem den unge piges fader og den unge mands onkel."

"Hvor skal brylluppet holdes?" spurgte Scarpante. "Her i Konstantinopel?"

"Nej, i Odessa."

"Hvornår?"

"Det ved jeg ikke. Men det er at befrygte, at det på grund af den unge Ahmets indstændige anmodninger bliver snart."

"Der er altså ingen tid at spilde?"

"Nej."

"Hvor er denne Ahmet nu henne?"

"I Odessa."

"Og Keraban?"

"I Konstantinopel."

"Har du set den unge mand, mens du var i Odessa, Yarhud?"

"Jeg havde interesse i at se ham og lære ham at kende, Scarpante ... Jeg har set ham, og jeg kender ham."

"Hvordan er han?"

"En ung mand, skabt til at behage, og han behager bankierens datter meget."

"Er han at frygte?"

"Man siger, at han er meget dygtig, meget bestemt, og i denne sag kan vi vel næppe gøre regning uden ham."

"Er han uafhængig i stilling og formue," spurgte Scarpante, nøje overvejende den unge Ahmets karaktertræk, som syntes at forurolige ham noget.

"Nej, Scarpante," svarede Yarhud. "Ahmet er afhængig af sin onkel og formynder, hr. Keraban, der elsker ham som en søn og velsagtens snart vil begive sig til Odessa til brylluppet."

"Kunne man ikke forsinke Kerabans rejse?"

"Det er vel det rigtigste at gøre. Det ville give os mere tid til at handle og med hensyn til måden, hvorpå sagen skal gribes an?"

"Den må du finde på, Yarhud," svarede Scarpante, "men det er nødvendigt, at Saffars ønske bliver opfyldt, og at den unge Amasia bliver bragt til Trebisond. Det bliver så ikke første gang, at tartanen *Guïdare* besøger sydkysten af det Sorte Hav for hans regning, og du ved, hvorledes han betaler tjenester ..."

"Det ved jeg, Scarpante."

"Seigneur Saffar har set denne unge pige blot et øjeblik i hendes hjem i Odessa, han er aldeles betaget af hendes skønhed. Hun vil heller ikke være at beklage, når hun kan bytte bankier Selims hus med Trebisonds palads. Amasia skal i alle tilfælde bortføres, om ikke af dig, Yarhud, så af en anden."

"Det skal blive af mig, stol kun på det," svarede malteserkaptajnen roligt. "Jeg har nu fortalt de dårlige nyheder, så kommer de gode."

"Tal!" befalede Scarpante, som efter tankefuld at være gået nogle skridt frem atter kom tilbage til Yarhud.

"Dersom det påtænkte giftermål gør det vanskeligere at bortføre den unge pige, fordi Ahmet aldrig lader hende ene, så

giver det til gengæld også mig lejlighed til at trænge ind i bankierens hus. Jeg er jo ikke blot kaptajn, men også handelsmand. *Guïdare* har en rig ladning silkestoffer fra Brussa, foerværk af zobel og mårskind, diamantbrokade og possementmagerarbejde fra de dueligste guldtrådsarbejdere i Lilleasien, og hundrede andre ting, som nok kan vække en ung piges begærlighed. Og i betragtning af giftermålet lader hun sig let friste. Det vil ikke falde mig svært at lokke hende om bord en dag, når der er god vind, og at nå havet, før nogen har anelse om bortførelsen."

"Det er ganske godt fundet på, Yarhud," svarede Scarpante, "og jeg tvivler heller ikke om, at det vil lykkes dig. Men pas vel på, at alt sker i største hemmelighedsfuldhed."

"Vær blot rolig for det, Scarpante," svarede Yarhud.

"Du mangler ikke penge?"

"Nej, og dem vil jeg aldrig mangle, når jeg har at gøre med en så gavmild herre som din."

"Spild ingen tid. Er giftermålet først sket, så er Amasia Ahmets kone," sagde Scarpante, "og det er ikke Ahmets kone, som seigneur Saffar venter at finde i Trebisond."

"Det forstår sig."

"Det er altså et ord, at så snart bankier Selims datter er om bord i *Guïdare*, stikker du i søen."

"Ja. For før jeg går til værks, vil jeg afvente en god vestbrise."

"Og hvor megen tid behøver du for at gå fra Odessa til Trebisond?"

"Når jeg regner mulige forsinkelser, sommerstilhed som følge af de hyppige vindforandringer på det Sorte Hav, kan overfarten vel vare tre uger."

"Godt," svarede Scarpante. "Jeg vil være tilbage i Trebisond omtrent ved den tid, og min herre vil da også snart ankomme."

"Jeg håber at være der før Dem."

"Seigneur Saffars ordrer er bestemte og foreskriver dig at tage alle hensyn over for den unge pige. Ingen plumphed, ingen voldsomheder, mens hun er om bord hos dig."

"Hun skal blive respekteret som seigneur Saffar selv."

"Jeg stoler på din iver, Yarhud."

"Jeg er fuldt ud til Deres tjeneste."

"Og på din snilde!"

"Jeg ville være mere sikker på at have held med mig, hvis dette giftermål blev forsinket lidt. Og det kunne det blive, hvis en eller anden hindring kunne stilles i vejen for Kerabans snare afrejse."

"Kender du ham, denne handlende?"

"Man må altid kende sine fjender eller dem, der snart vil blive det," svarede malteseren. "Min første gerning, da jeg kom hertil, var da også at gå til hans kontor i Galata, under påskud af forretninger, naturligvis."

"Har du set ham?"

"Et øjeblik, men det var nok, og ..."

I samme øjeblik nærmede Yarhud sig hurtigt til Scarpante og hviskede: "Ved du hvad, Scarpante, det var i det mindste en komisk hændelse og måske et lykkeligt træf."

"Hvad da?"

"Den svære mand, som kommer ned ad Pera-gaden med sin tjener ..."

"Er det ham?"

"Ham selv, Scarpante," svarede kaptajnen. "Lad os holde os lidt afsides og ikke tabe ham af syne. Jeg ved, at han hver aften vender tilbage til sin bolig i Skutari. Jeg vil følge ham over på den anden side af Bosporus for muligvis at opdage, om han tænker på at rejse snart."

Scarpante og Yarhud blandede sig da i mængden, der nu blev større og større på Tophanepladsen, og holdt sig stadig så nær, at de kunne høre og se, hvilket var dem en temmelig let sag; for seigneur Keraban – således kaldte man ham almindeligt i Galatakvarteret – talte gerne højt og søgte aldrig at skjule sin fremragende personlighed.

3.
Seigneur Keraban bliver overrasket ved at træffe sin ven van Mitten.

Seigneur Kerabans ansigt fortalte, at han var fyrretyve år gammel, korpulencen mindst halvtreds, og i virkeligheden var han femogfyrre. Men hans udtryk var intelligent, og hans legeme majestætisk. Et skæg, der allerede begyndte at gråne lidt, tilspidset og delt i midten, snarere kort end langt, sorte øjne, med et fiffigt, skarpt udtryk og et gennemtrængende blik, så udtryksfuldt for de flygtige indtryk som en præcisionsvægt for en tiendedels kvint [Note 1)], en bred, kantet hage, en papegøjenæse, som uden overdrivelse kunne tage det op med øjnene i skarphed, smalle læber, som kun åbnede for at vise en række blændende hvide tænder, en høj pande, vel afgrænset, med en rynke på langs, og en anden rigtig halsstarrighedens rynke mellem de kulsorte øjenbryn, alt dette tilsammen gav hans ydre noget særegent, noget originalt, noget meget fremtrædende, som man ikke kunne glemme, når man blot en eneste gang havde set det.

Hans dragt var den samme gammeltyrkiske, som brugtes på janitsharernes tid: Den brede, vide turban, de flagrende benklæder, vesten uden ærmer med store knapper, der var tilskåret med små kanter og overtrukket med silke, et sjalsbælte, der holdt hans i øvrigt vel bårne, fyldige mave, og endelig den brandgule kaftan, der faldt majestætisk ned om ham i folder. Altså intet europæisk i denne gammeldags dragt, der stod i modsætning til de nymodens orientaleres klædning.

Det var et udfald imod industrien, en protest til fordel for den lokale farve, som synes at skulle forsvinde, en udfordring mod sultan Mahmuds forordninger. Det er unødvendigt at tilføje, at seigneur Kerabans tjener, Nizib, en ung fyr på femogtyve år, og så mager, at han bragte vor hollandske ven Bruno til fortvivlelse, også bar det gammeltyrkiske kostume. Han gjorde ikke sin herre imod i noget og allermindst i dette. Det var en hengiven tjener, men aldeles blottet for personlige meninger. Han sagde altid ja på forhånd og gentog samvittighedsfuldt som et ekko den stormægtige handlendes slutningssætninger. Det var det sikreste middel til altid at være af samme mening og til aldrig at pådrage sig en overfusning, i hvilket kapitel seigneur Keraban gerne viste en overvældende styrke.

De kom sammen til Tophanepladsen gennem en af de smalle gader, som går ned til forstaden Pera. Af vane talte seigneur Keraban meget højt, uden at bryde sig om, hvorvidt han blev hørt af nogen eller ej.

"Nej, nej!" sagde han. "Allah beskytte os. I janitsharernes tid havde enhver ret til at handle, som han ville, når aftenen kom. Nej! Aldrig skulle jeg underordne mig disse nye politiforordninger. Jeg vil gå på gaderne uden lygte i min hånd, hvis det behager mig, om jeg så også skulle falde i et mudderhul og lade mig bide i læggene af en omløbende hund!"

"Omløbende hund!" gentog Nizib.

"Du behøver ikke at tude mig ørene fulde med dine dumme advarsler, eller ved Muhammed, jeg skal trække dine ører så lange, at de skal vække skinsyge både hos æslet og æseldriveren."

"Og æseldriveren!" svarede Nizib, som for øvrigt aldeles ikke havde givet nogen advarsel.

"Og dersom politiinspektøren forlanger bøde," fortsatte den stivsindede herre, "så betaler jeg bøden. Og dersom han sætter mig i fængsel, så går jeg i fængsel. Men jeg vil ikke vige, hverken på dette eller noget andet punkt."

Nizib gjorde en bifaldende bevægelse. Han var rede til at følge sin herre i fængsel, om tingene skulle gå så galt.

"Aha! Mine herrer nytyrkere!" udbrød seigneur Keraban, idet han så nogle konstantinopolitanere klædt i lige frakke og med den røde fez. "Aha, I vil foreskrive love og bryde med de gamle skikke! Nu vel! Om jeg så skal være den sidste til at protestere! ... Nizib, har du sagt til min *caïdji*, at han skal være med sin *caïque* ved Tophanebroen kl. 7?"

"Kl. 7!"

"Hvorfor er han her da ikke?"

"Hvorfor er han her da ikke?" gentog Nizib.

"Nå ja, klokken er ikke syv endnu."

"Klokken er ikke syv endnu."

"Hvad ved du om det?"

"Jeg ved det, fordi De siger det, herre."

"Og hvis jeg nu sagde, at klokken var fem?"

"Så måtte den være fem," svarede Nizib.

"Man kan ikke være dummere!"

"Nej, ikke dummere."

"Den knægt ender med at gøre mig gal i hovedet ved ikke at modsige mig," mumlede Keraban.

I dette øjeblik kom van Mitten og Bruno tilbage til pladsen, og Bruno gentog i en ærgerlig tone:

"Lad os rejse igen, herre, med det første tog, der går! Dette skulle være Konstantinopel! de rettroendes hovedstad? ... Aldrig, aldrig!"

"Rolig, rolig, Bruno!" sagde van Mitten.

Det begyndte nu at blive aften. Solen, der skjulte sig bag det gamle Stambuls højder, lod allerede Tophanepladsen henligge i et slags halvmørke. Van Mitten genkendte således ikke Keraban, skønt de krydsede hinanden i det øjeblik, da han drejede om til Galatakajerne. Det hændte endog, at de havde et ublidt sammenstød, idet de på samme tid søgte at passere først til højre og så til venstre om hinanden, og dette bragte dem i et halvt minuts tid i en temmelig latterlig situation.

"Ja så, min herre! Jeg vil passere!" sagde Keraban, som aldeles ikke var vant til at give efter.

"Ja men ..." sagde van Mitten, idet han forsøgte at komme forbi, uden at det dog lykkedes ham.

"Jeg passerer dog først ..."

"Men ..." gentog van Mitten.

Og pludselig opdager ham, med hvem han havde at gøre:

"Ah! Min ven Keraban!" råbte han.

"De! ... De! ... Van Mitten ..." udbrød Keraban i den højeste forbavselse. "De! ... Her? ... I Konstantinopel?"

"Ja, jeg!"

"Hvor længe har De været her?"

"Siden i morges."

"Og Deres første besøg var ikke hos mig ... mig?"

"Det var det netop," svarede hollænderen. "Jeg gik straks til Deres kontor, men De var der ikke, og man sagde mig, at jeg kunne træffe Dem på denne plads kl. 7 ..."

"Man havde ret, van Mitten!" udbrød Keraban, idet han trykkede hans hånd med en kraft, der kunne kaldes voldsomhed. "Min brave van Mitten, aldrig, nej aldrig ville jeg have ventet at se Dem i Konstantinopel ... Hvorfor har De ikke skrevet til mig?"

"Jeg forlod Holland så hurtigt."

"En forretningsrejse!"

"Nej ... en ... en fornøjelsesrejse! Jeg kendte hverken Konstantinopel eller Tyrkiet, og jeg har villet gengælde den visit, som De aflagde hos mig i Rotterdam."

"Det var smukt, det! ... Men jeg ser ikke fru van Mitten med Dem?"

"Nej ... jeg har ikke taget hende med!" svarede hollænderen ikke uden en vis tøven. "Fru van Mitten bryder ikke let sådan op ... Jeg er kommet alene med min tjener Bruno."

"Se se, den unge mand?" sagde Keraban, idet han gjorde en lille hilsen til Bruno, der troede at burde hilse på tyrkisk og holdt armene til hatten som to hanke på en krukke.

"Ja," svarede van Mitten, "denne brave fyr, som allerede ville forlade mig og rejse tilbage til ..."

"Rejse tilbage!" udbrød Keraban. "Rejse tilbage, uden at jeg har givet ham tilladelse!"

"Ja, ven Keraban. Han finder denne det ottomanske kejserriges hovedstad hverken særlig munter eller særlig levende."

"Et mausoleum," bemærkede Bruno. "Ingen i butikkerne! ... Ikke en vogn på pladserne! ... Skygger, der glider rundt i gaderne og stjæler ens piber!"

"Men det er ramadan, van Mitten," bemærkede Keraban. "Vi er midt i ramadan."

"Ja så, det er ramadan!" udbrød Bruno. "Så forklarer alt sig af sig selv. Hvad er det for noget, ramadan?"

"En faste- og spægelsestid," svarede Keraban. "Så længe den varer, er det forbudt at drikke, ryge og spise, fra sol står op og til den går ned. Men om en halv time, når kanonskuddet lyder, som melder nattens begyndelse ..."

"Ah! det er altså det, de vil sige med deres kanonskud!" udbrød Bruno.

"Og hele natten holder man sig skadesløs for dagens afholdenhed."

"Altså," spurgte Bruno Nizib, "har De ingenting spist siden i morges, fordi det er ramadan?"

"Fordi det er ramadan," svarede Nizib.

"Du gode Gud! Det er da til at blive mager af," udbrød Bruno. "Jeg taber da et pund om dagen ... mindst."

"Mindst," svarede Nizib.

"Men De skal se, når nu solen går ned, van Mitten," fortsatte Keraban, "det vil forbavse Dem. Det er som en magisk forvandling af en død by til en levende. Nej, nej, I herrer nytyrkere, I har dog endnu ikke kunnet ændre de gamle skikke med alle jeres vanvittige reformer. Koranen står fast mod jeres dårskaber! Gid Muhammed må knække jeres hals!"

"Godt, godt, ven Keraban," afbrød van Mitten, "jeg ser, at De altid er Deres gamle vaner tro."

"Det er mere end troskab, van Mitten, det er stivsind! – Men sig mig, min brave ven, De bliver nogle dage i Konstantinopel, ikke sandt?"

"Jo ... og endog ..."

"Ja, så tilhører De mig! Jeg bemægtiger mig Deres person! De forlader mig ikke igen!"

"Det er et ord! ... Jeg tilhører Dem."

"Og du, Nizib, du tager dig af den unge mand der," tilføjede Keraban, idet han pegede på Bruno. "Jeg pålægger dig særligt at ændre hans forestillinger om vor herlige stad."

Nizib gav et samtykkende nik og slæbte af med Bruno ind i mængden, der nu blev tættere og tættere.

"Men jeg tænker på, ven van Mitten," udbrød seigneur Keraban med et, "De kommer i et heldigt øjeblik. Om seks uger ville De ikke mere have fundet mig i Konstantinopel."

"Dem, Keraban?"

"Ja mig, jeg ville have været i Odessa."

"I Odessa!"

"Ja! Hvis De til den tid er her endnu, så rejser vi sammen. Hvorfor skulle De ikke ledsage mig?"

"Ja, ser De ..." indvendte van Mitten.

"De skal ledsage mig, siger jeg Dem."

"Jeg havde tænkt at hvile mig ud her efter en besværlig rejse, der blev lidt hurtig ..."

"Godt. De hviler Dem her, og derpå hviler De Dem tre uger i Odessa."

"Ven Keraban ..."

"Jeg vil det således, van Mitten. De vil dog vel ikke begynde med at gøre mig imod, vil jeg håbe? De ved, når jeg har ret, så viger jeg ikke gerne marken."

"Ja ... jeg ved det ..." svarede van Mitten.

"Desuden," fortsatte Keraban, "kender De ikke min nevø Ahmet, og ham må De gøre bekendtskab med."

"Jeg mindes, at De har talt om Deres nevø ..."

"Rettere min søn, van Mitten. Jeg har jo ingen anden. De ved, forretningerne! ... Forretningerne! ... Jeg har aldrig haft fem minutter til overs til at gifte mig i."

"Et minut er nok," svarede van Mitten alvorligt, "og ofte ... er det ene minut for meget."

"De vil altså få Ahmet at se i Odessa," vedblev Keraban. "En prægtig fyr! ... Han hader alt, hvad der smager af forretninger, for det første. Han er lidt af en kunstner, lidt poet, men en flink fyr ... prægtig fyr! Han ligner slet ikke sin onkel og adlyder ham uden at mukke."

"Ven Keraban ..."

"Ja! ... Ja! ... Jeg ved, hvad jeg siger ... Det er på grund af hans giftermål, at vi skal til Odessa."

"Hans giftermål? ..."

"Javist! Ahmet gifter sig med en ung, smuk pige ... den unge Amasia ... datter af min bankier Selim, en gammel tyrk, ligesom jeg! Der vil blive fester! Det vil blive superbt, og De skal med."

"Men ... jeg ville have foretrukket ..." sagde van Mitten og ville endnu komme med en sidste indvending.

"Det bliver således," svarede Keraban. "De vil dog vel ikke bilde Dem ind, at De kan stå mig imod, vel?"

"Jeg ville så gerne ..." svarede van Mitten.

"Og De skulle ikke kunne!"

I dette øjeblik nærmede Scarpante og den maltesiske kaptajn sig. Seigneur Keraban sagde videre til sin ledsager:

"Det er et ord. Om seks uger rejser vi til Odessa!"

"Og hvornår bliver brylluppet?" spurgte van Mitten.

"Når vi kommer," svarede Keraban.

Yarhud hviskede til Scarpante: "Seks uger, så har vi tid til at virke!"

"Ja, men jo hurtigere desto bedre. Glem ikke, Yarhud, at inden seks uger er seigneur Saffar i Trebisond." Og begge vedblev at gå frem og tilbage med øjne og øren spændte.

Imidlertid snakkede Keraban og van Mitten videre.

"Min ven Selim," sagde Keraban, "der altid har hastværk, og min nevø Ahmet, som er endnu mere utålmodig, ville slutte giftermålet straks. De har en grund til det, må jeg tilstå. Selims datter må være gift, for hun er fyldt sytten år, ellers vil hun miste sådan noget som hundrede tusind pund i tyrkiske penge, som en gal tante har testamenteret hende på denne betingelse. Men hun bliver først sytten år om seks uger. Og så har jeg talt dem til fornuft og sagt, at enten det passer dem eller ej, så bliver der ikke noget af noget bryllup før i næste måned."

"Og Deres ven Selim har givet efter?" spurgte van Mitten.

"Naturligvis!"

"Og den unge Ahmet?"

"Mindre let," svarede Keraban. "Han tilbeder den smukke Amasia, hvilket jeg billiger. Men han har tiden for sig. Han er ikke forretningsmand. For pokker, De må jo kende det, van Mitten, De, som har ægtet den smukke fru van ..."

"Ja, ven Keraban," sagde hollænderen. "Men det er så længe siden nu ... Jeg husker det knapt."

"Men det er sandt, van Mitten, i Tyrkiet er det ganske vist ikke passende at spørge til kvinderne i en tyrks harem, men det

er jo anderledes over for de fremmede ... Befinder fru van Mitten sig vel?"

"Meget vel ... meget vel ..." svarede van Mitten, som kun syntes at sætte liden pris på sin vens høflighed. "Kun lidt skrantende sommetider ... De ved, fruentimmerne ..."

"Nej, jeg ved skam ingenting!" udbrød seigneur Keraban og lo højt. "Fruentimmerne! Aldrig! Forretninger, lige så meget De vil! Makedonsk tobak til cigaretrygere, persisk for piberygerne og mine handelsvenner i Saloniki, i Erzerum, i Latakia, i Basra, i Trebisond, for ikke at glemme min ven van Mitten i Rotterdam! I tredive år har jeg sendt tobaksladninger til alle verdens hjørner."

"Og røget!" sagde van Mitten.

"Ja røget ... som en kakkelovn. Og jeg spørger Dem, er der noget bedre at gøre her i verden?"

"Nej, visselig ikke, ven Keraban."

"I fyrretyve år, van Mitten, har jeg været min chibuk og vandpibe tro. Det er mit harem, og der er såmænd ikke et fruentimmer, som kan hamle op med en pibe *tombéki*."

"Jeg er ganske enig med Dem," svarede hollænderen.

"Det er sandt," fortsatte Keraban, "siden jeg nu har Dem, så slipper jeg Dem ikke. Min caïque kommer for at sætte mig over Bosporus. Jeg spiser til middag i Skutari og tager Dem med ..."

"Ja men ..."

"Jeg tager Dem med, siger jeg Dem ... Vil De nu gøre ophævelser ... mod mig ..."

"Nej, jeg tager imod det, ven Keraban. Jeg er Deres med hud og hår."

"De skal se, hvilken smuk bolig jeg har indrettet mig under de sorte cypresser på højen ved Skutari med udsigt over Bosporus og Konstantinopel. Det sande Tyrki er altid på den asiatiske side. Her er det Europa, men der ovre er det Asien, og vore fremskridtsmænd i deres sorte frakker er ikke i stand til at få deres ideer indplantet dér. De ville nok drukne på vejen. Ja, så spiser vi jo til middag sammen."

"De gør med mig, hvad De har lyst til."

"Ja, og sådan skal det være," svarede Keraban.

Derpå vendte han sig om. Men hvor er Nizib henne?

"Nizib ... Nizib ...."

Nizib, der drev rundt med Bruno, hørte sin herres stemme, og begge kom løbende, alt hvad de kunne.

"Nå?" spurgte Keraban, "kan denne caïdji da ikke komme med sin caïque?"

"Med sin caïque?" gentog Nizib.

"Jeg skal lade ham prygle, det kan han stole på," råbte Keraban. "Ja, hundrede stokkeslag skal han få."

"Å!" mumlede van Mitten.

"Fem hundrede! Tusind! ... Om man siger mig imod!"

"Seigneur Keraban," svarede Nizib. "Jeg ser, at Deres caïdji nu forlader Serailbroen; inden ti minutter vil han være ved Tophanetrappen." – Og mens seigneur Keraban utålmodigt spadserede frem og tilbage ved van Mittens arm, iagttog Yarhud og Scarpante ham uophørligt.

4.
Endnu mere stivsindet end nogen sinde før holder seigneur Keraban de ottomanske autoriteter stangen.

Imidlertid var caïdjien kommet og meldte seigneur Keraban, at hans caïque ventede ham ved trappen.

Caïdjier ser man i tusindvis på Bosporus og Det gyldne Horns vande. Deres både med de to årer ligner vandski af femten- tyve fods længde, fremstillet af bøge- eller cypresplanker og malede indvendig. Det er vidunderligt at se, med hvilken hurtighed disse slanke fartøjer krydser og glider forbi hinanden i dette herlige stræde, der skiller de to fastlandes kyst. Caïdjiernes rigtige lav er beskæftiget med dette arbejde lige fra Marmarahavet til op forbi Europaslottet og Asienslottet, der ligger lige over for hinanden i den nordlige del af Bosporus.

Det er som oftest smukke mænd, klædte i *burudjuk*, en slags silkeskjorte, en *yelek* af en eller anden stærk farve, smykket med guldbroderier, hvide lærredsbukser, på hovedet en *fez*, på fødderne *yemenis*, og bare ben og arme.

Det er unyttigt at opholde sig ved, på hvilken måde seigneur Keraban modtog sin caïdji. Den gode sømand lod sig ikke forstyrre synderligt, han vidste nok, at det kun var klogt at lade sin udmærkede kunde skrige højt og rase ud. Han svarede blot med at pege på caïquen, der lå fortøjet ved broen.

Seigneur Keraban og van Mitten, fulgt af Bruno og Nizib, gik nu ned mod det lille fartøj, da der med ét blev røre i mængden på Tophanepladsen.

Seigneur Keraban standsede.

"Hvad er der på færde?" spurgte han.

Politikommissæren, omgivet af sine drabanter, der holdt mængden til side, ankom i dette øjeblik på pladsen. En trompeter og en trommeslager ledsagede ham. Den ene blæste, og den anden trommede, og der blev stilhed overalt i denne brogede mængde af asiater og europæere.

"Uden tvivl nogle nye uretfærdige proklamationer!" mumlede Keraban i en tone som en mand, der overalt forstår at holde på sin ret.

Politikommissæren trak et papir op af lommen, forsynet med de reglementerede segl, og med høj stemme oplæste han:

..

> I følge ordre fra muchiren, præsident i politirådet, er det bestemt at, fra i dag af at regne, er der på hver person, som vil sætte over Bosporus fra Konstantinopel til Skutari eller fra Skutari til Konstantinopel, så vel i caïque som i ethvert andet fartøj med sejl eller damp, lagt en afgift af ti para. Hvo som skulle nægte at betale denne afgift, vil blive straffet med fængsel og bøde.
>
> **Givet på vort palads den 16. dennes.**
>
> *Undertegnet: Muchiren.*

En mumlen af misfornøjelse lod sig høre ved meddelelsen om denne nye skat, omtrent 4 øre pro persona i danske penge.

"Så, igen nye pålæg!" skreg en gammel tyrk forbitret, skønt man skulle tro, at han snart var vant til disse padishaens finansielle luner.

"Ti para! Prisen på en halv kop kaffe," udbrød en anden.

Politikommissæren, som vel vidste, at man i Tyrkiet som alle andre steder begynder med at knurre og ender med at betale, ville allerede forlade pladsen, da seigneur Keraban stillede sig i vejen for ham.

"Altså," sagde han, "er der nu en ny skat for hver den, der vil sætte over Bosporus?"

"I følge beslutning af mmuchiren, ja," svarede politikommissæren.

Derpå tilføjede han:

"Hvad! Det er den rige Keraban, som gør indvendinger?"

"Ja, den rige Keraban."

"Og De befinder Dem vel, seigneur Keraban?"

"Meget vel ... Lige så vel som skattepålæggerne. Denne bestemmelse skal altså gennemføres?"

"Uden tvivl ... Fra dette øjeblik af."

"Og når jeg i aften vil til ... Skutari ... i min caïque, som jeg plejer at gøre?"

"Må De betale 10 para."

"Og eftersom jeg tager over Bosporus hver aften og morgen?"

"Vil det koste Dem tyve para om dagen," svarede politikommissæren. "En bagatel for den rige Keraban."

"Synes De?"

"Min herre roder sig ind i en slem sag der!" mumlede Nizib til Bruno.

"Han må dog give sig."

"Give sig? De kender ham ikke."

Seigneur Keraban havde lagt armene over kors og stillede sig nu lige foran politikommissæren, så ham stift ind i øjnene og

sagde med en hvislende stemme, i hvilken raseriet begyndte at skinne igennem:

"Nuvel, min caïdji har lige meldt mig, at min caïque er rede, og da jeg har i sinde at tage min ven van Mitten og vore to tjenere med ..."

"Vil det koste Dem fyrre para," afbrød politikommissæren ham. "Jeg gentager, at De har råd til at betale."

"At jeg har råd til at betale fyrre para," svarede Keraban, "og hundrede, og tusind og hundrede tusind og femhundrede tusind, det er muligt, men jeg vil ikke betale, og jeg vil dog komme til at passere."

"Det gør mig ondt, at jeg må gøre Dem imod, seigneur Keraban," svarede politikommissæren; "men De kan ikke passere uden at betale."

"Kan jeg ikke?"

"Nej!"

"Ja!"

"Ven Keraban ..." sagde van Mitten, i den rosværdige hensigt at bringe den mest halsstarrige af alle mænd til fornuft.

"Lad mig være i fred, van Mitten!" vrissede Keraban i vrede. "Skatten er uretfærdig, den er krænkende! Man bør ikke bøje sig for den. Aldrig! Nej, aldrig ville gammeltyrkernes regering have vovet at lægge skik på caïquerne i Bosporus."

"Nu vel! Nytyrkernes regering, der trænger til penge, har ikke tøvet med at gøre det," bemærkede politikommissæren.

"Vi vil få at se!" råbte Keraban.

"Hør, folkens," sagde politikommissæren og vendte sig til soldaterne, der ledsagede ham, "I har at våge over, at den nye lov bliver adlydt."

"Kom, van Mitten," sagde Keraban, og stampede i jorden, "kom, Bruno og Nizib."

"Det koster fyrre para ..." sagde politikommissæren.

"Fyrre stokkeslag!" skreg Keraban, hvis raseri nu var på sin højde.

Men da han ville gå ned til Tophanetrappen, omringede politisoldaterne ham, og han måtte vende om.

"Lad mig komme frem!" skreg han og værgede sig. "Vov at røre mig, en af jer, blot med spidsen af fingrene! Jeg vil frem. Ved Allah! Jeg skal komme til at passere, uden at en eneste para skal komme ud af min lomme."

"Ja, De skal komme til at passere men, det skal være ind ad fængselsdøren," svarede politikommissæren, som nu også blev gal i hovedet, "og De skal komme til at betale en god bøde for at komme ud igen."

"Jeg tager til Skutari!"

"Aldrig ved at sejle over Bosporus, og da det er umuligt på anden måde ..."

"Det tror De?" svarede Keraban, med knyttede næver og ildrød i hovedet. "Det tror De ... Nu vel, jeg skal komme til Skutari, og det uden at sætte over Bosporus, og uden at betale ..."

"Ja så."

"Om jeg så skal ... Ja! ... Om jeg så skal rejse rundt om det Sorte Hav."

"Syv hundrede mil for at spare ti para!" sagde politikommissæren og trak på skuldrene.

"Syv hundrede mil, tusind, ti tusind, hundrede tusind mil," svarede Keraban, "om det så kun var fem, eller to, eller blot en

eneste para."

"Men, min ven ..." sagde van Mitten.

"Endnu en gang, lad mig være i fred!" svarede Keraban.

"Se så, nu er han i gang!" sagde Bruno til sig selv.

"Jeg går mod nord, over Kherson, gennem Kaukasien og Anatolien, og jeg skal komme til Skutari, uden at have betalt en eneste para!"

"Det vil vi få at se," svarede politikommissæren.

"Det skal I få at se!" råbte Keraban i den vildeste vrede. "Jeg rejser i aften."

"For pokker!" sagde kaptajn Yarhud til Scarpante, "det kunne sætte en slem stopper for vore planer."

"Det kunne det," svarede Scarpante. "Om han i sin stivsindethed sætter denne plan i værk, må han komme over Odessa, og han vil da let lade sig overtale til at fejre brylluppet på gennemrejsen ..."

"Men ..." sagde endnu en gang van Mitten, der ville holde Keraban tilbage fra en sådan dårskab.

"Lad mig være, siger jeg Dem!"

"Og Deres brodersøn Ahmets giftermål?"

"Det er nok værd at tænke på bryllup nu!"

"Der er ikke en time at spilde," sagde Scarpante og trak Yarhud til side.

"Nej," svarede malteserkaptajnen. "I morgen tidlig tager jeg til Odessa med Adrianopeltoget."

Derpå trak begge sig tilbage.

I samme øjeblik vendte Keraban sig brat om til sin tjener.

"Nizib!" sagde han.

"Her, herre!"

"Følg med hen på kontoret."

"På kontoret," gentog Nizib.

"De også, van Mitten," fortsatte Keraban.

"Jeg?"

"Og De ligeså, Bruno."

"Skal jeg ..."

"Vi rejser alle."

"Plager Satan ham!" sagde Bruno og spidsede øren.

"Ja, jeg har indbudt Dem til at spise til middag i Skutari," sagde Keraban til van Mitten. "Og ved Allah! De skal spise til middag i Skutari ... når vi kommer tilbage!"

"Men det bliver ikke før om ..." stammede hollænderen, aldeles fortumlet af dette forslag.

"Det bliver måske ikke før om en måned, muligvis ikke før om et år, om ti år," svarede Keraban med en stemme, der ikke tillod den mindste modsigelse, "men De har modtaget min indbydelse, og De skal spise min middag."

"Den vil da få tid til at blive afkølet," mumlede Bruno.

"Tillad, ven Keraban ..."

"Jeg tillader intet, van Mitten. Kom!"

Og seigneur Keraban gjorde nogle skridt hen mod enden af pladsen.

"Der er ingen mulighed for at modstå dette pokkers menneske," sagde van Mitten til Bruno.

"Hvorledes, herre? Vil De give efter for et sådant lune?"

"Det er ligegyldigt, om jeg er her eller andetsteds, Bruno, når jeg blot ikke er i Rotterdam."

"Ja, men ..."

"Og siden jeg følger min ven Keraban, kan du vel ikke andet end følge mig."

"Det var en net redelighed."

"Lad os gå," sagde seigneur Keraban. Derpå vendte han sig endnu en gang mod politikommissæren, hvis spottende smil var godt skikket til at tirre ham.

"Jeg rejser," sagde han. "Og trods alle Deres vanskeligheder skal jeg dog komme til Skutari, uden at have passeret over Bosporus."

"Det vil være mig kært at være nærværende ved Deres tilbagekomst fra en så kuriøs rejse."

"Det vil være mig en sand fornøjelse at se Dem ved min ankomst," svarede seigneur Keraban.

"Men jeg forudsiger Dem," tilføjede politikommissæren, "at hvis skatten endnu er i kraft ..."

"Nuvel?"

"Lader jeg Dem ikke komme tilbage til Konstantinopel for under ti para pr. mand."

"Og dersom Deres ublu skat endnu er i kraft," svarede seigneur Keraban i samme tone, "skal jeg vel vide at komme tilbage til Konstantinopel, uden at en para skal komme af min lomme til Dem."

Derefter tog Keraban van Mitten under armen og gjorde tegn til Nizib og Bruno om at følge dem. Han forsvandt i mængden, som med stærke bifaldsytringer hilste denne det gamle tyrkiske partis tilhænger, der var så fast i forsvaret af sine rettigheder.

Nu lød et kanonskud i det fjerne. Ramadanfasten var endt, og padishahens trofaste undersåtter kunne tage erstatning for dagens spægelser.

Som ved et trylleslag forvandledes Konstantinopel. I stedet for tavsheden på Tophanepladsen lød nu glædesråb. Cigaretterne, *chibuk*erne og de lange piber blev tændt, og luften mættedes med deres duft. Cafeerne overfyldtes med de udhungrede og tørstige sjæle.

Alle slags stege, *yaurth*, *kaimak*, en slags kogt fløde, *kebab*, bedekød skåret i små stykker, *baklava*kager, der lige kom ud af ovnen, risboller indsvøbt i vinblade, kogte majroer, dunke med sorte oliven, fjerdinger kaviar, masser af høns, pandekager med honning, limonader, sorbeter, is, kaffe, alt, hvad som spises og drikkes i Orienten, kom nu frem på bordene uden for dørene.

Og den gamle by og de nye kvarterer, alt blev med et illumineret som ved trylleri. Moskeerne Hagia Sophia, Sulejmaniéh, Sultan Ahmed, alle de gudelige og civile bygninger lige fra Seraï-Burnu til Eyubhøjene kronede sig med brogede lys. Lysende bibelsprog var trukket fra en minaret til en anden og tegnede Koranens forskrifter mod den mørke himmel. Bosporus med sine tusind lanternesmykkede caïquer glimrede, som om alle firmamentets stjerner var sunket i dets seng.

Paladserne ved dens bredder og villaerne fra Asiens og Europas kryst, Skutari og det gamle Krysopolis var kun ildlinjer, der strålede igen fra vandet.

I det fjerne lød lutten eller guitaren, *taburka*en, violinen eller fløjten, blandet med aftensang og bønner.

Og oppe fra minareterne udslyngede muezzinerne over den festlige by, på tre lange ensartede toner, det sidste kald til aftentjenesten, der med et tyrkisk og to arabiske ord lød således: "*Allah, hökk kébir* [Note 2)]!"

5.

Seigneur Keraban hævder på sin vis sine anskuelser om rejser og forlader Konstantinopel.

Det europæiske Tyrki omfatter for tiden tre hoveddele: Rumelien (Trakien og Makedonien), Albanien og Thessalien og skattelandet Bulgarien. Siden fredsslutningen i 1878 er Rumænien (Moldau, Valakiet og Dobrutscha), den største del af Serbien og Montenegro blevet erklæret for uafhængige, og Østrig ejer Bosnien undtagen Sandjaket Novy-Bazar.

Når nu Keraban ville følge det Sorte Havs bredder, gik hans rejserute først langs kysten af Rumelien, Bulgarien og Rumænien for at nå den russiske grænse. Derfra gennem Bessarabien, Kersonnes, Tauris eller tjerkessernes land, gennem Kaukasien og Transkaukasien, og endelig langs kysten af Anatolien. På den måde kunne den mest stivsindede osman komme til Bosporus igen ved Skutari, uden at have betalt den nye skat.

Det var en rejse på over seks hundrede og halvtreds tyrkiske *agatch*, omtrent to tusind otte hundrede kilometer. Fra den syttende august til den tredivte september er der, som bekendt, femogfyrre dage, det var altså femten mil på fireogtyve timer, hvis man ville være tilbage den tredivte september, den yderste termin for Amasias bryllup, såfremt hun ikke skulle gå glip af tantens hundrede tusind pund. Middagen, som ventede dem, kunne under ingen omstændigheder indtages før om femogfyrre dage.

Imidlertid havde det været let at vinde nogen tid ved at benytte forskellige jernbaneruter, som frembyder mulighed for at forkorte rejsen, men det ville seigneur Keraban naturligvis aldrig høre tale om. Som god gammel tyrk kunne han umuligt finde sig i at lade sig sætte ind i en jernbanewaggon. Han, som i fyrre år havde kæmpet mod de europæiske opfindelser, kunne umuligt således ofre sine principper og påskønne den moderne industris fremskridt. Aldrig! Han ville hellere have gjort rejsen til fods. Og der var da også straks om aftenen på kontoret i Galata opstået et lille mundhuggeri om denne sag mellem ham og van Mitten.

Ved de første bemærkninger, som van Mitten lod falde om russiske og ottomanske jernbaner, svarede seigneur Keraban først med at trække på skuldrene og senere med et kort afslag.

"Imidlertid ..." tog van Mitten atter til orde, idet han troede at burde holde stand for formens skyld, uden dog at have håb om at overbevise sin vært.

"Når jeg har sagt nej, er det nej!" svarede seigneur Keraban. "De tilhører mig. Desuden er De min gæst. Jeg sørger for Dem. De har blot at lade Dem føre."

"Godt," fortsatte van Mitten, "men selv om jernbanerne er umulige, kunne der måske være en anden meget ligefrem måde at komme til Skutari på uden at tage over Bosporus, og tillige uden at gøre rejsen rundt om det Sorte Hav?"

"Hvilken?" spurgte Keraban, idet han rynkede panden. "Hvis det er en god måde, antager jeg den, i modsat fald forkaster jeg den."

"Den er udmærket," svarede van Mitten.

"Så tal, hurtigt! Vi vil forberede rejsen, der er ikke en time at spilde."

"Så hør da, ven Keraban: Lad os skynde os til en af Konstantinopels nærmeste havne ved det Sorte Hav, leje en dampbåd ..."

"En dampbåd," skreg Keraban, som det ene ord *damp* kunne bringe ud af sig selv.

"Nej ... en båd ... en almindelig sejlbåd," skyndte van Mitten sig at rette, "en *chebek*, en *tartane*, en karavel, og lad os sejle til en af Anatoliens havne, Kirpih for eksempel. Når vi først er på dette sydlige punkt, kan vi over land nå Skutari på en dag, og dér spydigt drikke på muchirens velgående."

Seigneur Keraban havde ladet sin ven tale uden at afbryde ham. Og van Mitten bildte sig måske allerede ind, at den anden billigede hans forslag, som i øvrigt var meget antageligt.

Men under forslagets udmaling blev Kerabans øje mere og mere brændende, hans fingre udspiledes og knugedes krampagtigt, og hans to hede hænder, som før sås helt åbne, knyttede sig nu til to næver, som Nizib ville have fundet lidet behag i.

"Altså, van Mitten," sagde han, "det, som De råder mig til at gøre, er at indskibe mig på det Sorte Hav for ikke at passere over Bosporus?"

"Jeg synes, det var at spille dem et godt puds," svarede van Mitten.

"Har De nogen sinde," bemærkede Keraban, "hørt tale om et onde, som man kalder søsyge?"

"Jo, bestemt, ven Keraban."

"Men De har bestemt aldrig haft den."

"Nej, aldrig! Desuden, ved en så kort overfart ..."

"Så kort, jeg synes De siger 'så kort'!"

"Næppe tres mil!"

"Ja, om der så kun var halvtreds, kun tyve, kun ti, kun fem!" råbte seigneur Keraban, som modsigelsesånden begyndte at ophidse som altid, "om der så kun var to, kun én, det ville dog være for meget for mig!"

"Men betænk dog ..."

"Kender De Bosporus?"

"Ja!"

"Det er næppe en halv mil bredt ved Skutari?"

"Nej! Nej!"

"Nu vel, van Mitten. Om der blot er den mindste brise, så bliver jeg søsyg, når jeg sejler over den i min caïque."

"Søsyg?"

"Jeg ville blive det på en dam! Jeg ville blive det i et badekar! Vov en gang til at tale til mig om at tage den vej! Vov at foreslå mig at leje en tartane eller nogen anden tingest af den slags, som giver en hjerteondt! Vov det!"

Vi behøver vel næppe at tilføje, at den værdige hollænder ikke vovede det, og at al rejse på havet blev opgivet.

Men hvordan skulle man da rejse? Samfærdslen er temmelig vanskelig, i det mindste i det egentlige Tyrki, men helt umulig er den dog ikke. På de offentlige veje finder man poststationer, og intet forhindrer én i at gøre en rejse til hest, hvis man medfører fødevarer og navnlig har godt med drikkevarer og desuden en god fører, med mindre man vil følge i tatarens spor. Denne besørger den almindelige postforbindelse. Men eftersom han ikke tør bruge mere end en vis begrænset tid for

at rejse fra et sted til et andet, er det meget trættende og temmelig ufornuftigt for den, der ikke er vant til anstrengende strabadser, at indlade sig på dette.

Det følger af sig selv, at Keraban ikke ville gøre rejsen langs det Sorte Hav på den måde. Han ville nok rejse hurtigt, men han ville rejse bekvemt. Det hele kunne kun blive et pengespørgsmål, og det var intet problem for den rige seigneur Keraban.

"Nuvel," sagde van Mitten med hengivelse i sin skæbne, "siden vi ikke rejser med jernbane og heller ikke med båd, hvordan rejser vi da, ven Keraban?"

"I postkaret!"

"Med Deres heste?"

"Nej, med postheste."

"Hvis De kan få postheste hele vejen."

"Det skal jeg nok få."

"Det vil koste Dem en del."

"Koste, hvad det koste vil!" svarede seigneur Keraban, som begyndte at blive heftig igen.

"Nuvel, De kan ikke gøre det under tusind pund i tyrkiske penge, ja, måske femten hundrede [Note 3)]."

"Lad det være tusinder, millioner!" råbte Keraban. "Ja, millioner, om det behøves. Er De så færdig med Deres indvendinger?"

"Ja!" svarede hollænderen.

"Det var også på tide."

Disse sidste ord blev sagt således, at van Mitten fandt det rådeligst at tie stille.

Dog gjorde han sin stormægtige vært opmærksom på, at en sådan rejse nødvendiggjorde temmelig store udgifter; at han ventede penge fra Rotterdam, en stor sum, som han ville indsætte i en bank i Konstantinopel; at han for øjeblikket ingen penge havde, og at ..., hvilket Keraban brød kort af med, at alle udgifter på denne rejse kun angik ham; van Mitten var hans gæst, den rige handelsmand fra Galata plejede ikke at lade sine gæster betale, og at osv.

Efter dette "og så videre" tav hollænderen bomstille. Og det gjorde han klogt i.

Hvis seigneur Keraban ikke havde ejet en af de gammeldags vogne af engelsk fabrikat, som han allerede havde prøvet, ville han have været nødt til at tage sin tilflugt til de arabisk-tyrkiske, der som oftest er forspændt med okser. Men den gamle karosse, der havde gjort rejsen til Rotterdam, stod stadig i fortræffelig stand i hans vognskur.

Denne vogn var behageligt indrettet for tre rejsende. Foran mellem fjedrene, der var bøjede som en svanehals, fandtes en stor kuffert til proviant og rejsegods. Bag ved denne var en mindre med en lænestol over, netop stor nok til, at to tjenere kunne have det bekvemt i den. I øvrigt måtte vognen køres med postilloner; der fandtes intet kuskesæde.

Alt dette kunne synes en smule gammeldags af form og ville have fået kendere af den moderne vognfabrikation til at le, men køretøjet var solidt; båret af gode aksler med bredfælgede hjul, holdt af stålfjedre af første sortering, hverken for bløde eller for hårde, kunne det stå imod enhver skumplen på disse veje, der tit kun lige til nød kunne ses. Således sad da van Mitten og Keraban inde i deres komfortable kupé, forsynet med vinduer

og forlæder, og Bruno og Nizib til vejrs i cabrioleten, foran hvilken de kunne slå en ramme med ruder ned. De havde på denne måde kunnet rejse til Kina. Lykkeligvis strakte det Sorte Hav sig ikke til Det stille Havs kyster, for ellers havde van Mitten meget let kunnet komme til at gøre bekendtskab med Det himmelske Rige.

Forberedelserne begyndte straks. Og skønt Keraban ikke kunne rejse den selv samme aften, som han i stridens hede havde sagt, ville han dog i det mindste drage af sted næste morgen tidlig ved det første daggry.

I øvrigt var en nat ikke for meget til at bringe alt i stand og ordne sagerne. De stakkels kontorfolk, der netop skulle til værtshusene og styrke sig efter dagens faste, måtte begynde igen. For resten var Nizib ubetalelig ved en sådan lejlighed.

Bruno måtte gå til Hotel de Pesth, hvor hans herre og han var steget af om morgenen, for straks at bringe al van Mittens og sin egen bagage til kontoret. Den lydige van Mitten, som hans ven Keraban intet øjeblik tabte af syne, måtte roligt blive, hvor han var.

"Så er det da fuldt bestemt, herre?" sagde Bruno, da han forlod kontoret.

"Hvordan skulle det være andet med det Helvedes menneske?" svarede van Mitten.

"Vi skal rejse rundt om det Sorte Hav?"

"Med mindre min ven Keraban skulle skifte mening på vejen, hvad der næppe er rimeligt at tro."

"Jeg havde dog håbet at kunne hvile mig lidt i Konstantinopel, herre," fortsatte Bruno. "Rejse og jeg ..."

"Det er ingen rejse, Bruno," svarede van Mitten, "det er blot en anden vej, som min ven Keraban tager for at spise til middag i sit hjem."

Denne måde at anskuelse sagen på gav ikke Bruno megen ro. Han holdt ikke af forflyttelser, og nu skulle han i flere uger ikke bestille andet end at flytte rundt, måske gennem smukke, forskelligartede lande, men det interesserede ham kun meget lidt. At de var vanskelige, ja, endog farlige at komme igennem, det beskæftigede ham så meget mere. Hertil kom desuden disse lange rejsers udmattelse. Han ville magre af, tabe sin normale vægt – hundrede og tres pund! – som han dog holdt så meget på.

Hans evige, klagende omkvæd til hans herre var da stadig: "Der vil hænde Dem en ulykke, herre. Jeg siger Dem, der vil hænde Dem en ulykke!"

"Vi får at se," svarede hollænderen, "men gå nu blot og hent min bagage, mens jeg køber en rejsebog for at studere de forskellige lande lidt, og en tegnebog for at optegne mine indtryk. Kom så tilbage, Bruno, så skal du komme til at holde hvil."

"Hvornår?"

"Når vi har gjort rejsen rundt om det Sorte Hav, siden det nu er vor skæbne at skulle gøre det!"

Bruno rystede på hovedet af disse sadistiske betragtninger og vandrede tilbage til hotellet. Denne rejse lovede han sig i sandhed intet godt af.

To timer efter kom han tilbage med nogle lastdragere, klædt i en slags filt, i uldstrømper, en broderet hue af broget silketøj på

hovedet, disse indfødte, som Theophile Gautier så rigtigt har kaldt *tobenede kameler uden pukkel*.

Pukkelryggetheden manglede nu imidlertid ikke disse her, takket være de mange sager, som de slæbte på byggen og læssede af i gården. Man begyndte så at pakke den store postkaret, som var trukket frem af sit skur. Seigneur Keraban bragte derpå, som en omhyggelig forretningsmand, orden i sine sager. Han undersøgte sin kassebeholdning og sine protokoller, gav sine kontorfolk de fornødne instrukser, skrev sine breve og tog en stor sum i guld, eftersom papirpengene fra 1862 ikke mere var i kurs. Keraban behøvede en del russisk mønt til rejsen langs det moskovitiske kejserdømmes sydgrænse, og hans bestemmelse var at bytte sine tyrkiske pund hos sin ven bankier Selim, da hans rejserute nødte ham til at passere Odessa.

Forberedelserne var hurtigt besørgede. Fødevarerne var ophobet i kasserne på kareten. Nogle våben blev anbragt inden i – man kunne aldrig vide, hvad der kunne hænde, og Keraban glemte heller ikke to lange piber, en til van Mitten og en til sig selv; for ham som god tyrk og oven i købet tobakshandler var det jo en aldeles uundværlig ting. Hestene var bestilt allerede om aftenen og skulle være spændt for, før dagen gryede. Fra midnat til dag var der nogle timer, som ofredes til aftensmaden og en kort hvile. Ved daggry gav Keraban signal til opbrud, alle sprang op og iførte sig deres rejsetøj.

Den forspændte postkaret med postillonen i sadlen ventede kun på de rejsende.

Seigneur Keraban gav sine sidste ordrer til sine folk. Man kunne rejse.

Van Mitten, Bruno og Nizib ventede tavse i gården.

"Så er det da fast bestemt?" sagde endnu en sidste gang van Mitten til sin ven Keraban.

Denne svarede blot med at pege på vognen, der ventede.

Van Mitten føjede sig, steg op på vogntrinnet og satte sig inderst til venstre i vognen. Keraban tog plads ved siden af ham. Nizib og Bruno klatrede op i cabrioleten.

"Men mit brev!" sagde Keraban, i det øjeblik, som man skulle køre.

Han slog vinduet ned og rakte en af sine kontorfolk et brev med ordre til endnu samme morgen at aflevere det på posthuset.

Dette brev var adresseret til kokken i hans villa i Skutari og indeholdt følgende ord: "Middagsmad opsat til min tilbagekomst. Indskrænk spisesedlen til opsat mælk og bedekølle i krydret sauce. Pas på, at den ikke bliver stegt for meget."

Derpå rullede vognen af sted ned ad forstadsgaderne, forbi Det gyldne Horn og over Sultaninde Validehs Bro, og ud af byen ved "Jeni-Kapussi", den nye port.

Seigneur Keraban er rejst. Allah være med ham!

6.
De rejsende begynder at støde på vanskeligheder, særlig i Donau-deltaet.

I administrativ henseende deles det europæiske Tyrki i vilajeter, guvernementer eller departementer, styret af en *vali*, en slags amtmand, der udnævnes af sultanen. Vilajeterne deles igen i *sandjaker* eller herreder med en *muftesarif* som overhoved, eller i *kazas*, sogne, styret af en *kaimakan*, i *rakier* eller kommuner, med en *mudir*.

Det var et vidunderligt rejsevejr, klart og varmt. En let havbrise bragte friskhed i luften ind over det flade land. Vejen gik gennem majs-, rug-, byg- og vinmarker, af og til afbrudt af store skove af eg, bøg, birk og fyr, hist og her også grupper af plataner, laurbær, figen og johannesbrødtræer, og særligt ganske nær ved havkysten granatæble- og oliventræer.

Vognen kørte altså ud gennem Jeniporten og tog vejen fra Konstantinopel til Schumla, hvorfra der atter går en vej over Adrianopel til Kirk-Kilisse. Denne går hele tiden ved siden af jernbanen, ja, krydser den endog flere gange. Netop som vognen skulle køre over linjen, passerede der et tog foran. En rejsende stak hovedet ud af wagonvinduet og glædede sig ved synet af Kerabans ekvipage, mens hans hurtige befordringsmiddel bar ham af sted.

Denne rejsende var ingen anden end kaptajn Yarhud, som var på vej til Odessa, hvor han jo, takket være de gode jernbanetog, kunne komme adskilligt før den unge Ahmets onkel.

Van Mitten kunne ikke lade være med at gøre sin ven opmærksom på det dampende tog, der jog af sted.

Denne trak blot som sædvanlig på skuldrene.

"Det er ikke til at nægte, ven Keraban, man når hurtigere målet!" sagde van Mitten.

"*Hvis* man nogen sinde når det," svarede seigneur Keraban.

Ikke en eneste time blev spildt på denne første rejsedag. Pengene hjalp dem frem, og de mødte ingen vanskeligheder ved nogen poststation. Hestene lod lige så villige til at lade sig spænde for, som postillonerne til at drage ud med en herre, der betalte så godt.

Man rejste over Tschataldje, over Buyuk-Khan, forbi Marmarahavet, gennem Tschorlu-dalen, gennem landsbyen Yeni-Keui og endelig gennem Galatadalen, om hvilken der fortælles, at der under den er gravet kanaler, som tidligere førte vandet til hovedstaden.

Om aftenen standsede man en times tid i flækken Seraï. Da provianten i kasserne nærmest var bestemt til de egne, hvor det kunne være vanskeligt, ja, næsten umuligt at forskaffe sig et blot nogenlunde ordentligt måltid, måtte man jo omgås forsigtigt med den. Man spiste her ganske godt til middag og begav sig så atter på vej.

Bruno fandt det måske en smule strengt at skulle tilbringe natten i sin cabriolet; men Nizib betragtede dette som såre naturligt og sov så sødeligt, at han endog smittede sin rejsefælle.

Natten gled hen uden videre tildragelser. Man undgik heldigt skrænterne og sumpene omkring Viza. Van Mitten sørgede vel lidt over, at han intet fik at se af denne interessante, lille by,

hvor de syv tusind indbyggere næsten udelukkende er af græsk oprindelse, og hvor en ortodoks bisp har sit sæde.

Men han rejste jo ikke for at se noget, blot for at ledsage den mægtige seigneur Keraban, der slet ikke interesserede sig for at samle rejseindtryk.

Hen imod klokken fem om eftermiddagen havde man rejst gennem landsbyerne Bunar-Hissan, Jena og Uskup. De rejsende kunne da se den lille skov med de tusinder af gravmonumenter over ofrene, som er faldet her for en røverbande, der tidligere har hærget dette sted, og endelig nåede de den temmelig betydelige by Kirk-Kulisse, hvis navn, der betyder "de fyrre kirker", retfærdiggøres af dens mange kirkelige mindesmærker. Egentlig er det en lille dal med huse i bunden og op ad siderne, og van Mitten og Bruno morede sig i nogle timer med at tage den i øjesyn.

Køretøjet blev henstillet i gården på et ganske ordentligt hotel, hvor seigneur Keraban og hans ledsagere tilbragte natten.

Ved daggry satte man sig atter i bevægelse.

Hele den 19. august gik med at komme forbi landsbyen Karabunar, og først sent om aftenen nåede man til Burgaz, der ligger omkring bugten af samme navn. De rejsende tilbragte her natten i en *khani*, et slags herberge, som i sandhed kun dårligt erstattede den gode karet.

Den næste dag nåede man først Aïdos, og ved aftentid var man i Paravadi, en af de små stationer på jernbanelinjen mellem Schumla og Varna. Dernæst gik vejen igennem Bulgarien langs den sydlige ende af Dobrutscha ved foden af den yderste bjergrække af Balkankæden.

Her var vanskelighederne store. Snart gik det gennem sumpede dale, snart gennem buske af vandplanter af de allervidunderligste former og farver. Vognen kunne næsten ikke komme frem imellem dem, og tusinder af vilde ænder, bekkasiner og snepper, der havde opslået deres paulun i disse ufremkommelige egne, fløj forfærdede omkring de uvelkomne gæster.

Som bekendt, danner Balkankæden en stærk linje mellem Rumelien og Bulgarien hen imod det Sorte Hav, og på sin vej udsender den mod nord en masse mindre og større forposter, der næsten når helt til Donau.

Seigneur Keraban havde rig lejlighed til at få sin tålmodighed sat på prøve.

Man skulle omkring den yderste ende as bjergkæden for atter at komme ned i Dobrutscha. Afgrund ved afgrund overalt, en vej så smal, at vognen knap kunne få plads, og lodrette skrænter ned på begge sider. Flere gange var man nødt til at spænde fra, og de uregerlige hjul og postillonen, der truede med at blive tilbage, måtte lokkes af sted med hundreder af piastre.

Det nyttede kun lidt, at seigneur Keraban bandede og skældte mod regeringen, der holdt vejene så dårligt og brød sig så lidt om at sikre de rejsende i provinserne mod livsfare. Man generede sig dog ellers ikke for at udskrive skatter og pålæg og volde én alle mulige ærgrelser. "Ti para for at sejle over Bosporus!" Seigneur Keraban kom stadig tilbage til det, som til en fiks idé. Ti para! Ti para!

Van Mitten vogtede sig vel for at svare et eneste ord på alt, hvad hans rejsefælle sagde. En eller anden modsigelse ville straks have givet anledning til en scene. For at berolige sin ven,

skældte derfor også han på sin side løs på den tyrkiske regering i særdeleshed og på alle regeringer i almindelighed.

"Men det er ikke muligt, at der i Holland finder sådanne misbrug sted," sagde Keraban.

"Tværtimod, de findes også der," svarede van Mitten, som frem for alt ville stille sin ven til tåls.

"Jeg siger Dem nej," vedblev denne. "Jeg siger Dem, at det kun er i Konstantinopel, at sådanne uretfærdigheder er mulige. Har man måske nogen sinde i Rotterdam tænkt at pålægge caïquerne afgift?"

"Vi har ingen caïquer."

"Det er ikke det, det kommer an på."

"Ja så. Hvad kommer det så an på?"

"For pokker, selv om De havde haft dem, tror De så, at Deres konge skulle have vovet at beskatte dem? Har De i sinde at fortælle mig, at den nytyrkiske regering ikke er den værste af alle på Jorden?"

"Den værste! uden tvivl!" svarede van Mitten, for hurtigt at slutte samtalen, der begyndte at blive farlig.

Og for endnu bedre at gøre ende på den, trak han sin lange hollandske pibe op. Det lokkede seigneur Keraban til også at bedøve sig i sin tyrkiske dittos behagelige dampe, og snart var kalechen så opfyldt med røg, at man måtte slå vinduerne ned for ikke at kvæles. En drømmende døsighed bemægtigede sig vor stivsindede rejsende, så at han blev stum og stille, indtil nye vanskeligheder kaldte ham tilbage til virkeligheden.

Natten mellem den 20. og 21. august måtte man tilbringe i vognen; der fandtes ingen rasteplads i disse vilde egne. Først henimod morgenstunden var man forbi Balkanlinjen og

befandt sig på de mere fremkommelige veje i Dobrutscha. Der kom man forholdsvis godt og hurtigt frem. Den 21. august ved middagstid var man i Koslidscha og om aftenen i Bazardjik. Her bestemte seigneur Keraban sig til at tilbringe natten, hvilket især Bruno var ham ikke så lidt taknemmelig men han vogtede sig vel for at ymte noget om det. Før dagen gryede, var man imidlertid atter i fuld fart på vejen til Karasu-søen. På tolv timer tilbagelagdes fireogtyve mil, og om aftenen kl. 8 var de rejsende foran jernbanelinjen mellem Kustendjé og Tschernavoda lige ved stationen Medjidié, en smuk ny by, der er i hurtig opkomst.

Til seigneur Kerabans store misfornøjelse kunne man ikke straks komme over, da der netop var et tog på skinnerne, og det varede vel et godt kvarters tid, før passagen var fri. Det gav ham ny lejlighed til at skælde ud mod jernbaneadministrationen, der ikke blot indskrænkede sig til at bringe de stakkels sjæle af dage, der var dumme nok til at lade sig lokke ind i deres befordringsmidler, men som også forsinkede dem, der klogeligt holdt sig fra dem.

"I hvert fald," sagde han til van Mitten, "ved jeg da, at jeg aldrig kommer nogen jernbaneulykke til."

"Man kan aldrig vide," svarede den værdige hollænder en smule ubetænksomt.

"Men jeg ved det, jeg!" vrissede seigneur Keraban i en tone, der afskar al videre snak om den ting.

Endelig åbnedes da bommene, så vognen kunne komme over. De rejsende tog ind i en nogenlunde ordentlig *khan* og hvilede sig ud til den næste dags rejse, der gik uden hindringer gennem en øde slette til Babadagh. Men hertil kom man så

sent, at man hellere ville fortsætte rejsen videre natten igennem. Om aftenen kl. 5 standsede man i Tultscha, en smuk by med en tredive-fyrre tusind indbyggere af alle mulige nationaliteter.

Man tog ind på et ganske godt hotel, og van Mitten fik tid til at gennemstrejfe byen og beundre dens maleriske, amfiteatralske beliggenhed.

Den 24. august kørte man over Donau ud for Tultscha og eventyrede sig derefter ind i floddeltaet, der dannes af to arme, af hvilke den nærmest Tultscha benyttes af dampbådene, mens den nordligere løber forbi Ismaïl og Kilia og ved sit udløb i det Sorte Hav deler sig i fem mindre arme. Det er det, som man kalder Donau-mundingen.

Det giver sig selv, at navnet Donau gav Keraban og van Mitten stof til en lang geografisk samtale, der dog endte brat med, at seigneur Keraban forklarede navnets oprindelse af ordet *asdanu* der betyder: Den hurtige flod.

Men hvor hurtig den end kan være i sit løb, er det dog ikke nok til at føre hele dens vandmasse med sig, og oversvømmelserne må man vel huske at tage med i sine beregninger. Men, som det var at vente, regnede seigneur Keraban, trods adskillige advarsler, ikke med noget. Han styrede sin vogn på må og få ind i det uhyre delta.

Han var ikke alene i denne menneskeforladthed. Vilde ænder og gæs, ibisfugle, hejrer, svaner og pelikaner syntes at more sig med at gøre turen sammen med ham. Men Keraban glemte rent, at man må være udpræget højbenet vadefugl for at opholde sig i disse egne, særlig på denne årstid efter de stærke regnskyl.

Det er således forståeligt, at hestene foran vognen aldeles ikke egnede sig til at bringe vore rejsende fremad gennem disse muddermasser, men hverken postillonernes forestillinger eller van Mittens bønner gjorde noget indtryk på seigneur Keraban, han gav ordre til at styre af sted på den ufremkommelige vej, og der kunne jo så ikke være tale om andet end at adlyde.

Så hændte det da også hen imod aften, at vognen blev siddende så grundigt fast et sted, at det var plat umuligt for hestene at rokke den af stedet.

"Vejene er virkelig ikke tilstrækkelig godt holdt i disse egne," fandt van Mitten det passende at bemærke.

"De er, som de er," svarede Keraban. "De er, som de kan være under en sådan regering."

"Vi gjorde måske dog bedre i at se at komme tilbage og tage en anden vej?"

"Tværtimod. Vi gør bedst i at fortsætte vor vej og intet at forandre i vor rejseplan."

"Men hvorledes?"

"Hvorledes?" svarede den stivsindede herre. "Ved at sende bud til den nærmeste landsby efter andre heste, mens vi tilbringer natten i vor vogn eller i et eller andet herberg."

Der var intet at indvende. Postillonen og Nizib blev sendt af sted for at finde den nærmeste landsby, som naturligvis var et ikke så ganske lille stykke vej borte.

De kunne efter al rimelighed ikke være tilbage igen før ved daggry. Seigneur Keraban, van Mitten og Bruno måtte da finde sig i at blive natten over midt på denne uhyre steppe, der var lige så ensom og forladt, som kunne den være en ørken midt i

Australien. Lykkeligvis lod det ikke til, at vognen, der allerede sad i dynd til over midten af hjulene, kunne glide dybere ned.

Natten var kulsort, og store tætte skymasser, der gik ganske lavt, joges af vindene fra det Sorte Hav hen over dem. Det regnede vel ikke, men fra den vandholdige jordbund steg en forfærdelig fugtighed op, der var gennemblødende som en polartåge. På ti skridts afstand kunne man ikke se hinanden. Kun de to lygter på vognen kastede en vag lysstribe hen over de sumpede, tykke mudderlag, og det havde måske endda været nok så klogt at slukke dem med. Disse lys kunne blot tjene til at hidføre et eller andet ubehageligt besøg. Van Mitten havde gjort denne bemærkning, og naturligvis mente hans værdige ven at skulle drøfte sagen, hvilket førte til, at van Mittens forslag ikke blev taget i betragtning.

Han havde imidlertid ret, vor kloge hollænder, og hvis han havde været en smule fiffigere, havde han sikkert foreslået sin ven, at lade lygterne brænde. Seigneur Keraban ville da uden tvivl have ladet dem slukke.

7.
Hestene foran vognen gør af angst den anstrengelse, som postillonens pisk ikke havde kunnet få dem til at gøre.

Klokken var ti. Man havde spist til aften af den medbragte proviant, og seigneur Keraban, van Mitten og Bruno spadserede så en halv times tid langs ad en smal sti, hvor jorden var nogenlunde fast, alt imedens de røg deres piber.

"Og nu," sagde van Mitten, "tænker jeg, ven Keraban, at De ikke har noget imod, at vi går hen og lægger os til at sove, indtil forstærkningshestene kommer."

"Nej, det har jeg intet imod," svarede Keraban, efter at have betænkt sig et øjeblik, inden han gav dette svar, der var så ualmindeligt hos denne mand, som ellers aldrig manglede indvendinger.

"Jeg antager, at vi ikke har noget at befrygte," tilføjede van Mitten, "midt på denne øde slette."

"Det antager jeg heller ikke."

"Vi behøver ikke at frygte noget som helst overfald."

"Nej."

"Hvis det ikke skulle være et overfald af moskitoer," ytrede Bruno, der i det samme med et eftertrykkeligt slag på sin pande knuste et halvt dusin af disse næsvise insekter. Og straks derpå så man skyer af disse glubske smådyr, sandsynligvis tiltrukket af lyset, kredse summende og påtrængende om vognen.

"Hm!" sagde van Mitten. "Det var svært, så her er mange moskitoer. Det ville ikke have været af vejen at have et moskitonet."

"Det er ikke moskitoer," svarede Keraban, idet han gned sin nakke, "og det er slet ikke et moskitonet, som vi kunne trænge til."

"Til hvad da?" spurgte hollænderen.

"Til et net mod myg," svarede Keraban. "De tror, at det er moskitoer, men det er myg."

"Pokker bryde sig om den forskel," tænkte hollænderen, der aldeles ikke følte sig oplagt til at begynde en drøftelse af dette rent entomologiske emne.

"Hvad der virkelig er interessant at lægge mærke til," vedblev Keraban, "er, at det udelukkende er hunnerne, der stikker menneskene."

"Ja, man får dem at mærke, disse repræsentanter for det smukke køn," svarede Bruno og gned sine lægge.

"Jeg tror, vi vil gøre klogt i at gå ind i vognen," sagde van Mitten, "vi bliver vist ellers ædt levende."

"Ja," svarede Keraban, "egnene her ved Donau er særdeles hjemsøgte af disse myg. Man kan kun undgå dem ved om natten at bestrø sin seng, og om dagen sit linned og sine strømper, med kamillefrø ..."

"Som vi nu uheldigvis slet ikke har noget af," tilføjede hollænderen.

"Det har vi vel ikke," indrømmede Keraban. "Men hvem kunne forudse, at vi skulle have det uheld at blive hængende i Dobrutschas moradser?"

"Ingen, ven Keraban."

"Jeg har hørt fortælle, ven van Mitten, at den tyrkiske regering havde tilstået en koloni af tatarer fra Krim et stort

stykke land i dette floddelta, og at masserne af disse myg tvang dem til at fortrække."

"At dømme efter hvad vi ser, ven Keraban, forekommer historien mig aldeles ikke usandsynlig."

"Lad os da skynde os ind i vognen."

"Det skulle vi have gjort for noget siden," svarede van Mitten, der fo'r frem og tilbage.

Netop som Keraban og hans ledsager ville stige ind i vognen, standsede den førstnævnte og sagde:

"Skønt der jo ikke er noget at være ængstelig for, ville det måske dog være klogt, om Bruno vågede, indtil postillonen kommer tilbage."

"Det vil han sikkert ikke modsætte sig," svarede van Mitten.

"Jeg vil ikke modsætte mig," sagde Bruno, "fordi det er min pligt ikke at gøre det, men fordi jeg bliver ædt levende."

"Nej!" indvendte Keraban. "Jeg har hørt, at disse dyr aldrig stikker to gange på samme sted, og således vil Bruno jo snart være immun mod dem."

"Ja ... når jeg har faet sådan omkring tusind stik. Men jeg kan da i det mindste våge inde i min cabriolet?"

"Med fornøjelse, på den betingelse, at du ikke falder i søvn."

"Det er der ingen fare for i selskab med alle disse elskværdige moskitoer."

"Myg, Bruno," rettede Keraban, "almindelige myg ... du må ikke forveksle ikke de to."

Derpå steg Keraban og van Mitten ind i vognen og overlod til Bruno at passe på sin herre eller rettere sine herrer. Siden Keraban og van Mitten havde mødt hinanden, kunne han roligt sige, at han havde to.

Bruno sørgede først for, at vogndøren var forsvarligt lukket, og så derpå forspandet efter. De stakkels udmattede heste havde strakt sig på jorden og stønnede dybt, så deres hede ånde blandede sig med sumpens dampe.

"Fanden får dem op af den rede igen!" sagde Bruno til sig selv. "Seigneur Keraban har minsandten haft en stolt idé, da han ville rejse ad denne vej. Men når alt kommer til alt, bliver det jo hans sag."

Bruno steg så op i sin cabriolet, slog vinduerne for og satte sig til at betragte den underlige lysstribe, som lygterne kastede, mens han for at holde øjnene åbne i tankerne gennemgik og gennemtænkte alle de besynderlige hændelser, som hans herre i forening med den mest stivsindede af alle tyrker styrtede ham ud i.

Han, en søn as det gamle Batavia, en af Rotterdams stenslibere, en velmeriteret medefisker fra floden Maas, var nu blevet ført til den anden ende af Europa. Fra Holland til det ottomanske kejserdømme, og næppe havde han sat fødderne i Konstantinopel, før en ond skæbne kastede ham ud på Donau-stepperne. Han sad nu her i en postkaret midt i Dobrutschas moradser, indhyllet i mulm og mørke osv. osv. Og alt det, fordi han måtte lyde sin herre, som igen uden nogen som helst nødvendighed blindt adlød seigneur Keraban.

"Å, hvor verden dog er fuld af besynderligheder!" blev Bruno ved. "Her er jeg nu i færd med at gøre rejsen rundt om det Sorte Hav, hvis vi da nogen sinde når så vidt. Og det blot for at spare ti para, som jeg såmænd gerne skulle have betalt af min egen lomme, hvis jeg blot havde været fiffig nok til at gøre det i hemmelighed. Å, ja! å, ja! Dette stivsind. Jeg er vis på, at jeg

allerede siden min afrejse har mistet to pund. På fire dage … Hvad skal det blive til på fire måneder … Nå, der er disse forbandede insekter igen!"

Hvor hermetisk Bruno end indbildte sig at have lukket vinduerne, var der dog kommet et par dusin af disse myg ind, og de klyngede sig nu tæt til den stakkels mand. Det var et slagsmål og en kløe og skælden mod moskitoer, nu da seigneur Keraban ikke kunne høre ham.

En time gik således, og en til. Måske ville Bruno være bukket under for trætheden og slumret sødeligt ind, om ikke disse stadige fjender havde holdt ham oppe.

Lidt efter midnat fik han en idé, som han for resten burde have fået lidt før, han, der hørte til disse fuldblods hollændere, som, når de kommer til verden, snarere rækker efter en god pibespids end efter deres ammes bryst. Det var at forsvare sig med tobaksrøg. Om myggene skulle modstå den nikotinmængde, hvormed han nu ville fylde det lille rum, måtte de rigtignok her i Donau-egnen være af en sjældent sej race.

Bruno trak da sin porcelænspibe op af lommen, ganske et sidestykke til den, der blev ham frataget i Konstantinopel. Han stoppede den, som om han havde haft en ordentlig kanonsalve at sende mod de fjendtlige tropper, slog på sit fyrtøj, antændte ladningen og udstødte med hele sin lungekraft vældige røgskyer af den fortræffelige, hollandske tobak.

Sværmen summede først rundt og lavede en skrækkelig støj med deres vinger, men lidt efter lidt fortrak de ind i de mørkeste kroge af vognen.

Bruno kunne ikke noksom lykønske sig til denne heldige krigsførelse, da han så angriberne flygte i vild uorden; men da

han ikke skøttede om at tage fanger – tværtimod – slog han hurtigt vinduerne ned for at lade insekterne slippe ud; han behøvede jo ikke at frygte for nye gæster, røgen skulle nok holde dem borte.

Den lykkelige Bruno blev endog så modig nu, at han kiggede lidt ud til højre og venstre.

Natten var stadig mørk. Vinden ruskede af og til i vognen; men den sad desværre alt for godt fast. Man behøvede ikke at frygte for, at den skulle vælte. Bruno kiggede ud imod nord, om ingen lysstribe skulle melde postillonens tilbagekomst. Men nej. Fuldstændigt mørke overalt. Dog syntes Bruno i et halvt hundrede skridts afstand ud til siderne at kunne skimte nogle glimtende småpunkter, der bevægede sig i tågen. Uden støj, snart ganske tæt ved jorden, snart to, tre fod over den. Bruno spurgte sig først, om det kunne være et eller andet fosforfænomen. Disse svovlfyldte moradser måtte jo let kunne give anledning til det. Hans betragtninger førte ham dog på vildspor. Hestene foran vognen følte derimod ganske vel instinktmæssigt, hvad fænomenet betød, for de begyndte at blive urolige, at pruste og fnyse på en højst betænkelig måde.

"Men hvad kan det dog være?" sagde Bruno. "Uden tvivl nogle nye ulykker. Det skulle da ikke være ulve?"

Det var slet ikke usandsynligt, at en flok ulve kunne have opsnuset forspandet, for af disse forsultne dyr findes der i Donau-deltaet store mængder.

"For pokker," mumlede Bruno. "Det bliver nok en værre historie end den med moskitoerne eller myggene, som vor egensindige herre siger. Denne gang hjælper tobakken nok ikke."

Hestene blev mere og mere urolige. De forsøgte at komme frem i dyndet, stejlede og slog til vognen, så godt de kunne. De lysende punkter syntes at være kommet nærmere, og en dump grynten blandede sig med vindens tuden.

"Det er vist bedst, at jeg underretter seigneur Keraban og min herre," sagde Bruno til sig selv.

Ja, det var nok det bedste. Bruno lod sig da langsomt glide ned på jorden, slog vogntrinnet ned, åbnede døren og lukkede den godt efter sig igen.

"Herre!" sagde Bruno, idet han lagde sin hånd på van Mittens skulder.

"Gid fanden tage dig. Hvem vækker mig?" mumlede hollænderen og gned sine øjne.

"Det er nok tid at sende folk Fanden i vold nu, da han selv måske er her," svarede Bruno.

"Hvem er det, der taler til mig?"

"Jeg, herre."

"Bruno ... Er det dig? ... Hm! Du gjorde vel i at vække mig. Jeg drømte netop, at fru van Mitten ..."

"Skændtes med Dem ..." svarede Bruno. "Det er nok det rette øjeblik til at tænke på det nu."

"Hvad er der da på færde?"

"Vil De have den godhed at vække seigneur Keraban?"

"Vække seigneur?"

"Ja; det er på tide."

Uden at spørge videre gav den endnu halvslumrende hollænder sig til at ruske i sin rejsefælle. Men intet er så urokkeligt som en tyrks søvn, når samme tyrk har en god fordøjelse og en rolig samvittighed. Van Mitten måtte ruske

mange gange. Seigneur Keraban gryntede og skændte uden at åbne øjnene og lod til aldeles ikke at ville give sig. Det manglede blot, at han i sovende tilstand skulle være lige så egensindig som i vågen, så blev man nok nødt til at lade ham sove.

Men på Brunos og van Mittens indtrængende anmodninger vågnede han da endelig, strakte armene, spilede øjnene op og sagde med tykt mæle: "Hm. Forstærkningshestene og postillonen og Nizib er vel så kommet?"

"Endnu ikke," svarede van Mitten.

"Hvorfor vækker I mig da?"

"Fordi, at selv om hestene ikke er kommet, er der kommet nogle andre, højst mistænkelige dyr, som flokkes her rundt om vognen og skal til at angribe os."

"Hvad for dyr?"

"Se selv."

Vinduet blev slået ned, og Keraban bøjede sig ud af vognen.

"Allah være os nådig!" råbte han. "Det er en hel bande vildsvin."

Det var ikke til at tage fejl af, det var vildsvin. De findes i talrige mængder i disse egne, og deres angreb er meget farlige; man må henregne dem ganske til de vilde, glubende dyr.

"Hvad skal vi nu gøre?" spurgte hollænderen.

"Forholde os rolige, hvis de ikke angriber, i modsat fald, forsvare os."

"Hvorfor skulle de angribe os?" fortsatte van Mitten, "det er jo ikke rovdyr."

"Det er de vel ikke," indrømmede Keraban, "men selv om vi ikke bliver ædt, kan vi dog meget let få maven sprættet op på os."

"Det kommer vel omtrent ud på et," sagde Bruno roligt.

"Lad os derfor holde os beredt mod enhver eventualitet."

Seigneur Keraban lod våbnene bringe i orden. Van Mitten og Bruno havde hver en pistol med seks skud i og adskillige kugler. Keraban, gammeltyrken, de moderne opfindelsers erklærede fjende, ejede kun to pistoler af tyrkisk fabrikat, indlagte med emalje og kostbare stene, men mere skikkede til at pryde en fyrstes bælte end til at bruge mod et farligt angreb. De tre rejsende måtte dog nøjes med disse våben og bruge dem med godt sigte.

Vildsvinene var vel en snes stykker i tallet og omringede nu vognen ganske tæt. Ved lyset fra lygterne, der uden tvivl havde lokket dem hid, kunne man se dem kredse ophidsede rundt og rode i jorden med deres store hugtænder. De var så store som æsler, af en vidunderlig stærk legemsbygning, i stand til hver enkelt at gøre det af med et helt kobbel hunde. De rejsendes fangenskab i vognen var således ikke ganske betryggende, hvis de skulle blive angrebet fra alle sider før morgenstunden. Hestene havde en stærk følelse af dette. Deres angstfulde prusten og fnysen blandede sig med svinenes grynten, og de kastede sig således frem og tilbage, at man måtte frygte, at de enten ville sprænge seletøjet eller rive hele underparten af vognen.

Pludselig lød der flere skud. Bruno og van Mitten havde begge fyret hver to skud på de af vildsvinene, der begyndte at angribe. Dyrene, der blev mere eller mindre sårede, brølede af smerte og væltede sig på jorden, mens de andre, som nu var gjort rasende, styrtede sig over vognen og rystede den med stødene af deres store hugtænder. Dækket blev sprængt på

mangfoldige steder, og det var tydeligt, at det inden få øjeblikke måtte være helt slået itu.

"For pokker, for pokker," mumlede Bruno.

"Fyr! Fyr!" råbte seigneur Keraban, idet han manøvrerede med sin pistol, der klikkede tiere, end den gik af – hvilket han naturligvis ikke ville indrømme.

Van Mittens og Brunos revolvere sårede et betydeligt antal af disse frygtelige angribere, af hvilke nogle nu styrtede sig lige mod forspandet.

De stakkels hestes stilling var fortvivlet. Skælvende af angst søgte de ved spark at forsvare sig mod vildsvinenes hugtænder, men de var jo bundet og kunne således ikke gribe det eneste mulige redningsmiddel, nemlig at styrte af sted og lade det komme an på, hvem der kunne løbe hurtigst. De forsøgte af alle kræfter at sprænge skaglerne og hammelrebene; men disse var så fast snoede, at det var umuligt. Enten måtte altså det forreste af vognen rives af, eller hele vognen ruskes op af dyndet.

Seigneur Keraban, van Mitten og Bruno indså let dette. Hvad de mest måtte befrygte, var at vognen skulle vælte, de rasende vildsvin ville da hurtigt kaste sig over den og gøre det af med dem, der sad i den. Men der var intet, man kunne stille op, man måtte afvente skæbnens bestemmelse. Deres koldblodighed forlod dem ikke og pistolskuddene knaldede lystigt.

Pludselig rystede et forfærdeligt stød vognen, og de trøstede sig allerede med, at forparten ville gå af.

"Så meget des bedre," udbrød Keraban, "hestene vil så styrte af sted gennem stepperne, vildsvinene sætte efter dem og lade os i fred."

Men forparten gik ikke fra. Den modstod med en kraft, der gjorde det gode, gamle, engelske vognmageri ære. Det var vognen, der veg. Et sidste forfærdeligt stød bragte den ud af mudderet på en lidt fastere jordbund, og nu gik det af sted i den bælgmørke nat. Der var intet til at lede de løbske heste.

Men vildsvinene gav ikke tabt. De løb på begge sider, nogle angreb hestene, andre vognen, og det var ikke muligt at få forspring.

De tre rejsende havde kastet sig tilbage i vognen.

"Enten vælter vi ..." sagde van Mitten.

"Eller vi vælter ikke," afbrød Keraban.

"Det er vist bedst at se at få fat i tømmerne," bemærkede Bruno fornuftigere. Han slog vinduet ned og følte med hånden, om tømmerne skulle være til at nå. Men de var ikke til at finde. Hestene måtte have revet dem itu ved deres voldsomme bevægelser, man måtte lade tilfældet råde for denne vanvittige fart gennem moradserne.

De rejsende blev kastet frem og tilbage mod hinanden, snart i ét hjørne af vognen, snart i et andet, efter som vejens ujævnheder ville det, og intet ord blev vekslet mere. Muselmanden hengav sig i sin skæbne, og de to hollændere fornægtede ikke deres flegmatiske ro.

En god time forløb således, vognen jog af sted, vildsvinene fulgte efter.

"Ven van Mitten," sagde endelig Keraban, "jeg har ladet mig fortælle, at en rejsende engang i et lignende tilfælde, da han blev forfulgt af en flok ulve på de russiske stepper, blev reddet ved sin tjeners hengivenhed."

"Hvordan det?" spurgte van Mitten.

"Ganske simpelt," svarede Keraban. "Tjeneren omfavnede sin herre, befalede sig Gud i vold og kastede sig ud af vognen. Og mens ulvene standsede for at æde ham, fik hans herre så meget forspring, at han var reddet."

"Det er meget beklageligt, at Nizib ikke er her," svarede Bruno roligt.

Efter disse bemærkninger faldt de tre på ny hen i dyb tavshed. Imidlertid begyndte natten at lide. Vognen sagtnede ikke farten, og vildsvinene vandt ikke frem, så de kunne kaste sig over den. Hvis intet uheld skulle støde til, såsom et hjul, der gik af, eller vognen væltede osv., kunne seigneur Keraban, van Mitten og Bruno dog måske have held til at redde sig selv uden den hengivenhed, som Bruno følte sig helt ude af stand til at udvise. Det må i øvrigt tilføjes, at hestene instinktmæssigt havde taget den vej gennem stepperne, som de var vant til, og de styrede lige mod poststationen.

Da dagen begyndte at gry, var de således endnu kun nogle få verst [Note 4)] fra den.

Vildsvinebanden kæmpede endnu med en halv times tid, så sakkede de lidt efter lidt tilbage; men hestene fortsatte det samme løb, indtil de styrtede et hundrede skridt fra poststationen.

Seigneur Keraban og hans to rejsefæller var reddet, og det er vist vanskeligt at sige, om de kristnes eller de vantros gud blev mest lovet og priset for beskyttelsen i denne farefulde nat.

Nizib og postillonen, som ikke havde vovet sig ud i det natlige mørke, skulle netop af sted med de friske heste, just som vognen således nåede poststationen. Disse heste blev da sat i stedet for de andre, som seigneur Keraban dyrt måtte

betale. Uden et øjebliks hvile fik man vognens reb og stang sat i stand og fortsatte rejsen som før hen ad vejen til Kilia, der tidligere har tilhørt russerne, som ødelagde dens fæstningsværker, før de overgav den til Rumænien.

Uden videre uheld nåede vognen hertil i mørkningen den 25. august. De udmattede rejsende tog ind på et af de bedste hoteller og fik lidt erstatning for den foregående nats anstrengelser i tolv timers god søvn.

Næste dag drog man atter af sted ved daggry og nåede hurtigt den russiske grænse.

Her var der atter nogle vanskeligheder. De moskovitiske toldformaliteter undlod ikke at sætte seigneur Kerabans tålmodighed på en hård prøve. Han talte – heldigvis eller uheldigvis, som man vil – på grund af sine handelsforbindelser, deres sprog så godt, at han kunne gøre sig forståelig, og et øjeblik så det næsten ud, som om hans indvendinger mod toldbetjentenes undersøgelser ville forhindre dem i at komme over grænsen.

Imidlertid lykkedes det van Mitten, om end med en del besvær, at berolige ham. Keraban fandt sig da i at lade sine kufferter gennemrode og betale, hvad der forlangtes, dog naturligvis ikke uden gentagne gange at have fremmumlet denne meget rigtige slutning:

"Alle regeringer er minsandten ens og ikke en pibe tobak værd."

Nå, de kom da vel over den rumænske grænse, og vognen styrede så gennem den del af Bessarabien, der støder til det Sorte Hav mod nordøst.

Seigneur Keraban og van Mitten var nu kun en snes mil fra Odessa.

8.

Læseren skal have den fornøjelse at gøre bekendtskab med den unge Amasia og hendes forlovede Ahmet.

Den unge Amasia, bankier Selims eneste datter, og hendes kammerpige, Nedjeb, spadserede passiarende op og ned i galleriet på en henrivende villa, hvis have i terrasser strakte sig lige ned til det Sorte Havs bred.

Fra den sidste terrasse, hvis nederste trin blev overskyllet af vandet, som i dag var roligt, men ofte pisket og oprørt af østenvindene, kunne man se Odessa, der lå en halv mils vej sydligere, i hele sin glans.

Denne by, der er som en dejlig oase i stepperne, frembyder et vidunderligt panorama af paladser, kirker, pragtbygninger, som den ligger der på den stejle skrænt, hvis nederste del går lodret ned i vandet. Fra bankier Selims bolig kunne man endog se dens hovedtorv med træerne og trappefundamentet, på hvilket hertug Richelieus statue står. Denne store statsmand har grundlagt byen og var dens administrator, indtil han tog fat på det kolossale arbejde at befri Frankrig fra det forenede Europas oversvømmelse.

Da byens klima ofte er tørt på grund af de stærke, nordøstlige vinde, er de rige beboere af denne Nyruslands hovedstad nødt til i den hede årstid at søge en smule friskhed i Khutorernes skygge, og man kan således ikke undre sig over den uhyre mængde villaer, der ligger sammenhobet ved kysten som tilflugtssteder for dem, hvis forretninger ikke tillader dem at rejse. Mellem disse villaer måtte man lægge mærke til bankier

Selims, hvis beliggenhed i særlig grad beskyttede den mod den stærke tørke.

Vil nu nogen vide, hvorfor navnet Odessa, "Odysseus' By", er blevet givet til en landsby, som endnu på Potemkins tid hed Hadjibey, ligesom sin fæstning, da er det gået således til. Kolonisterne, som var lokket dertil ved de overordentlige særrettigheder, som var blevet tilstået den ny by, bad kejserinde Katharina om at give den et navn. Kejserinden rådspurgte Akademiet i St. Petersborg, og akademikerne gennemsøgte da den trojanske historie. Deres i øvrigt højst problematiske opdagelser gik ud på at der tidligere på samme sted skulle have ligget en by, der havde fået navn efter Odysseus, og heraf fremkom så i midten af det attende århundrede navnet Odessa.

Odessa var en handelsby; den er det endnu og vil formodentlig altid vedblive at være det. Dens hundrede og halvtreds tusind indbyggere består dels af russere, dels af tyrker, grækere og armeniere – en kosmopolitisk sammenhobning af handelsmennesker. Og eftersom handelen og da særlig eksporthandelen ikke kan foregå uden handlende, kan den heller ikke undvære bankierer. Heraf kan man forklare sig de mange banker, som byen har haft fra sine tidligste dage, og mellem disse var da også bankier Selims. Den var begyndt beskeden og lille, men den var nu en af de største og mest fremragende på stedet.

Om bankier Selim kan det ellers være os nok at vide, at han hørte til den monogamitiske kategori af tyrkere, af hvilken der for resten er flere, end man tror; at han var enkemand efter den eneste kone, som han havde haft; at hans eneste datter var

Amasia, den unge Ahmets trolovede; og endelig at han var den mest stivsindede osmanlis ven og korrespondent.

Vi ved, at Ahmets og Amasias bryllup skulle fejres i Odessa. Bankier Selims datter var ikke bestemt til at blive førstehustru i et harem og dele en egoistisk og lunefuld tyrks fruerstue med få eller mange rivalinder. Nej. Hun skulle ene drage med Ahmet til Konstantinopel, og i hans onkel Kerabans hus skulle hun, uden at dele med nogen, leve hos den ægtefælle, som hun elskede, og som fra sin tidligste barndom havde elsket hende. Denne fremtid kunne synes lidt underlig for en ung, tyrkisk kvinde; men det skulle imidlertid være således. Ahmet ville vist mindst af alle finde på at bryde sin slægts skikke og sæder.

Vi ved også, at en tante til Amasia, en søster til hendes fader, på sin dødsseng havde testamenteret den unge pige den uhyre sum af hundrede tusind tyrkiske pund på den betingelse, at hun skulle være gift, inden hendes sekstende år var udløbet. Det var et indfald af den gamle jomfru, der aldrig selv havde haft held til at finde en mand. Hun mente, at hendes niece ikke tidsnok kunne finde en mand til sig – og vi ved, at fristen var udløbet om seks uger. Uden brylluppet ville så den største part af den unge piges formue tilfalde sidelinjer i slægten.

Den unge Amasia var bedårende, selv i en europæers øjne. Hvis blot *soniachmaken*, eller det hvide musselinslør, det guldbroderede hovedtøj, eller det treradede *zekin*smykke på hendes pande havde løsnet sig en smule, kunne man have set det pragtfulde lange sorte hår falde ned om hende. Amasia brugte slet ingen af sit lands sædvanlige midler for at forhøje sin skønhed. Hun tegnede ikke sine øjenbryn med *hanum* eller øjenhårene med *khol*, og ingen *henna* smurtes på hendes

øjenlåg. Der sås intet hvidt eller karmin på hendes ansigt, og der behøvedes heller ingen flydende *kermes* for at farve hendes læber røde. En af vort lands kvinder, der var påklædt efter vor tids bedrøvelige moder, ville have været mere malet end Amasia. Og hendes naturlige ynde, hendes bøjelige, slanke vækst og lette gang trådte frem under *feredje*'en, den lange kashmirs kåbe, som omsluttede hende fra halsen til fødderne.

Som Amasia i dag stod i det åbne galleri, var hun klædt i en lang kjortel af pragtfuldt silketøj, der dækkedes af den vide *chalwar*, fasthæftet til en lille broderet trøje, og af en *entari* med langt silkeslæb og opskårne ærmer, smykket med en slags kniplinger af en art som kun forfærdiges i Tyrkiet. Et kashmirsbælte holdt slæbet lidt op for at lette gangen. Ørenringe og en fingerring var de eneste smykker, hun bar. Elegante fløjls*padjub* skjulte det nederste af hendes ben, og de små fødder forsvandt i nogle besynderlige, guldstukne tøfler.

Hendes kammerpige Nedjeb var hos hende. Det var en ung, munter pige med runde kinder, der var sin frøken en meget hengiven tjenerinde – man kunne næsten sige veninde. Leende og snakkende fo'r hun frem og tilbage og fornøjede alle med sit frejdige humør og sin store meddelsomhed.

Nedjeb, der af byrd var sigøjnerinde, var dog ikke slavinde. Skønt man stadig ser etiopiere og sorte fra Sudan til salg på kejserrigets torve, er slavestanden dog i grunden ophævet. Men de fornemme tyrkiske familier har brug for mange tjenestefolk – således er i Konstantinopel en tredjedel af befolkningen tjenende. Dog er disse tjenestefolk ikke overanstrengte med arbejde. Enhver af dem har sin særlige syssel i husstanden og egentlig ikke meget at gøre.

Således var også Selims hus indrettet. Nedjeb havde udelukkende været til Amasias tjeneste, lige fra hun fra lille af var optaget dér i huset, og hendes stilling var sådan, at hun fritoges for al egentlig tjenestepigegerning.

Amasia lå henslængt på en divan, der var betrukket med et rigt persisk stof, og lod blikket glide hen over bugten mod Odessa.

"Kære herskerinde," sagde Nedjeb, idet hun kom og satte sig på en pude ved den unge piges fødder, "hvorfor er hr. Ahmet her ikke endnu? Hvad bestiller dog hr. Ahmet?"

"Han er gået ind til byen," svarede Amasia, "og måske bringer han os et brev fra sin onkel Keraban."

"Et brev! et brev!" udbrød den unge kammerpige ivrigt. "Det er ikke et brev, vi trænger til, det er onklen selv, vi vil have hertil; han lader såmænd vente på sig, den onkel."

"Tålmodighed, Nedjeb!"

"De tager det ganske sindigt, kære frøken; men om De var i mit sted, ville De ikke være så tålmodig."

"Du er en tåbe," svarede Amasia. "Man skulle tro, at det drejede sig om dit bryllup, og ikke om mit."

"Tror De da ikke, at det er en meget alvorlig sag at begynde at betjene en frue, når man før har betjent en ung pige?"

"Jeg vil hverken holde mere eller mindre af dig for det, Nedjeb."

"Heller ikke jeg, kære frøken. Men De vil blive så lykkelig, så lykkelig, når De er hr. Ahmets hustru, at der selv over mig vil stråle lidt af Deres lykke."

"Den kære Ahmet," hviskede den unge pige, hvis smukke øjne tilsløredes et sekund, mens hun henfaldt i tanker på sin

forlovede.

"Ja, ser De, De er nødt til at lukke øjnene for at se ham, kære frøken," sagde Nedjeb drillende, "og hvis han var her, behøvede De blot at åbne dem."

"Jeg siger dig jo, Nedjeb, at han er gået ind til banken for at spørge om posten; nu vil han uden tvivl bringe os et brev fra sin onkel."

"Ja, et brev fra hr. Keraban, i hvilket herren, som han plejer, vil fortælle, at hans forretninger holder ham tilbage i Konstantinopel, at han ikke kan forlade sit kontor, at tobakken stiger, hvis den da ikke tilfældigvis falder, og at han bestemt kommer om otte dage, eller måske om fjorten ... Og det går ikke an, vi har nu kun seks uger tilbage, og De må være gift, ellers går jo hele formuen ..."

"Det er ikke for min formues skyld, at Ahmet elsker mig."

"Det er det såmænd heller ikke ... men hvorfor miste den blot for en forsinkelse ... Å, den hr. Keraban ... Hvis han var min onkel ..."

"Hvad ville du så gøre?"

"Jeg ville slet ingen ting gøre, kære frøken, siden det jo ikke lader til at kunne nytte noget ... Og dog, at tænke sig, at hvis han var her, hvis han kom endnu i dag ... ja i morgen blot, så kunne vi gå og lade kontrakten skrive, og i overmorgen, når først bønnen var sagt, så var vi gift, og det godt gift, og festerne ville vare hele fjorten dage. Hr. Keraban kunne godt rejse inden slutningen, hvis han fandt det morsommere at tage ud igen."

Tingene kunne virkelig let ordnes således, i fald hr. Keraban ikke ville tøve længere med at rejse fra Konstantinopel. Kontrakten hos mullahen – i følge hvilken manden forpligter

sig til at give sin hustru indbo, dragter og køkkenredskaber – og de kirkelige ceremonier, alt kunne bringes i orden på den tid, som Nedjeb sagde. Men hertil fordredes, at hr. Keraban, hvis nærværelse i egenskab af brudgommens formynder var nødvendig, kunne løsrive sig fra sine forretninger i de få dage, som den unge sigøjnerske så ivrigt forlangte i sin skønne frøkens navn. Pludselig udbrød den unge kammerpige:

"Men se ... se dog det lille skib, som har kastet anker her lige neden for haverne."

"Ja, du har ret," svarede Amasia.

De to unge piger løb hen til trappen, som førte ned mod havet, for bedre at se det lette fartøj, der så sirligt lå for anker udenfor.

Det var en tartane, hvis sejl nu hang vel rebede. En let brise havde hjulpet den over Odessabugten, dens ankerkæde holdt den vel omkring hundrede favne fra strandbredden, og den vuggede sig blidt på de sidste bølger, der mat døde hen ved villaens fod. Det tyrkiske flag – rødt med en halvmåne as sølv – vajede fra stavnen.

"Kan du læse navnet?" spurgte Amasia Nedjeb.

"Ja," svarede den unge pige. "Se, den vender bagstavnen imod os. Der står *Guïdare*."

Det var ganske rigtigt *Guïdare*. Kaptajn Yarhud havde lige kastet anker. Men det så ikke ud, som om den skulle blive der længe, for dens sejl var ikke surrede, og en sømand ville straks have set, at den lå rede til at lette.

"Hvor det må være morsomt," sagde Nedjeb, "når der er vind til at brede de store hvide vinger, at sejle ud på det blå hav i den smukke tartane."

Men i det samme fængsledes den unge sigøjnerskes opmærksomhed af et lille skrin, der stod henne ved divanen. Hun åbnede det og fremtog nogle smykker af det.

"Hvor de er smukke," udbrød hun, "disse smykker, som hr. Ahmet har bragt Dem. Ved De, at det er snart en hel time siden, at vi har set på dem."

"Tror du?" spurgte Amasia og tog et par af smykkerne i hånden.

"Hr. Ahmet bilder sig nok ind, at han skal gøre Dem endnu smukkere med disse, men han tager fejl."

"Hvad siger du, Nedjeb?" svarede Amasia. "Skulle ikke enhver kvinde vinde ved at tage disse pragtfulde smykker på? Se disse diamanter, de er som ild. Jeg synes, de ser på mig med min elskedes smukke øjne."

"Ja, kære frøken, men når De ser på ham, giver De ham så ikke en gave, som tifold opvejer hans?"

"Du er fra forstanden," fortsatte Amasia. "Denne safir fra Ormus, og disse Ofir-perler, og disse turkiser fra Makedonien ..."

"De giver dog turkis for turkis," svarede Nedjeb med en munter latter, "det er dog ikke hr. Ahmet, der taber."

"Det er da godt, han ikke er her og kan høre dig, Nedjeb."

"Å, hvis han var her, kære frøken, så var det ham, der ville sige Dem alle disse sandheder, og i hans mund ville de nok få et andet værd end i min."

I det samme tog Nedjeb et par tøfler, som stod på skrinet, og fortsatte:

"Og disse smukke pampusser, som er helt guldbaldyrede og broderede, med svanedunskvaster, de er nok lavet til et par små

fødder, som jeg kender ... Å, lad mig prøve dem på Dem."

"Prøv dem på dig selv, Nedjeb."

"På mig?"

"Det var vel ikke første gang, at vi har moret os med ..."

"Nej, nej," svarede Nedjeb. "Jeg har allerede prøvet Deres smukke toiletter ... og jeg gik ud og viste mig på terrassen ... Man var lige ved at tage mig for Dem, kære frøken. Jeg var smuk i den dragt ... Men nej. Det passer sig ikke og allermindst i dag ... Lad mig nu få lov at prøve de smukke tøfler på Dem."

"Nå, siden du endelig vil."

Nedjeb fik da, som sædvanlig, lov til at følge sin luner. Hun gav Amasia de små sko på, som snarere var værdige til at stå som pynt på en eller anden etagere med nips.

"Hvor tør man dog gå med sådan noget!" udbrød den unge sigøjnerske. "Men der er nok nogen, der bliver skinsyg nu. Deres hoved, kære frøken, det bliver skinsygt på de små fødder."

"Jeg må le ad dig, Nedjeb," svarede Amasia, "men ..."

"Og disse arme, disse smukke arme, de må være helt nøgne. Hvad har de dog gjort? Hr. Ahmet har dog ikke glemt dem. Se de smukke armbånd, som ville klæde dem så godt. Stakkels små arme, hvor man mishandler jer.. Det er da godt, at jeg er her ..."

Således leende og snakkende gav Nedjeb den unge pige to glimtende armbånd på, der strålede næsten endnu mere på den varme, blændende hvide hud end på fløjlet i etuiet.

Amasia fandt sig gerne i det. Alle smykkerne mindede hende om Ahmet, og under Nedjebs muntre sludren underholdt hun sig i stilhed med hvert enkelt af dem.

"Kære Amasia!"

Ved lyden af denne stemme rejste Amasia sig hurtigt.

En ung mand, hvis tyve år passede godt til hendes seksten, stod ved siden af hende. Han var over middelhøjde med en elegant holdning, samtidig stolt og yndefuld, hans sorte øjne havde et blidt udtryk, men lidenskaben kunne også ofte bringe lyn frem i dem, det mørke hår lokkede sig blødt under fez'en, det lille overskæg var friseret efter albansk mode over de hvide tænder – kort sagt, en ung mand med et fuldt aristokratisk ydre, hvis man da ellers kan bruge dette udtryk om en søn af et land, i hvilket der ingen arveadel findes.

Ahmet var samvittighedsfuldt klædt efter gammel tyrkisk mode, og hvor kunne han være andet som sin onkels brodersøn? Den guldbroderede frakke, hans smukt skårne chalwar, der ikke var overlæsset med smagløst snorebroderi, det folderige skærf om livet, den lille fez og safiansstøvlerne, den hele dragt tjente kun til at fremhæve hans skønhed.

Ahmet var gået tæt hen til den unge pige, han havde taget hendes hænder og havde blidt tvunget hende til at tage plads igen. Imidlertid råbte Nedjeb ham i møde:

"Nå, hr. Ahmet, har vi et brev fra Konstantinopel?"

"Nej," svarede Ahmet, "ikke engang et forretningsbrev fra min onkel Keraban."

"Den skammelige mand," udbrød den unge sigøjnerske.

"Det er mig ganske ubegribeligt," fortsatte Ahmet. "Posten har slet ingen breve bragt fra hans kontor, og det er dog den dag, hvor han altid plejer at ordne sine sager med sin bankier i Odessa. Men Deres fader har intet brev modtaget."

"Det er i sandhed forbavsende, kære Ahmet, hos en så nøjagtig handelsmand som Deres onkel Keraban. Men måske

sender han et telegram?"

"Han? Sende et telegram? Min kære Amasia, De ved jo godt, at min onkel lige så lidt sender et telegram, som han nogen sinde rejser med jernbane. Han skulle bruge disse nymodens opfindelser, selv i sine handelsforbindelser. Jeg tror, at han foretrak en dårlig nyhed pr. brev for en god pr. telegram! Nej, onkel Keraban ..."

"De har dog skrevet til ham, kære Ahmet?" spurgte den unge pige og løftede blidt øjnene mod sin trolovede.

"Jeg har skrevet ti gange til ham for at fremskynde hans rejse til Odessa og for at bede ham bestemme en dag snart, til vort bryllup. Jeg har sagt ham, at han var en barbarisk onkel ..."

"Godt," udbrød Nedjeb.

"En onkel uden hjerte, på samme tid som han var det bedste menneske, jeg kendte ..."

"Ja så," sagde Nedjeb og rystede på hovedet.

"En onkel uden samvittighed, på samme tid som han var en fader for sin brodersøn ... Men han har svaret mig, at hvis han var her inden seks uger, så kunne ingen forlange mere af ham."

"Der er nok så ikke andet for end at vente, til han får lyst, Ahmet."

"Vente, Amasia, vente ..." svarede Ahmet. "Men hver dag er jo en dag stjålet fra vor lykke."

"Man arresterer tyve, men en sådan tyv ..." råbte Nedjeb og trampede i gulvet.

"Jeg skal se at bruge endnu stærkere overtalelsesmidler over for min onkel," fortsatte Ahmet. "Hvis der i morgen endnu intet svar er på mit brev, så rejser jeg til Konstantinopel og ..."

"Nej, kære Ahmet," svarede Amasia og greb den unge mands hånd, som om hun ville holde på ham. "Jeg vil lide endnu mere ved Deres fravær, end jeg vil glæde mig over de dage, vi kunne vinde for vort giftermål. Nej, bliv. Hvem ved, om ikke et eller andet kunne få Deres onkel til at skifte mening?"

"Få onkel Keraban til at skifte mening?" gentog Ahmet. "Man kunne lige så godt forsøge på at ændre stjernernes gang eller at sætte månen i solens sted, ja, hellere forandre hele universet."

"Var jeg blot hans niece," sagde Nedjeb.

"Hvad ville du så gøre?" spurgte Ahmet.

"Jeg ... jeg skulle tage ham sådan ved hans kaftan," svarede den unge sigøjnerske, "at ..."

"Du rev hans kaftan itu, Nedjeb, ikke andet."

"Nuvel, jeg skulle trække ham så hårdt i skægget, at ..."

"At du beholdt hans skæg i hånden."

"Og dog," sagde Amasia, "er jo hr. Keraban så god ..."

"Det er han," bekræftede Ahmet. "Men så stivsindet, at intet mulæsel ville kunne stå sig i en væddekamp med ham."

9.

Der mangler ikke meget i, at kaptajn Yarhuds plan mislykkes.

I det samme viste en af tjenerne, som efter ottomansk skik blot havde den bestilling at anmelde besøgende, sig i en af sidedørene.

"Hr. Ahmet," sagde han til den unge mand, "der er en fremmed, som ønsker at tale med Dem."

"Hvem er det?" spurgte Ahmet.

"En maltesisk kaptajn. Han beder indtrængende om, at De vil modtage ham."

"Godt. Jeg skal komme ..." svarede Ahmet.

"Kære Ahmet," sagde Amasia, "modtag kaptajnen her, hvis han ikke har noget særligt at meddele Dem."

"Det er måske ham, der fører den smukke tartane?" sagde Nedjeb, idet hun pegede ud på det lille skib, der lå for anker udenfor.

"Ja, måske," sagde Ahmet. "Lad ham komme ind."

Tjeneren gik. Og et øjeblik efter viste den fremmede sig i døren.

Det var ganske rigtigt kaptajn Yarhud, fører af tartanen *Guïdare*.

Til sin store ærgrelse havde han haft en del forsinkelse og havde ikke kunnet komme til at kaste anker ved Selims villa før i dag. Efter samtalen med Scarpante var han uden at spilde et minut rejst af sted med jernbanen fra Konstantinopel til Odessa. Yarhud havde således flere dages forspring for hr. Keraban, der med sin gammeltyrkiske langsomhed blot nåede

femten-seksten mil frem på fireogtyve timer. Men i Odessa havde vejret været så dårligt, at han ikke havde turdet lægge ud med *Guïdare*, og således havde hans tartane først i morges kunnet nå frem til villaen. Denne forsinkelse kunne blive meget skæbnesvanger. Han havde nu kun meget lidt forspring for hr. Keraban.

Yarhud måtte da handle uden at spilde en dag, hans plan var lagt; først skulle der anvendes list og siden magt, såfremt listen strandede. Endnu samme aften måtte *Guïdare* forlade Odessa med Amasia om bord. Med denne nordøstlige vind ville tartanen være langt borte, før man kunne forfølge dem.

Denne slags bortførelser oplever man endnu den dag i dag og hyppigere, end man skulle tro, her på kysterne. Særligt forekommer de vel i de anatoliske farvande, men man må dog også frygte dem selv i de egne, som står umiddelbart under den russiske regering. Det er kun nogle få år siden, at selve Odessa var hjemsøgt af flere af denne slags rov, hvis ophavsmænd aldrig er blevet opdaget. Adskillige unge piger af høj byrd forsvandt, og det var kun alt for tydeligt, at de måtte være bortført i skibe, som var bestemte til den uhyggelige slavehandel på de lilleasiatiske torve.

Og hvad disse uslinge havde udøvet her, det ville Yarhud nu gøre om i hr. Saffars interesse. *Guïdare* havde før prøvet denne leg, og kaptajnen ville ikke for noget have opgivet den vinding, som dette "handelskup" skulle indbringe ham.

Yarhuds plan var at lokke den unge pige om bord på *Guïdare* under påskud af at ville vise hende forskellige kostbare stoffer fra de bedste fabrikker der på kysten. Sandsynligvis ville Ahmet jo nok ledsage hende første gang, men måske hun senere kunne

bevæges til at komme alene med Nedjeb; så måtte det jo være let at nå ud i rum sø, før man kunne komme hende til hjælp. Hvis derimod Amasia ikke skulle lade sig friste af Yarhuds tilbud, men ligefrem afslå at komme om bord, ville malteserkaptajnen forsøge at bortføre hende med magt. Bankier Selims hus lå ensomt ved en lille vig inderst i bugten, og hans folk kunne umuligt stå sig mod tartanens mandskab. Men i så fald ville det komme til kamp, og man kunne da ikke undgå at alle enkeltheder ved bortførelsen ville blive bekendt. Det var altså røveren magtpåliggende, at det hele gik af uden støj.

"Hr. Ahmet?" spurgte Yarhud, idet han gik frem, ledsaget af en af sine matroser, der bar forskellige prøver af stofferne.

"Det er mig," svarede Ahmet. "Hvem er De?"

"Kaptajn Yarhud, fører af tartanen *Guïdare*, som ligger her uden for bankier Selims villa."

"Og Deres ærinde er?"

"Hr. Ahmet," svarede Yarhud, "jeg har hørt tale om Deres nærforestående giftermål ..."

"Hr. kaptajn, De har da hørt tale om det, der mest af alt optager mig."

"Jeg forstår det, hr. Ahmet," svarede Yarhud, idet han vendte sig mod Amasia. "Derfor er jeg kommet her for at falbyde Dem alle de pragtfulde sager, som jeg fører i min tartane."

"Vel, kaptajn Yarhud, der har De haft et godt indfald."

"Kære Ahmet," sagde den unge pige, "hvad behøver jeg dog mere?"

"Man kan ikke vide det," svarede Ahmet. "Disse østens handelsfolk har ofte et stort udvalg af sjældne sager, vi kan jo i hvert fald se ..."

"Ja, vi må se og købe," udbrød Nedjeb, "og forsøge at ruinere hr. Keraban til straf for hans udebliven."

"Hvoraf består Deres ladning?" spurgte Ahmet.

"Kostbare stoffer, som jeg selv har hentet, hvor de fabrikeres, og som jeg i almindelighed driver handel med."

"Nu vel, De må vise disse unge piger dem. De forstår sig bedre på den slags end jeg. Jeg vil være lykkelig, kære Amasia, om *Guïdare* i sin ladning skulle have nogle stoffer, som behagede Dem."

"Det tror jeg sikkert, jeg har," svarede Yarhud. "Jeg har også medbragt forskellige prøver, som jeg beder Dem betragte, inden De kommer om bord."

"Lad se, lad se," råbte Nedjeb. "Men jeg siger Dem, kaptajn, at intet er smukt nok til min herskerinde."

"Nej, intet," svarede Ahmet.

På et vink fra Yarhud havde matrosen taget forskellige stykker frem, som kaptajnen nu viste den unge pige.

"Se, her er silketøj fra Brussa med sølvbroderier," sagde han. "De er lige nu kommet i handelen i de store konstantinopolitanske basarer."

"Det er i sandhed smukt gjort," svarede Amasia og betragtede stofferne, der under Nedjebs vævre fingre glitrede, som var de vævet af lysende stråler.

"Se, se!" gentog den unge sigøjnerske. "Vi kunne ikke have fået dem så smukke hos købmændene i Odessa."

"Nej, det ser ud, som var det vævet blot til Dem, kære Amasia," sagde Ahmet.

"Jeg beder Dem også lægge mærke til disse musselinstoffer fra Skutari og Turnovo," fortsatte Yarhud. "De kan af denne

prøve dømme om arbejdets fuldkommenhed; men først om bord på mit skib vil De rigtig kunne beundre denne forskellighed i tegninger og farver i de fint vævede stoffer."

"Nuvel, kaptajn, det er et ord. Vi vil komme og besøge Dem om bord på *Guïdare*," afbrød Nedjeb.

"De vil ikke fortryde det," svarede Yarhud. "Tillad mig endnu blot at vise Dem nogle artikler. Se, her har jeg diamantlysende brokader. Chemiser af crepesilke, musseliner til *jachmaker*, persiske sjaler til bælter og stoffer til benklæder ..."

Amasia kunne ikke blive træt af at beundre disse prægtige stoffer, som den maltesiske kaptajn så snildt forstod at vise i det mest fordelagtige lys. Om Yarhud blot var halvt så god sømand, som han viste sig at være handelsmand, kunne *Guïdare* i sandhed prise sig lykkelig. Enhver kvinde – og hvorfor skulle de unge tyrkiske kvinder være undtagelser? – ville have ladet sig friste af disse vævninger, der alle hidrørte fra Østerlands bedste fabrikker.

Ahmet iagttog sin forlovedes beundrende blikke. Og det var rigtigt, som Nedjeb sagde, hverken i Odessa eller i Konstantinopel – end ikke i Louvremagasinerne kunne man have truffet et sådant udvalg.

"Kære Amasia," sagde Ahmet, "vi må dog ikke lade den gode kaptajn have ulejliget sig for intet. Siden han viser os så smukke sager, og han i sin tartane har endnu smukkere, må vi virkelig tage ud at se dem."

"Ja, ja," råbte Nedjeb, der ikke mere kunne sidde stille, men allerede løb ned imod vandet.

"Og vi finder vel nok," fortsatte Ahmet, "nogle silkestoffer, som også vil behage den lille nar til Nedjeb."

"Skulle Nedjeb ikke gøre sin herskerinde ære," svarede sigøjnersken, "på den dag, hvor man skal højtideligholde hendes bryllup med en så ædelmodig herre som hr. Ahmet?"

"Ja, og så god," tilføjede den unge Amasia og rakte sin forlovede hånden.

"Så er det altså afgjort, kaptajn," sagde Ahmet. "Vi kommer om bord i Deres tartane."

"Hvornår?" spurgte Yarhud, "for jeg må selv være der for at vise Dem alle mine skatte."

"Åh ... ud på eftermiddagen."

"Hvorfor ikke straks?" spurgte Nedjeb.

"Den lille utålmodige," sagde Amasia smilende. "Hun er nok endnu mere forhippet end jeg på at besøge den sejlende basar. Man ser nok, at Ahmet har lovet hende en foræring, som vil gøre hende endnu mere koket."

"Koket," svarede Nedjeb med sin indsmigrende stemme, "men blot koket for Deres skyld, elskede frøken."

"Om De vil, hr. Ahmet," sagde kaptajn Yarhud, "kan De godt besøge *Guïdare* straks. Jeg kan give min båd et vink, så den lægger til her ved foden af terrassen, og i løbet af et par minutter er vi roet ud til tartanen."

"Lad os det," svarede Ahmet.

"Å ja ... lad os skynde os om bord," råbte Nedjeb.

"Siden Nedjeb endelig vil," tilføjede den unge pige.

Kaptajn Yarhud beordrede så matrosen til at pakke alle prøverne sammen igen. Imens gik han ud til balustraden yderst på terrassen og gav et langt signal.

Der begyndte straks at komme røre på tartanens dæk. Den store båd blev sat i vandet, og fem minutter efter lå det lette,

smalle fartøj, roet af fire årer, ved terrassens nederste trin. Kaptajn Yarhud meddelte hr. Ahmet, at båden ventede på dem.

Trods det herredømme, som Yarhud havde over sig selv, følte han dog en levende sindsbevægelse i dette øjeblik. Kunne han få nogen bedre lejlighed til at fuldbyrde bortførelsen? Tiden var knap, hr. Keraban kunne ventes hvert øjeblik. Kunne denne ikke få i sinde i al hast at højtideligholde Amasias og Ahmets bryllup, før han drog videre på sin vanvittige rejse, og når Amasia først var Ahmets kone, fandtes den unge pige ikke mere, som man ventede i hr. Saffars palads.

Yarhud følte sig stærkt fristet til en voldshandling, der stemte så ganske overens med hans brutale natur. Alle omstændigheder var gunstige, vinden udmærket til at komme af sted. Hvis Ahmet ikke havde været der, hvis Amasia og Nedjeb alene kom om bord for at se *Guïdare*, så skulle Yarhud nok ikke have tøvet med at styre ud på det åbne hav, mens de intetanende unge piger var fordybet i at vælge i hans ladning. Det var en let sag at holde dem som fanger på mellemdækket og at kvæle deres skrig, indtil de var kommet ud af bugten. Hvis Ahmet derimod var med, var det vanskeligere, men ikke rent umuligt. Hvor energisk den unge mand end var, kunne det dog næppe være vanskeligt at skille sig af med ham lidt senere. *Guïdares* kaptajn veg end ikke tilbage for et mord. Mordet blev sat med på regningen, og rovet ville så blive betalt endnu bedre af Saffar, det var det hele.

Yarhud ventede altså på terrassen, mens han overvejede for sig selv, hvad han skulle gøre, mens Ahmet og hans damer blev indskibede i *Guïdares* båd.

Ahmet, der stod på det nederste trin, havde allerede hjulpet Amasia til sæde på den bageste toft i den lille båd, da i det samme galleriets dør åbnedes.

En halvhundredårig mand, hvis tyrkiske dragt lignede den europæiske meget, trådte hurtigt ind og råbte:

"Amasia ...! Ahmet!"

Det var bankier Selim, den unge bruds fader, hr. Kerabans handelsven.

"Barn ...! Ahmet." fortsatte Selim.

Amasia tog atter hånden, som Ahmet rakte hende, og skyndte sig op ad terrassen.

"Fader, hvad er der?" spurgte hun. "Hvorfor kommer du så tidligt fra byen?"

"En stor nyhed!"

"En god?" spurgte Ahmet.

"En fortræffelig," svarede Selim. "Et ekspresbud fra hr. Keraban kom netop til mig på kontoret."

"Hvorfra, hvorfra?" råbte Nedjeb.

"Et bud, som melder mig hans ankomst," fortsatte Selim. "Vi kan vente ham om få minutter."

"Min onkel Keraban," gentog Ahmet flere gange, "min onkel Keraban er ikke mere i Konstantinopel!"

"Nej, jeg venter ham her."

Heldigvis for kaptajn Yarhud så ingen den rasende håndbevægelse, som han ikke kunne tilbageholde. Ahmets onkels ankomst nu var det, han mest af alt måtte frygte.

"Å, den gode hr. Keraban," udbrød Nedjeb.

"Men hvorfor kommer han?" spurgte Amasia.

"For Deres bryllups skyld, kære frøken," sagde Nedjeb. "Hvad skulle han ellers gøre i Odessa?"

"Ja, det kan jo ikke være andet," sagde Selim.

"Det tænker jeg med," svarede Ahmet. "Hvorfor skulle han være rejst fra Konstantinopel af andre grund end denne? Han har pludseligt forladt sit kontor og sine forretninger uden at sige noget i forvejen ... Han har villet overraske os."

"Nå da, hvor vi skal modtage ham så godt, så godt," udbrød Nedjeb.

"Har hans bud slet ikke sagt Dem noget om, hvorfor han kommer, fader?" spurgte Amasia.

"Nej," svarede Selim. "Buddet havde taget en hest i Majaki, hvor min ven Kerabans vogn standsede lidt. Han skulle blot melde mig, at min ven Keraban kom direkte hertil, uden at standse i Odessa. Følgelig må han komme lige om et øjeblik."

At Selims ven Keraban, Amasias og Ahmets onkel Keraban og Nedjebs hr. Keraban nu blev velsignet og berømmet, er det unødvendigt at opholde sig ved. Denne ankomst var det samme som snarligt bryllup, det var de elskendes lykke. Denne så meget attråede forening behøvede da ikke at opsættes til den yderste, uhyggelige time. Ja, om hr. Keraban end var den mest stivsindede mand, var han dog også det bedste af alle mennesker. Yarhud stod som udeltagende vidne til hele denne familiescene. Men han havde dog ladet sin båd ligge. Det var ham vigtigt, nøjagtig at lære seigneur Kerabans planer at kende. Tænk, om han ville holde bryllup nu!

I samme øjeblik hørte man støj af stemmer, og en lød over alle de andre. Døren gik op, og ind trådte hr. Keraban, fulgt af van Mitten, Bruno og Nizib.

10.

Ahmet tager en energisk beslutning, som dog kan siges at være fremtvunget af omstændighederne.

"God dag, ven Selim, god dag. Allah beskytte dig, dig og hele dit hus."

Efter denne hilsen trykkede hr. Keraban hjerteligt sin korrespondents hånd.

"God dag, Ahmet," fortsatte han så, idet han varmt omfavnede sin brodersøn.

"God dag, min lille Amasia."

Og Hs. Velbårenhed hr. Keraban kyssede den unge pige, der skulle blive hans niece, på begge kinder.

Alt dette blev sagt i en sådan fart, at ingen fik tid til at svare et ord.

"og så af sted igen," tilføjede hr. Keraban og vendte sig til van Mitten.

Den flegmatiske hollænder, som ikke engang var blevet forestillet, syntes med sit ubevægelige ansigt at være en eller anden besynderlig personlighed, der var manet frem for at gøre effekt i en stærkt dramatisk scene.

Ved at se hr. Keraban således slå om sig med kys og håndslag, tvivlede ingen mere på, at han jo kom på grund af brylluppet. Bestyrtelsen var derfor umådelig ved dette "af sted igen".

Det var Ahmet, der først kom sig så meget, at han kunne sige:

"Hvorledes, af sted igen?"

"Ja, af sted, af sted."

"De vil rejse tilbage igen, onkel?"

"Ja, på øjeblikket."

Ny almindelig forbavselse.

"Det ligner i sandhed hr. Keraban at bære sig sådan ad," hviskede van Mitten til Bruno.

"Ja, desværre," svarede Bruno.

Imidlertid så Amasia hen på Ahmet, Ahmet på Selim, og Nedjeb kunne ikke få sine øjne fra denne umulige onkel, der var i stand til at rejse, næsten før han var kommet.

"Kom, van Mitten," gentog hr. Keraban og gik hen imod døren.

"Min herre, vil De sige mig ...?" sagde Ahmet til van Mitten.

"Hvad kan jeg sige Dem?" svarede hollænderen, som allerede fulgte efter sin ven.

Netop som Keraban ville til at gå ud, standsede han imidlertid og vendte sig til sin bankier.

"Det er sandt, ven Selim," sagde han, "De kan vel veksle mig nogle tusind piastre til rubler?"

"Nogle tusind piastre?" svarede Selim, som ikke engang gjorde forsøg på at forstå.

"Ja ... Selim ... russiske penge. Jeg har brug for dem til min rejse over det moskovitiske område."

"Men onkel, sig os dog ...?" udbrød Ahmet og den unge pige i fællesskab.

"Hvad er kursen i dag?" spurgte hr. Keraban.

"Tre en halv procent," svarede Selim, hos hvem bankieren et øjeblik skinnede igennem.

"Hvad behager? Tre en halv?"

"Rublerne stiger," svarede Selim, "de er efterspurgte på markedet."

"Nå ja, men for mig bliver det tre og en kvart, ven Selim. Hører De ... Tre og en kvart."

"For Dem, ja ... for Dem ... ven Keraban, endog uden kommission."

Bankier Selim vidste åbenbart ikke mere, hverken hvad han sagde eller hvad han gjorde.

Naturligvis iagttog Yarhud, der stod afsides for enden af galleriet, hele dette optrin med den yderste opmærksomhed. Hvad ville der nu komme, som kunne virke til gunst eller skade for hans planer?

I det samme tog Ahmet sin onkel fast i armen og standsede ham på dørtrinnet, som han netop skulle overskride, ja tvang ham endog ikke uden besvær til at vige nogle skridt tilbage.

"Onkel," sagde han til ham, "De har omfavnet os alle i det øjeblik, da De kom ..."

"Nej, nej, nevø, i det øjeblik da jeg skulle rejse igen," svarede Keraban.

"Lad gå, onkel – jeg vil aldeles ikke sige Dem imod ... Men sig os i det mindste, hvorfor De er kommet til Odessa."

"Jeg er kommet til Odessa, fordi Odessa lå på min vej," svarede Keraban. "Dersom Odessa ikke havde ligget på min vej, ville jeg slet ikke være kommet til Odessa. Ikke sandt, van Mitten?"

Hollænderen indskrænkede sig til at give et bekræftende svar ved langsomt at sænke hovedet.

"Ah, det er sandt, De er ikke blevet forestillet, jeg må dog præsentere Dem," sagde Keraban.

Og idet han vendte sig til Selim, fortsatte han:

"Min ven van Mitten, min korrespondent fra Rotterdam, som skal spise til middag med mig i Skutari."

"I Skutari!" udbrød bankieren.

"Det lader så ..." sagde van Mitten.

"Og hans oppasser Bruno," tilføjede Keraban, "en tro tjener, der ikke har villet skille sig fra sin herre."

"Det lader så ..." svarede Bruno, som et nøjagtigt ekko.

"og så af sted!"

Ahmet stillede sig på ny i vejen.

"Lad så være, onkel, og tro mig, at ingen her tænker på at være Dem imod ... Men siden De kun er kommet til Odessa, fordi Odessa lå på Deres vej, hvilken vej vil De da tage for at komme fra Konstantinopel til Skutari?"

"Rundt om det Sorte Hav."

"Omkring det Sorte Hav!" udbrød Ahmet.

Der opstod et øjebliks tavshed.

"Nå," tog Keraban til orde, "hvad er der så forbavsende eller mærkværdigt i, at jeg rejser fra Konstantinopel til Skutari og lægger vejen rundt om det Sorte Hav?"

Bankier Selim og Ahmet så på hinanden. Var den rige handelsmand fra Galata måske blevet gal?

"Ven Keraban," sagde Selim, "vi tænker absolut ikke på at gøre Dem imod ..."

Dette var en frase, man som oftest gjorde klogt i at begynde sin samtale med, når man talte med denne stædige herre.

"Vi vil ikke sige Dem imod, men vi synes, at for at tage lige fra Konstantinopel til Skutari behøver man blot at sejle over Bosporus."

"Der er ingen Bosporus mere."

"Ingen Bosporus?" gentog Ahmet.

"Ikke for mig i det mindste. Det eksisterer kun for dem, der vil finde sig i at betale en ublu skat, en skat på ti para pro persona, en skat, som den nytyrkiske regering har pålagt dette vand, der indtil pågældende dag var frit for alle."

"Hvad ... en ny skat?" udbrød Ahmet, som øjeblikkelig forstod, at hans onkels rodfæstede egensind havde styrtet ham i dette forehavende.

"Ja," fortsatte Hs. Velbårenhed Keraban, idet han blev ivrigere og ivrigere, "Netop som jeg ville stige ned i min caïque ... for at tage over og spise til middag i Skutari ... med min ven van Mitten, blev denne skat på ti para afkrævet mig ... Naturligvis nægtede jeg at betale ... Så nægtede man mig at komme over ... Jeg sagde, at jeg nok skulle vide at komme til Skutari uden at sejle over Bosporus ... Man indvendte, at det kunne ikke for sig gøre ... Jeg svarede, at det kunne lade sig gøre ... Og det skal lade sig gøre. Ved Allah, jeg ville hellere lade min hånd hugge af end stikke den i lommen for at tage disse ti para. Nej, ved Muhammed, ved Muhammed, De kender ikke Keraban!"

Det var klart, de kendte ikke Keraban. Men hans ven Selim, hans brodersøn Ahmet, van Mitten og Amasia, de kendte ham, og de indså, at efter hvad der var hændt, ville det være umuligt at ændre hans beslutning. Der var altså intet at forhandle om – det ville blot forvikle tingene. Man måtte tage sig i det. Det var så indlysende, at alle var af samme mening.

"Når alt kommer til alt, onkel, har De ret," sagde Ahmet.

"Ganske ret," tilføjede Selim.

"Man bør modsætte sig disse skammelige fordringer," vedblev Ahmet, "sætte sig imod, om det så skulle koste ens formue ..."

"Ja, og liv," tilføjede Keraban.

"De har gjort ret i at afslå at betale denne skat, og i at vise, at De godt kan komme fra Konstantinopel til Skutari uden at sejle over Bosporus ..."

"Og uden at betale ti para," tilføjede Keraban, "om det så end kommer til at koste mig fem hundrede tusind."

"Men De kan da ikke have så overdreven hast med at rejse?" spurgte Ahmet.

"Jeg har stor hast, brodersøn," svarede Keraban. "Jeg må være her igen om seks uger, du ved selv hvorfor."

"Ja, kære onkel, men De kunne dog give os 8 dage ..."

"Ikke fem dage, ikke fire, ikke en eneste," svarede Keraban, "ikke en time blot."

Da Ahmet så, at det heftige sind atter var ved at løbe af med ham, gjorde han tegn til Amasia, af hun skulle forsøge.

"Og vort bryllup, hr. Keraban?" sagde den unge pige og tog hans hånd.

"Dit bryllup, Amasia?" svarede Keraban, "det skal på ingen måde blive forsinket. Det må stå inden næste måneds slutning ... Vel, det skal komme til at stå ... Min rejse vil ikke forsinke det en dag ... i fald jeg da rejser lige på minutten!"

Således kuldkastedes alle de skønne forhåbninger, som man havde næret ved hr. Kerabans uventede komme. Brylluppet ville ikke blive påskyndet, men det ville heller ikke blive forsinket, sagde han. Men hvem kunne svare for det? Hvem kunne råde

for alle uforudsete tilfælde, der kunne indtræffe på en så lang og møjsommelig rejse, under sådanne forhold?

Ahmet kunne ikke beherske en rasende bevægelse, som hans onkel dog heldigvis ikke så, så lidt som han så den sky, der lagde sig på Amasias pande, eller hørte Nedjeb mumle:

"Den afskyelige onkel!"

"For resten," sagde han i en tone, som ikke tillod nogen indvending, "venter jeg, at Ahmet ledsager mig."

"Død og pine, det var et hug, som er vanskeligt at afparere," sagde van Mitten halvhøjt.

"Han vil slet ikke forsøge at parere," svarede Bruno.

Slaget traf sandelig Ahmet lige i hjertet. Amasia for sit vedkommende var som ramt af lynet, hun blev stående aldeles ubevægelig ved siden af Nedjeb, der i sit raseri kunne have revet øjnene ud på hr. Keraban.

Guïdares kaptajn vogtede ved enden af galleriet på hvert ord i denne samtale. Tingene tog åbenbart en for hans planer meget gunstig vending.

Skønt Selim gjorde sig meget lidt håb om at have nogen indflydelse på sin vens beslutning, fandt han det dog passende at indvende:

"Er det da nødvendigt, Keraban, at Deres brodersøn gør rejsen omkring det Sorte Hav med Dem?"

"Nødvendigt, nej," svarede Keraban, "men jeg antager ikke, at Ahmet vil betænke sig på at følge mig."

"Ikke desto mindre ..." fortsatte Selim.

"Ikke desto mindre?" gentog onklen med sammenbidte tænder.

Efter den velbårne hr. Kerabans sidste ord blev der et øjebliks tavshed, som syntes uendelig. Men Ahmet havde energisk taget sit parti. Han talte sagte med den unge pige. Han forklarede hende, at hvor stor en sorg det end ville være, var det dog bedre ikke at modsætte sig; uden ham kunne rejsen forsinkes på alle måder; når han var med, ville den absolut gå hurtigere. Med sit udmærkede kendskab til det russiske sprog skulle han sørge for, at ingen dag eller time gik tabt, han skulle nøde onklen til at jage af sted, om det så skulle koste tre gange så meget. Inden slutningen af næste måned, det vil sige inden den fastsatte dag, på hvilken Amasia måtte være gift for at få den betydelige formue, skulle han have ført Keraban tilbage til Bosporus' venstre bred.

Amasia havde ikke kraft til at samtykke, men hun forstod, at der intet bedre var at gøre.

"Nu vel, det er bestemt, onkel," sagde Ahmet. "Jeg ledsager Dem, jeg er parat til at rejse, men ..."

"Ingen betingelser, brodersøn."

"Nå, lad så være, uden betingelser," svarede Ahmet og i sit indre tilføjede han:

"Jeg skal få dig til at løbe, kan du tro, om du så skal miste vejret ved det, du, den mest stivsindede af alle stivsindede onkler!"

"Af sted da!" sagde Keraban, og idet han vendte sig til Selim, ytrede han:

"Men rublerne, som jeg skulle have for mine piastre?"

"De skal få Dem i Odessa, jeg følger med dertil," svarede Selim.

"Er De klar, van Mitten?" spurgte Keraban.

"Altid."

"Nuvel, Ahmet, kys din forlovede, kys hende ordentligt, og lad os så rejse."

Ahmet tog den unge pige i favnen. Den stakkels Amasia kunne ikke holde sine tårer tilbage.

"Ahmet, kære Ahmet ..." sagde hun igen og igen.

"Græd ikke, kære Amasia! Vort bryllup bliver ikke påskyndet, men det skal heller ikke blive forsinket, det lover jeg Dem ... Det er dog kun nogle ugers adskillelse."

"Å, kære frøken," sagde Nedjeb, "kunne seigneur Keraban dog blot brække et ben eller to, før han kommer ud her fra. Må jeg sørge for det?"

Men Ahmet befalede den unge sigøjnerske at forholde sig rolig, og deri gjorde han vel. Nedjeb var sikkert i stand til at bruge alle midler for at standse den ubevægelige onkel.

Man havde sagt farvel, de sidste kys var udvekslet, og alle var bevægede. Selv hollænderen følte, at hans hjerte snørede sig sammen. Kun Keraban så intet, eller ville i det mindste ikke se den almindelige bedrøvelse.

"Er vognen rede?" spurgte han Nizib, som i samme øjeblik kom ind i galleriet.

"Vognen er rede," svarede Nizib.

"Af sted da," sagde Keraban. "Nu vel, I herrer moderne ottomaner i de europæiske klæder, I herrer nytyrker, som ikke engang kan blive fede ..."

Dette var åbenbart en utilgivelig vanslægten i Kerabans øjne.

"I herrer renegater, jeg skal vise jer, at der endnu er gammeltroende, som I aldrig skal få bugt med."

Ingen modsagde ham, og dog blev seigneur Keraban stadig varmere.

"Ak, I vil tage monopol på Bosporus. Nu vel, jeg kan leve uden jeres Bosporus. – Hvad siger De, van Mitten?"

"Ingenting," svarede van Mitten, der virkelig ikke havde åbnet sin mund, og som vel skulle have taget sig i agt for at gøre det.

"Jeres Bosporus! Deres Bosporus!" fortsatte Hs. Velbårenhed og strakte armen ud mod syd. "Men lykkeligvis findes der et Sort Hav, og dette Sorte Hav har en kyst, som ikke udelukkende tilhører karavaneførerne. Den vil jeg følge. Ak, mine venner, ser I med mig de ansigter, som de herrer embedsmænd vil gøre, når de ser mig på Skutaris højder, uden at jeg har ladet skyde så meget som en halv para i deres administrative tiggerkasse."

Et må vi indrømme, Keraban var glimrende, når han således ødslede med trusler og forbandelser.

"Kom, Ahmet, kom, van Mitten," råbte han. "Af sted, af sted, af sted!"

Han var allerede halvt ude af døren, da Selim atter standsede ham.

"Ven Keraban," sagde han, "må jeg blot bede Dem bemærke ..."

"Ingen bemærkninger."

"Nu vel, må jeg stille Dem et eneste spørgsmål?" fortsatte bankieren.

"Synes De, vi har tid?"

"Hør mig, ven Keraban. Når De nu kommer til Skutari efter denne rejse om det Sorte Hav, hvad vil De så gøre?"

"Jeg? ... Nu vel, jeg ... jeg ..."

"Jeg kan da ikke antage, at De vil blive i Skutari for bestandig, og aldrig mere komme til Konstantinopel, hvor De har Deres handelshus?"

"Nej ..." svarede Keraban lidt tøvende.

"I sandhed, onkel," bemærkede Ahmet, "i fald De vægrer Dem ved oftere at sejle over Bosporus, så vil vort giftermål ..."

"Ven Selim, intet er simplere," svarede Keraban, idet han undgik det første spørgsmål, som syntes at sætte ham en del i forlegenhed. "Hvorfor skulle De ikke kunne komme med Amasia til Skutari? Det vil koste Dem ti para for hver for at komme over Bosporus, det er sandt; men De har ikke, som jeg, sat Deres ære i den sag."

"Ja, ja, kom til Skutari om en måned," udbrød Ahmet. "De vil vente os der, kære Amasia, og vi vil gøre os umage for, at De ikke skal vente længe."

"Det er et ord. Vi mødes i Skutari," svarede Selim, "der vil vi så højtideligholde brylluppet. Men, ven Keraban, når så brylluppet er forbi, kommer De så tilbage til Konstantinopel?"

"Vist kommer jeg tilbage," råbte Keraban, "vist gør jeg det."

"Og på hvad måde?"

"Nu vel, enten bliver denne krænkende skat ophævet, og jeg sejler over Bosporus ... uden at betale ..."

"Men hvis den ikke bliver ophævet?"

"Hvis den ikke bliver ophævet?" svarede seigneur Keraban med en mageløs håndbevægelse. "Ved Allah! Så tager jeg samme vej igen, så gør jeg atter rejsen om det Sorte Hav."

11.
En smule drama blander sig ind i denne fantastiske rejsebeskrivelse.

Alle var rejst. De havde forladt villaen, Keraban for at fuldføre sin rejse, van Mitten for at ledsage sin ven, Ahmet for at følge sin onkel, Nizib og Bruno, fordi de ikke kunne gøre andet. Boligen stod øde og mennesketom med undtagelse naturligvis af nogle tjenestefolk. Bankier Selim selv var taget med til Odessa for at veksle de rejsendes piastre til rubler. I villaen boede nu kun de to unge piger, Amasia og Nedjeb.

Den maltesiske kaptajn vidste det. Han havde fulgt hele afskedsscenen med en interesse, som er let at forstå. Kun én tanke havde beskæftiget ham. Ville seigneur Keraban opsætte brylluppet til sin tilbagekomst? Han havde opsat det. Det var det første gode kort i hans spil. Ville Ahmet samtykke i at ledsage sin onkel? ... Han havde samtykket. Det var det andet gode kort.

Malteseren havde nu et tredje: Amasia og Nedjeb var alene i villaen, eller i det mindste i galleriet, der vendte ud mod havet. Hans tartane lå der, kun halvrebet ... hans båd ventede ham ved de nederste trin ... Hans matroser adlød ham på et ord ... Det gjaldt nu blot at ville!

Kaptajnen var stærkt fristet til at bruge magt for at gribe Amasia. Men han var en klog mand. Intet måtte overlades til tilfældet, og der måtte heller intet spor af bortførelsen blive tilbage efter ham. Han betænkte sig.

Det var endnu høj lys dag. Hvis han brugte magt, kunne Amasia måske hidkalde hjælp, og Nedjeb ville forene sit skrig med hendes. De kunne muligvis høres af nogle tjenestefolk. Man kunne måske se *Guïdare* forlade Odessa-bugten i al hast. Det ville være et spor, en begyndelse til et bevis ... Nej, det var klogere at handle med større varsomhed og afvente nattens komme. Ahmet havde været den værste hindring,.. og han var borte.

Malteseren blev da siddende i bagstavnen af sin båd, der til dels var skjult af balustraden, og iagttog de to unge piger, som ingen anelse havde om, at denne farlige person var dem så nær.

Efter Ahmets afrejse var Amasia meget nedslået, tavs og tankefuld stirrede hun ud i det fjerne, op mod nord. Her så man den kyst, den vej, hvor forsinkelser og måske farer skulle hjemsøge Keraban og alle dem, som han mod deres vilje slæbte med sig. Havde hun blot været Ahmets kone, ville hun ikke have betænkt sig på at være med. Hvorledes skulle onklen have sat sig imod det? Det ville han ikke have gjort. Når hun virkelig var hans niece, forekom det hende, at hun måtte have en vis indflydelse på ham, at hun måtte kunne have standset ham på det farlige skråplan, som hans stivsindethed nu førte ham ned ad.

Nu derimod var hun ene, og der ville hengå uger, inden hun atter skulle mødes med Ahmet i den villa i Skutari, hvor deres forening skulle fuldbyrdes.

Men var Amasia sørgmodig, så var Nedjeb rasende, rasende på denne stivsindethed, der var årsag til alle deres skuffelser. Dersom det havde været hendes giftermål, der stod på spil, ville den unge sigøjnerske højst sandsynligt ikke have ladet sin

trolovede således tage fra sig. Hun skulle nok have holdt denne stivsindede herre stangen. Aldrig skulle det være gået til på den måde.

Nedjeb gik hen til den unge pige, tog hende ved hånden, førte hende hen til divanen og næsten tvang hende til at tage plads, mens hun selv satte sig på en pude ved hendes fødder.

"Kære herskerinde," sagde hun, "i Deres sted ville jeg ikke tænke på seigneur Ahmet for at beklage ham, men på seigneur Keraban for af hjertens lyst at forbande ham."

"Hvad skulle det nytte det?" svarede Amasia.

"Det var da mindre trist, synes jeg," fortsatte Nedjeb, "lad os overøse denne onkel med forbandelser. Han fortjener dem, og jeg forsikrer Dem, at jeg ikke skal lægge fingrene imellem."

"Nej, Nedjeb," svarede Amasia. "Lad os hellere tale om Ahmet. Kun på ham bør jeg tænke, og jeg tænker også blot på ham."

"Ja, lad os da tale om ham, kære frøken," sagde Nedjeb. "Det er sikkert den mest indtagende elsker, som nogen ung pige kan drømme om; men hvad er det for en onkel, han har? Denne despot, denne egoist, denne skurk, som blot behøvede at sige et ord, og som intet sagde; der blot behøvede at give os nogle dage, og som afslog det. Å ... han fortjente ..."

"Lad os tale om Ahmet," gentog Amasia.

"Ja, kære herskerinde, lad os tale om, hvor meget han elsker Dem, og hvor lykkelig De vil blive med ham. Han ville være fuldkommen, hvis han blot ikke havde sådan en onkel. Hvad stof er den mand dog gjort af? Ved De hvad, han har gjort vel i ikke at tage sig nogen kone, hverken én eller flere. Med den egensindighed ville han have fået endog slavinderne i sit harem til at gøre oprør imod sig."

"Nu taler du jo igen om ham, Nedjeb," sagde Amasia, hvis tanker gik i en helt anden retning.

"Nej ... Nej ... jeg taler om seigneur Ahmet. Ligesom De, tænker jeg kun på seigneur Ahmet. Ved De hvad, i hans sted ville jeg ikke sådan have givet mig, på nåde og unåde, jeg skulle ordentlig have sat mig til modværge ... Jeg troede, at han havde mere energi end som så."

"Han har netop udvist stor energi, Nedjeb, ved at give efter for sin onkel. Kan du ikke indse, at hvor dyb en smerte det end forårsager mig, så var det dog godt, han rejste. Han kan på mange måder påskynde rejsen og måske forebygge de farer, som Kerabans egensindighed sikkert styrter ham i. Nej, Nedjeb, Ahmet har vist mere mod ved at rejse, og han har derved blot givet mig et nyt bevis på sin kærlighed."

"De har vel nok ret, kære frøken," svarede Nedjeb, som dog havde vanskeligt ved at give sig. "Seigneur Ahmet har vist megen energi ved at rejse. Men havde han dog ikke vist endnu mere ved at forhindre sin onkel i at rejse?"

"Synes du, der var nogen mulighed?" spurgte Amasia.

"Ja ... Nej ... Måske," svarede Nedjeb. "Man kan alt, hvad man rigtig vil. Å, denne onkel Keraban, det er hans skyld alt sammen. Om der nu tilstøder dem en ulykke, så må han bære ansvaret. Ja, når jeg tænker på, at det er for ti paras skyld, at han bringer ulykke over seigneur Ahmet og Dem, og derved også over mig, så kunne jeg ønske ... ja, jeg kunne ønske, at det Sorte Hav svømmede over til verdens yderste grænser, så fik vi se om han stadig ville tage rejsen rundt om det."

"Det ville han," forsikrede Amasia med inderlig overbevisning. "Men lad os tale om Ahmet, Nedjeb, ikke om

ham."

I samme øjeblik havde Yarhud forladt sin båd, og uden at blive set nærmede han sig de unge piger. Ved lyden af hans skridt vendte de sig begge om og blev meget forbavsede og tillige ængstelige ved at se ham ved siden af sig.

Nedjeb fattede sig hurtigst.

"De, kaptajn?" sagde hun. "Hvad gør De her? Hvad vil De?"

"Jeg vil ingenting," svarede Yarhud, idet han lod, som om han følte sig fåret ved den kolde modtagelse, "jeg vil ingenting, jeg tænkte, at De ville ..."

"Ville hvad?" spurgte Nedjeb.

"Ville komme om bord i tartanen," svarede kaptajnen. "De havde jo bestemt at komme og se mine varer for at gøre udvalg."

"Det er sandt, kære herskerinde," sagde Nedjeb, "vi lovede kaptajnen ..."

"Ja, vi lovede, da Ahmet endnu var her," svarede den unge pige, "men Ahmet er rejst nu; der kan ikke mere være tale om at tage ud til *Guïdare*."

Kaptajnen fortrak uvilkårligt ansigtet, men svarede dog ganske roligt:

"*Guïdare* kan ikke blive længe i Odessa-bugten; det er sandsynligt, at jeg letter allerede i morgen eller senest i overmorgen. Hvis derfor seigneur Ahmets trolovede skulle ønske at eje nogle af de stoffer, som før behagede hende så meget, så er det den bedste lejlighed nu. Min båd ligger her nede, på nogle minutter kan vi være om bord."

"Vi takker Dem, kaptajn," sagde Amasia koldt, "men jeg har kun ringe lyst til at beskæftige mig med sådanne luner i seigneur Ahmets fraværelse. Han skulle have været med os ud

til *Guïdare*, han skulle have rådet os ... Nu er han her ikke mere, og uden ham hverken vil eller kan jeg foretage noget."

"Det gør mig ondt," svarede Yarhud, "så meget mere som seigneur Ahmet sikkert ved sin tilbagekomst ville blive behageligt overrasket, hvis De havde gjort disse indkøb. Det er et tilfælde, som De vil være ked af ikke at have benyttet Dem af."

"Det er muligt, kaptajn," indrømmede Nedjeb, "men jeg tror dog, at De gjorde bedst i ikke at være så påtrængende."

"Godt," svarede Yarhud og bukkede. "Dog må jeg tillade mig at håbe, at i fald mine rejser atter om nogle uger skulle føre *Guïdare* her tilbage, De da ikke vil glemme Deres løfte om at besøge den."

"Det vil vi ikke, kaptajn," svarede Amasia, idet hun lod malteseren forstå, at han kunne trække sig tilbage.

Yarhud hilste da de unge piger og gik nogle skridt hen imod terrassen, derpå standsede han, som om han pludselig fik en ide, og gik atter hen imod Amasia, der netop ville forlade galleriet.

"Blot et ord," sagde han, "eller rettere et forslag, som kun kan behage seigneur Ahmets trolovede."

"Hvori består det?" spurgte Amasia lidt ærgerlig over den maltesiske kaptajns påtrængenhed.

"Tilfældet lod mig være vidne til hele det optrin, som fandt sted før seigneur Ahmets afrejse."

"Tilfældet?" ytrede Amasia mistroisk.

"Ja, udelukkende tilfældet," svarede Yarhud. "Jeg var der nede i min båd, der var ..."

"Hvad er det, De vil foreslå os, kaptajn?" spurgte den unge pige.

"Et ganske simpelt forslag," svarede Yarhud. "Jeg så, hvor meget den pludselige afrejse smertede bankier Selims datter, og hvis hun ønskede endnu en gang at se seigneur Ahmet?"

"Se ham endnu en gang ... Hvad mener De med det?" spurgte Amasia, hvis hjerte bankede ved den blotte tanke.

"Jeg mener," svarede Yarhud, "at om en time må seigneur Kerabans vogn nødvendigvis passere om det lille forbjerg, som De ser der ovre."

Amasia var gået nogle skridt frem og stirrede ud mod det sted, som kaptajnen havde angivet.

"Der ... der ..." sagde hun.

"Ja."

"Kære herskerinde, tænk, om vi kunne komme derud?"

"Intet er lettere," svarede Yarhud. "Med den vind, vi har nu, kan *Guïdare* på en halv time nå ud til det lille forbjerg; hvis De vil gå om bord, kan vi lette øjeblikkelig."

"Ja ... ja ..." råbte Nedjeb, der ikke tænkte på andet, end at Amasia endnu en gang kunne få sin trolovede at se.

Men Amasia var blevet betænkelig, og den håndbevægelse, som kaptajn Yarhud ikke havde kunnet beherske ved at se hendes tøven, havde ikke undgået hendes opmærksomhed. Hun havde fattet mistro.

Hun forlod hurtigt balustraden, på hvilken hun havde støttet armene for bedre at se, tog Nedjeb ved hånden og gik ind i galleriet.

"Jeg venter Deres ordrer," sagde kaptajnen.

"Nej, kaptajn," svarede Amasia. "Ved et sådant gensyn med min trolovede tror jeg, at jeg ville volde ham mere sorg end glæde."

Yarhud følte, at den unge piges afslag var uforanderligt, og trak sig derfor koldt tilbage. Et øjeblik efter skød båden ud fra land med malteserkaptajnen og hans mænd, lagde til ved tartanen, men blev liggende bagbords, rede til at sejle ud igen.

De to unge piger blev alene i galleriet endnu en hel time. Amasia var gået tilbage og lænede sig til balustraden. Hun stirrede ufravendt ud mod det punkt på kysten, som Yarhud havde vist dem, at seigneur Kerabans vogn måtte passere.

Nedjeb iagttog lige så ivrigt det betegnede sted, som vel kunne ligge en mil mod øst, og efter en times tids forløb råbte den unge sigøjnerske:

"Å, kære herskerinde, se, se! Ser De ikke en vogn, som følger vejen der ovre, øverst på skrænten?"

"Jo, jo," svarede Amasia. "Det er dem, det er ham, ham!"

"Han kan ikke se Dem ..."

"Hvad gør det, jeg føler, at han ser på mig."

"Det gør han sikkert, kære herskerinde. Hans øjne kan nok skelne villaen mellem træerne, inderst i bugten, måske kan han også se os."

"Far vel, min Ahmet, far vel," sagde den unge pige endnu en sidste gang, som kunne lyden af hendes stemme nå den elskede. Først da vognen var forsvundet bag den yderste klippepynt, forlod hun og Nedjeb galleriet og gik ind i huset.

Fra tartanens dæk holdt Yarhud øje med dem, og da han så dem gå ind, gav han udkiggen ordre til at iagttage, om de ikke skulle vende tilbage hen ad aften. Så ville han bruge magt, da hans list jo ikke havde ført til noget resultat.

Efter Ahmets afrejse og den heldige omstændighed, at brylluppet ikke skulle stå før om seks uger, behøvede den unge

piges bortførelse jo ikke at ske så hurtigt. Men seigneur Saffars tilbagekomst til Trebisond var måske nær, og den mand holdt ikke af at vente. det Sorte Hav var så vanskeligt at manøvrere i, at en sejlbåd let kunne blive forsinket to-tre uger. Det gjaldt altså dog om at komme af sted så hurtigt som muligt, hvis han skulle holde sit ord til Scarpante, og hvor stor en skurk Yarhud end kunne være, var han dog pålidelig i sine skurkestreger.

Skæbnen var ham kun alt for gunstig. Hen imod aften, endog før hendes fader var kommet hjem, viste Amasia sig atter i galleriet, denne gang alene. Hun indtog den samme plads, til hvilken hun sikkert ofte ville komme tilbage. Støttende sig op til rækværket stod hun tankefuld og så frem for sig.

Amasia var så aldeles hensunken i sine betragtninger, at hun ikke bemærkede den lille båd, som lagde ud fra *Guïdare*, der for resten næsten forsvandt i skumringen. Hun så ikke, hvorledes den tyst nærmede sig og forsigtigt lagde til ved terrassens nederste trin. I sine blide drømmerier så den unge pige ikke Yarhud og tre af hans matroser snige sig op ad trappen.

Pludselig sprang Yarhud ind på hende og greb hende med så megen kraft og behændighed, at hun umuligt kunne sætte sig til modværge.

"Hjælp, hjælp!" var det eneste, som det ulykkelige barn fik råbt, før hendes skrig blev kvalt.

Dog havde Nedjeb hørt hende og kom løbende ud. Men næppe havde hun vist sig i døråbningen, før to af matroserne kastede sig over hende og øjeblikkelig undertrykte hver bevægelse, kvalte hvert skrig.

"Om bord!" befalede Yarhud.

De unge piger blev hurtigt båret ned i båden, der straks lagde fra land for i en fart at nå tartanen.

Guïdare lå med lettet anker og sejlene oppe, rede til at stikke i søen, hvilket øjeblikkelig skete, efter at Amasia og Nedjeb var blevet indelukket i en lille kahyt agter ude, hvor der var bælgmørkt, og hvorfra de umuligt kunne høres. Vinden bar med og vuggede tartanen ud af den lille bugt.

Hvor hurtigt det hele end var gået for sig, havde dog nogle tjenere, der arbejdede i haven, hørt Amasias nødråb. De gjorde anskrig, og Selim, som netop kom hjem, blev straks underrettet om det. I en dødelig angst som han næppe kunne forklare sig, søgte han sin datter ...

Hun var borte.

Men da han så tartanen manøvrere for at komme om det sydlige hjørne af bugten, forstod han alt. Han løb gennem haverne hen til et punkt, som *Guïdare* måtte passere ganske nær for at undgå de yderste klipper på kysten.

"Elendige," råbte han. "Man bortfører min datter, min datter, Amasia. Stands dem ... stands ..."

Et skud var det eneste svar fra *Guïdare*, og Selim styrtede om, ramt i skulderen af en kugle.

Et øjeblik efter var tartanen for fulde sejl af den friske aftenbrise ført så langt ud, at man ikke kunne se den fra villaen.

12.
Van Mitten fortæller en tulipanhistorie, som måske kan interessere læseren.

Forspændt med friske heste havde postvognen forladt Odessa hen ad klokken et om eftermiddagen. Seigneur Keraban sad til venstre i vognen, van Mitten til højre og Ahmet i midten. Bruno og Nizib sad atter i deres cabriolet, og tiden gled for dem mere med søvn end med samtale.

Solen brændte varmt over landskabet, og vandet tegnede sig dybt mørkeblåt mod kystens grålige klippeskrænter.

Man begyndte at blive lige så tavse inde i vognen, som i cabrioleten, deroppe sov man, og nede sad man hensunken i betragtninger.

Seigneur Keraban hengav sig med synligt velvære til drømme om sin stivsindethed og var fuldt optaget af det puds, som han mente at spille den ottomanske regering.

Van Mitten tænkte over den uventede rejse og kunne ikke noksom spørge sig selv, hvorfor han, en Bataviens borger, skulle vanke således om på vejene ved det Sorte Havs kyst, når han lige så godt kunne sidde stille og roligt i forstaden Pera ved Konstantinopel.

Ahmet havde taget sit parti med hensyn til denne rejse. Han var fast bestemt på ikke at skåne sin onkels pung, hvor som helst en lille forsinkelse eller hindring kunne undgås ved hjælp af penge. Man skulle ikke alene komme ad den korteste vej, men også med det bedste ben foran. Den unge mand tænkte på alt dette, netop som han ved omdrejningen af det lille forbjerg

fik øje på bankier Selims villa inderst i bugten. Han blik fæstede sig søgende på den – rimeligvis netop som Amasia så over imod ham – og det er sandsynligt, at deres blikke har krydset hinanden uden at have kunnet nå helt frem.

Derpå vendte han sig til sin onkel, bestemt på at berøre et af de mest kildne punkter, idet han begyndte med at spørge, om han også nøjagtigt havde lagt hele rejseplanen.

"Ja, brodersøn," svarede Keraban. "Vi skal hele tiden følge vejen langs med kysten uden nogen sinde at forlade den."

"Og hvor kommer vi nu hen?"

"Til Koblevo, en tolv mils vej fra Odessa – jeg tænker nok, vi når den inden aften."

"Og når vi så er i Koblevo?" spurgte Ahmet.

"Så rejser vi videre hele natten. Vi kan være i Nikolajev i morgen omkring klokken tolv, der er atten mil mellem Koblevo og Nikolajev."

"Det er godt, onkel Keraban, vi må i sandhed se at komme hurtigt frem ... Men når vi nu er kommet til Nikolajev, tænker De så ikke på at gøre rejsen til Kaukasien på nogle få dage?"

"Hvordan skulle det gå til?"

"Med de sydrussiske jernbaner over Alexandrov og Rostov, det ville spare en god tredjedel af rejsen."

"Jernbanerne?" råbte Keraban.

Van Mitten stødte i det samme let til den unge mands arm:

"Det er til ingen nytte," hviskede han; "... det er en unyttig diskussion, han hader jernbaner."

Ahmet kendte meget godt sin onkels tanker om disse befordringsmidler; men han syntes dog, at under disse

omstændigheder kunne seigneur Keraban gerne for en gangs skyld opgive sine sørgelige fordomme.

At opgive noget blot et sekund, hvad det så end var? ... Det lignede ikke Keraban.

"Jeg tror, du taler om jernbaner?" sagde han.

"Ja, onkel."

"Mener du, at jeg, Keraban, skulle samtykke i at gøre, hvad jeg endnu aldrig har gjort?"

"Jeg synes, at ..."

"Mener du, at jeg, Keraban, skulle være enfoldig nok til at lade mig slæbe rundt af en dampmaskine?"

"De skulle dog prøve."

"Ahmet, jeg ser, at du ikke tænker på, hvad du har den dristighed at foreslå mig."

"Men, onkel ..."

"Jeg siger dig, du tænker ikke, når du kan komme med et sådant forslag."

"Jeg forsikrer Dem, onkel, at i disse wagoner ..."

"Wagoner?" sagde Keraban, idet han gentog dette fremmede ord på en måde, som det er umuligt at beskrive.

"Ja ... disse wagoner, der går på skinner ..."

"Skinner?" sagde Keraban. "Hvad er det for ord, og hvad er det for et sprog, du taler?"

"Det er de moderne rejsendes."

"Sig mig, nevø," svarede den egensindige herre, ivrigere og ivrigere, "synes du, jeg ser ud som en moderne rejsende, der skulle finde mig i at komme ind i en wagon og lade mig trække ved en eller anden mekanik? Skulle jeg måske lade mig glide på skinner, når jeg kan køre på en vej?"

"Når man har hastværk, onkel ..."

"Ahmet, se på mig og husk vel på, hvad jeg siger dig; hvis der ingen vogne fandtes, så ville jeg tage af sted i en kærre, og var der ingen kærrer, så ville jeg ride på en hest, og fandtes der ingen hest, så tog jeg et æsel, og var der intet æsel, så gik jeg til fods, og havde jeg ingen fødder, så gik jeg på knæene, og havde jeg ingen knæ, så gik jeg ..."

"Ven Keraban, for Himlens skyld, stands!" råbte van Mitten.

"... så gik jeg på maven," fortsatte seigneur Keraban. "Ja ... på maven."

Og idet han greb Ahmets arm, fortsatte han videre:

"Har du nogen sinde hørt fortælle, at Muhammed tog med jernbanen for at komme til Mekka?"

Til dette sidste bevis var der øjensynlig intet at indvende. Ahmet, der jo kunne have svaret, at i fald der havde været jernbaner på hans tid, så havde Muhammed sandsynligvis benyttet dem, tav bomstille, og seigneur Keraban fortsatte endnu længe med at brumme i sit hjørne, idet han af hjertens lyst radbrækkede alle de gængse udtryk fra jernbanesproget.

Om vognen end ikke kunne måle sig med et iltog i hurtighed, kom den dog ganske godt af sted. På den temmelig gode vej gik hestene jævnt i kort galop, så der ingen grund var til klage. Ved alle rastepladser fandtes der heste. Ahmet, som havde påtaget sig at ordne udgifterne, hvilket hans onkel gerne var gået ind på, betalte dobbelt og gav postillonerne drikkepenge med kejserlig rundhåndethed. Den ene seddel efter den anden forsvandt fra hans lomme.

Alt gik godt, vognen kom forbi småbyerne Schumirka og Alexandrovka, og om aftenen nåede man ganske rigtigt

Koblevo.

Derfra passerede man om natten floden Bug og nåede Nikolajev hen imod middag den 28. august.

I tre timer standsede vognen her uden for et meget ordentligt hotel, hvor man spiste en ligeledes ganske god frokost, hvilken særlig Bruno lod vederfares al retfærdighed. Ahmet benyttede tiden til at skrive til bankier Selim, at rejsen hidtil var forløbet heldigt, og han glemte ikke at tilføje mange ømme ord til Amasia. Seigneur Keraban vidste ingen bedre måde at tilbringe sin ventetid på end at forlange sin dessert med den vellugtende mokka og de duftende røgskyer.

Van Mitten og Bruno var enige om, at det dog var bedst at drage så megen nytte og belæring ud af den besynderlige rejse som muligt, og de gennemstrejfede derfor byen.

Ahmet gav først signal til afrejse. Hollænderen vogtede sig vel for at lade ham vente. Seigneur Keraban udsendte den sidste røgsky, netop som postillonen sprang i sadlen, og vognen tog vejen mod byen Kherson.

Det var sytten miles vej gennem et lidet frugtbart land. Kun hist og her så man enkelte morbær- og poppeltræer eller nogle pile. I nærheden af Dnjepr, der løber ud ved Kherson, var der store sivsletter, der syntes at være helt oversået med kornblomster. Men disse kornblomster tog med hurtige vingeslag flugten ved lyden af vognen; det var azurblå skovskader, hvis ubehagelige skratten pinte de rejsende mere, end deres farver et øjeblik havde forlystet dem.

Den 29. august før dagen oprandt kom seigneur Keraban og hans ledsagere til Kherson uden nogen former for uheld. Kherson er guvernementets hovedstad og grundlagt af

Potemkin. Vore rejsende kunne ikke noksom glæde sig over dette Katharinas yndlings heldige værk. De hvilede sig her nogle timer på et godt hotel og fik også provianten til vognen fornyet, et arbejde, som Bruno viste sig ulige mere skikket til end Nizib.

Nogle timer efter standsede de i landsbyen Aleschki og styrede derefter ned mod landtangen ved Perekop, der forbinder Krim med Sydrusland.

Ahmet havde ikke undladt at sende brev også fra Aleschki. Da de atter var i vognen og på vej til Perekop, spurgte seigneur Keraban sin brodersøn, om han havde husket også at sende de bedste hilsener til hans ven Selim.

"Det har jeg, onkel," svarede Ahmet, "og jeg har tilføjet, at vi gør os al umage for at nå Skutari så hurtigt som muligt."

"Det har du gjort ret i, og du må ikke undlade at sende dem efterretninger, hver gang vi kommer forbi en poststation."

"Desværre kan vi jo aldrig få svar på vore breve," svarede Ahmet, "vi ved jo aldrig forud, hvor vi vil standse næste gang."

"Det er helt sikkert," tilføjede van Mitten.

"Men det er sandt," sagde Keraban og vendte sig til sin ven fra Rotterdam, "jeg synes ikke, De er særlig flittig til at korrespondere med fru van Mitten. Hvorledes vil denne udmærkede dame optage det?"

"Fru van Mitten?" udbrød hollænderen.

"Ja."

"Fru van Mitten er visselig en meget agtværdig dame. I hendes egenskab af kvinde kan jeg ingen som helst bebrejdelse gøre hende, men som livsledsagerinde ... men, ven Keraban, hvorfor skal vi tale om fru van Mitten?"

"Fordi hun, efter alt hvad jeg så, lod til at være en særdeles elskværdig dame."

"Ja så?" sagde van Mitten, som om det var noget ganske nyt for ham.

"Har jeg ikke talt med begejstring om hende til dig, Ahmet, den gang jeg kom hjem fra Rotterdam?"

"Jo, det er rigtigt, onkel."

"Og under min rejse, var jeg da ikke aldeles indtaget af hendes venlige modtagelse?"

"Ja så ..." gentog van Mitten.

"Imidlertid," fortsatte Keraban, "mindes jeg nok, at hun af og til havde nogle besynderlige luner ... hysteriske småanfald ... men det er uadskilleligt fra kvinderne, og når man ikke kan finde sig i det, skal man heller aldrig gifte sig. Det parti har jeg nu taget."

"Og De har handlet klogt," svarede van Mitten.

"Holder hun stadig så meget af tulipaner?"

"Stadig."

"Hør, van Mitten, lad os tale åbent, jeg synes, De er så kølig, når talen er om Deres kone."

"Kølig er et alt for mildt udtryk om mine følelser over for hende."

"Hvad siger De!" udbrød Keraban.

"Jeg siger," svarede hollænderen, "at jeg rimeligvis aldrig ville have talt til Dem om fru van Mitten, men da De selv bringer det på bane, og siden tilfældet fører os ind på det, så vil jeg tilstå noget for Dem."

"Tilstå?"

"Ja, ven Keraban, fru van Mitten og jeg er nu skilt."

"Skilt," udbrød Keraban, "efter fælles overenskomst?"
"Ja, efter fælles overenskomst."
"Og for stedse?"
"For stedse."
"Fortæl mig dog mere om dette, med mindre sindsbevægelsen ..."
"Sindsbevægelsen?" svarede hollænderen. "Hvorfor mener De, jeg skulle føle sindsbevægelse?"
"Ja så, fortæl, fortæl, van Mitten," fortsatte Keraban, "allerede i egenskab af tyrk elsker jeg historier og i egenskab af pebersvend frem for alt ægteskabelige historier."
"Nu vel, ven Keraban," begyndte hollænderen i en tone, som fortalte han en andens historie, "allerede i flere år var forholdet mellem fru van Mitten og mig blevet utåleligt. Det var idelige kævlerier om, hvad tid man skulle stå op, hvad tid man skulle gå i seng, om tiden for måltiderne, om hvad man skulle spise eller ikke spise, om hvad man skulle drikke eller ikke drikke, om hvad vejr vi havde, havde haft, eller skulle få, om møblerne skulle stilles her eller der, om der skulle lægges i kakkelovnen i dette eller hint værelse, om hvilket vindue der skulle åbnes, om døren skulle lukkes eller ej, om de planter, der skulle sættes i haven, og om dem, som man skulle rykke op, kort sagt ..."
"Kort sagt, det gik godt!" sagde Keraban.
"Som De hører. Men det blev stadig værre og værre, fordi jeg, som De ved, i grunden er meget blid af karakter og har et fredeligt sind, og jeg gav altid efter for at undgå trætte."
"Det var måske det klogeste," sagde Ahmet.
"Tværtimod, det var det mindst kloge," udbrød Keraban, rede til at begynde et mundhuggeri om dette emne.

"Jeg ved ikke," fortsatte van Mitten, "det være nu, som det være vil, i vor sidste disput har jeg villet stå imod ... jeg har stået imod som en sand Keraban."

"Ved Allah, det var godt gjort," udbrød Ahmets onkel, der kendte sig selv ganske godt.

"Ja, mere end en Keraban," tilføjede van Mitten.

"Muhammed beskytte mig," svarede Keraban. "At påstå, at De er mere stivsindet end jeg ..."

"Det er ganske umuligt," ytrede Ahmet i en overbevisningens tone, der rørte hans onkels hjerte.

"De skal få at se," svarede van Mitten roligt, "og ..."

"Vi får ingenting at se," afbrød Keraban.

"Vær så god at høre mig ud. Det var om tulipaner, denne strid rejste sig mellem fru van Mitten og mig, om disse sjældne, smukke tulipaner, disse *genners*, af hvilke der findes mere end hundrede forskellige arter. Jeg havde ingen, der kostede mig mindre end tusind floriner pr. løg."

"Otte tusind piastre," sagde Keraban, der var vant til at regne med tyrkiske penge.

"Ja, sådan omtrent otte tusind piastre," svarede hollænderen. "Så hænder det en dag, at fru van Mitten finder på at lade en *Valentia* rykke op for at sætte en *Oeil de Soleil* i stedet. Det gik for vidt. Jeg modsætter mig ... Hun bliver ivrig ... Jeg vil holde hende fast ... Hun undslipper mig ... Hun styrter sig over *Valentia*'en ... Hun river den op ..."

"Koster otte tusind piastre," sagde Keraban.

"Så," fortsatte van Mitten, "styrter jeg mig over hendes *Oeil de Soleil*, som jeg knuser ..."

"Giver seksten tusind piastre," sagde Keraban.

"Hun kaster sig over en anden *Valentia* ..." fortsatte van Mitten.

"Giver fireogtyve tusind piastre," optalte Keraban videre, som om han regnede sammen i sin kassebog.

"Jeg svarer hende med en ny *Oeil de Soleil* ..."

"Toogtredive tusind piastre."

"Og så var krigen erklæret, fru van Mitten var ude af sig selv. Jeg får to prægtige *Caieux* i hovedet ..."

"Otte og fyrre tusind piastre."

"Hun får tre andre i brystet ..."

"Tooghalvfjerds tusind piastre."

"Det var en formelig regn med tulipanløg, som man vist aldrig har set mage til. Det varede en halv time, hele haven blev først gået grundigt igennem, dernæst drivhuset ... Intet blev tilbage af min samling."

"Og hvor meget havde det kostet Dem, inden De var færdige?" Spurgte Keraban.

"Mere, end om vi blot havde kastet hinanden skældsord i ansigtet, således som Homers økonomiske helte. Det kostede mig omtrent femogtyve tusind gylden."

"To hundrede tusind piastre," sagde Keraban.

"Men jeg havde hævdet mig."

"Det var nok umagen værd."

"Og derpå," fortsatte van Mitten, "rejste jeg efter at have givet mine ordrer om at realisere min formuepart og indbetale den til banken i Konstantinopel. Jeg flygtede fra Rotterdam med min tro tjener, fast bestemt på ikke at vende tilbage til mit hus, før fru van Mitten har forladt det ... for at gå til en bedre verden ..."

"Hvor der ikke findes tulipaner," tilføjede Ahmet.

"Nu vel, ven Keraban," sagde van Mitten, "har De haft mange egensindige indfald, der har kostet Dem to hundrede tusind piastre?"

"Jeg?" svarede Keraban, der følte sig lidt stødt over sin vens bemærkning.

"Ja, sikkert har min onkel det," svarede Ahmet, "og hvad mig angår, så kender jeg et."

"Hvilket da?" spurgte hollænderen.

"Å, den egensindighed, som driver ham til for ti paras skyld at rejse omkring det Sorte Hav. Det vil koste ham mere end Deres tulipankrig."

"Det må koste, hvad det vil," svarede seigneur Keraban tørt. "Men jeg finder, at min ven van Mitten ikke har betalt sin frihed for dyrt. Der kan man se, hvad det er blot at have én kone. Muhammed kendte godt det fortryllende køn, da han tillod sine tilhængere at tage så mange af dem, som de havde lyst til."

"Ja," ytrede van Mitten, "jeg tror, at ti kvinder er lettere at styre end en eneste."

"Og det letteste af alt," tilføjede Keraban, "er slet ingen at have."

Efter denne bemærkning var samtalen sluttet. Vognen nåede netop en poststation. Man gjorde et kort ophold og rejste så hele natten. Den næste dag ankom de rejsende hen imod middag til landsbyen Perekop inderst i bugten af samme navn. De var forfærdelig udmattede, men på Ahmets indtrængende opfordringer var man dog roligt kørt forbi Bolschoi-Kopani og Kalantschak uden at standse.

13.
Man skrår gennem det gamle Tauris.

Krim! den gamle tauriske halvø, en uregelmæssig, skæv firkant, der synes at være revet ud fra en af Italiens skønneste kyster, en halvø, som Ferdinand Lesseps med et snit af sin pennekniv kunne gøre til en ø, et gammelt kongedømme, der skiftevis havde tilhørt herakliderne, omtrent seks hundrede år f. Kr., alanerne, gotherne, hunnerne, ungarerne, tatarerne og genueserne, og til sidst en provins, som Muhammed II lagde ind under sit rige, og som først Katharina II genvandt til Rusland i året 1791.

Skulle dette af guderne velsignede og af mennesker omtvistede land ikke være hjemstedet for tusinde mytiske legender? Har man ikke her, i Sivachs moradser, villet finde spor af mægtige arbejder, som det højst problematiske folk atlanterne skulle have udført? Satte ikke oldtidens digtere Helvedes porte tæt ved Kap Kerberian, hvis tre toppe udgjorde Kerberos' tre hoveder? Og var det ikke her, at Iphigenia, Agamemnons og Klytaimnestras datter, der var blevet Dianas præstinde i Tauris, var ved at ofre sin broder Orestes til den rene gudinde, som vinden havde kastet ind mod Kap Parthenium?

Og dette Krim, hvis sydlige del alene opvejer alle arkipelagets ufrugtbare øer, med Tchadir-Dagh, der i femten hundrede meters højde afgiver sit bord, ved hvilket man kunne holde en fest for alle Olympens guder, med disse amfiteatralske skove, der som en grøn kappe breder sig helt ned til havet, disse

buketter af vilde kastanjetræer, af cypresser, oliven, mandel og cystistræer, med disse vandfald, som Pusjkin har besunget, er det ikke den skønneste juvel blandt alle landsdelene fra det Sorte Hav til Ishavet? Og er det ikke i dette friske, milde klima, at russerne fra norden om vinteren søger et værn mod kulden, og russerne fra syden om sommeren et ly for de tørre vinde? Findes ikke her om Kap Aïa disse masser af slotte, villaer og landsteder, er det ikke her, prins Vorontsov ejer Yalta og Alupka, Poniatovski Kifil-Tasch, prins Andreas Galitzin Arteck, findes ikke her alle de kejserlige ejendomme, Marsanda, Orcanda, Criklik og slottet Livadia, der med sine herlige kilder og vinterhaver er enhver russisk kejserindes yndlingsopholdssted?

Denne halvø er en hel lille verden for sig. Asien og Europa mødes her i et uendeligt virvar af alle folkefærd.

Hvilke vidundere havde ikke van Mitten kunnet få at se, hvilke indtryk ville han ikke have kunnet nedskrive fra dette land, som en besynderlig skæbne førte ham rundt i. Men Keraban rejste ikke for at se, og Ahmet, der i forvejen kendte alle disse skønheder, ville ikke have undt ham en time til sine optegnelser.

"Måske kan jeg dog," sagde van Mitten til sig selv, "blot på gennemrejse få et indtryk af denne gamle halvø, der med rette er så lovpriset."

Men dette håb skulle ikke gå i opfyldelse. Vognen tog den korteste vej i en skrå linje fra nord til sydvest uden at komme hverken til midten eller til den sydlige kyst af det gamle Tauris.

Rejseruten var bestemt i et råd, som van Mitten absolut ikke havde taget del i. Ved at køre tværs over Krim sparede man vejen om Det Azovske Hav, der ville have forlænget rejsen med

hundrede og halvtreds mil. Nu gik man lige fra Perekop over til halvøen Kertsch. På den anden side af Jenikalestrædet frembød så halvøen Taman en jævn vej lige til den kaukasiske kyst.

Vognen rullede af sted over den smalle tange. På den ene side var bugten ved Perekop, på den anden Sivachs moradser, bedre kendte under navnet *Det stinkende Hav*.

De rejsende havde god lejlighed til at iagttage dette knap en meter dybe, stærkt saltholdige vand, og desværre kunne de heller ikke undgå den lidet behagelige lugt. Luften er her helt fyldt af svovlsyrling, og alle fisk, som kommer ind i søen, dør straks. Det er næsten et sidestykke til Palæstinas Døde Hav.

Midt igennem disse moradser går jernbanen mellem Alexandrov og Sevastopol.

Seigneur Keraban hørte med afsky den øredøvende fløjten, der lød ud i natten, når lokomotiverne prustende løb over skinnerne, som vandene fra Det stinkende Hav ofte bragte i uorden.

Næste dag, den 31. august, gik vejen hele tiden gennem et smukt, grønt land. Man så stadig grupper af olietræer, hvis blade udsendte ligesom en sølvregn, mørkegrønne cypresser, prægtige ege og umådelig store hægbærtræer. Op ad skrænterne var der overalt vinranker.

Ved Ahmets iver og ved hjælp af hans gode rubler fandt de overalt heste, rede til at spændes for, og rappe postilloner. Om aftenen var de kommet forbi flækken Dorte, og nogle mil længere fremme genfandt de Det stinkende Hav, på et sted, hvor denne besynderlige vandmasse blot er skilt fra det Azovske Hav ved en smal landtange, hvis bredde gennemsnitligt kun er en god engelsk mil, og som kaldes Arabats Pil.

Ved daggry blev seigneur Keraban og hans ledsagere overfaldet af forfærdelig fugtige, tætte og usunde dampe, som dog lidt efter lidt blev forjaget af solstrålerne.

Landet var nu mindre skovrigt, mere øde. Store dromedarer græssede fredeligt, ganske som i de arabiske ørkener. De køretøjer, der af og til rullede forbi dem, var blot kærrer, udelukkende lavet af træ uden et eneste stykke jern, og luften fyldtes med en pibende knirken fra hjulenes skuren mod de begbesmurte aksler. Alt var uhyre primitivt, og i landsbyerne og de ensomt spredte huse findes endnu den ædelmodige tatariske gæstfrihed. Enhver kan gå ind og sætte sig til bords med husets herre, tage for sig af retterne, der ustandseligt bliver serveret, spise og drikke sig mæt, og gå igen med et simpelt *tak* for gæstfriheden.

Vore rejsende benyttede sig selvfølgelig ikke af disse gamle skikke, som desværre vel snart vil forsvinde. Deres vej blev overalt markeret af en rubelregn. Hen imod aften nåede de udmattede af den lange kørsel landsbyen Arabat.

Klokken ni standsede vognen foran et temmelig tarveligt herberg. Men det var det bedste, der fandtes. I disse civiliserede egne sømmede det sig ikke at være kræsen.

"Ved du hvad, Ahmet," sagde seigneur Keraban, "nu har vi i flere dage og nætter blot standset en kort stund ved poststationerne. Jeg ville ikke have noget imod at sove lidt i en seng, om det så var her i herberget."

"Og jeg ville være lykkelig over det," tilføjede van Mitten, idet han rettede sig i sædet.

"Hvad siger De, spilde tolv timer!" råbte Ahmet. "Tolv timer af en rejse på seks uger!"

"Mener du, at vi skal begynde en diskussion om det?" udbrød Keraban i denne angribertone, der klædte ham så godt.

"Nej, onkel, nej," svarede Ahmet. "Hvis De trænger til hvile ..."

"Ja, jeg trænger til hvile, van Mitten også, og Bruno, antager jeg, ligeså; selv Nizib vil vist blive glad."

"Seigneur Keraban," sagde Bruno, som en ligefrem erklæring blev afæsket, "jeg anser denne ide for en af de bedste, som De nogen sinde har haft, især hvis et godt måltid først må stemme os til søvnen."

Brunos bemærkning var meget fornuftig. Provianten i vognen var så godt som opbrugt, og der var ingen mulighed for at få andet end den smule, som endnu var i kufferterne, før de nåede Kertsch.

Om end sengene i Arabats herberg var nogenlunde anstændige, selv for sådanne rejsende, lod på den anden side fadeburet uhyggelig meget tilbage at ønske. Turister er der ikke mange af her ved Tauris' yderste grænser. Nogle få købmænd og salthandlere, der i deres kærrer rejser mellem Kertsch og Perekop, er herberget i Arabats vigtigste gæster, og det er folk, der kan sove hvor som helst og spise, hvad der falder for.

Den velbårne hr. Keraban og hans ledsagere måtte altså lade sig nøje med en temmelig tarvelig spiseseddel, nemlig en ret pilaf, hvori der desværre var mere is end kylling og mere skrog end kød. Tilmed var dette fjerkræ så gammelt og sejt, at det næsten kunne modstå selve Keraban. Men hans solide kæber fik dog bugt med det, så at han lige så lidt her som andetsteds blev nødt til at give sig.

Bruno og Nizib fik det lidt mindre godt, eller rettere lidt slettere, end deres herrer. Deres kæber ville dog sikkert have

fået bugt med en nok så vindtør kylling; men man gav dem ingen lejlighed til at forsøge sig. Pilaffen blev ved deres bord erstattet af en sodagtig masse, røget som en skorstensplade efter et længere ophold inderst på ildstedet.

"Hvad er det?" spurgte Bruno.

"Det kan jeg ikke sige," svarede Nizib.

"Hvadbehager, De som hører hjemme her?"

"Jeg hører ikke hjemme her."

"Omtrent, De er jo tyrk," svarede Bruno. "Nuvel, kammerat, smag engang på denne tørrede sål, og sig mig så, hvad De mener om den."

Nizib, som altid gjorde, hvad man sagde, bed et godt stykke af den såkaldte sål.

"Nå?" sagde Bruno.

"Det smager ganske vist ikke godt, men det er dog til at spise."

"Ja, Nizib, når man er nær ved at omkomme af sult og ikke kan få andet."

Bruno gav sig i lag med det som en mand, der frem for alt er bestemt på ikke at blive mager.

Det kunne glide ned, når man hjalp det godt med nogle glas af en slags stærkt øl, og det gjorde de to af hjertens lyst.

Men pludselig udbrød Nizib:

"Allah, Allah være mig nådig!"

"Hvad går der af Dem, Nizib?"

"Måske var det, som vi spiste der, flæsk?"

"Flæsk?" svarede Bruno. "Ja, det er sandt, en god muslim som De kan ikke ernære sig af dette fortræffelige, om end lidt

snavsede dyr. Men jeg synes, at hvis denne besynderlige ret skulle være svinekød, så har De dog nu kun ét at gøre."

"Og hvad er det?"

"Ganske roligt at fordøje den, nu da den er spist."

Imidlertid foruroligede det Nizib meget; han iagttog strengt profetens forskrifter og led sådanne samvittighedskvaler, at Bruno måtte gå hen og forhøre sig hos værten.

Nizib blev da beroliget og kunne fordøje uden ængstelse. Det var slet ikke kød, men fisk, noget lignende klipfisk. Man skærer den igennem, tørrer den i solen og ryger den derpå ved at hænge den over ildstedet. Den spises omtrent rå og udføres i betydelige mængder til hele kysten om Rostov-havnen, der ligger inderst mod nordøst i det Azovske Hav.

Herrer og tjenere måtte altså nøjes med dette magre måltid. Sengene forekom dem hårdere end vognens puder, men de var dog fri for vejens støv, og skønt den søvn, de kunne få i disse uhyggelige værelser, var temmelig urolig, tog den dog en del af trætheden.

Den næste dag, den 2. september, var Ahmet på benene før daggry for at finde poststationen, hvor man kunne få andre heste. Forspandet fra den foregående dag kunne umuligt tage af sted igen med mindre end fireogtyve timers hvile.

Ahmet havde tænkt at bringe vognen forspændt til værtshuset, således at hans onkel og van Mitten blot behøvede at stige ind for at være på vej til Kertsch.

Poststationen fandt han ganske rigtigt ved udkanten af landsbyen, men heste var der ingen udsigt til at få. Stalden var tom, og for alverdens guld ville det ikke have været ejeren muligt at skaffe nogle.

Ahmet kom derfor meget nedslået over denne modgang tilbage til værtshuset. Seigneur Keraban, van Mitten, Bruno og Nizib stod rejsefærdige, og en af dem – vi behøver ikke at sige hvem – begyndte allerede at blive stærkt utålmodig.

"Nuvel, Ahmet, du kommer alene tilbage," udbrød han, "skal vi nødes til selv at gå og hente vognen på stationen?"

"Det ville desværre være unyttigt, onkel," svarede Ahmet. "Der er ikke en eneste hest."

"Ingen heste?" sagde Keraban.

"Og vi kan ingen få før i morgen."

"Før i morgen?"

"Nej, det er fireogtyve timer spildt."

"Fireogtyve timer spildt," råbte Keraban. "Men jeg vil ikke spilde ti, ikke fem, ikke én!"

"Men," indvendte hollænderen til sin ven, der allerede begyndte at blive vred, "når der nu ingen er?"

"Der *skal* være!" svarede seigneur Keraban, og på et tegn fra ham fulgte alle de andre efter.

Efter et kvarters gang nåede de stationen og standsede ved døren. Ejeren stod på dørtærsklen i en skødesløs stilling som en mand, der ved, at han ikke kan tvinges til at give, hvad han ikke har.

"Har De ingen heste?" spurgte Keraban i en allerede temmelig brøsig tone.

"Jeg har kun dem, som bragte Dem hertil i går aftes," svarede manden, "og de kan ikke gå."

"Hvorfor har De ingen andre heste i Deres stald?"

"Fordi de er blevet taget af en tyrkisk herre, der rejste til Kertsch, hvorfra han ville gå til Poti gennem Kaukasien."

"En tyrk!" råbte Keraban. "En af disse europæiske ottomaner naturligvis! Det er altså ikke alene i Konstantinopels gader, at man skal være generet af dem, endog på Krims veje skal man møde dem. Hvem er så det?"

"Jeg ved kun, at han hedder seigneur Saffar, det er det hele," svarede manden roligt.

"Og hvorfor har De tilladt Dem at give alle Deres heste til denne seigneur Saffar?" spurgte Keraban med en uendelig foragtelig betoning.

"Fordi denne rejsende kom til stationen her i går morges, tolv timer før De, og fordi der, da hestene var fri, ingen grund var til ikke at give ham dem."

"Det var der ellers ..."

"Var der det?" spurgte manden.

"Ja, der var den grund, at jeg skulle komme."

Hvad kan man svare til et så vægtigt argument? Van Mitten ville forsøge at lægge sig imellem, men Keraban overfusede blot ham med. Hvad stationsejeren angik, så han først med en ironisk mine på seigneur Keraban og ville så gå ind i sit hus. Men Keraban standsede ham.

"Imidlertid er det jo ligegyldigt," sagde han, "om De har heste eller ikke. Vi må i hvert fald rejse straks."

"Straks?" gentog hesteejeren. "Jeg kan kun gentage, at jeg ingen heste har."

"Så find nogle."

"Der findes ingen i hele Arabat."

"Find mig blot to, blot en," svarede Keraban, der begyndte at blive ude af sig selv, "find mig en halv, om De vil ... Men find den, find den."

"Men når der nu ingen er ..." mente den fredsommelige van Mitten at burde gentage.

"Det skal der være."

"Måske kan De skaffe os et spand mulæsler?" spurgte Ahmet.

"Ja, mulæsler," tilføjede Keraban. "Vi vil også nøjes med dem."

"Jeg har aldrig set mulæsler i hele provinsen," svarede den anden.

"Nuvel, så får han et at se i dag," hviskede Bruno til sin herre, "og det tilmed et sjældent et."

"Men æsler da?" sagde Ahmet.

"Heller ikke æsler."

"Heller ikke æsler," råbte seigneur Keraban. "Aha, De vil gøre nar ad mig, min herre, skulle her ikke findes æsler i landet eller noget som helst forspand? Ikke noget, som man kan sætte for en vogn?"

Og den trodsige herre kastede rasende blikke til højre og venstre over et dusin af de indfødte, der havde samlet sig ved døren.

"Han kunne såmænd være i stand til at spænde dem for," sagde Bruno.

"Ja – dem eller os," svarede Nizib.

Da der nu imidlertid hverken var heste, mulæsler eller æsler, var det indlysende, at man ikke kunne rejse.

Man måtte finde sig i en forsinkelse på fireogtyve timer.

Ahmet, som dette gik endnu mere på end hans onkel, forsøgte dog at bringe denne til fornuft ved at bevise ham umuligheden. Men seigneur Keraban råbte:

"Hundrede rubler til den, som skaffer mig et forspand!"

Der gik en bevægelse gennem de indfødtes rækker, og en af dem trådte resolut frem:

"Seigneur tyrk," sagde han, "jeg har to dromedarer at sælge."

"Jeg køber Dem," svarede Keraban.

Spænde dromedarer for en postvogn, det var endnu aldrig set. Nu fik man set det med.

På mindre end en time var købet sluttet. Seigneur Keraban betalte godt, det kom ikke an på det; og han havde lige så gerne betalt det dobbelte. Dyrene blev belagt med seletøj, så godt man kunne, og sat for vognen. For en høj pris lod den tidligere ejer sig bevæge til at følge med som postillon og satte sig op på den ene af drøvtyggernes pukkel. Til Arabats beboeres store forbavselse og til de rejsendes store tilfredshed styrede vognen således, i en besynderlig humpende fart, hen ad vejen mod Kertsch.

Om aftenen var man uden hindringer nået til Argin, der ligger tolv mil fra Arabat.

Atter ingen heste på stationen, seigneur Saffar havde taget dem. Man måtte bestemme sig til at blive natten over for at unde dromedarerne lidt hvile.

Den næste dag, den 3. september, kørte vognen af sted i samme tilstand. Dagen gik med til at nå landsbyen Marienthal, hvilket var omtrent sytten mil.

Man blev der natten over, rejste tidligt om morgenen, og hen ad aften nåede de Kertsch, ikke uden at være forfærdelig gennemrystede og stødte ved disse store dyrs ublide bevægelser.

"Og dog," gentog Bruno ofte for sin herre, "har jeg en følelse, som skulle det ende galt."

"For min ven Keraban?"
"For Deres ven Keraban ... eller for Dem, der er med ham."

14.
Seigneur Keraban viser sig at være dygtigere til geografi end hans nevø Ahmet havde troet.

Byen Kertsch ligger på en halvø ved den yderste, østlige ende af Tauris. Et bjerg, på hvilket tidligere Akropolis lå, hæver sig majestætisk op over den. Det er Mithridates bjerg. Lige ved indgangen til byen, der i gamle dage var kongeriget Bosporus' hovedstad, findes denne romernes frygtelige og uovervindelige fjendes navn. Det er her, at denne mægtige konge og forunderlige giftblander lod sig stikke ihjel af en gallisk soldat, efter forgæves at have forsøgt at forgive sit mod al gift hærdede jernlegeme.

Således lød det lille kursus i historie, som van Mitten mente at burde give sine medrejsende, mens de gjorde holdt i en halv times tid, og som indbragte ham følgende svar fra hans ven Keraban:

"Mithridate var en klodrian."

"Hvorfor?" spurgte van Mitten.

"Hvis han virkelig ville forgive sig selv, kunne han jo blot have spist til middag i vort værtshus i Arabat."

Efter denne bemærkning fandt van Mitten det klogest ikke at fortsætte sine lovtaler over den skønne Monimes ægtefælle; men han lovede sig selv at bese hans hovedstad på det nøjagtigste i de få timer, han havde til sin rådighed.

Vognen kørte gennem byen med sit besynderlige forspand og vakte befolkningens store forbavselse. Ahmets første omsorg, da han kom til hotellet, var at forhøre, om de kunne få heste til

næste morgen, og til hans store tilfredshed fandtes der denne gang fuldt op af dem i posthusets stalde.

"Det er da godt," sagde Keraban, "at seigneur Saffar ikke også her har taget alt."

Ahmets lidet overbærende onkel bar stærkt nag til denne uforskammede, der havde tilladt sig at rejse forud for ham og tage hans heste.

Da de således ikke mere havde brug for dromedarerne, solgte han dem igen til en karavanehøvding, der drog til Jenikalestrædet; men han solgte dem levende for den samme pris, som de ville have kostet døde, og det betydelige tab tjente kun til at øge hans had mod seigneur Saffar.

Denne Saffar var heldigvis ikke mere i Kertsch; han ville vist ellers ikke have undgået et meget alvorligt mundhuggeri med sin konkurrent. For to dage siden havde han forladt byen og taget vejen mod Kaukasien. Der var således endnu den heldige omstændighed, at han ikke mere rejste foran vore rejsende, der jo var bestemt på at følge kysten.

Et godt aftensmåltid i Hotel Konstantin og en nat tilbragt i dets komfortable værelser lod såvel herrer som tjenere glemme deres genvordigheder. Et brev fra Ahmet til Odessa meldte da også, at rejsen gik meget jævnt frem.

Da tiden til afrejse den næste dag, den 5. september, først var sat til kl. 10, stod den samvittighedsfulde van Mitten op med solen for at bese byen, og Ahmet ledsagede ham denne gang.

De gik sammen gennem Kertsch's brede gader med de flisebelagte fortove, hvor der myldrede af omstrejfende hunde, som en sigøjner var sat til at fange og slå ihjel. Men deres bøddel havde uden tvivl tilbragt natten med at drikke; for

Ahmet og hollænderen havde megen møje med at undgå disse farlige dyrs tænder. Stendæmningen langs havet gav dem en lidt behageligere vej at spadsere på. Her er guvernørens palads og toldhuset. Langt ude ligger skibene fortøjede. Kertsch er blevet en god handelsplads, siden byen i året 1774 kom under Rusland, særlig er den oplagssted for meget salt fra saltværkerne i Perekop.

"Har vi tid til at gå derop?" spurgte van Mitten og pegede op mod Mithridates bjerg, på hvilket der findes et pragtfuldt græsk tempel, der er blevet beriget ved rovene fra provinsens talrige gravhøje.

"Hm!" sagde Ahmet, "det kan ikke gå an at lade onkel Keraban vente."

"End sige hans nevø," svarede van Mitten smilende.

"Ja, sandt at sige," svarede Ahmet, "tænker jeg ikke på stort andet under hele denne rejse, end at komme så hurtigt som muligt tilbage til Skutari. – De må kunne forstå det, van Mitten."

"Ja ... jeg forstår, min unge ven," svarede hollænderen, "endskønt jeg som fru van Mittens ægtefælle havde al anledning til ikke at gøre det."

Efter denne, af det rotterdamske husvæsens prøvelser fuldt retfærdiggjorte bemærkning, begyndte de at bestige Mithridates bjerg. Der var endnu to timer til afrejsen.

Fra det ophøjede punkt har man en glimrende udsigt over Kertsch-bugten. Mod syd ser man den yderste ende af halvøen, mod øst de to landstrækninger, der omgiver Tamanbugten på den anden side af Jenikalestrædet. Den klare himmel lod også

skimte de mange *khurghaner*, gamle grave, som hele landet er oversået med.

Da Ahmet fandt, at tiden til nedstigningen var kommet, gik de ned ad den brede, med balustrader smykkede, trappe, der fører fra bjerget til byens torv, og et kvarters tid efter nåede de seigneur Keraban, der forgæves søgte at komme op at skændes med sin vært, en fredelig tatar.

De kom just i rette tid, for tyrken ville være endt med at blive vred, fordi han ingen anledning fandt til at opflamme sin vrede.

Vognen var der, forspændt med gode heste af persisk race, der er meget i handelen i Kertsch. Alle steg op og toget satte sig i gang. Det var noget andet end dromedarernes trættende humpen.

Ahmet var ikke fri for at føle en stærk uro, jo mere de nærmede sig strædet. Vi erindrer jo, hvorledes rejseplanen blev lagt i Kherson. På Ahmets bønner havde seigneur Keraban samtykket i ikke at lægge rejsen om det Azovske Hav, men at tage den kortere vej gennem Krim. Da han gjorde det, tænkte han ikke på andet, end at den faste jord måtte findes overalt. Men han tog fejl, og Ahmet gjorde intet for at opklare hans vildfarelse.

Man kan være en meget god tyrk og udmærket tobakshandler uden at kende sin geografi. Ahmets onkel vidste formodentlig ikke, at det Azovske Hav løber ud i det Sorte Hav gennem Jenikalestrædet, og at han følgelig nødvendigvis måtte over dette stræde mellem halvøerne Kertsch og Taman.

Seigneur Keraban havde en skræk for havet, som hans nevø kendte fra gammel tid. Hvad ville han sige, når han stod over for dette stræde, hvis de på grund af strømninger eller lavvande

skulle blive nødt til at sejle over det, hvor det var bredest, det vil sige en sejltur på omtrent tyve engelske mil? Hvis han nu nægtede at sejle ud? Hvis han fandt på at rejse hele vejen langs Krims kyster tilbage for at drage rundt om det Azovske Hav til Kaukasien? Hvilken forfærdelig forlængelse af rejsen! Hvilken tid gik der så ikke til spilde? Hvordan skulle man så kunne være i Skutari den 30. september?

Disse betragtninger fo'r gennem Ahmets hoved, mens vognen rullede af sted over halvøen. Inden to timer ville de have nået strædet, og onklen ville da få det at vide. Var det måske bedre straks at forberede ham på denne begivenhed? Men hvor megen diplomati måtte der så ikke udfoldes, for at samtalen ikke skulle blive til mundhuggeri! Hvis seigneur Keraban skulle blive hidsig og få den ide, at der måtte vendes om, ville han, hvordan det så end skulle gå, tvinge postvognen til at tage vejen tilbage til Kertsch.

Ahmet vidste slet ikke, hvilket parti han skulle tage. I fald han tilstod sin list, ville hans onkel sandsynligvis blive ude af sig selv. Det var dog vist bedre, selv om han derved kom til at stå som en uvidende, at foregive den største forbavselse over at finde strædet der, hvor man ventede at finde den faste jord.

"Allah stå mig bi," sagde Ahmet ved sig selv og ventede resigneret på, at muslimernes Gud skulle hjælpe ham ud af kniben.

Vejen fra Kertsch er særdeles god ud til karantænehuset; men her begynder den at sænke sig ned mod kysten og bliver vanskelig på mange steder.

Hestene kunne derfor ikke gå ret hurtigt om formiddagen, og van Mitten fik derved lejlighed til at tage et bedre overblik

over halvøen.

Det var den russiske steppe i hele dens nøgenhed. Nogle karavaner drog over den og søgte ly langs med Akosvolden, hvor de lejrede sig i maleriske grupper. Utallige khurganer dækkede landet og gav det et lidet opmuntrende udseende af en umådelig kirkegård.

Hen imod middag øjnede man langt ude i horisonten et stort firkantet tårn med fire mindre: Det var fortet nord for den lille by Jenikale. Mod syd, yderst ved Kertsch-bugten, så man Kap Au-Burum. Længere henne viste strædet sig, og i det fjerne sås Kaukasus på den asiatiske kyst. Sikkert er det, at dette stræde, således som man så det derfra, lignede en bred arm af havet, så meget, at van Mitten, der kendte sin ven Kerabans antipati mod havet, betragtede Ahmet med en yderst forbavset mine.

Ahmet gjorde tegn til ham, at han skulle tie. Heldigvis sov onklen og så intet.

"Det var som pokker!" sagde van Mitten ved sig selv.

Vi må i sandhed beklage, at seigneur Keraban ikke var født nogle hundrede år senere. I fald han da havde foretaget denne rejse, ville Ahmet efter al sandsynlighed kunne have sparet sig denne uro. Strædet begynder at fyldes med sand og vil snart ikke være andet end en rende med stærk strøm. For et halvt hundrede år siden kunne Peter den Stores krigsskibe sejle helt op til Azovsk, og nu er de små handelsskibe nødt til at afvente, at søndenvinden driver vandet ind til ti-tolv fods dybde. Men man var desværre kun nået til året 1882 og ikke til år 2000.

Imidlertid var vognen kommet over skrænterne ned til Jenikale, idet den overalt jog store flokke af trapgæs op af det

høje græs. Den standsede ved byens største herberg, og seigneur Keraban vågnede.

"Er vi ved poststationen?" spurgte han.

"Ja, ved Jenikale poststation," svarede Ahmet ganske simpelt.

Alle steg af vognen og gik ind i værtshuset, mens vognen tog vejen til postgården. Derfra skulle den begive sig til skibsbroen, hvor færgen ligger, der skal overføre alle rejsende, så vel dem til fods som til hest og til vogns, ja endog hele karavaner, der rejser fra Europa til Asien eller omvendt.

Jenikale driver megen handel med salt, kaviar, talg og uld. En del af den hovedsagelig græske befolkning lever også af størfiskeri. Byen har en udmærket beliggenhed i strategisk henseende, hvorfor også russerne, efter i 1771 at have taget den fra tyrkerne, har befæstet den stærkt.

Efter en halv times hvil gav seigneur Keraban sine ledsagere tegn til afrejse, og de begav sig da ned mod kajen, hvor færgen ventede dem. Straks da han kom ud, så Keraban sig om til højre og venstre, og et udråb undslap ham.

"Hvad er der, onkel?" spurgte Ahmet, der slet ikke følte sig hyggelig til mode.

"Er det en flod?" sagde Keraban og pegede på strædet.

"En flod, ja," svarede Ahmet. Han tænkte, at det var bedst at lade sin onkel blive i vildfarelsen.

"En flod ..." udbrød Bruno.

Et tegn fra hans herre tilkendegav ham, at han ikke skulle gå videre.

"Nej, det er en ..." sagde Nizib.

Han kom ikke længere, før et eftertrykkeligt albuestød fra hans kammerat Bruno standsede ham.

Seigneur Keraban betragtede hele tiden denne flod, som lagde sig i vejen for ham.

"Den er bred," sagde han.

"Ja ... temmelig bred ... sandsynligvis som følge af en oversvømmelse," svarede Ahmet.

"En oversvømmelse ... forårsaget ved sneskred," tilføjede van Mitten for at støtte sin unge ven.

"Ved sneskred ... i september måned?" sagde Keraban og vendte sig mod hollænderen.

"Uden tvivl ... sneskred ... af den gamle sne ... sne fra Kaukasus," svarede van Mitten, der næsten ikke mere vidste, hvad han sagde.

"Men jeg ser ikke nogen bro, ad hvilken vi kan komme over denne flod," vedblev Keraban.

"Nej, onkel, der er nok ingen mere," svarede Ahmet og satte begge hænderne for de halvlukkede øjne ligesom kikkerter, for bedre at se efter den foregivne bro på denne foregivne flod.

Ahmet vidste ikke, hvad han videre skulle svare, han var angst for at komme ind på en forklaring, der uden tvivl ville falde dårligt ud for ham.

"Nu vel, nevø," sagde Keraban tørt, "hvad skal vi gøre for at komme over denne flod, siden der ikke findes nogen bro?"

"Åh, vi finder let et sted, hvor vi kan vade over," sagde Ahmet skødesløst. "Der er så lidt vand ..."

"Knap nok til at blive våd om fødderne ..." tilføjede hollænderen, der formentlig havde gjort bedre i at tie stille.

"Nu vel, van Mitten," udbrød Keraban, "smøg Deres benklæder op og gå foran, vi følger efter."

"Men ... jeg ..."

"Nå ... smøg dem op ... smøg dem op."

Den trofaste Bruno mente nu at burde komme sin herre til hjælp i denne knibe.

"Det er unødvendigt, seigneur Keraban," sagde han. "Vi kan komme over uden at få våde fødder, der er en færge."

"Ah, der er en færge!" ytrede Keraban. "Det er da godt, at man har tænkt på at sætte en færge på denne flod ... i stedet for broen ... Hvorfor ikke hellere sige straks, at der er en færge? Hvor er den færge?"

"Her, onkel," svarede Ahmet og pegede på færgen ved skibsbroen. "Vor vogn er allerede i den."

"Ja så. Vor vogn er allerede ..."

"Ja, forspændt og alt."

"Forspændt? – Og hvem har givet ordre til det?"

"Ingen, onkel," svarede Ahmet. "Manden fra postgården har selv ført den der ud ... som han plejer at gøre ..."

"Siden der ingen bro er mere, ikke sandt?"

"Desuden var der ingen anden måde at fortsætte rejsen på, onkel."

"Jo, der var en anden, nevø Ahmet. Vi kunne vende om og rejse rundt om det Azovske Hav."

"To hundrede mil længere, onkel. Og mit bryllup? Og den tredivte? Har De glemt den tredivte?"

"Det har jeg ikke, nevø. Og jeg skal nok være tilbage inden denne dato. Lad os så komme af sted."

Det var et forfærdelig bevæget øjeblik for Ahmet. Ville hans onkel bringe denne vanvittige ide til udførelse og rejse tilbage gennem halvøen, eller ville han gå i færgen og sejle over Jenikalestrædet?

Seigneur Keraban var gået ned mod færgen. Van Mitten, Ahmet, Nizib og Bruno fulgte ham, ængstelige for at give den mindste anledning til, at det truende uvejr skulle bryde løs.

Keraban standsede i flere minutter på broen og så sig omkring.

Hans ledsagere standsede også.

Keraban gik ned i færgen.

Hans ledsagere gik efter ham.

Keraban satte sig op i vognen.

De andre fulgte ham.

Færgen blev gjort los, lagde fra land, og strømmen bar dem over mod den modsatte kyst.

Keraban talte ikke, og alle delte hans tavshed. Vandet var heldigvis meget roligt, så bådsmændene havde ikke noget besvær med at styre færgen.

Blot et øjeblik kunne man frygte et uheld. En let brise, der kom fra den sydlige ende af Tamanbugten, havde taget fat i færgen. I stedet for at gå lige over, truedes man med at blive slæbt helt ind i bugten. Overfarten ville så blive af fem mils længde i stedet for én, og seigneur Keraban, hvis uro prægede sig i hvert træk, ville måske give ordre til at vende om.

Men bådsmændene, med hvem Ahmet i forvejen havde talt nogle ord om rubler, manøvrerede så godt, at de atter blev herrer over færgen.

En time efter at have forladt Jenikale, blev de rejsende med heste og vogn velbeholdne sat i land i Joujnaïa-Kossa, og i løbet af en time til havde vognen let tilbagelagt de fire verst, som endnu skilte dem fra Taman. Seigneur Keraban nøjedes blot med, idet han betragtede sin nevø, at sige:

"Vandene fra det Azovske og det Sorte Hav er i sandhed meget rolige i Jenikalestrædet."

Det var alt, og talen faldt ikke oftere hverken på Ahmets flod eller den forsvundne bro.

15.

Seigneur Keraban, Ahmet, van Mitten og deres tjenere forsøger sig som salamandre.

Taman er kun en lille, temmelig trist landsby, dens huse ser uhyggelige og vejrbidte ud, og ikke mindre dens trækirke, om hvis tårn der altid kredser store falkeflokke.

Vognen kørte lige gennem den, så van Mitten fik hverken set den betydelige militærpost eller fæstningen Phanagorie eller Tmutarakan-ruinerne.

Indbyggerne er kosakker, og van Mitten måtte heraf forklare sig den store afvigelse fra Kertsch, hvor alt er græsk.

Vognen, der stadig tog den korteste vej, fulgte en tid lang sydkysten af Tamanbugten, og de rejsende kunne her iagttage et ganske sjældent jagtland.

Pelikaner, søravne og lommer, for ikke at tale om trapgæs, opholdt sig i en aldeles utrolig mængde i disse moradser.

"Jeg har aldrig set så mange vandfugle på en gang," bemærkede van Mitten. "Om man sendte et skud på må og få gennem moradset, ville såmænd ikke et hagl gå til spilde."

Denne bemærkning døde stille hen. Seigneur Keraban var absolut ikke jæger. Og Ahmet tænkte sandt at sige på ganske andre ting.

Lidt senere gav imidlertid en flok ænder, som vognen jog op, anledning til en lille skærmydsel.

"Det var et ordentligt kompagni," udbrød van Mitten, "et helt regiment!"

"Et regiment? De mener vel en armé," indvendte Keraban og trak på skuldrene.

"De har min tro ret," svarede van Mitten. "Der er da nok hundrede tusind ænder."

"Hundrede tusind ænder!" råbte Keraban. "De kan gerne sige to hundrede tusind."

"Å, så to hundrede tusind."

"Ja, jeg ville endog sige tre hundrede tusind, van Mitten, og jeg siger endda for lidt."

"De har ret, ven Keraban," indrømmede hollænderen klogeligt. Han ville dog ikke yderligere ophidse sin ledsager ved at kaste ham en million ænder i hovedet.

Vejret var smukt, og vejen temmelig god. Hestene travede godt ud og fandtes straks ved alle poststationerne. Der var jo nu ingen seigneur Saffar foran vore rejsende på vejen over halvøen.

Natten var gået så godt i Kertsch, at der ikke var nogen, der tillod sig at tænke på at forlade vognen før om mindst seksogtredive timer.

Hen ad aften standsede de rejsende dog for at spise ved en poststation, der tillige var værtshus. De turde ikke stole på at finde næringsmidler på den kaukasiske kyst og måtte derfor være så forsigtige at gemme på provianten, som de havde forskaffet sig i Kertsch.

Herberget var middelmådigt; men mad var der nok af, i så henseende havde de intet at beklage sig over. Kun var der den ejendommelighed, at værten, enten af medfødt mistillid eller fordi det var landets skik, lod sig alting betale, efterhånden som maden blev bragt. Således bragte han brødet med de ord: "Det er ti kopek."

Ahmet måtte give ham ti kopek.

Da æggene blev serveret: Firs kopek.

Ahmet måtte rykke ud med de firs kopek.

For *kwass* var det så og så meget, ænder så meget, ja endog for saltet så og så meget.

Ahmet måtte hele tiden betale.

Det strakte sig endog til dugen, servietterne, stole, knive og gafler, glas og tallerkener, alt måtte betales for sig og forud.

Man begriber let, at dette snart ville tirre seigneur Keraban så grundigt, at han endte med at købe alt, hvad han skulle bruge til sin aftensmad på én gang, ikke uden mange ophævelser naturligvis, men værten modtog disse med en ligegyldighed, der ville have gjort selv van Mitten ære.

Da måltidet så var endt, ville Keraban igen afstå disse sager, og de blev da også taget tilbage, selvfølgelig kun med halvtreds procents tab.

"Det er da godt, at han ikke også lader en betale fordøjelsen," sagde han. "Sikken halunk. Han ville være værdig til finansminister i det ottomanske rige. Hvert åreslag i Bosporus kunne han finde på at beskatte!"

Man havde dog spist ganske godt, og det var det vigtigste, mente Bruno. Natten var allerede faldet på, og i mulm og mørke begav de sig på vej.

Det er en ejendommelig følelse, der dog ikke er uden en vis nydelse, at blive trukket således af sted i et uigennemtrængeligt mørke gennem et ukendt land, hvor landsbyerne ligger langt fra hinanden, og hvor man kun uhyre sjældent træffer en enlig bondegård.

Hestenes bjælder og de uregelmæssige hovslag på jorden, hjulenes knirken i sandet, og stødene, postillonernes piskesmæld og lygternes skær, der svinder hen i mørket, når vejen er jævn, dette tilsammen giver så mange underlige lyde og hurtigt forbiglidende indtryk, at ingen rejsende kan være ligegyldig overfor det. Man hører disse lyde og ser disse billeder i halvskumringens fantastiske tågeslør.

Seigneur Keraban og hans ledsagere sad da også hensunkne i drømmerier, og fulgte med halvtlukkede øjne vognens ubestemte skygge.

Klokken kunne vel være hen ad elleve, da en underlig støj pludselig vækkede dem. Det var en piben og brusen, som når seltzer-vandet slipper ud af flasken, kun ti gange stærkere. Vognen var standset, og postillonerne havde møje med at styre hestene. Ahmet, der ville vide, hvad der var i vejen, slog hurtigt vinduet ned og bøjede sig ud.

"Hvad er der på færde? Hvorfor kører vi ikke? Hvad er det for en støj?" spurgte han.

"Det er dyndvulkaner," svarede postillonen.

"Dyndvulkaner!" udbrød Keraban, der aldrig før havde hørt tale om noget sådant. "Jeg må sige, nevø Ahmet, at det er en behagelig vej, du der har ført os ind på!"

"Seigneur Keraban, De og deres ledsagere ville gøre vel i at stå af vognen," sagde postillonen.

"Stå af vognen, hvadbehager?"

"Ja – jeg vil råde Dem til at gå et stykke til fods, for jeg er ikke herre over mine heste, de kunne let løbe løbsk."

"Han har ret," sagde Ahmet. "Vi må stå af."

"Fem eller seks verst," tilføjede postillonen, "måske otte, men ikke mere."

"Vil De gøre det, onkel?" fortsatte Ahmet.

"Ja, lad os stå af, ven Keraban," sagde van Mitten. "Dyndvulkaner! ... Vi må dog se, hvad det kan være."

Seigneur Keraban bestemte sig, og alle måtte så gå ned og spadsere efter vognen, der kun kunne køre i skridt.

Hvis det havde været dag, ville man have set en steppe, oversået med en mængde små kegler, lig de store myretuer, som man undertiden ser i Afrika. Ud fra disse kegler vælder stærke gasser og jordbegholdige kilder, og de kaldes almindeligvis dyndvulkaner. Det er en blanding af dynd, gips, kalk, svovlkis og petroleum, som kulsyre driver op med en vis heftighed.

Sådanne kegler findes i store mængder på Tamanhalvøen, man møder dem også på Kertsch, men ikke i nærheden af den vej, postvognen fulgte, så de rejsende havde hidtil ikke set noget til dem.

Imidlertid spadserede de nu mellem disse strømme af snavs, som postillonen, så godt han kunne, havde givet dem en forklaring på. De var dem undertiden så nær, at de fik gassen pustet lige i ansigtet, og den stærke lugt kunne ikke lade dem i tvivl om, hvad det var.

"Hør," sagde van Mitten, "denne vej her er ganske farlig. Vi må håbe, at her ikke sker nogen eksplosioner."

"De har ret," svarede Ahmet, "det var vist forsigtigst at slukke ..."

Postillonen, der var vant til at rejse gennem disse egne, måtte netop have haft samme indfald, for lygterne på vognen slukkedes pludseligt.

"Pas på ikke at ryge," sagde Ahmet til Bruno og Nizib.

"Vær ikke bange, seigneur Ahmet," svarede Bruno. "Vi har slet ingen lyst til at sprænges i luften."

"Hvadbehager?" udbrød Keraban, "nu har man ikke engang lov til at ryge her."

"Nej, onkel," svarede Ahmet ivrigt, "nej ... i hvert fald ikke før nogle verst længere fremme."

"Ikke engang en cigaret?" spurgte den stivsindede, der allerede med en gammel rygers behændighed var i færd med at rulle lidt *tombéki*.

"Senere, ven Keraban, senere. I alles interesse," sagde van Mitten. "Det ville være lige så farligt at ryge her, som midt i et krudttårn."

"Et herligt land!" mumlede Keraban. "Jeg gad vidst, om tobakshandlerne kunne blive rige her. Nå, nevø Ahmet, selv om vi var kommet nogle dage senere, havde det dog måske været nok så klogt at rejse rundt om det Azovske Hav."

Ahmet svarede ikke, han havde ikke lyst at begynde en ny drøftelse af dette emne. Hans onkel puttede skændende sin tombéki i lommen igen, og de fortsatte med at følge vognen, som de for resten knapt kunne skelne mere i mørket.

Man måtte gå med stor forsigtighed for ikke at falde. Vejen steg lidt mod øst og var på mange steder vanskelig. Heldigvis var der intet vindpust at mærke gennem denne tågefyldte luft. Foran vrinskede og sparkede hestene ustandselig, postillonen kunne næsten ikke holde dem. Vognakslerne hvinede, når hjulene sank ned i et hjulspor. Men de var solide, ved vi jo, og havde allerede gjort deres mesterstykke i Donau-moradserne.

Pludselig så man et stærkt lys på venstre side af vejen. En af keglerne var blevet antændt og udspyede en stærk flamme, der lyste over steppen i en versts omkreds.

"Hvem er det dog, som ryger?" råbte Ahmet, der var foran sine ledsagere, idet han hurtigt gik tilbage.

Ingen røg.

Man hørte postillonens skrig foran blandet med piskeslag. Han kunne ikke mere holde sit forspand. De forfærdede heste løb, og vognen med dem.

Alle stod stille. Steppen frembød i den sorte nat et gruopvækkende skue.

Ilden, der var opstået i den ene kegle, spredte sig til de andre. Det var eksplosion på eksplosion med voldsom kraft, og en umådelig illumination ud over hele sletten.

I dette lys så man hundreder af ildspyende vorter. Nogle havde petroleumens matte lys og andre forskellige farver, alt eftersom der i dem fandtes hvidt svovl, svovlkis eller kulsyre.

Samtidig hermed hørte man en dump rullen i jorden. Ville den måske åbne sig og blive til et stort krater?

Faren var overhængende. Instinktmæssigt havde seigneur Keraban og hans ledsagere fjernet sig fra hinanden for dog muligvis at undgå at blive opslugt alle på én gang. Det gjaldt blot om så hurtigt som muligt at komme over denne farefulde strækning. Den veloplyste vej mellem keglerne lod til at være nogenlunde fremkommelig hen over ildsteppen.

"Fremad, fremad!" råbte Ahmet.

De andre svarede ham ikke, men adlød. Alle styrede efter postvognen, der for resten var ganske forsvunden. Langt ude i

horisonten syntes det, som om der atter var nat over steppen, der måtte altså den farlige jordbund høre op.

Med ét kom der en endnu stærkere eksplosion midt på selve vejen. Keraban blev væltet om, og man kunne se ham fægte om sig midt i flammerne. Det var ude med ham, hvis det ikke kunne lykkes ham at rejse sig igen.

I ét spring var Ahmet ved hans side. Han fik fat i ham, før den brændende gas endnu havde kunnet nå ham, og slæbte ham halvkvalt af gasdunsterne ud af krateret.

"Onkel! ... Onkel! ..." råbte han.

Efter at alle, van Mitten, Bruno og Nizib, havde fået ham hen på en skråning, forsøgte de at bringe lidt luft i hans lunger igen.

Endelig lød der sig da høre et kraftigt og godtvarslende "brum, brum". Den solide Kerabans bryst begyndte at hæve og sænke sig og at udstøde al den usunde gas, der var kommet ind. Derpå åndede han dybt, kom til sig selv igen, og hans første ord var da:

"Vil du endnu vove at påstå, Ahmet, at det ikke havde været bedre at rejse rundt om det Azovske Hav?"

"De har ret, onkel."

"Som altid, nevø, som altid."

Seigneur Keraban havde knap endt denne sætning, før et dybt mørke afløste det stærke lys. Keglerne slukkedes pludselig, alle på én gang. Det var, som om hanen for gassen i det oplyste teater var blevet drejet om. Alt blev atter begsort for deres øjne, der endnu var ganske blændede af det skarpe lys.

Hvad var der dog sket? Hvordan var der kommet ild i disse kegler? Intet lys var dog kommet krateret nær.

Den rimelige forklaring er: En vis bestemt gasart, der antændes, når den kommer i berøring med luften, havde frembragt et lignende fænomen som det, der i året 1840 forårsagede de store ildebrande på Taman. Denne gas er fosforbrinte og udsondres af de mange sødyr-ådsler, som findes i disse mergelholdige jordlag. Den antændes og fører ilden videre, og det er umuligt at beregne, hvornår fænomenet vil komme eller forsvinde.

Således er rejsen over Kertsch og Taman forbundet med ikke ubetydelig fare. Seigneur Keraban havde sikkert ikke uret, når han sagde, at en hvilken som helst anden vej havde været at foretrække. Men alle var dog nu lykkeligt undsluppet faren, onklen og nevøen en smule svedne, de andre derimod uden mindste skade.

Omkring tre verst længere fremme var det lykkedes postillonen at blive herre over sine dyr. Så snart ilden var slukket, tændte han på ny sine vognlygter, og efter dette lys styrede de rejsende deres gang. Meget trætte, men uden andre uheld nåede de vognen og tog plads i den igen.

Man satte sig atter i gang, og natten gled roligt hen. Den næste dag, den 6. september, kørte vognen igennem landsbyen Anapa, der ligger cirka atten mil fra Taman, og om aftenen hen ad klokken otte standsede den i landsbyen Najevskaja lige ved den kaukasiske grænse.

16.
Hvilken tobak er bedst, den persiske eller den lilleasiatiske.

Kaukasien, en del af det sydlige Rusland, består stort set af høje bjerge og umådelige højsletter. Dets bredde fra vest til øst kan omtrent være tre hundrede og halvtredsindstyve kilometer. Nord for Kaukasien strækker sig de Don'ske kosakkers land og guvernementet Stavropol med kalmukkernes og nogais-nomadernes stepper, mod syd guvernementerne Tbilisi, Kutaïs, Baku, Elisabethpol, Jerevan og provinserne Mingrelien, Imeretrien, Abkhasien og Guriel. Den vestlige grænse for Kaukasien er det Sorte Hav, den østlige det Kaspiske Hav.

Hele egnen syd for den kaukasiske hovedkæde kaldes også Transkaukasien.

De forskellige stammer, der bebor eller blot gennemstrejfer disse omfattende egne, er meget talrige. Der er kazteveler, armeniere, tjerkesser, tjetjenere og lesghiere. I den nordlige del findes kalmukker og tatarer af mongolsk race, i den sydlige tatarer af tyrkisk race, kurder og kosakker.

Hvis man skal tro de lærde, er det fra disse halvt europæiske, halvt asiatiske egne, at den hvide race, som befolker Asien og Europa, nedstammer.

Tre brede russiske veje gennemskærer denne uhyre kæde, hvis øverste tinder er Kazbek på fire tusind otte hundrede meter – lige så højt som Mont Blanc – og Elbruz, fem tusind meter højt.

Den første af disse veje, der har stor betydning både i strategisk og kommerciel henseende, går fra Taman til Poti; den

anden fra Mosdok til Tbilisi gennem Darialpasset, og den tredje fra Kizlar til Baku gennem Derbend.

Naturligvis skulle seigneur Keraban, som denne gang var enig med sin nevø, tage den første af disse veje. Hvorfor styre ind i de kaukasiske bjerges labyrint og udsætte sig for vanskeligheder og forsinkelser, når der findes en vej langs det Sorte Havs kyst lige til havnen i Poti, på hvilken man over alt træffer småstæder og landsbyer.

Der var jo nok jernbanen fra Rostov til Vladikaukasien, og derpå den fra Tbilisi til Poti, som man havde kunnet benytte; men Ahmet undgik klogeligt at foreslå denne rejsemåde.

Da alt var vel betænkt og bestemt, forlod denne uopslidelige postvogn, som man blot havde underkastet en ubetydelig reparation, Rajevskaja om morgenen den 7. september og styrede hen ad vejen langs kysten.

Ahmet var bestemt på at jage af sted. Han havde nu kun fireogtyve dage, i hvilke han skulle nå Skutari. Hans onkel var enig med ham. Van Mitten havde uden tvivl ønsket at rejse lidt mere bekvemt og at få flere varige indtryk; men van Mitten blev slet ikke spurgt. Han var Kerabans gæst, der havde lovet at spise til middag med ham, og slet ikke andet. Man førte ham til Skutari. Hvad mere kunne han forlange?

For at lette sin samvittighed havde Bruno dog ment at burde komme med nogle indvendinger, før de vovede sig ind i det kaukasiske Rusland. Efter at hollænderen havde hørt lidt på ham, bad han ham komme med sine forslag.

"Nu vel, herre," sagde Bruno, "hvorfor skal vi ikke lade seigneur Keraban og seigneur Ahmet rejse så meget de vil, langs med dette Sorte Hav uden rist eller ro?"

"Skulle vi forlade dem, Bruno?" svarede van Mitten.

"Ja, forlade dem, herre, forlade dem og ønske dem lykkelig rejse."

"Og blive her?"

"Ja, blive her og i ro og mag undersøge kaukaserne, siden vor onde stjerne nu engang har ført os herhen. Når alt kommer til alt, kan vi lige så godt her som i Konstantinopel undgå fru van ..."

"Nævn ikke det navn, Bruno."

"Jeg skal ikke nævne det, herre, for ikke at gøre Dem imod; men til syvende og sidst er det dog hendes skyld, at vi er kastet ind i dette eventyr, at vi her dag og nat må jage af sted, og det ene øjeblik være nær ved at blive hængende i moradserne, det næste at blive stegt i ildlande. Ved De hvad, det går for vidt, det går i sandhed alt for vidt! Jeg vil altså foreslå Dem, ikke at diskutere sagen med seigneur Keraban – i så fald bliver De den lille – men ganske roligt lade ham rejse og blot i al elskværdighed sige ham, at De vil slutte Dem til ham i Konstantinopel, når det behager Dem."

"Det ville være i højeste grad upassende," indvendte van Mitten.

"Men det ville være klogt," svarede Bruno.

"Føler du dig da meget ulykkelig?"

"Meget, ja. Og jeg ved ikke, om De har lagt mærke til det, men jeg begynder at blive mager."

"Ikke meget, Bruno, ikke meget."

"Å jo, jeg mærker det godt, og skal vi blive sådan ved, så ser De mig snart som et skelet."

"Er du for nylig blevet vejet, Bruno?"

"Jeg ville lade mig veje i Kertsch," svarede Bruno, "men der fandtes kun en brevvægt ..."

"Og det var dog ikke tilstrækkeligt?" ytrede van Mitten leende.

"Nej, herre," svarede Bruno alvorligt, "men om ganske kort tid vil det være nok til at veje Deres tjener. Jeg beder Dem, lad os dog lade seigneur Keraban sejle sin egen sø."

Denne måde at rejse på behagede visselig heller ikke van Mitten, denne brave mand med det rolige temperament, der aldrig holdt af at skynde sig. Men den tanke, at han ville gøre sin ven Keraban imod ved at forlade ham, var ham så meget imod, at han afslog Brunos bøn.

"Nej, Bruno, nej," sagde han, "jeg er hans gæst ..."

"Gæst," udbrød Bruno, "ja, en gæst, som man tvinger til at rejse syv hundrede mil i stedet for en."

"Det er lige meget."

"Tillad mig at sige Dem, herre, De har uret, for tiende gang! Vor elendighed er ikke til ende. Jeg har en forudfølelse af, at De måske mere end vi andre vil få Deres del af den."

Om Brunos forudfølelser var rigtige, måtte fremtiden vise. Han havde nu advaret sin herre – han havde nu opfyldt sin pligt som trofast tjener, og da van Mitten var urokkelig bestemt på at fortsætte rejsen, stod der ham kun tilbage at følge ham.

Vejen går næsten udelukkende lige langs med det Sorte Hav. Kun yderst sjældent fjerner den sig langt fra vandet, for at undgå nogle terrænvanskeligheder eller for at berøre nogle småflækker lidt længere inde i landet, dog aldrig mere end nogle få verst. De sidste forgreninger af de kaukasiske bjerge

taber sig ned mod kysten, og i det fjerne vesten ser man de evigt snedækkede bjergtoppe.

Klokken et om eftermiddagen begyndte man at køre omkring den lille Zemesbugt, der ligger syv mil fra Rajevskaja, for otte mile længere fremme at nå Gelendschik.

Småstæderne ligger her ikke langt fra hinanden. Men de er yderst små, nærmest kun landsbyer uden nogen betydning for det ellers til dels ubeboede land. Handelen drives udelukkende ad søvejen.

Det lille stykke land fra foden af bjergene ned til kysten ser smilende og venligt ud, med megen skov, store grupper af eg, lind, hassel, kastanje og platan, som den vilde vins lunefulde ranker omslynger ligesom lianer i de tropiske skove. Overalt flyver nattergale og andre småfugle kvidrende op fra de store marker af azaleaer, som naturen med ødsel hånd har strøet ud over denne frugtbare jord.

Hen imod middag mødte de rejsende en stamme af kalmukker, en omvandrende landsby, det vil sige, en mængde *kibitkaer*, telte, som man rejser snart her, snart der, undertiden på steppen, undertiden i de frugtbare dale, undertiden langs med et vandløb, alt efter som høvdingen finder for godt. Kalmukkerne hører til mongolerne. De var tidligere meget talrige i disse egne, men den russiske regering har nu foreskrevet dem så mange love og plaget dem så meget, at en stor mængde er udvandret til Asien.

Kalmukkerne har bevaret deres egne sæder og dragter. Van Mitten kunne nedskrive, at mændene bar vide bukser, safiansstøvler, en *khalat*, en slags vatteret kåbe, der er meget vid, og en firkantet hue, om hvilken er slynget et skærf, og som

er foret med fåreskind. Kvindernes dragt er omtrent den samme. Kun er deres hue anderledes, og undertiden kom der lange fletninger frem med kulørte bånd. Børnene går næsten nøgne. Om vinteren kryber de, for at holde varmen, sammen ved *kibitkaens* ildsted og sover under den hede aske.

Små af vækst, men kraftige, og udmærkede ryttere, heftige, snilde og muntre, nøjsomme, så de kan leve af lidt melgrød, kogt i vand med lidt hestekød i, forfærdelige drukkenbolte, øvede tyve, grænseløst uvidende, yderst overtroiske, og uforbederlige spillere – således er de kaukasiske steppers nomader. Postvognen kørte gennem en af deres *khotonner*, men uden at vække synderlig opmærksomhed. Det var knap at de så efter de rejsende. Det gode forspand, der galopperede hurtigt hen ad vejen, fristede måske et og andet lystent øje; men heldigvis for seigneur Keraban blev det ved det. Hestene nåede den næste poststation uden at have måttet ombytte deres gode stald med den kalmukkiske lejrs telte.

Efter at vognen var kommet omkring Zemesbugten, kørte de et langt stykke på en uhyre smal og besværlig vej mellem bjergene og kysten; men længere fremme breder den sig igen og bliver god og let fremkommelig.

Kl. 8 om aftenen var Gelendschik nået. Man hvilede lidt her, spiste til aften og rejste igen kl. 9. Hele natten kørte man og var næste morgen kl. i Beregovaja, ved middagstid i Dschuba, kl. 6 om aftenen i Tenginsk, ved midnat i Nebugsk, den næste dag kl. 8 i Golovinsk, kl. 11 i Lachovsk og to timer senere i Ducha.

Ahmet havde sandelig ingen grund til at beklage sig, rejsen gik ikke alene uden forsinkelser, hvilket jo var ham særdeles kært, men også uden eventyr, hvilket aldeles ikke morede van

Mitten. Hans notitsbog blev blot fyldt med kedelige geografiske navne – aldeles intet nyt, ikke en eneste god rejseerindring.

I Ducha måtte vognen standse i to timer, mens kromanden fik hentet sine heste, der var sendt på græs.

"Nu vel," sagde Keraban, "lad os så spise så godt og så længe, som omstændighederne tillader."

"Ja, lad os få noget mad," udbrød van Mitten.

"Og det ordentligt, om det er muligt," mumlede Bruno og kastede et sørgmodigt blik til sin slunkne mave.

"Måske," fortsatte hollænderen, "kan vi også her få lidt mere interessante ting at se end på rejsen. Jeg tænker, at min unge ven Ahmet dog i det mindste vil give os tid til at trække vejret?"

"Ja, indtil hestene kommer," svarede Ahmet. "Husk på, at det i dag allerede er den 9."

"Svaret lige efter mit hoved!" sagde Keraban. "Nå, lad os så se, hvad der er i spisekammeret."

Ducha ligner meget de kosakkiske landsbyer, der kaldes *stamistier*. De er befæstede og holdes lukket med porte, over hvilke der hæver sig et firkantet tårn, hvor skildvagter våger dag og nat. Husene har høje stråtage, væggene er af træ og ler, og to store træer giver bygningen skygge og ly. Befolkningen er om end ikke just velstående, så dog ukendt med nød og fattigdom.

I øvrigt har kosakkerne næsten helt tabt deres nationale præg ved det stadige samkvem med den sydrussiske landbefolkning. Men de er dog fortsat med at være tapre, kvikke, årvågne og udmærkede vogtere af de militære linjer, som er dem betroet. De anses med rette for verdens bedste ryttere og er lige så fortræffelige nu ved jagterne på de altid oprørske bjergboere, som de tidligere var ved turneringerne, hvor de viste sig som

veløvede kæmpere. De er af en smuk race, let kendelige ved deres stolte bygning og deres formers skønhed; men deres dragt er omtrent som den kaukasiske bjergboers.

Seigneur Keraban, Ahmet og van Mitten havde taget plads ved herbergets bord, hvor der opdækkedes et måltid, som i en fart var blevet hentet i den nærmeste *dukhan*, et bræddeskur, i hvilket spækhøkeren, slagteren og urtekræmmeren som oftest findes samlet i én person. Der var en stegt kalkun, en af disse majsmelkager, spækket med små stykker bøffelmælksost som kaldes *gatschapuri* den uundgåelige nationalret, *blinien*, en slags pandekage med sur mælk på, og som drikkevarer nogle flasker grumset øl og nogle dunke vodka, en stærk brændevin, af hvilken russerne kan tylle umådeligt i sig.

Man kunne sandelig ikke forlange bedre i en så lille flække ved det Sorte Hav, og vore rejsendes gode appetit hjalp da også godt til at lade maden vederfares al mulig retfærdighed.

Så snart middagen var endt, forlod Ahmet bordet, mens Bruno og Nizib fik deres gode part af den stegte kalkun og de nationale pandekager. Han gik som sædvanlig selv til poststationen for at påskynde hestenes tilvejebringelse og for, om nødvendigt, at betale tidobbelt de fem kopek pr. verst og pr. hest, som reglementet tilstod ejeren af hestene, foruden naturligvis drikkepengene til postillonerne.

Seigneur Keraban og van Mitten anbragte sig i ventetiden i en slags løvhytte, hvis mosgroede grundpiller badede sig i den brusende flod; et ganske vidunderligt sted til at hengive sig til det blide drømmeris nydelser, til denne henrivende døs, som orientaleren kalder *kief*.

Naturligvis måtte de lange piber frem som dessert til et måltid, der var så værdigt til at blive godt fordøjet. De blev derfor hentet i vognen. Pibehovederne blev straks stoppet med tobak; seigneur Keraban lod selvfølgelig som altid sin fylde med persisk tombéki, og van Mitten holdt sig også til sin sædvanlige *latakia* fra Lilleasien.

Derpå blev piberne tændt; de to venner strakte sig på en bænk side om side, og den lange, med guldtråd omvundne slange nåede med sin ravspids op mellem de to rygeres læber.

Snart var luften opfyldt af denne duftende røg, som først nåede munden efter at være blevet behagelig afkølet af pibens klare vand.

Tavse og med halvlukkede øjne hengav seigneur Keraban og van Mitten sig en lang tid til denne usigelige nydelse af den tyrkiske pibe, der er langt at foretrække både for chibukken, cigaren og cigaretten.

"Det er i sandhed den fuldeste vellyst," sagde endelig seigneur Keraban, "jeg kender intet bedre på jorden end at tilbringe en time således i intim underholdning med min pibe."

"En underholdning, som er fri for al diskussion," svarede van Mitten, "og som derved kun er ti gange behageligere."

"Den tyrkiske regering har, som sædvanlig, haft et meget dårligt indfald, ved at lægge en skat på tobakken, som gør prisen dobbelt så høj. Takket være denne vanvittige ide begynder piberygningen også at tage mere og mere af, og den vil nok snart helt forsvinde."

"Det ville virkelig være sørgeligt, ven Keraban."

"Hvad mig angår, ven van Mitten, har jeg en sådan forkærlighed for tobakken, at jeg hellere ville dø end undvære

den. Ja, dø, siger jeg. Om jeg havde levet på Amurat den Fjerdes tid, De ved, den despot, der satte dødsstraf for tobaksrygning, så skulle man før have set mit hoved falde fra mine skuldre end min pibe fra mine læber."

"Jeg tænker som De, ven Keraban," svarede hollænderen, idet han tog to gode drag, det ene lige efter det andet.

"Så sagte, så sagte, van Mitten. De giver Dem jo ikke tid til at smage på denne herlige røg, De er som en slughals, der synker maden uden at tygge den."

"De har ret, som altid, ven Keraban," svarede van Mitten, der frem for alt ikke ville forstyrre sin blide hvile ved en diskussion.

"Ja, jeg har altid ret, ven van Mitten."

"Men det er dog forbavsende, ven Keraban, at vi to tobakshandlere har vor egen handelsvare så kær."

"Hvorfor det?" spurgte Keraban, altid rede til kamp.

"Å, det ser man jo ellers aldrig, bageren for eksempel er i almindelighed led ved alt bagværk, konditoren ved sine søde varer, og således syntes jeg også, at en tobakshandler måtte hade ..."

"Må jeg spørge Dem om en ting, van Mitten," sagde Keraban, "blot om en eneste."

"Om hvad da?"

"Har De nogen sinde hørt, at en vinhandler har afskyet de drikke, som han sælger?"

"Nej, det har jeg i sandhed aldrig."

"Nu vel, det er ganske det samme med tobakshandlerne som med vinhandlerne."

"Det er vel så," indrømmede hollænderen. "Deres forklaring er fortræffelig."

"Men," fortsatte Keraban, "siden det lader til, at De vil yppe kiv med mig desangående ..."

"Jeg skulle ville yppe kiv med Dem, ven Keraban?" sagde van Mitten hurtigt.

"Ja."

"Nej, jeg forsikrer Dem!"

"Det er lige meget. Men siden De kommer med nærgående bemærkninger angående min smag for tobakken ..."

"Men ... jeg beder Dem ..."

"Jo ... jo," afbrød Keraban, idet han blev ivrigere. "Jeg forstår meget godt hentydninger."

"Men der var ikke den fjerneste hentydning fra min side," svarede van Mitten, der uden rigtig at vide hvorfor – måske påvirket af den gode middag – begyndte at blive utålmodig over denne påståelighed.

"Det var der!" svarede Keraban, "og derfor må jeg på min side også have lov at komme med en bemærkning til Dem."

"Vær så artig."

"Jeg forstår ikke, nej, jeg begriber aldeles ikke, hvor De kan tillade Dem at ryge latakia i en tyrkisk pibe. Det er en mangel på smag, som er uværdig for en ryger, der har agtelse for sig selv."

"Jeg synes dog, at jeg må have ret til det, eftersom jeg foretrækker tobakken fra Lilleasien ..."

"Lilleasien, ja så. Lilleasien står langt under Persien, hvad tobak angår."

"Det er en smagssag."

"Tombékien har, selv efter at den er skyllet med vand to gange, endnu aktive genskaber, som står langt over latakiaens."

"Det tror jeg nok," udbrød hollænderen. "Egenskaber, der kun er alt for aktive, og som skyldes tilsætningen af bittersød natskygge."

"Ja, en passende mængde kan kun forøge tobakkens værd ..."

"For dem, der holder af langsomt at forgive sig selv," fortsatte van Mitten.

"Det er ikke gift."

"Det er gift, og oven i købet en meget kraftig gift."

"Er jeg måske død as det?" råbte Keraban, der for endnu bedre at forsvare sin sag slugte en hel mundfuld røg.

"nej, endnu ikke. Men det kommer."

"Nu vel, og selv i min dødsstund," råbte Keraban, hvis stemme blev foruroligende høj, "selv i min dødsstund skal jeg endnu fastholde, at tombekien er langt at foretrække for det tørrede hø, som man kalder latakia."

"Man kan virkelig ikke finde sig i en sådan fejltagelse," sagde van Mitten, som nu også blev heftig.

"Det bliver man dog nødt til."

"Og det vover De at sige til en mand, der i tyve år har købt tobak."

"Og De vover at sige det modsatte til en mand, som i tredive år har solgt tobak."

"Tyve år."

"Tredive år."

Ved denne vending af diskussionen havde begge de stridende i samme øjeblik rejst sig; under deres heftige fagter gled pibespidserne dem ud af munden, og rørene faldt til jorden. Stadig skændende bøjede de sig begge ned efter dem igen.

Diskussionen, der blev hedere og hedere, begyndte ligefrem at udarte til de ubehageligste personligheder.

"Van Mitten," sagde Keraban, "De er den mest stivsindede person, jeg har kendt."

"Efter Dem, Keraban, efter Dem."

"Jeg?"

"Ja, Dem," råbte hollænderen, der ikke mere var herre over sig selv. "Se dog på denne røgsky fra latakiaen."

"Og De," svarede Keraban, "se engang på denne tombéki-røg, der glider hen som en duftende sky."

Og begge dampede, så de var nær ved at tabe vejret, og blæste hinanden røgen lige i ansigtet.

"Men så lugt dog," sagde den ene, "denne duft af min tobak."

"Ja, lugt til min," sagde den anden.

"De bliver dog nødt til at tilstå," sagde endelig van Mitten, "at De aldeles ikke forstår Dem på tobak."

"Og De," svarede Keraban, "at De har mindre smag end den usleste ryger."

I vredens raseri talte de nu begge så højt, at man kunne høre dem langt bort. De var nået så vidt, at de grove fornærmelser skulle til at krydse imellem dem som granater på en slagmark.

Men i samme øjeblik trådte Ahmet ind, og Bruno og Nizib, der var hidkaldt ved støjen, fulgte efter. Alle tre standsede på dørtærsklen.

"Nej, har man set mage?" råbte Ahmet, idet han brast i latter, "onkel Keraban ryger hr. van Mittens pibe, og hr. van Mitten onkel Kerabans!"

Bruno og Nizib stemte i med.

Idet de samlede mundstykkerne op, havde de to stridende virkelig taget fejl og skiftet rør, således at Keraban havde røget latakia og van Mitten tombéki, alt imens de forfægtede deres yndlingstobaks udmærkede egenskaber.

De rygende måtte le med, og sluttelig rakte de hinanden hånden som to venner, hvis venskab ikke kunne rokkes ved nogen diskussion, selv om det var over et så alvorligt emne.

"Hestene er for vognen," sagde Ahmet. "Vi kan rejse, når det skal være."

"Så lad os komme af sted," svarede Keraban.

Van Mitten og Keraban rakte Bruno og Nizib de to farlige piber, og snart efter var alle kommet til sæde i rejsevognen.

Men netop som Keraban var ved at stå op i vognen, kunne han dog ikke lade være at sige ganske sagte til sin ven:

"Siden De dog har smagt på den, van Mitten, så tilstå nu, at tombékien er langt bedre end latakiaen."

"Ja, jeg kan jo lige så godt tilstå det," svarede hollænderen, der var vred på sig selv over, at han havde kunnet strides med sin ven.

"Tak, ven van Mitten," svarede Keraban, rørt over så megen eftergivenhed, "det er en tilståelse, som jeg aldrig skal glemme Dem."

Og med nok et kraftigt håndtryk sluttede de en ny venskabspagt, som aldrig skulle brydes.

Imidlertid rullede vognen rask hen ad kystvejen. Kl. 8 om aftenen havde de nået Abkhasiens grænse. De rejsende standsede her ved poststationen og sov til næste morgen.

17.
Der indtræffer en meget alvorlig begivenhed, som slutter første del af denne historie.

Abkhasien er en særlig provins for sig midt i Kaukasien, et smukt stykke land og særdeles rigt, men dets rigdomme kommer ikke til deres rette værd på grund af det besynderlige regeringssystem. Al jorden har nemlig tidligere tilhørt den regerende fyrste, der var af persisk oprindelse; først nu begynder beboerne lidt efter lidt at blive jordejere. Man kender her kun den militære styrelse, al civil ordning er endnu udelukket. Følgelig lever de indfødte også i en halvvild tilstand, næsten uden begreb om tid og uden skriftsprog. De taler en dialekt, som naboerne ikke forstår, og som er så fattig, at den mangler udtryk for de alleralmindeligste ideer.

På gennemrejsen interesserede det naturligvis levende van Mitten at iagttage den store modsætning, der var mellem denne egn og de mere civiliserede strækninger, som de lige var rejst igennem.

Til venstre for vejen så man store majsmarker, sjældnere egentlige kornmarker, geder og får, som blev skarpt bevogtet, bøfler, heste og køer, der græssede frit omkring mellem de smukke træer. Store sølvpopler, figen og valnøddetræer, eg, lind, plataner, lange krat af buksbom og stikpalmer.

De rejsende standsede, første gang efter at være kommet over grænsen, i Gagri, en smuk lille landsby med en henrivende kirke for den hellige Hypata, hvis sakristi nu tjener til vinkælder, med en fæstning, som samtidig er militærhospital,

havet på den ene side og på den anden et helt frugtland oversået med akacier og duftende rosenbusketter. I det fjerne, mindst halvtreds verst borte, viser sig bjergkæden, der skiller Abkhasien fra Tjerkessien.

Da vognen var kommet dertil kl. 9 om aftenen, tilbragte de natten her. Seigneur Keraban og hans ledsagere sov i en af den lille bys *dukhaner* og tog af sted igen tidligt næste morgen.

Seks mil længere fremme fik de friske heste i Pizunda. Van Mitten havde her en halv time, i hvilken han kunne beundre kirken, hvor i gamle dage det vestlige Kaukasiens patriarker residerede. Denne bygning er et af de interessanteste minder fra det sjette århundredes byzantinske periode.

I dagens løb kom de dernæst gennem småbyerne Guduati og Gunista, og efter at have jaget over atten mile tog de rejsende ved midnatstid en kort hvile i Sukhum-Kale. Denne ligger ved en bred bugt, som mod syd strækker sig lige til Kap Kodor. Sukhum-Kale er Abkhasiens største havn; men under den sidste kaukasiske krig er byen for en stor del blevet ødelagt. Nu er den nærmest en garnisonsby.

Før afrejsen næste morgen kl. 9 indtog man et måltid, hvis stærkt udpræget georgiske spiseseddel kun lidet kunne tiltale to tyrker og en hollænder. Det bestod af en sur suppe, der var kogt på hønsekød, og af en ragout af noget hakket kød, tillavet med sur mælk og safran.

Efter at være kommet forbi den smukke lille by Kelasuri, der ligger i den skyggefulde Kelassurdal, kom de rejsende over Kodor omtrent syvogtyve verst fra Sukhum-Kale. Vognen kørte derpå langs med store skove, sande urskove med lianer og uigennemtrængelige busketter. Det er umuligt at komme

gennem disse skove uden ved jernets eller ildens hjælp, og det skortede hverken på slanger, ulve, bjørne eller sjakaler. Det er, som var en stump af det tropiske Amerika kastet ned her på det Sorte Havs kyst. Men allerede nu har industriens økse begyndt sit værk her, og inden ret lang tid vil alle disse smukke træer, der så længe stod i urørlig majestæt, være omdannet til tømmer for huse eller skibe.

På denne dag kom de forbi Otchemchiri, Kodor og Samurzakan, Gajida og Anaklifa; det var den længste rejsedag, både hvad tid og vejlængde angik. Hestene havde jaget fremad i stadig galop, og hen imod kl. 11 om aftenen nåede de rejsende også Abkhasiens grænse. Floden Ingur kørte man over, og femogtyve verst længere fremme standsede de i Redut-Kale, Mingreliens hovedstad.

De få timer, der var tilbage af natten, blev helliget søvnen. Men hvor træt van Mitten end var, stod han dog meget tidligt op om morgenen for at tage en lille udflugt inden afrejsen. Han fandt allerede Ahmet på benene, mens seigneur Keraban endnu roligt sov på sit ganske gode hotelværelse.

"Allerede oppe?" sagde van Mitten, da han så Ahmet i begreb med at gå ud. "Min unge ven har måske lyst til at ledsage mig på min morgentur?"

"Synes De, jeg har tid til det, van Mitten?" svarede Ahmet. "Må jeg ikke først sørge for, at vi får vor proviant fornyet? Vi er snart over den tyrkisk-russiske grænse, og det vil ikke være let at proviantere i Lazistans og Anatoliens ørkener. De ser altså, at jeg ikke har et minut at spilde."

"Men når det er gjort," svarede hollænderen, "kunne De så ikke tage Dem fri et par timer?"

"Når det er gjort, hr. van Mitten, så må jeg se vognen efter og tale med en vognmand om, at han gør alt i stand, smører akslerne osv. På den anden side grænsen kan vi intet få gjort. Jeg vil derfor se at indrette alt således, at vognen kan gøre denne forunderlige rejse med hele vejen."

"Godt. Men når det så er gjort?" gentog van Mitten.

"Når det er gjort, så må jeg beskæftige mig med forspandet og må selv gå på posthuset for at ordne det."

"Godt, godt. Men så da?" Sagde van Mitten, der ikke ville slippe sit håb om at få ham med.

"Ja, så," svarede Ahmet, "vil det være tid for os til at rejse, og så skal vi rejse. Undskyld derfor, at jeg forlader Dem."

"Et sekund blot, min unge ven," fortsatte hollænderen, "tillad mig at stille Dem et spørgsmål."

"Ja, men hurtigt, hr. van Mitten."

"De ved uden tvivl, hvad denne interessante provins Mingrelien er?"

"Ja, sådan omtrent."

"Det er den egn, gennem hvilken den poetiske Phasisflod løber, hvis guldstøv tidligere lagde sig på marmortrinene af de store slotte, der lå ved dens bredder."

"Ja så."

"Her er det berømte Kolchis, hvor Jason og hans argonauter ved troldkvinden Medeas hjælp røvede det gyldne skind, der bevogtedes af en umådelig stor drage, for ikke at tale om de frygtelige tyre, som spyede flammer."

"Jeg har aldrig påstået det modsatte."

"Det er her, i disse bjerge, som vi ser i horisonten på klippen Khomli over byen Kutaïs, at Prometheus, søn af Jafet og

Clymene, på Jupiters bud blev lænket til klippen, da han dristigt havde røvet ilden fra himlen, og her kommer gribben evigt og hakker i hans lever."

"Det er alt sammen fuldkommen sandt, hr. van Mitten. Men jeg må desværre sige Dem endnu en gang, at jeg har meget travlt. Jeg forstår ikke rigtig, hvor De vil hen."

"Ja, ser De, min unge ven," svarede hollænderen, idet han tog sin allerelskværdigste mine på, "et par dages ophold her i Mingrelien og Kutaïs ville give rejsen et meget forhøjet værd, og ..."

"De foreslår os således at blive nogen tid i Redut-Kale?" svarede Ahmet.

"Ja, fire eller fem dage skulle være nok ..."

"Skulle De måske have lyst at foreslå min onkel Keraban dette?" spurgte Ahmet ikke uden en vis ondskabsfuldhed.

"Jeg ... aldrig, min unge ven," svarede hollænderen. "Det ville være en anledning til diskussion, og siden den sørgelige historie med piberne forsikrer jeg Dem, at jeg nok skal vogte mig for at begynde nogen som helst diskussion med denne fortræffelige mand."

"Det gør De sikkert klogt i."

"Men i dette øjeblik er det ikke til den frygtelige Keraban, jeg henvender mig, det er til min unge ven Ahmet."

"Der tager De fejl, hr. van Mitten," svarede Ahmet, idet han tog hans hånd. "Det er aldeles ikke med Deres unge ven, De nu taler."

"Med hvem da?"

"Med Amasias forlovede, hr. van Mitten, og De ved nok, at Amasias forlovede intet øjeblik har at spilde."

Derefter gik Ahmet for at beskæftige sig med forberedelser til afrejsen. Nedslået begav van Mitten sig ud i den alt andet end interessante Redut-Kale, fulgt as sin trofaste, men lidet opmuntrende Bruno.

Kl. 12 var alle de rejsende rede til at tage af sted. Vognen, der var vel efterset og istandsat, så ud til at kunne gå en hel del igennem endnu. Kassen var fyldt med proviant; der var intet mere at frygte i den henseende. Ahmet følte sig stolt over sin forsynlighed.

Det var heller ikke uden stor tilfredshed, at seigneur Keraban så rejsen gå så godt og alting så vel ordnet. Hvor ville hans tyrkerhjerte ikke slå, når han stod på Bosporus' venstre bred og kunne spotte de ottomanske øvrigheder, disse foreskrivere af uretfærdige skatte.

Redut-Kale var kun fireogtyve verst fra den tyrkiske grænse; inden fireogtyve timer kunne den mest stivsindede osmanli sætte sin fod på ottomansk grund. Endelig skulle han atter føle sig i sit element.

"Af sted, brodersøn; Allah være med os som hidtil," råbte han muntert.

"Af sted, onkel!" svarede Ahmet.

Og begge satte sig op, fulgt af van Mitten, der stadig forgæves søgte at øjne den mærkelige bjergtop, hvor Prometheus udsonede sin brøde.

Man drog af sted under *jemschikens* piskesmæld og et kraftigt forspands vrinskene.

En time efter kørte vognen over grænsen af Guriel, der siden 1801 er knyttet til Mingrelien. Hovedstaden her er Poti, med en

af det Sorte Havs vigtigste havne. En jernbane fører derfra til Tbilisi, Georgiens hovedstad.

Vejen steg lidt ind igennem et frugtbart land. Hist og her så man landsbyer; men husene ligger slet ikke sammen her. De er spredt mellem majsmarker og ser højst besynderlige ud, idet de ikke er bygget af træ, men flettet af strå som kurvearbejde. Van Mitten glemte ikke at notere denne mærkelighed i sin bog; og dog var det ikke sådanne ubetydeligheder, han havde håbet at kunne optegne på sin rejse gennem det gamle Kolchis. Men måske kunne han være heldigere, når de kom til floden Rion ved Poti. Denne er nemlig oldtidens berømte Phasis, og hvis man skal tro nogle lærde geografer, er den en af Edens fire vandløb.

En time senere igen standsede vognen foran jernbanelinjen mellem Poti og Tbilisi på et sted, hvor vejen krydser banen en verst fra stationen Sakario. Leddene ved overkørslen var lukkede, så hestene måtte holdes an.

Seigneur Keraban og hans to ledsagere bøjede sig ud af vinduet for at se, hvad der var på færde foran.

Postillonen gav sig til at råbe på ledvogteren, som aldeles ikke lod sig se.

"Skal det forbandede jernbaneselskab nu også lade os spilde vor tid? Hvorfor er leddene lukkede?" spurgte Keraban.

"Sandsynligvis fordi der skal komme et tog," bemærkede van Mitten roligt.

"Hvorfor skal der komme et tog?" svarede Keraban.

Postillonen fortsatte med at kalde, men uden held. Der var ingen at se omkring det lille hus.

"Gid Allah knække hans hals," råbte Keraban. "Hvis han ikke kommer, skal jeg vide at lukke op selv."

"Vær dog rolig, onkel," sagde Ahmet, idet han holdt Keraban tilbage, som var i færd med at stå af.

"Være rolig?"

"Ja, der kommer jo ledvogteren."

Ledvogteren kom virkelig nu ud af huset og gik langsomt hen mod køretøjet.

"Kan vi komme over, ja eller nej?" spurgte Keraban tørt.

"Ja, De kan," svarede vogteren. "Toget fra Poti kommer først om ti minutter."

"Luk så op og ophold os ikke unødigt. Vi har hastværk."

"Jeg kommer for at lukke op for Dem," svarede vogteren.

Derefter gik han først over og åbnede leddet på den modsatte side og kom så tilbage for at åbne det foran dem, alt sammen langsomt, som en mand, der kun bekymrer sig såre lidet om de rejsendes ønsker.

Seigneur Keraban brændte af utålmodighed.

Endelig var passagen da fri, og vognen begyndte at køre over.

Men i samme øjeblik kom et selskab af rejsende til syne på den modsatte side. Det var en tyrkisk herre. Han kunne vel være fem og tredive år, var høj af vækst og havde denne adel over sig, som er asiaterne egen. Et ganske smukt ansigt med øjne, som kun lidenskaben kunne give ild, bleg hudfarve, sort skæg, der nåede ham til midt på brystet, en mund med skinnende hvide tænder, hvis læber ikke kendte til smil, det hele ydre tilkendegav, at det var en hovmodig mand, mægtig ved sin stilling og formue, vant til opfyldelse af alle sine ønsker og alle befalinger, en mand, som modstand ville kunne bringe til de

største yderligheder. Der var endnu noget vildt blod i disse årer, halvt araber, halvt tyrk, som han var.

Denne herre var klædt i en simpel rejsedragt og forsøgte åbenbart under den dunkle kaftan at skjule, hvilken fornem person han var. Midt på jernvejen mødtes vognen og de ridende, og da leddenes bredde ikke tillod de to grupper at komme over på samme tid, var det nødvendigt, at en af dem trak sig tilbage.

Vognen standsede, rytterne ligeså. Men det så ikke ud til, at den fremmede herre havde i sinde at vige for Keraban. Tyrk mod tyrk, det kunne blive ganske vanskeligt.

"Af vejen!" råbte Keraban til rytterne, hvis heste næsten stødte snuderne mod hestene for vognen.

"Af vejen, De," sagde den nyankomne, der syntes bestemt på ikke at vige et skridt tilbage.

"Jeg kom først."

"Nu vel, De skal komme sidst over."

"Jeg giver ikke efter!"

"Jeg ikke heller!"

Således begyndt truede diskussionen med at skulle tage en meget uheldig vending.

"Onkel," sagde Ahmet, "hvad gør det os ..."

"Nevø, det gør os meget."

"Ven ..." sagde van Mitten.

"Lad mig i fred," svarede Keraban i en tone, der fik hollænderen til at krybe sammen i sit hjørne.

Imidlertid kom vogteren til og råbte:

"Skynd Dem, skynd Dem ... toget fra Poti må straks komme ... Skynd Dem."

Seigneur Keraban hørte ham knapt. Han havde åbnet vogndøren og var steget ned på vejen, fulgt af Ahmet og van Mitten, mens Bruno og Nizib havde skyndt sig ned fra *cabriolet*'en.

Keraban gik lige mod rytteren og greb hans hest ved tømmen:

"Vil De lade mig komme over?" råbte han i ustyrligt raseri.

"Aldrig!"

"Det skal vi så at se. De kender ikke seigneur Keraban."

"Og de kender ikke seigneur Saffar."

Det var virkelig seigneur Saffar, der agtede sig til Poti, efter en kortere udflugt i de sydkaukasiske provinser.

Navnet Saffar, navnet på den person, der havde taget hestene i Kertsch, kunne kun yderligere opflamme Kerabans vrede. Hvorledes? Skulle han vige for den mand, mod hvem han allerede havde svoret så meget? Aldrig. Han ville hellere have ladet sig knuse under hans hests fødder.

"Ah, så det er Dem, seigneur Saffar?" skreg han. "Nu vel, tilbage, seigneur Saffar!"

"Fremad!" sagde Saffar og gav sine ledsagere tegn til at forcere passagen.

Ahmet og van Mitten, der forstod, at intet ville få Keraban til at vige, gjorde sig rede til at komme ham til hjælp.

"Men kør dog over, kør dog over," vedblev vogteren, "kør dog over ... der er toget."

Man hørte virkelig allerede støjen af lokomotivet, der endnu skjultes af en omdrejning af vejen.

"Tilbage!" råbte Keraban.

"Tilbage!" råbte Saffar.

Lokomotivets prusten blev nu tydeligere. Den forfærdede ledvogter svingede med flaget og søgte at standse toget … Det var for sent … Nu viste det sig ved omdrejningen …

Da seigneur Saffar så, at han ikke mere havde tid til at komme over vejen, veg han skyndsomst tilbage. Bruno og Nizib var allerede veget til side. Ahmet og van Mitten greb fat i Keraban og fik slæbt ham bort, mens postillonen jog på hestene og nåede udenfor leddet.

I samme øjeblik kom iltoget brusende i fuld fart.

Men idet det gled forbi, stødte det mod den bagerste del af vognen, som man ikke havde fået med helt over. Det brød den i tusind stykker og forsvandt, uden at de rejsende i toget havde følt så meget som et stød af den lette hindring.

Ude af sig selv ville Keraban kaste sig over sin modstander; men denne drev blot sin hest frem og red over vejen uden så meget som at beære seigneur Keraban med et blik. Fulgt af sine fire byttere forsvandt han i galop ned ad vejen.

"Feje, elendige!" råbte Keraban, der blev holdt tilbage af sin ven van Mitten, "hvis jeg nogen sinde træffer ham igen …"

"Ja, men imidlertid har vi ingen vogn mere," svarede Ahmet og så på de uformelige rester af vognen, der var kastet bort fra vejen.

"Lad så være, nevø, lad så være, men jeg er dog kommet over, og kommet først over. Det var vel ægte kerabansk."

I det samme kom nogle kosakker, der havde opsyn med vejen, til. De havde set alt, hvad der var gået for sig.

Deres første bevægelse var derfor at gå hen til Keraban og tage ham i kraven. Keraban protesterede, og hans nevø og hans ven søgte at lægge sig imellem; men det var unyttigt. Den mest

stivsindede af Jordens børn blev heftigere og heftigere, og foruden sin forsyndelse mod jernbanereglementet var han nær ved end yderligere at forværre sin stilling ved opsætsighed mod øvrighedens forordninger.

Men man kommer ikke langt med kosakker. Hvad end seigneur Keraban gjorde i sit raseri, så blev han dog ført på stationen i Sakario, mens Ahmet, van Mitten, Bruno og Nizib stod lamslået foran deres knuste vogn.

"Der er vi i en slem forlegenhed," sagde hollænderen.

"Og min onkel da?" spurgte Ahmet. "Vi kan dog ikke forlade ham sådan."

Tyve minutter efter passerede toget, der kom fra Tbilisi og gik til Poti, foran dem.

I et as wagonernes vinduer så man seigneur Kerabans forpjuskede hoved, ildrødt, med øjne, der næsten faldt ud, rasende, fordi han var blevet arresteret, og endnu mere, fordi de grusomme kosakker tvang ham til at køre med jernbane for første gang.

Det var nu rigtigt ikke at lade ham alene i denne situation. Man måtte se hurtigst mulig at hjælpe ham ud af den knibe, som hans stivsindethed havde styrtet ham i, og sørge for, at ikke tilbagekomsten til Skutari skulle blive forsinket.

Ahmet og hans ledsagere lod da resterne af vognen ligge og lejede sig en lille kærre. Postillonen spændte hestene for, og snart efter kørte de så hurtigt, som det var muligt, hen ad vejen til Poti. Det var kun seks mil, og de havde nået Poti på to timer.

Ahmet og van Mitten gik straks til politistationen for at spørge efter den ulykkelige Keraban og se at så ham sat i frihed.

Der blev de dog nogenlunde beroligede både med hensyn til delinkventens skæbne og til forsinkelsen.

Efter at have betalt en stor bøde først for forseelsen og dernæst for modstand mod betjentene, var da seigneur Keraban blevet tilbageleveret i kosakkernes hænder for at blive sat over grænsen.

Nu gjaldt det altså om så hurtigt som mulig at støde til ham og i den hensigt at skaffe sig et befordringsmiddel.

Hvad seigneur Saffar angik, så ville Ahmet også vide, hvad der var blevet af ham.

Seigneur Saffar var allerede rejst fra Poti. Han var gået om bord på damperen, der lægger til ved de lilleasiatiske havne, men Ahmet kunne ikke få at vide, hvor den hovmodige herre agtede sig hen, og han så endnu kun en svag røgstribe i horisonten fra damperen, der bar ham til Trebisond.

2. del

1.

Seigneur Keraban er rasende over at have rejst med jernbane.

Man vil uden tvivl erindre, at van Mitten, fortvivlet over ikke at have kunnet få tid til at besøge det gamle Kolchis' ruiner, dog havde fundet sig i det, idet han trøstede sig med at skulle være heldigere ved den hellige flod, som nu under navnet Rion styrter sig i havet ved Poti og danner byens lille havn.

Men vor gode hollænders forhåbninger skulle som sædvanlig blive til intet. Var der måske nu tid til at tænke på Jason og argonauterne og til at bese de berømte steder, hvor den dristige helt røvede det gyldne skind? Nej! Det vigtigste, vore rejsende nu havde at tænke på, var at skynde sig bort fra Poti og se at nå seigneur Keraban ved den tyrkisk-russiske grænse.

Van Mittens skuffelse over dette var stor. Klokken var allerede fem om aftenen, og man måtte rejse videre igen næste morgen. Af Poti fik han således kun tid til at beundre det offentlige anlæg med de gamle fæstningsruiner, de besynderlige huse, der var bygget på pæle, i hvilke de seks-syv tusinde indbyggere opholder sig, de brede gader og de lange grave ved siden af, hvorfra frøerne uafladelig opsender deres melankolske kvækken, samt endelig den temmelig betydelige havn med det store fyrtårn.

Den eneste trøst, van Mitten havde, var den betragtning, at han ved et så kort ophold i disse usunde egne heller ikke fik tid til at hente sig en af de farlige febere, som man så meget må frygte dér.

Mens hollænderen hengav sig til alle hånde betragtninger, søgte Ahmet at opdrive et køretøj, som kunne erstatte postvognen; men at find nogen som helst hverken ny eller gammel rejsevogn i staden Poti kunne der aldeles ikke være tale om. Måske ville man ved et godt greb i Kerabans pung kunne få fat i en *perecladnaïa* eller en russisk *araba*, mere kunne man gøre sig forhåbninger om. Men begge disse køretøjer er kun mere eller mindre primitive kærrer, blottede for al bekvemmelighed, og de har ikke det mindste tilfælles med en behagelig kalechevogn. Hvor gode heste man end vil sætte for, vil disse kærrer dog aldrig kunne komme blot halvt så hurtigt af sted som en rejsevogn. Hvilken tid ville der således ikke gå til spilde på dette forholdsvis korte stykke vej!

Imidlertid kom Ahmet dog nemt ud over denne forlegenhed. Han kunne hverken opdrive kærre eller vogn, og han måtte alligevel absolut så hurtigt som muligt indhente sin onkel for at forhindre ham i at rode sig ind i flere ubehagelige affærer. Han bestemte sig da til at tilbagelægge de tyve mil fra Poti til den tyrkisk-russiske grænse til hest. Ahmet var selv en god rytter, og Nizib havde ofte ledsaget ham på hans ture. Van Mitten var heller ikke aldeles uøvet i ridekunsten, og han svarede om ikke for Brunos duelighed, så dog for hans lydighed til at følge med.

Det blev altså bestemt, at afrejsen skulle ske så betids den næste morgen, at man kunne nå grænsen endnu om aftenen.

Da det var besørget, skrev Ahmet et langt brev til bankier Selims adresse, hvilket brev naturligvis begyndte: "Kære Amasia!" Han fortalte hende om alle rejsens omskifteligheder, om dette ny uheld ved Poti, om hvordan han var blevet skilt fra sin onkel, og hvorledes han håbede at finde ham igen. Han

tilføjede, at deres tilbagekomst ingenlunde ville blive forsinket af denne begivenhed, at han nok skulle få folk og dyr til at skynde sig og nå alt på den bestemte tid. Dernæst bønfaldt han hende indtrængende om endelig at være i villaen i Skutari på den bestemte dag, og helst lidt før.

Dette brev, i hvilket der naturligvis var en mængde ømme erklæringer til den unge pige, skulle afgå den næste dag med postdamperen, der regelmæssigt går mellem Poti og Odessa. Det ville således inden fyrretyve timer være på sit bestemmelsessted, være åbnet og læst og måske trykket mod det hjerte, hvis banken Ahmet syntes at føle på den modsatte bred af det Sorte Hav.

Lad os imidlertid følge van Mitten og se, hvad han tog sig til, mens Ahmet således skrev for at trøste og opmuntre Amasia.

Efter at have spist til middag på hotellet, spadserede van Mitten rundt i Potis gader, svalede sig i det offentlige anlægs skygge, gik ud langs kajen ved havnen og beundrede arbejdet, som man netop var i færd med at fuldende. Han var alene, Bruno havde ikke gjort mine til at følge ham.

Og hvorfor gik Bruno ikke med sin herre for i det mindste at gøre ham sine ærbødige, men sandfærdige bemærkninger over deres nuværende forviklede situation, og over hvad fremtiden indeholdt for trusler?

Bruno havde fået en ide. Fandtes der end i Poti hverken kaleche eller postvogn, så fandtes der dog vel i det mindste en vægt. Den stakkels afmagrede hollænder tænkte, at han nu vel havde lejlighed til at blive vejet og til at sammenligne sin nuværende vægt med den tidligere.

Bruno havde forladt hotellet uden at sige noget, forsynligt medbringende sin herres rejsehåndbog for at gøre sig bekendt med forskellen mellem den russiske og hollandske vægt.

På en havnekaj, hvor der er toldeftersyn, finder man altid en af disse store vægte, der også kan benyttes som menneskevægt. Bruno havde således ingen besvær med at finde, hvad han søgte, og for nogle få kopek var man gerne til hans tjeneste. Man satte en antagelig vægt på den ene side og Bruno steg, ikke uden stor uro, op på den anden.

Til hans store sorg rørte vægten på den modsatte side sig slet ikke. Hvor meget Bruno end anstrengte sig, lykkedes det ham ikke så meget som at lette den i vejret.

"For Fanden," sagde han, "det er altså, som jeg tænkte."

Man satte så en mindre tung vægt i den førstes sted ... samme resultat.

"Er det muligt!" råbte Bruno. Hans hjerte snørede sig sammen af angst.

I det samme fik han øje på et ham bekendt ansigt, som iagttog ham med velvilje.

"Herre!" råbte han.

Det var van Mitten. Hans vej førte ham over kajen netop i samme øjeblik, som betjentene var beskæftiget med hans tjener.

"Herre," gentog Bruno, "De her?"

"Ja, det er jeg," svarede van Mitten. "Jeg ser med fornøjelse, at du er ved at ..."

"At lade mig veje ... ja."

"Nå, og resultatet?"

"Resultatet er, at jeg ikke ved, om her findes lodder små nok til at vise, hvad jeg vejer i dette øjeblik."

Bruno gav dette svar med et så ynkeligt udtryk i ansigtet, at bebrejdelsen virkelig skar van Mitten i hjertet.

"Hvad," sagde denne, "skulle du være taget så meget af siden vor afrejse, stakkels Bruno?"

"De kan selv se, herre."

Man satte nu virkelig en vægt på, der var langt mindre end de to andre. Denne gang løftede Bruno den lidt efter lidt, så der kom ligevægt.

"Endelig," sagde Bruno, "og hvor meget er så det?"

"Ja, hvor meget er så det?" gentog van Mitten.

Det var akkurat fire russiske pund. Van Mitten tog bogen fra Bruno for at se efter, hvor meget det var i hollandsk vægt.

"Nå, herre?" spurgte Bruno, umådelig nysgerrig og ængstelig, "hvor meget er så fire russiske pund?"

"Omtrent seksten et halvt pund i hollandsk vægt," svarede van Mitten efter en kort betænkning.

"Og det er?"

"Det er akkurat hundrede og en og halvtreds livres [Note 5)]."

Bruno udstødte et fortvivlelsens skrig, sprang ned af vægten og lod sig falde næsten afmægtig om på en bænk.

"Hundrede og en og halvtreds pund," gentog han uophørligt, aldeles ude af sig selv.

Bruno, som havde vejet hundrede otte og tres pund, vejede nu kun hundrede en og halvtreds. Han havde altså tabt sytten pund, og det på seks og tyve dage, på en rejse, der dog havde været temmelig let og uden synderlige savn og store anstrengelser. Nu, da ondet var begyndt, hvor skulle det så

ende? Hvad ville der blive af den respektable mave, som Bruno i tyve år med så stort held havde vedligeholdt, især nu, da de af mangel på postvogn måtte fortsætte denne vanvittige rejse gennem øde egne til hest, uden hjælpemidler, truet af farer og anstrengelser.

Således tænkte van Mittens tjener ved sig selv. Han så i ånden skrækkelige muligheder og først og fremmest en stakkels ukendelig Bruno vanke om som et levende skelet.

Hans parti var også hurtig taget. Han rejste sig, slæbte van Mitten med og standsede ikke før lige foran hotellet.

"Herre," sagde han, "der er grænser for alt, endog for den menneskelige dårskab. Vi rejser ikke længere."

Van Mitten modtag denne erklæring med sin sædvanlige ro, som intet kunne forstyrre.

"Hvad, Bruno?" sagde han, "du foreslår mig at slå os ned i denne afkrog af Kaukasien?"

"Nej, herre, nej. Jeg foreslår Dem ganske simpelt at lade Keraban komme til Konstantinopel, på hvad måde han lyster, mens vi roligt tager en af postdamperne fra Poti. De bliver ikke søsyg, jeg ikke heller, og jeg vil ikke blive meget magrere på den måde, hvilket ufejlbarligt vil ske, hvis jeg fortsætter rejsen til hest."

"Dette forslag kan måske være meget klogt ud fra dit synspunkt, Bruno; men mig anstår det aldeles ikke. Jeg må betænke mig meget, før jeg kan bestemme mig til at forlade min ven Keraban nu, da allerede de tre fjerdedele af rejsen er overstået."

"Seigneur Keraban er ikke Deres ven," svarede Bruno. "Han er seigneur Kerabans ven, slet ikke andres. Min er han da i hvert

fald ikke, og jeg vil ikke ofre hans egoistiske luner den smule fedt, som jeg endnu har igen. De tre fjerdedele af rejsen er overstået, siger De; men den fjerde, som står tilbage, bliver nok den værste. Endnu er der intet absolut ubehageligt hændt Dem personlig, herre; men hvis De fortsætter, så giv blot tid ... ulykken vil ikke lade vente på sig."

Brunos stadige forudsigelse af, at noget ondt ville hænde, kunne ikke undlade at vække en vis uro hos van Mitten. Denne rejse over på den anden side af den russiske grænse, gennem paschaliket Trebisond og det sydlige Anatolien, fortjente vel, at man overvejede den to gange, før man begav sig ud på den. Van Mittens karakterstyrke var jo ikke den allerstørste, og det var derfor kun ganske naturligt, at han følte sig en smule rokket. Bruno undlod ikke at lægge mærke til det, og fordoblede sine argumenter. Han anførte et mylder af argumenter til støtte for sin sag, han pegede på klæderne, der flagrede om hans mave, som svandt fra dag til dag. Hans overbevisning var dyb, den gjorde ham veltalende, og han bragte da endelig sin herre til at dele hans ideer om nødvendigheden af, at han skilte sin skæbne fra sin ven Kerabans.

Van Mitten overvejede. Han hørte opmærksomt til og nikkede med hovedet på de overbevisende steder. Da denne alvorlige samtale var endt, holdtes han kun tilbage af frygt for at få en diskussion om sagen med sin umedgørlige rejsefælle.

"Omstændighederne er gunstige," bemærkede Bruno, der havde svar på alt. "Siden seigneur Keraban ikke længere er her, så lad os for en gangs skyld være en smule mindre høflige og overlade til hans brodersøn Ahmet at støde til ham ved grænsen."

Van Mitten rystede på hovedet

"Det er der noget, som forhindrer," sagde han.

"Hvad da?" spurgte Bruno.

"Sagen er, at jeg har forladt Konstantinopel så godt som uden penge, og min pung er nu tom."

"Kunne vi ikke, herre, lade en tilstrækkelig sum komme fra banken i Konstantinopel?"

"Nej, Bruno, det er umuligt. Hvad jeg ejer i Rotterdam, kan endnu ikke være deponeret."

"For at få de tilstrækkelige penge til at rejse hjem for," spurgte Bruno, "må vi altså ...?"

"Nødvendigvis henvende os til vor ven Keraban," svarede van Mitten.

Dette svar var kun lidet egnet til at berolige Bruno. Hvis hans herre gensā seigneur Keraban og foreholdt denne sin plan, ville det blot komme til en diskussion, i hvilken van Mitten sikkert ikke blev den stærkeste. Men hvad skulle han gøre? Henvende sig direkte til den unge Ahmet var unyttigt. Ahmet kunne naturligvis på ingen måde påtage sig det ansvar at forsyne van Mitten med midler til at forlade hans onkel. Det kunne ikke nytte så meget som at tænke på noget sådant.

Efter megen samtale og lang overvejelse blev da følgende vedtaget mellem herre og tjener: Man ville forlade Poti sammen med Ahmet og møde seigneur Keraban på grænsen. Der skulle så van Mitten erklære, at hans helbred ikke tillod ham at fortsætte en sådan rejse. Mod dette argument kunne hans ven Keraban næppe gøre mange indvendinger. Han ville uden tvivl ikke afslå at give dem de nødvendige penge til at sejle over til Konstantinopel.

"Og dog," tænkte Bruno med en vis uro, "er en sådan samtale mellem min herre og seigneur Keraban en meget betænkelig historie."

Begge vendte derefter tilbage til hotellet, hvor Ahmet ventede dem. De meddelte ham klogeligt intet om deres planer, han ville ellers sikkert have bekæmpet dem. Man spiste sammen og gik derpå til sengs. Van Mitten drømte hele natten, at Keraban hakkede hans legeme i ganske små stykker. Alle var tidligt på færde den næste morgen, og foran døren ventede de prustende heste, rede til at flyve af sted.

Bruno var herlig at skue, da han skulle springe i sadlen. Hvilke nye forbandelser mod seigneur Keraban! Men der var jo ingen mulighed for at komme frem på anden måde. Bruno måtte adlyde. Lykkeligvis var hans hest en gammel krikke, som umuligt kunne løbe løbsk. Hverken van Mittens eller Nizibs heste gav heller nogen grund til ængstelse. Kun Ahmet havde fået et væligt dyr. Som god rytter var det imidlertid hans eneste besvær at passe på at følges nogenlunde med de andre.

Man forlod Poti klokken fem om morgenen. Klokken otte spiste man den første frokost i Nikolaja. Derpå red man en snes verst til Kintryschi, hvor man nød frokost nummer to, hvorefter turen fortsattes, indtil Batum blev nået klokken to om eftermiddagen. Her blev der gjort et længere ophold.

Denne by tilhørte tidligere tyrkerne og var da en af deres vigtigste havne. Nu stod den under russisk herredømme, og inden kort tid vil hele provinsen Lazistan sikkert også være underlagt dette.

Nogle år tidligere ville Ahmet allerede her have følt sig hjemme, nu måtte han over Guniëh, og først tyve verst længere

fremme ved flækken Makrialos nåede de den tyrkiske grænse.

På dette sted, med fødderne på ottomansk grund, ventede en mand dem, stærkt bevogtet af en afdeling kosakker. Denne mands raseri er lettere at forestille sig end at beskrive.

Det var seigneur Keraban.

Klokken var seks om aftenen og siden midnat, da han var blevet sat i frihed udenfor det russiske område, var han i en tilstand af sandt delirium.

Et usselt lille værtshus, der lå ved vejen og var utæt og næsten blottet for levnedsmidler, havde ydet ham nattely.

På en halv versts afstand havde Ahmet øjnet sin onkel, van Mitten sin ven. De skyndede på deres heste og standsede først nogle få skridt fra ham.

Seigneur Keraban gik frem og tilbage, gestikulerede og talte med sig selv eller rettere skændtes med sig selv i mangel af andre. Han syntes slet ikke at se sine rejsefæller.

"Onkel!" råbte Ahmet og rakte armene ud imod ham, mens Bruno og Nizib fik både hans og hollænderens heste at holde, "onkel!"

"Min ven," tilføjede van Mitten.

Keraban greb begges hænder, og idet han pegede hen på kosakkerne, der holdt ved vejens grænse, råbte han:

"Med jernbane har de tvunget mig til at køre, disse elendige, med jernbane ... mig ... mig!"

Det at være blevet tvunget til at rejse på denne måde, der var en sand tyrk så uværdig, var øjensynlig det, der mest oprørte seigneur Keraban. Det kunne han ikke komme over. Hans møde med seigneur Saffar, hans strid med denne uforskammede person, dens ubehagelige følger, hans postvogns ødelæggelse

og den forlegenhed, han derved var bragt i, alt det glemte han for denne gyselige begivenhed at have været i en jernbanevogn. Han, en gammel rettroende!

"Ja, det er nedrigt," svarede Ahmet, der tænkte, at det vel nu frem for alt gjaldt om at holde med sin onkel.

"Ja, skammeligt," tilføjede van Mitten, "men når alt kommer til alt, ven Keraban, så er der dog ikke hændt Dem noget virkelig slemt ..."

"Hr. van Mitten," råbte Keraban, "hvad er det, de siger! Intet slemt, intet slemt?"

Et tegn fra Ahmet til hollænderen overbeviste denne om, at han var kommen på afveje.

Hans gamle ven havde kaldt ham "hr. van Mitten" og fortsatte med at tale således til ham:

"Vil De sige mig, hvad De mener med disse ord! Intet slemt?"

"Ven Keraban, jeg mener, at der dog ikke er hændt dem nogen af disse almindelige jernbaneulykker. Vognene er ikke gået af sporet, og der har ingen standsninger eller sammenstød været."

"Hr. van Mitten, det havde været bedre, om der var hændt en ulykke!" råbte Keraban. "Ja, ved Allah, langt bedre at have mistet arme, ben og hoved, hører De, end at skulle være nødt til at overleve en sådan skam."

"Tro mig, ven Keraban ..." begyndte van Mitten igen. Han vidste ikke, hvordan han skulle rede sig ud af det igen.

"Det kommer slet ikke an på, hvad jeg tror," svarede Keraban, idet han gik ind på hollænderen, "men på hvad De tror ... den måde, hvorpå De ser, hvad der er hændt den mand, som i tredive år har anset Dem som sin ven."

Ahmet søgte at lede samtalen ind på et andet sport, men på den måde blev det kun værre og værre.

"Onkel," sagde han, "jeg er vis på, at De har misforstået hr. van Mitten ..."

"Så?"

"Eller rettere, hr. van Mitten har udtrykt sig dårligt. Han såvel som jeg føler os dybt indignerede over den behandling, som disse forbandede kosakker har givet Dem."

Heldigvis førtes hele denne samtale på godt tyrkisk. De forbandede kosakker forstod ikke et ord af det.

"Når alt kommer til alt, onkel, så er det en anden, De kan takke for alt dette, en anden, som De må drage til ansvar for alt, hvad der er tilstødt Dem. Det er denne nedrige mand, der ville hindre Dem i at passere over jernbanelinjen ved Poti. Det er Saffar."

"Ja, denne Saffar," råbte Keraban, hvis vrede således heldigvis fik et nyt mål.

"Ja, ja, denne Saffar," skyndte van Mitten sig at gentage. "Det var netop det, som jeg ville sige, ven Keraban."

"Den elendige Saffar," sagde Keraban.

"Den elendige Saffar," gentog van Mitten lige så kraftigt som sin ven.

Han ville egentlig have brugt et endnu stærkere udtryk, men han fandt intet passende.

"Hvis vi nogen sinde møder ham ..." sagde Ahmet.

"Og ikke at kunne vende tilbage til Poti, for at tugte hans uforskammethed," råbte Keraban, "for at udfordre ham, for at rive hans forbandede sjæl ud af hans krop, for at give ham i bøddelens hånd ..."

"For at lade ham spidde ..." mente van Mitten at burde tilføje, for med sin glubskhed at genoprette det kølnede venskab. Og dette så ægte tyrkiske forslag forskaffede ham da også et hjerteligt håndtryk fra hans ven Keraban.

"Onkel," sagde Ahmet, "det ville være unyttigt at give sig til at eftersøge Saffar nu."

"Hvorfor det, brodersøn?"

"Han er ikke længere i Poti," svarede Ahmet. "Da vi kom dertil, havde han netop indskibet sig på damperen, der anløber den lilleasiatiske kysts byer."

"Den lilleasiatiske kyst," udbrød Keraban. "Men er dette ikke netop den vej, vi skal?"

"Jo, onkel."

"Nuvel, hvis denne elendige Saffar skulle krydse min vej," svarede Keraban, "*vallah billah tielah!* – Ve ham!"

Efter udtalelsen af denne sætning, som er *Guds-eden*, kunne seigneur Keraban intet forfærdeligere finde at sige. Han tav derfor.

Men hvordan skulle de bære sig ad med at rejse, nu da de ingen vogn havde mere? At gøre turen til hest kunne man dog umuligt for alvor foreslå Keraban. Hans korpulence tillod det på ingen måde. Hvis han ville have lidt ved at sidde til hest, så ville hesten ikke have lidt mindre. Det blev da bestemt, at man skulle begive sig til Choppa, den nærmeste landsby, kun nogle få verst derfra. Keraban måtte tilbagelægge disse til fods, og Bruno ligeså, han var nemlig så øm, at der ikke mere kunne være tale om at stige til hest.

"Glem ikke at bede om pengene," sagde han og trak sin herre til side.

"I Choppa," svarede van Mitten, som med stor uro så det øjeblik nærme sig, da han skulle berøre denne kildne sag.

Nogle øjeblikke efter satte de rejsende sig i bevægelse hen ad vejen. Keraban vendte sig en sidste gang for at true ad kosakkerne, der så skammeligt havde sat ham i en jernbanewaggon. Ved en drejning af vejen tabte han så den moskovitiske grænse af syne.

2.
Van Mitten bestemmer sig til at give efter for Brunos forestillinger, og hvad der følger deraf.

"Et mærkeligt land!" skrev van Mitten i sin notesbog, hvor han optegnede sine flygtige rejseudtryk. "Kvinderne dyrker jorden og bærer byrderne, mens mændene spinder hør og strikker uldtøj."

Den brave hollænder tog ikke fejl.

Landet her er meget lidt kendt. Få rejsende har siden Deyrolles dage vovet sig ind i disse mærkelige egne. Og dog har dette område været skueplads for store historiske begivenheder. Xenophon og hans ti tusind har øvet deres bedrifter her.

Hvis van Mitten havde haft tid, hvilke storartede opdagelser ville han da ikke have kunnet gøre, opdagelser, for hvilke Hollands lærde for evigt havde villet takke ham! Men man gav ham hverken tid til at se eller lov til at iagttage eller blot så meget som tænke på det. Bruno vedblev uophørligt at bønfalde sin herre om at låne af seigneur Keraban, hvad han behøvede for at skilles fra ham.

"I Choppa," svarede van Mitten altid.

Man rettede sine skridt mod Choppa. Men ville man der finde et befordringsmiddel eller noget form for køretøj, der kunne erstatte postvognen?

Det var et stort spørgsmål. De havde endnu hen ved to hundrede og halvtreds mil at rejse for at nå Skutari, og der var kun sytten dage til den tredivte, den dato, da seigneur Keraban

burde være tilbage, da Amasia ventede Ahmet i villaen i Skutari for at højtideligholde deres bryllup. Man vil således let kunne forstå den utålmodighed, som beherskede både onkel og brodersøn.

At finde en ny postvogn eller blot en simpel vogn i disse småstæder kunne der slet ikke være tale om. Man måtte sikkert lade sig nøje med et af landets besynderlige køretøjer, der er alt andet end behagelige.

Betænkelig og tankefuld gik seigneur Keraban hen ad vejen, fulgt af Bruno, der trak sin og sin herres hest, og af van Mitten, som foretrak at følge sin ven til fods. Nizib galopperede foran den lille karavane, og Ahmet var redet i forvejen for at se at skaffe dem logi i Choppa og et køretøj, så de kunne drage videre straks den næste morgen.

Vejen blev tilbagelagt langsomt og i tavshed. Seigneur Keraban rugede endnu over sin vrede og fremmumlede af og til ord som "kosakker, jernbane, wagon, Saffar". Van Mitten gik og søgte en lejlighed til at komme frem med sine planer om skilsmisse. Men han vovede ikke, han fandt ikke øjeblikke gunstigt. I sin nuværende tilstand ville seigneur Keraban blot geråde i raseri ved det første ord.

Man nåede Choppa klokken 9 om aftenen. Fodturen nødvendiggjorde en hel nats hvile i det dårlige herberg; men trætheden var så stor, at de dog alle sov deres gode ti timer. Ahmet havde allerede samme aften skaffet sig et befordringsmiddel.

Klokken 7 næste morgen den fjortende september, holdt en forspændt araba foran værtshusets dør.

Ak, hvor var der dog grund til at sørge ved at se den gode postvogn således erstattet af en slags plump tohjulet kærre i hvilken tre personer næppe kunne få plads! Ahmet havde sørget for at få et stykke vandtæt sejldug udbredt som skærm mod storm og regn over arabaen, og man kunne indtil videre ikke gøre andet end at lade sig nøje. Før i Trebisond kunne der næppe være tale om at få hverken bedre eller hurtigere køretøj.

Det er let at forstå, at van Mitten, trods al sin filosofi, og den næsten ødelagte Bruno ikke kunne undertrykke en grimasse ved dette syn; men et blik fra seigneur Keraban fik den hurtigt til at forsvinde igen.

"Det er alt, hvad jeg har kunnet opdrive, onkel," sagde Ahmet og pegede på arabaen.

"Det er også alt, hvad vi behøver," svarede Keraban, som ikke for noget i verden ville have vist skygge af ærgrelse over tabet af sin udmærkede postvogn.

"Ja ..." fortsatte Ahmet, "med et godt lag strå i bunden ..."

"- vil vi få det som prinser, nevø."

"Som teaterprinser," mumlede Bruno.

"Hvadbehager?" brummede Keraban.

"Desuden har vi ikke langt til Trebisond," fortsatte Ahmet, "og der håber jeg sikkert at finde en bedre vogn."

"Denne er, som sagt, fuldstændig god nok," svarede Keraban, idet han rynkede brynene og nøje iagttog sine rejsefællers ansigter. Men ingen vovede at vise den mindste misfornøjelse.

Det blev så bestemt, at seigneur Keraban, van Mitten og Bruno skulle tage plads i arabaen, mens Ahmet og Nizib, der var mere vant til ridningens anstrengelser, skulle følge med til hest. Postillonen red på en af hestene for arabaen. Man håbede

på den måde ikke at blive udsat for alt for mange forsinkelser, før man nåede Trebisond. I denne betydelige by ville man søge at finde det tjenligste middel til at fortsætte rejsen.

Seigneur Keraban gav da tegn til afrejse, efter at arabaen var blevet forsynet med nogle levnedsmidler og nødvendige redskaber, for ikke at tale om de to piber, der ved sammenstødet lykkeligt var blevet frelst og nu blev stillet til deres to ejermænds rådighed.

For resten ligger småstæderne på denne del af kysten temmelig nær ved hinanden, sjældent er der mere end fire, fem mil imellem dem. Man kunne så let hvile sig og forsyne sig med, hvad man manglede, forudsat at den utålmodige Ahmet gik ind på at tilstå dem nogle timers hvile.

"Af sted," gentog Ahmet efter sin onkel, der allerede havde taget plads i arabaen.

I dette øjeblik nærmede Bruno sig til van Mitten, og i en alvorlig, næsten bydende tone sagde han:

"Nå, herre, hvorledes går det så med det forslag, De ville stille seigneur Keraban?"

"Jeg har endnu ikke fundet lejlighed til det," svarede van Mitten undvigende. "For resten forekommer han mig ikke netop at være synderlig oplagt til at ..."

"Vi skal altså op i den her?" spurgte Bruno og pegede med foragt på arabaen.

"Ja ... foreløbig!"

"Men hvornår vil De dog bestemme Dem til at forlange disse penge, af hvilke vor frihed afhænger?"

"Når vi kommer til næste by," svarede van Mitten.

"Næste by?"

"Ja, når vi kommer til Archava."

Bruno rystede på hovedet til tegn på misbilligelse og krøb så op bag sin herre, helt ind i arabaen.

Den tunge kærre satte af sted i ganske godt trav ned ad vejens skråninger.

Vejret lod en del tilbage at ønske. Skyer, der syntes at skulle bringe uvejr, dyngede sig sammen i vest, denne del af kysten var desuden særlig udsat for storm og regn. Men man kan ikke befale over vejret, og Muhammeds tro fatalister forstår bedre end alle andre at tage det, som det falder. Uheldigvis måtte man også frygte for, at det Sorte Hav ikke længe ville retfærdiggøre sit græske navn, *Pontus Euxinus* Note 6), men snarere sit tyrkiske, *Kara Deguitz*, der varsler mindre godt.

Heldigt var det, at man ikke skulle over den høje og bjergfulde del af Lazistan; der mangler vejene fuldstændig, og man må på må og få arbejde sig gennem skove, hvor skovhuggerens økse endnu ikke har arbejdet. Det ville da have været næsten umuligt for arabaen at komme frem. Kysten derimod er betydelig lettere at passere, der mangler aldrig vej fra den ene by til den anden. Den snor sig mellem frugttræer, under skygge af valnødde- og kastanjetræer, mellem laurbærtræer, omslyngede af vild vin.

Sundt er der dog på ingen måde. På begge sider har man pestbefængte sumpe, og tyfus hersker til stadighed der fra maj til august. Til alt held for seigneur Keraban og hans rejsefæller var man i september, og deres helbred løb derfor ingen risiko. Anstrengelser kunne man vente, men ikke sygdomme, og man kan jo altid hvile sig, derimod bliver man ikke altid helbredet. Når den mest stædige af alle tyrker ræsonnerede således, kunne

hans ledsagere ikke have noget at indvende mod hans ræsonnement.

Arabaen standsede i Archava klokken 9 om morgenen. Man indrettede sig på at rejse videre en time efter, og i dette tidsrum fandt van Mitten ikke lejlighed til at berøre de meget omtalte låneplaner for sin ven Keraban.

Bruno kom da også og spurgte:

"Nå, herre, er det gjort?"

"Nej, Bruno, endnu ikke."

"Det var dog på tide."

"Jeg skal gøre det, når vi kommer til den næste by."

"Den næste by?"

"Ja, i Witse."

Og da Bruno hvad pengene angik afhang af sin herre, som hans herre afhang af seigneur Keraban, tog han atter plads i arabaen, uden dog denne gang at skjule sit dårlige lune.

"Hvad er der dog i vejen med den fyr?" spurgte Keraban.

"Ingenting," skyndte van Mitten sig at svare, for at lede samtalen i en anden retning. "Han er måske en smule træt."

"Ham," sagde Keraban. "Han ser jo ud som sundheden selv. Jeg synes endog, han bliver federe."

"Jeg?" udbrød Bruno, ramt på det ømmeste punkt.

"Ja, han har virkelig anlæg til at blive en rigtig god tyrk af majestætisk legemsfylde."

Van Mitten greb Bruno i armen. Han havde været lige ved at lade vreden løbe af med sig ved denne ubelejlige kompliment, men han tav dog.

Arabaen stod sig imidlertid godt. Af og til fik den vel nogle slemme stød, men det gik dog. Vejen var ikke øde. Nogle af

Lazistans beboere kom ned fra deres bjerge for at handle. Hvis van Mitten havde været mindre beskæftiget med sin "interpellation" ville han have kunnet notere, hvilken forskel der er mellem disse folks og kaukasernes klædedragt. En slags frygisk hue, hvis bånd er rullet pynteligt omkring hovedet, træder i stedet for den georgiske kalot. På brystet bærer de deres patroner i hylstre, har en kort bøsse og en dolk med lang skede anbragt i et bælte med metalbeslag.

Nogle æseldrivere slentrede også hen ad vejen; de skulle med forskellige frugter til småbyerne ved kysten.

Hvis vejret havde været mere stadigt, og himlen mindre truende, ville seigneur Keraban og hans ledsagere ikke have haft grund til at klage over turen, selv under de forhåndenværende betingelser.

Klokken 11 om formiddagen kom de til Witse og spiste frokost, som det nu kunne falde. Alt for meget, som det nu kunne falde, fandt seigneur Keraban og mumlede nogle bemærkninger om dette i temmelig dårligt lune. Van Mitten fandt da heller ikke denne gang lejligheden gunstig til at fremkomme med, hvad han havde på hjerte.

Netop i det øjeblik, man skulle af sted igen, trak Bruno ham til side og spurgte:

"Nå, herre?"

"Jeg skal gøre det, Bruno, når vi kommer til den næste by."

"Hvadbehager?"

"Ja, når vi kommer til Artachen." Yderligt fornærmet over en sådan svaghed lagde Bruno sig brummende helt ind i arabaen, mens hans herre kastede et bevæget blik ud over dette

romantiske landskab, hvor hollandsk renlighed forener sig med Italiens maleriske skønhed.

Det gik ved Artachen som ved Witse og Archava. De kom dertil klokken 3 om eftermiddagen og rejste igen klokken 4, uden at van Mitten fik ledighed til at sige noget.

Men Bruno tog ham denne gang ordentlig for, og hans herre forpligtede sig til at fremsætte sin anmodning, før de kom til Atina, hvor de skulle tilbringe natten.

De begav sig på vej. Det begyndte at true mere og mere med regn, og Ahmet så ikke uden uro det dårlige vejr nærme sig, der kunne standse dem på deres vej. Luften var tung, man kunne næppe trække vejret. Et uvejr ville ganske sikkert bryde løs om aftenen eller i hvert tilfælde i løbet af natten.

Og tre rejsende var alt, hvad arabaen kunne rumme.

Hverken Ahmet eller Nizib kunne søge ly under dens telt, der i øvrigt næppe ville være i stand til at modstå en plaskregn. Det var følgelig vigtigt både for rytterne og for de andre at nå Atina så hurtigt som muligt.

To, tre gange stak seigneur Keraban hovedet ud og så på himlen, der blev mørkere og mørkere.

"Dårligt vejr?" spurgte han.

"Ja, onkel," svarede Ahmet. "Lad os håbe, vi kan nå byen, før det bryder løs."

"Så snart regnen begynder at falde," sagde Keraban, "kommer du ind til os i vognen."

"Og hvem skal da afstå mig sin plads?"

"Bruno, han kan tage din hest."

"Det kan han ... naturligvis," tilføjede van Mitten hurtigt. Men han vovede ikke at se på sin tjener.

Bruno måtte gøre vold på sig selv for ikke at lade sin forbitrelse bryde løs. Hans herre følte det.

"Det bedste er at se at komme af sted så hurtigt som muligt," svarede Ahmet. "Hvis uvejret bryder løs, vil sejlene på arabaen være gennemblødt på et øjeblik, så man ikke vil have det bedre der end her."

"Skynd på hestene," sagde Keraban til postillonen, "spar ikke på pisken."

Postillonen, der lige så meget som de rejsende ønskede at nå Atina i en fart, sparede dem i sandhed heller ikke. Men de stakkels dyr kunne knap komme frem på den dårlige vej, og lasten tyngede som bly på dem.

Hvor seigneur Keraban og hans ledsagere dog misundte *tchaparen,* som kørte uden om dem omtrent kl. 7 om aftenen. Det var den engelske post, som hver fjortende dag bringer breve fra Europa til Teheran. Den bruger kun tolv dage for at komme fra Trebisond til Persiens hovedstad, men ved forspandsstationerne er man da også forpligtet til at give den fortrinsret frem for alle andre rejsende, og Ahmet måtte frygte for ikke at finde andet end fuldstændig udmattede heste, når han kom til Atina.

Heldigvis tænkte seigneur Keraban ikke på dette. Han ville derved have haft en ganske naturlig lejlighed til at udstøde nye klager, og han ville ganske sikkert have benyttet den.

Han søgte måske ligefrem en sådan lejlighed. Han fik den da også endelig af van Mitten.

Hollænderen kunne ikke længere unddrage sig opfyldelsen af de løfter, han havde givet Bruno. Han måtte gøre det ubehagelige skridt og gjorde det så behændigt som muligt.

Uvejret, der truede med at bryde løs, forekom ham en god anledning til at komme ind på sagen.

"Ven Keraban," sagde han i en tone, som et menneske, der ikke vil give råd, men tværtimod beder om sådanne, "hvad mener De om denne luftens tilstand?"

"Hvad jeg mener?"

"Ja. De ved, at vi nærmer os efterårsjævndøgn, og vi har grund til at frygte for, at den anden del af vor rejse ikke vil blive så begunstiget af omstændighederne, som den første har været det."

"Nå ja, så bliver den ikke så begunstiget," svarede Keraban tørt. "Jeg kan ikke lave vejret, som jeg ønsker det. Jeg råder ikke over elementerne, van Mitten."

"Nej, det gør De naturligvis ikke," svarede hollænderen, som denne begyndelse ikke opmuntrede synderlig. "Det var heller ikke det, jeg ville sige."

"Hvad ville De da sige?"

"At det dog måske ikke er andet end et uvejr, der går over igen."

"Alle uvejr går over, van Mitten. De varer længere eller kortere ... ligesom diskussioner ... men de går over ... og der kommer smukt vejr bagefter igen ... Naturligvis."

"Med mindre," tillod van Mitten sig at bemærke, "at luftforholdene virkelig skulle være alvorligt forstyrrede. Hvis det ikke var i jævndøgnsperioden ..."

"Når man er i jævndøgnsperioden," svarede Keraban, "nødes man til at finde sig i at være i den. Jeg kan ikke lave det sådan, at vi kommer ud af jævndøgnsperioden. Det lader næsten til, van Mitten, at De bebrejder mig det?"

"Nej, jeg forsikrer Dem ... Skulle jeg bebrejde Dem, Keraban ... Dem!" svarede van Mitten.

Det begyndte dårligt, det var tydeligt. Hvis van Mitten ikke havde haft Bruno lige bag ved sig, havde han dog måske opgivet denne farlige samtale og udsat den til en bekvemmere lejlighed. Men det forekom ham, at han hørte sin tjener bag ved sig tilskynde ham til at blive ved. Det var ikke muligt at vige tilbage, så meget mindre som Keraban ligefrem tvang ham videre.

"Hvad er der i vejen med Dem, van Mitten?" sagde han og rynkede brynene, "det er, som De havde en bagtanke med, hvad De siger."

"Jeg?"

"Ja, Dem. Nå, tal fra leveren. Jeg holder ikke af folk, der sætter sure miner op uden at sige hvorfor."

"Sætter jeg sure miner op?"

"Har De noget at bebrejde mig? Jeg har inviteret Dem til middag i Skutari. Fører jeg Dem måske ikke til Skutari? Er det måske min skyld, at min vogn er blevet knust på den forbandede jernbane?"

Jo, det var ganske vist hans skyld og aldeles ikke nogen andens. Men hollænderen tog sig vel i agt for at bebrejde ham det.

"Er det min skyld, at det truer med uvejr, og at vi ikke har andet befordringsmiddel end en araba? Nå, svar!"

Van Mitten var allerede forvirret og vidste ikke, hvad han skulle svare. Han indskrænkede sig da til at spørge sin rejsefælle, om han havde til hensigt at blive enten i Atina eller i Trebisond, hvis dårligt vejr skulle gøre rejsen alt for vanskelig.

"Vanskelig er ikke det samme som umulig, vel?" svarede Keraban, "og da jeg har til hensigt at nå Skutari før månedens udløb, vil vi fortsætte vor vej, selv om alle elementerne skulle sammensværge sig imod os."

Van Mitten samlede da alt sit mod og fremkom, ikke uden en vis nølen i stemmen, med det kildne forslag.

"Meget vel, ven Keraban," sagde han. "Men hvis det da ikke er Dem for meget imod, ville jeg gerne for Bruno og mig selv bede Dem om tilladelse til ... til at ... blive i Atina."

"Bede mig om tilladelse til at blive i Atina?" spurgte Keraban og lagde eftertryk på hvert ord.

"Ja, Deres tilladelse ... Deres indvilligelse i ... for jeg vil naturligvis ikke gøre noget, der er Dem imod ... Deres indvilligelse i ..."

"At vi skilles fra hinanden, ikke sandt?"

"Blot for en tid ... for en meget kort tid!" skyndte van Mitten sig at tilføje. "Bruno og jeg er meget trætte. Vi ville foretrække at vende tilbage til Konstantinopel til søs."

"Til søs?"

"Ja, ven Keraban. Jeg ved nok, at De ikke holder af havet, og jeg siger ikke dette for at gøre Dem imod. Jeg forstår meget vel, at tanken om en hvilken som helst overfart til søs kan være Dem ubehagelig, og jeg finder det ganske naturligt, at De vedbliver at følge vejen langs kysten. Men trætheden begynder virkelig at gøre mig en fortsættelse af rejsen meget besværlig og ... se blot engang, hvor Bruno bliver mager."

"Så Bruno bliver mager?" sagde Keraban, uden så meget som at vende sig om mod den ulykkelige tjener, der febrilsk trak klæderne ud og viste, hvorledes de hang omkring ham.

"Derfor, ven Keraban," fortsatte van Mitten, "er det, jeg beder Dem om ikke at tage det alt for ilde op, at vi standser i Atina, hvorfra vi kan nå Europa under gunstigere betingelser. Jeg gentager det, vi vil støde til hinanden igen i Konstantinopel ... eller rettere i Skutari, og min unge ven Ahmet skal ikke komme til at vente på mig med sit bryllup."

Van Mitten havde sagt alt, hvad han ville sige. Han ventede seigneur Kerabans svar. Ville denne ganske simpelt gå ind på en så naturlig anmodning, eller ville den give anledning til et nyt vredesudbrud hos ham?

Hollænderen bøjede hovedet uden at vove at løfte øjnene op mod sin rejsefælle.

"Van Mitten," svarede Keraban i en roligere tone, end man havde turdet håbe, "van Mitten, De vil indrømme, at Deres forslag kan give grund til forundring hos mig, og at det endog er af en sådan natur, at det kunne fremkalde ..."

"Min kære ven Keraban," afbrød van Mitten ham, gysende angst for at se hans vrede bryde ud.

"Lad mig tale ud," sagde Keraban. "De vil kunne forstå, at jeg ikke kan se en sådan adskillelse uden stor sorg. Jeg tilføjer, at jeg ikke havde ventet dette af en handelsven, der er knyttet til mig ved tredive års forretningsforbindelse."

"Men, kære ven Keraban ..." gentog van Mitten.

"For pokker, lad mig tale ud!" udbrød Keraban. "Naturligvis har De Deres frihed til at gøre, hvad De vil, van Mitten. De er hverken min slægtning eller min tjener, De er kun min ven, og en ven kan tillade sig alt, endog at bryde et gammelt venskabsbånd."

"Keraban, min kære Keraban!" svarede van Mitten, meget bevæget over denne bebrejdelse.

"De bliver altså i Atina, hvis De har lyst til at blive i Atina, eller i Trebisond, hvis De har lyst til at blive i Trebisond."

Og seigneur Keraban satte sig til rette i sin krog som en mand, der ikke længere har andre omkring sig end ligegyldige fremmede, som tilfældet alene har gjort til hans rejseledsagere.

Bruno var måske meget henrykt over den vending, sagerne havde taget, van Mitten derimod følte sig meget bekymret over at have forårsaget sin ven sorg. Men tage sit forslag tilbage, mente han dog, kunne ikke lade sig gøre, og for resten var Bruno der jo også.

Tilbage stod altså kun pengespørgsmålet, lånet, han måtte have for at kunne være i stand til enten at blive nogen tid i landet eller fuldende rejsen under andre betingelser. Dette kunne ikke frembyde vanskeligheder. Den betydelige sum, som van Mitten skulle hæve hos sit hus i Rotterdam, ville snart blive indbetalt i Konstantinopels bank, og seigneur Keraban ville da have al ønskelig sikkerhed for lånet i de veksler, som hollænderen ville give ham.

"Ven Keraban," sagde van Mitten efter nogle minutters tavshed, der ikke blev afbrudt af nogen.

"Hvad er der endnu til tjeneste?" spurgte Keraban.

"Når vi kommer til Atina ..." fortsatte van Mitten.

"Så skilles vi, det er jo aftalt."

"Ja, ganske vist, Keraban" (han vovede ikke længere at sige *ven Keraban*) "ja, ganske vist, men jeg ville så gerne bede Dem lade mig få nogle penge ..."

"Penge? Hvad for penge?"

"En lille sum ... som De kunne få tilbagebetalt igen ... af banken i Konstantinopel."

"En lille sum?"

"De ved, at jeg er taget af sted næsten uden penge ... og da De havde påtaget Dem alle rejseomkostningerne ..."

"Disse omkostninger angår kun mig."

"Gudbevares, det indvender jeg jo ingenting mod."

"Jeg ville ikke have tilladt Dem at give en eneste hvid ud," fortsatte Keraban, "ikke én."

"Jeg er Dem meget forbunden for dette," svarede van Mitten. "Men ser De, jeg har nu ingenting hos mig, og jeg ville være Dem taknemmelig, hvis De ..."

"Jeg har ingen penge at låne Dem," svarede Keraban tørt. "Jeg har kun, hvad jeg behøver for at fuldføre denne rejse."

"Imidlertid, De vil dog vel nok give mig ...?"

"Ingenting, siger jeg Dem."

"Hvadbehager?" udbrød Bruno.

"Jeg tror, Bruno tillader sig at tale med!" sagde Keraban i en truende tone.

"Ja, det tillader jeg mig," svarede Bruno.

"Ti, Bruno!" beordrede van Mitten. Han ønskede ikke, at hans tjeners mellemkomst skulle gøre situationen værre endnu.

Bruno tav.

"Min kære Keraban," tog van Mitten atter ordet, "der er i virkeligheden kun tale om en forholdsvis ubetydelig sum, der kan tillade mig at blive nogle dage i Trebisond."

"Ubetydelig eller ikke ubetydelig," sagde Keraban, "De må aldeles intet vente af mig."

"Tusind piastre ville være tilstrækkeligt ..."

"Ikke tusind, ikke hundrede, ikke ti, ikke én får De," svarede Keraban, der begyndte at blive vred.

"Hvad! Ingenting?"

"Ingenting."

"Men på den måde ..."

"På den måde har De ikke andet at gøre end at fortsætte rejsen med os, hr. van Mitten. De skal ikke komme til at mangle noget. Men hvad det angår at låne Dem en piaster, en para eller blot en halv para, aldrig i livet."

"Aldrig?"

"Aldrig."

Den tone, i hvilken dette "Aldrig" var blevet sagt, kunde ikke undlade at overbevise van Mitten, ja selv Bruno, om at den stivsindede herres beslutning var urokkelig. Når han havde sagt nej, så var det nej, og det fuldt ud.

Om van Mitten følte sig så overordentlig såret ved dette afslag fra Keraban, hans tidligere korrespondent og ven, er vanskeligt at afgøre. Det menneskelige hjerte i almindelighed er så gådefuldt, og en flegmatisk og reserveret hollænders hjerte er dobbelt vanskeligt at udgranske. Bruno var rasende. Han skulle fortsætte denne rejse under disse betingelser og måske under endnu værre? Han skulle følge denne splittergale rejseplan, i kærre, til hest, til fods eller Gud ved hvordan? Og alt det, blot for at fornøje en stivsindet tyrk, for hvem hans herre skælvede. Han skulle tabe den smule mave, han havde tilbage, mens seigneur Keraban til trods for al modgang og al træthed vedblev at bevare sin majestætiske fyldighed.

Dog, der var jo intet at gøre. Et øjeblik tænkte Bruno på at forlade van Mitten og overlade ham til alle følgerne af et sådant

tyranni. Men pengene, de ulykkelige penge tillod ham det ikke.

Imidlertid arbejdede arabaen sig møjsommeligt frem. Himlen lå forfærdelig tung og lav, ude i horisonten mærkede man allerede stormen komme.

Postillonen skyndte på hestene, og Ahmet hjalp ham; men de stakkels dyr kunne næsten ikke mere.

Seigneur Keraban sad med lukkede øjne og sagde intet. Van Mitten syntes set ikke om denne tavshed, han sluttede, som rigtigt var, at vreden samlede sig, og at udbruddet, når det endelig kom, kun ville blive dobbelt voldsomt.

Endelig kunne han ikke holde det ud længere. Han bøjede sig over mod Keraban, så at han kunne hviske ham i øret, uden at Bruno hørte det.

"Ven Keraban!" sagde han.

"Hvad er der?" spurgte Keraban.

"Hvordan har jeg dog, om end kun for et øjeblik, kunnet falde på at forlade Dem?"

"Ja, hvordan har De det?"

"Jeg forstår det ikke."

"Jeg heller ikke," sagde Keraban.

Og det var alt. Men van Mittens hånd søgte Kerabans, der modtog denne anger med et ædelmodigt tryk, hvilket hollænderens fingre længe kom til at have mindelser af.

Klokken var ni om aftenen, og det var meget mørkt. Uvejret var brudt ud med uhyre voldsomhed. Horisonten krydsedes af store, hvide lyn, skønt man endnu ikke kunne høre tordenens rullen. Stormen blev så stærk, at man flere gange havde grund til at vente, at arabaen skulle blive væltet på vejen. Hestene var så udmattede, at de hvert øjeblik standsede.

Hvad skulle de gøre? De havde mindst en halv times vej tilbage, inden de kom til byen. Ahmet var meget urolig, da han pludselig ved en drejning af vejen så et stærkt lys i knapt et bøsseskuds afstand. Det var Atinas fyr. Han fandt på at bede om nattely der, og vore rejsende blev taget ind i det lille hus ved siden af fyret. Havde det varet blot nogle øjeblikke endnu, ville de ikke længere have kunnet modstå stormens rasen.

3.

Bruno spiller sin kammerat Nizib et puds, som læseren måske dog nok vil tilgive ham.

Dette Atinas fyr viste sig ved nærmere eftersyn at være et plumpt træhus, delt i to rum med vinduer ud mod vandet, over huset et stillads af bjælker, som bar et lysapparat, en slags reflekslampe, der ragede hen ved tres fod op i luften. Det var det hele.

Men trods sin tarvelighed var det dog til uhyre megen nytte for de søfarende, der skulle klare de farlige pynter i disse farvande.

To opsynsmænd havde fast bolig i det lille hus ved foden af fyret. De havde en lille fælles stue, og i et rum ved siden af stod deres to senge, hvor de dog aldrig lå samtidig, den ene af dem var altid på post om natten, dels for at vedligeholde fyret, dels for at betjene signalerne, hvis et skib skulle ville vove sig ind uden lods.

Ved de vældige slag, som seigneur Keraban rettede mod døren, åbnede denne sig.

"Hvad ønsker De?" spurgte den ene af opsynsmændene, der befandt sig i den forreste stue, mens den anden, vækket af støjen, også straks kom til.

"Herberg for natten," svarede Ahmet.

"Herberg?" gentog opsynsmanden. "Hvis det kun er læ for stormen, De ønsker, så står vort hus Dem åbent."

"Ja, det er det netop," svarede Keraban. "Men vi ville dog også gerne have haft noget at spise."

"Det kan De også få," sagde opsynsmanden, "men De ville have fået det bedre i et af Atinas værtshuse."

"Hvor langt ligger denne by herfra?" spurgte van Mitten.

"En lille halv mil."

"En halv mil i det vejr!" udbrød Keraban. "Nej tak! Der står nogle bænke der, på hvilke vi meget vel kan tilbringe natten. Hvis vor araba kan stå i ly bag Deres hus, er det alt, hvad vi behøver. Ved daggry i morgen vil vi tage til byen, og med Allahs hjælp finder vi vel der et bekvemmere køretøj."

"Navnlig et hurtigere," tilføjede Ahmet.

"Og et mindre hårdt," mumlede Bruno mellem tænderne.

"Herre," sagde opsynsmanden, "jeg gentager, at vort hus står til Deres tjeneste. Adskillige rejsende har søgt ly her mod det dårlige vejr, og været tilfredse med, hvad de har fået."

"Vi vil være det samme," svarede Keraban.

De rejsende gjorde sig altså rede til at skulle tilbringe natten i dette hus. Hvor lidt bekvemt det end var, måtte de dog, når de hørte stormen og regnen rase udenfor, være glade ved at have fundet dette tilflugtssted.

For at kunne sove er det imidlertid hensigtsmæssigt forinden at have spist. Det var naturligvis Bruno, der gjorde denne bemærkning samtidig med, at han mindede om, at arabaens forråd var fuldstændigt opbrugte.

"Lad os da høre, hvad I har at byde os, godtfolk," sagde Keraban. "For betaling naturligvis."

"Godt eller dårligt," svarede en af opsynsmændene, "her er, hvad her er, og om I end kunne betale alle de piastre, der findes i sultanens skatkammer, ville I dog ikke kunne finde andet her, end hvad vi har tilbage af fyrets forråd."

"Det er også tilstrækkeligt," svarede Ahmet.

"Ja, hvis der er nok," mumlede Bruno.

"Vær så artig at gå ind i den anden stue," sagde opsynsmanden. "Hvad der står på bordet, er til tjeneste."

"Bruno kan servere for os," sagde Keraban, "mens Nizib hjælper postillonen med at anbringe vor araba og dens forspand, så godt det lader sig gøre."

På et tegn fra sin herre gik Nizib straks ud.

Samtidig gik seigneur Keraban, van Mitten og Ahmet ind i den anden stue og tog plads foran en flammende brændeild ved et lille bord. Her stod der nogle grove fade med levninger af koldt kød, som de sultne rejsende lod vederfares al mulig ære.

Bruno, der så dem spise så begærligt, syntes endog, at de gjorde det for godt.

"Men vi må ikke glemme Bruno og Nizib," bemærkede van Mitten efter et kvarters tyggeri, som den værdige hollænders tjener fandt ikke tog nogen ende.

"Nej, det må vi ikke," svarede Keraban, "der er ingen grund til, at de skal dø af sult mere end deres herrer."

"Han er virkelig god," mumlede Bruno.

"Man må heller ikke behandle dem som kosakker," tilføjede Keraban. "Åh, disse kosakker ... jeg kunne have lyst at hænge hundrede af dem ..."

"Å," sagde van Mitten.

"Tusind ... ti tusind ... hundredetusind!" tilføjede Keraban, idet han med sin kraftige hånd rystede sin ven. "Der blev dog altid for mange tilbage ... Men det er sent ... lad os gå hen at sove."

"Ja, det er bedre," svarede van Mitten, som med dette stakkels "å" nær havde voldt en stor del af de nomadiske stammer i det moskovitiske riges fuldstændige undergang.

Seigneur Keraban, van Mitten og Ahmet gik da tilbage i det forreste værelse, mens Nizib sluttede sig til Bruno for at spise med ham. De hyllede sig i deres kapper og strakte sig på bænkene, idet de forsøgte at forkorte sig stormnattens lange timer med lidt søvn. Men det ville uden tvivl blive lidt vanskeligt at sove under disse betingelser.

Imidlertid satte Bruno og Nizib sig over for hinanden ved bordet for at gør ende på det tiloversblevne.

"Nizib," sagde Bruno, "når herrerne har spist, er det efter min mening tjenernes ret at spise resterne, om der ellers er nogle."

"Er De altid sulten, hr. Bruno?" spurgte Nizib med en bifaldende mine.

"Altid sulten, Nizib, især når jeg ikke har spist noget i tolv timer."

"Men man kan ikke se det på Dem."

"Ikke se det … Men ser De da ikke, Nizib, at jeg endnu i de sidste otte dage har tabt ti pund. Mine stakkels klæder hænger nu om mig som en sæk."

"Det er virkelig besynderligt, hr. Bruno, at det har den virkning på Dem. Jeg synes tvært imod, at jeg bliver federe ved denne levevis."

"Å, du bliver federe," mumlede Bruno og skelede til sin kammerat.

"Lad os engang se, hvad der er i dette fad," sagde Nizib.

"Hm!" sagde Bruno. "Der er ikke meget tilbage, knap nok til en, sandelig ikke til to."

"På rejse må man nøjes med, hvad man kan få, hr. Bruno."

"Aha, du spiller filosof," sagde Bruno ved sig selv. "Aha ... du vover på at lægge dig ud ..."

Og idet han trak Nizibs tallerken over til sig, tilføjede han:

"Men hvad pokker er det dog, De har taget der?"

"Jeg ved såmænd ikke. Det ser ud som et stykke bedekød, synes jeg," svarede Nizib og trak tallerkenen til sig igen.

"Bedekød ..." udbrød Bruno. "Nizib, tag Dem i agt. Jeg tror, De tager fejl."

"Vi får se," sagde Nizib, idet han førte et stykke på gaflen op til munden.

"Nej ... nej ..." svarede Bruno og standsede hans hånd. "Tag det ikke så voldsomt. Ved Muhammed, som De siger, jeg er bange for, at dette stykke kød er af et vist urent dyr – urent for en tyrk, ikke for en kristen naturligvis."

"Tror De, hr. Bruno?"

"Lad mig først prøve, Nizib."

Bruno førte så Nizibs stykke kød over på sin tallerken, og under påskud af at smage på det, slugte han hele stykket i et par mundfulde.

"Nuvel?" spurgte Nizib, ikke uden en vis uro.

"Nuvel," svarede Bruno, "jeg tog ikke fejl ... Det er svinekød ... Tænk Dem, De var ved at spise svinekød."

"Svinekød?" råbte Nizib. "Det er forbudt ..."

"Ja, strengt."

"Jeg syntes dog ..."

"Jeg synes, Nizib, at De dog må stole på en mand, der må vide dette bedre end De."

"Hvad mener De da, hr. Bruno?"

"Jeg mener, at i Deres sted ville jeg nøjes med dette stykke gedeost."

"Det er noget lidt," svarede Nizib.

"Ja, men den ser udmærket ud."

Bruno skød osten over til sin kammerat. Nizib begyndte at spise, ikke uden en ærgerlig grimasse, mens den anden klemte drabeligt på med den mere kraftige ret, som han havde givet ud for svinekød.

"Deres skål, Nizib," sagde han og skænkede i for sig.

"Hvad er det for en drik?" spurgte Nizib.

"Hm ..." svarede Bruno "... det forekommer mig ..."

"Hvilket?" sagde Nizib og rakte sit glas hen til ham.

"At der er brændevin i det ... og en god muslim kan jo ikke tillade sig ..."

"Men jeg kan dog ikke spise uden at drikke."

"Uden at drikke, nej naturligvis. Men se her er en skål med dejlig frisk vand. Det må De tage til takke med, Nizib. Tyrkerne er dog lykkelige, der er vant til en så sund drik."

Nizib havde imidlertid ved at dreje hovedet lagt mærke til et andet fad, der stod på kaminen, og på hvilket der var levnet et stykke kød, som så ganske appetitligt ud.

"Endelig," udbrød han, "kan jeg da få noget ordentligt at spise."

"Ja," skyndte Bruno sig at sige, "det er åbenbart noget ordentligt, og vi vil dele det som gode kammerater. Det gjorde mig virkelig ondt at se, at De måtte nøjes med den gedeost."

"Dette er vistnok bedekød, hr. Bruno."

"Ja, det tror jeg også, det er."

Bruno trak fadet hen til sig og begyndte at skære kødet i stykker, mens Nizib slugte det med øjnene.

"Nå?" spurgte han.

"Ja, det er bedekød," svarede Bruno, "det må være bedekød. Vi har jo set adskillige hjorde af disse interessante dyr på vor vej ... Det er virkelig rimeligt nok, at der findes beder her i landet."

"Nu vel da," sagde Nizib og rakte sin tallerken over imod ham.

"Vent, Nizib, vent. I Deres egen interesse er det bedst, jeg først forvisser mig om, hvordan det smager. De forstår jo nok, at her, kun nogle få mil fra den russiske grænse, er det endnu stadig det russiske køkken og overfor russerne må man have et øje på hver finger."

"Jeg forsikrer Dem, hr. Bruno, at denne gang er ingen fejltagelse mulig."

"Nej," svarede Bruno, der havde smagt på den nye ret, "det er virkelig bedekød, og dog ..."

"Hvad er der?" spurgte Nizib.

"Man skulle næsten tro ..." sagde han, idet han hurtigt slugte de stykker, som han hvad lagt på sin tallerken.

"Ikke så hurtigt, hr. Bruno."

"Hm ... hvis det er bedekød, har det virkelig en ejendommelig smag."

"Lad mig dog smage selv," råbte Nizib, som begyndte at mist tålmodigheden til trods for hans ro.

"Tag Dem i agt, Nizib, tag Dem i agt."

Og mens han sagde det, lod Bruno i en fart de sidste mundfulde kød forsvinde.

"Nej, ved De hvad, hr. Bruno."

"De havde ret, Nizib ... Det er sikkert! ... De havde absolut ret denne gang."

"Var det bedekød?"

"Virkeligt bedekød."

"Som De har slugt ..."

"Slugt, Nizib? Det er et ord, som jeg på ingen måde kan gå ind på. Slugt? Jeg har jo kun smagt på det."

"Det er en net aftensmad, jeg der har fået," udbrød Nizib i en ynkelig tone. "Det forekommer mig, hr. Bruno, at De nok kunne have overladt mig min part og ikke spist alt for at forvisse Dem om, at det var ..."

"Bedekød, Nizib. Min samvittighed forpligter mig ..."

"Sig hellere Deres mave."

"Til at indrømme det ... Men når alt kommer til alt, har De ingen grund til at angre, at De ingenting har fået, Nizib."

"Så det har jeg ikke, hr. Bruno?"

"Nej, for De ville dog ikke have spist af det."

"Og hvorfor ikke?"

"Fordi det var spækket med flæsk, Nizib. Forstår De, spækket med flæsk, og fordi det ikke er ortodokst at spise flæsk."

Med disse ord rejste Bruno sig fra bordet og strøg sig over maven som en mand, der har spist godt til aften. Derpå gik han ind i den fælles stue, fulgt af den meget misfornøjede Nizib.

Seigneur Keraban, Ahmet og van Mitten, der lå udstrakt på deres træbænke, havde endnu ikke kunnet få blot et øjebliks søvn. Udenfor tog stormen til i styrke, og under de voldsomme stød knagede huset i alle fuger. Man kunne frygte for, at fyrtårnet ville blive revet helt bort.

Klokken var halv tolv.

"Det er ikke muligt at sove her," sagde Keraban, idet han rejste sig og begyndte at gå frem og tilbage ad gulvet.

"Nej," svarede Ahmet, "hvis stormen bliver ved at tage til, kan vi ikke engang være sikre på, at huset her holder. Det er vist bedst at være forberedt på det værste."

"Sover De, van Mitten, er det muligt, at De kan sove?" spurgte Keraban og gik hen og ruskede i sin ven.

"Jeg blundede lidt," svarede van Mitten.

"Ja, der kan man se, hvad rolige naturer er i stand til. Når vi andre umuligt kan få et minuts hvile, så kan en hollænder endog finde tid til at blunde."

"Jeg har aldrig oplevet en sådan nat," sagde en af opsynsmændene. "Stormen bærer lige mod kysten. Atinas klipper vil vist være dækkede med vrag i morgen."

"Var der noget skib i sigte?" spurgte Ahmet.

"Nej," svarede manden, "i det mindste ikke før solnedgang. Da jeg var oppe og tænde fyret, så jeg intet, heldigvis. Selv med dette fyr er det næsten umuligt at finde vejen ind."

I samme øjeblik rev et voldsomt vindstød døren op med et brag.

Seigneur Keraban kastede sig mod døren, og ved opsynsmandens hjælp lykkedes det ham at lukke den til igen trods uvejrets magt.

"Den er hårdnakket," udbrød han, "men jeg har dog været det endnu mere end den."

"Hvilken forfærdelig storm!" sagde Ahmet.

"Ja," svarede van Mitten. "Den er næsten lige så slem som de storme, der kommer over Atlanterhavet ind mod de hollandske kyster."

"Ja så," sagde Keraban, "næsten lige så slem?"

"Husk på, ven Keraban, vore storme kommer helt fra Amerika over oceanet."

"Kan oceanets raseri måske tilnærmelsesvis sammenlignes med det Sorte Havs, må jeg spørge, van Mitten?"

"Ven Keraban, jeg vil nødig sige Dem imod, men sandt at sige ..."

"Sandt at sige, søger De dog at gøre det," ytrede Keraban, der selvfølgelig var i meget godt humør.

"Nej ... jeg siger blot ..."

"De siger?"

"Jeg siger, at ved siden af oceanet, ved siden af det atlantiske hav, er det Sorte Hav dog virkelig kun en sø."

"En sø!" råbte Keraban og vendte hovedet. "Ved Allah, jeg syntes, De sagde en sø."

"En stor sø, om De vil ..." svarede van Mitten, der søgte at formilde udtrykket, "en umådelig sø ... men dog kun en sø."

"Hvorfor ikke en dam?"

"Jeg har ikke talt om nogen dam."

"Hvorfor ikke en mose?"

"Jeg har jo aldeles ikke nævnt ordet mose."

"Hvorfor ikke et vandfad?"

"Jeg sagde ikke vandfad."

"Nej, van Mitten ... Men De har tænkt det."

"Jeg forsikrer Dem ..."

"Ja, lad nu det være godt ... Et vandfad ... Men hvis man tog og kastede jeres Holland ned i dette vandfad, så skulle I se, hvor pænt det store Holland kunne drukne sig ... Vandfad!"

Og stadig tyggende på dette ord gav seigneur Keraban sig så til at gå frem og tilbage på gulvet.

"Jeg er dog ganske vis på ikke at have sagt vandfad," mumlede van Mitten aldeles bragt ud af fatning. "Tro mig, min unge ven," tilføjede han, idet han vendte sig mod Ahmet, "dette udtryk er aldrig kommet i mine tanker ... Atlanterhavet ..."

"Ja, det er godt, van Mitten," svarede Ahmet, "men jeg synes, at det hverken er passende sted eller tid for en sådan diskussion."

"Vandfad ..." mumlede Keraban stadig i skægget, og standsede foran sin ven hollænderen. Denne vovede ikke engang at forsvare Holland mod de skændige drukningsforsøg i det Sorte Hav.

En times tid endnu blev uvejret ved at tiltage i voldsomhed. Opsynsmændene gik af og til ud af bagdøren for at holde øje med lanternen, og deres gæster, som var ødelagte af træthed, havde atter lagt sig på bænkene, uden dog at kunne opnå et øjebliks hvile eller søvn.

Hen imod kl. 2 vækkedes de alle pludselig af deres døs ved, at vinduerne blev revet op med stor voldsomhed af stormen, der tog en del af taget med sig, og samtidig hørte man et nødskud over vandet.

4.
I hvilket alt foregår under lynenes blinken og tordenens musik.

Alle havde rejst sig og var ilet til vinduerne.

Stormen piskede havets bølger og førte dem med sig i en voldsom regn hen over huset. Mørket var uigennemtrængeligt, og det ville have været umuligt at se noget som helst blot i få skridts afstand, hvis ikke de gullige lyn af og til havde oplyst hele horisonten.

Ved et af disse lyn var det, at Ahmet fik øje på noget, der bevægede sig langt ude.

"Mon det er et skib?" udbrød han.

"Og hvis det er et skib, mon det så er det, som har udsendt nødskuddet?" tilføjede Keraban.

"Jeg vil gå op ved fyret og se," sagde en af opsynsmændene, idet han gik hen mod en lille trætrappe.

"Jeg går med," udbrød Ahmet.

Imidlertid blev seigneur Keraban, van Mitten, Bruno, Nizib og den anden opsynsmand stående ved de ituslåede vinduer trods skylregnen og blæsten.

Ahmet og hans ledsager var snart ude på tagfladen, hvorfra en udvendig trappe med tres trin førte op til toppen.

Uvejret var så voldsomt, at de kun med nød og næppe kunne nå op. De solide piller rystede i deres grundvold.. Ahmet følte sig undertiden så fast klemt ind mod trapperækværket, at han troede aldrig mere at kunne komme løs; men ved at benytte hvert ophold mellem vindstødene lykkedes det ham at komme

to-tre skridt frem ad gangen. Opsynsmanden, der gik foran, var ikke mindre besværet; men omsider nåede de da begge toppen.

Hvilket forfærdeligt skue! Det oprørte hav kastede umådelige bølger ind mod klipperne, vandet løftedes op og slyngedes som en skylregn helt op over fyret. Himlen var kulsort, og tykke skyer jog med ustandselig fart ganske tæt hen over deres hoveder. Undertiden kunne man i et mellemrum se langt op, hvorledes endnu tættere og større masser hobede sig sammen og af og til udsendte blege, matte lyn, sandsynligvis genskin fra et endnu fjernt uvejr.

Ahmet og opsynsmanden klyngede sig krampagtigt til galleriets støtter.

De talte næsten ikke, og det ville desuden have været umuligt for dem at høre hinanden. Ved lanternens lys kunne de se temmelig langt ud over vandet.

Måtte man imidlertid ikke også frygte, at denne lampe pludselig ville gå ud? Af og til tog et vindstød fat i flammen, så den næsten forsvandt.

En stor mængde vandfugle, der var aldeles fortumlede af stormen, kastede sig mod fyret som umådelige insekter tiltrukket af et lys. De knuste hovederne mod jerngitteret, og deres bedøvende skrig blandede sig med uvejrets hylen og tordenens buldren. Tårnet svajede af og til, som skulle det styrte sammen.

Ahmet og opsynsmanden stirrede til stadighed ud over vandet for om muligt at opdage noget. Men lynene ville ikke mere oplyse det samme sted, eller hvad der var endnu

rimeligere: Hvis det var et skib, måtte dette da ikke for længst være gået under?

Med et strakte Ahmet armen ud mod horisonten. Han så ikke fejl. En forfærdelig skypumpe løftede overfladen af vandet op i to umådelige søjler, der furedes og gennemskares af de blålige lyn.

Samtidig lød der atter et dumpt knald.

"Det er et kanonskud," råbte Ahmet.

Og ved et voldsomt lyn fik både han og opsynsmanden øje på et lille fartøj.

Det var en tartane med ødelagt takkelage og sønderrevne sejl. Magtesløs blev den drevet ind mod kysten. Dens undergang var sikker, inden få minutter måtte den knuses mod klippen.

Dog kæmpede den endnu tappert. Måske kunne det, hvis den undgik skypumpen, lykkes den at nå ind i kanalen og styre lige mod Atina. Lyset fra lanternen viste den stadig vej.

Klokken var tre om morgenen.

I det samme rystede et endnu voldsommere vindstød fyret. Bjælkerne knækkede og truede med at falde sammen. De måtte skynde sig ned for at søge ly i huset.

Men det var ingen let sag. Trappen gyngede, og trinnene veg under deres fødder. Kun med meget besvær nåede de igen ned til de andre.

"Nå?" spurgte Keraban.

"Det er et skib," svarede Ahmet.

"Som er ved at gå under?"

"Ja," svarede opsynsmanden. "Med mindre det lykkes dem at tage vejen lige ind i kanalen til Atina."

"Kan de det?"

"Det kan de, hvis kaptajnen kender kanalen, og hvis lyset kan blive ved at angive retningen for dem."

"Kan man intet gøre for at støtte dem ... for at bringe dem hjælp?" spurgte Keraban.

"Nej, intet."

I det samme ligesom omslyngede et umådeligt lyn hele det lille hus. Tordenen rullede og buldrede lige over deres hoveder. Keraban og hans ledsagere stod som lammede af det elektriske stød. Det var et Guds under, at ingen af dem var blevet ramt.

Samtidig lød et forfærdeligt brag af en tung masse, der styrtede ned over taget. Dette faldt sammen og ind i huset, og rev de spinkle trævægge med sig.

Ingen var dog blevet såret. Ved et lykkeligt tilfælde gled det nedstyrtende tag ligesom over til højre, mens vore rejsende stod til venstre.

"Ud, ud!" råbte den ene af opsynsmændene og ilede op mod klipperne.

Alle fulgte ham. Herfra kunne man overskue hele katastrofen.

Fyret, som var blevet ramt af en lynstråle, var faldet ned over taget, og ved stormens hjælp lå hele huset tilintetgjort i løbet nogle få minutter.

Den stakkels tartane havde nu ikke engang noget lys mere at rette sig efter. Selv om skypumpen nu lod den urørt, kunne den ikke undgå at drive mod skærene.

Man så den kastes frem og tilbage af storm og sø, næppe en halv kabellængde fra en stor klippe.

Keraban og hans rejsefæller gik frem og tilbage på kysten og så med rædsel på det gribende skuespil. Det var dem umuligt at komme skibet til hjælp, idet de kun med nød og næppe kunne undgå selv at rives med af vindstødene eller af vand- og sandmasserne, som slyngedes hen over dem.

Nogle fiskere fra Atina var kommet til, måske for at redde lidt af vraget, som kastedes ind over land. Men Keraban og Ahmet ville absolut have, at man skulle komme de skibbrudne til hjælp. I det mindste skulle man forsøge at vise dem vejen ad kanalen. Var det ikke muligt, at en eller anden strømning kunne drive tartanen i den der hen?

"Fakler ... Fakler ...!" råbte Keraban.

Nogle harpiksholdige grangrene blev hobet sammen på det sammenstyrtede hus, og med noget besvær fik man tændt et bål, der dog nogenlunde kunne erstatte det sammenstyrtede fyr.

Tartanen drev stadig. Ved lynenes skin kunne man se mandskabet manøvrere.

Kaptajnen forsøgte med et nyt sejl at styre ind mod bålet på bredden; men stormen rev øjeblikkelig også dette sejl itu og kastede pjalterne helt ind på klipperne.

Det lille skib hævede sig undertiden til en ligefrem vidunderlig højde, og sank så igen pludselig ned i et svælg, hvor det ville være blevet tilintetgjort, hvis der havde været undersøiske skær.

"De ulykkelige!" udbrød Keraban. "Mine venner ... kan man intet gøre for at frelse dem?"

"Intet," svarede fiskerne.

"Intet! ... Intet! ... Nu vel, tusind piastre ... Ti tusind piastre ... Hundrede tusind til den, der bringer dem hjælp."

Disse ædelmodige tilbud nyttede dog intet, det var umuligt at kaste sig ud i dette rasende hav for at tilvejebringe en forbindelse mellem tartanen og den yderste pynt. Ja, måske, hvis man havde haft alle de opfindelser, der i de sidste år har bragt redningsvæsenet så langt frem. Men de manglede fuldstændig ved Atinas lille havn; der fandtes ikke engang den tarveligste lille redningsbåd.

"Men vi kan dog ikke lade dem gå sådan til grunde," gentog Keraban, der blev heftigere og heftigere ved synet af dette skue.

Ahmet og alle hans ledsagere var forfærdede som han, men også som han ude af stand til at udrette det mindste.

Pludselig bragte et skrig fra tartanen Ahmet til at fare i vejret. Det forekom ham, at nogen havde råbt hans navn.

Ja, det var virkelig hans navn. Da stormens larmen holdt inde et øjeblik, hørte han det tydeligt gentaget: "Ahmet ... Ahmet, kom mig til hjælp ... Ahmet!"

Hvem kunne da kalde således på ham? Hans hjerte bankede i en uimodståelig forudfølelse, som om det skulle sprænges. Det forekom ham, at han kendte denne tartane, at han allerede havde set den tidligere – men hvor? Var det ikke i Odessa neden for bankier Selims villa selve den dag han rejste?

"Ahmet ... Ahmet!" Dette navn lød igen.

Keraban, van Mitten, Bruno og Nizib havde nærmet sig den unge mand, der med hænderne udstrakt mod havet stod ubevægelig som en støtte.

"Dit navn! Det er dit navn," gentog Keraban.

"Ja ...! Ja," sagde han, "mit navn."

Pludselig fyldte et lyn, der varede mere end to sekunder, hele rummet. Tartanen stod i skinnende klarhed. Dens stormast var blevet ramt og brændte som en fakkel.

I bagstavnen holdt to unge piger hinanden omslyngede, og fra deres læber lød atter det samme skrig:

"Ahmet! Ahmet!"

"Hende ...! Det er hende! Amasia!" råbte den unge mand og sprang ud på en af klipperne.

"Ahmet ...! Ahmet!" råbte nu også Keraban. Han styrtede sig hen til sin brodersøn, ikke for at holde ham tilbage, men for at hjælpe ham, hvis det gjordes nødvendigt.

"Ahmet ...! Ahmet!" Dette navn lød endnu en sidste gang igennem rummet. Der var ikke længere tvivl mulig.

"Amasia ...! Amasia!" råbte Ahmet.

Han styrtede sig ud i brændingens skum og forsvandt.

I dette øjeblik nåede en af skypumperne tartanens forstavn. Den rev den med sig i sin hvirvel og kastede den på skærene til venstre mod selve klippen på sted, hvor den dukkede op tæt ved nordvestpynten. Der blev det lille skib knust med en larm, der overdøvede selve elementernes rasen. Så sank det i et nu, og skypumpen, ligeledes brudt ved dette stød mod klippen, forsvandt med det samme, brast som en gigantisk bombe og tilbagegav havet sin flydende grund og skyerne de dampe, som dannede dets hvirvlende fjerbusk.

Man måtte antage, at alle, der havde været om bord på tartanen, var fortabt, lige så vel som den dristige redningsmand, der havde styrtet sig ud for at frelse de to unge piger.

Keraban ville styrte sig ud i de rasende vande for at komme ham til hjælp. Hans ledsagere måtte brydes med ham for at forhindre ham i at gå den sikre undergang i møde.

Men imedens havde man ved skæret af fortsatte lyn, der oplyste rummet, kunnet se Ahmet. med overnaturlig styrke og behændighed havde han hejst sig op på klippen. Han løftede i sine arme en af de skibbrudne kvinder, den anden havde klamret sig til hans klæder og kom op med ham. Men ud over dem så man ingen. Uden tvivl var hele tartanens besætning, der havde kastet sig i havet, da skypumpen kom, gået til grunde, og de to piger var de eneste overlevende fra dette skibbrud.

Da Ahmet var nået op over bølgernes rækkevidde, standsede han et øjeblik og betragtede afstanden op til klippetoppen. Der var endnu hen ved femten fod tilbage. Idet han benyttende sig af en kort pause efter en umådelig bølge, styrtede han sig så med sin byrde, fulgt af den anden unge pige, op mod klipperne på stranden og nåede dem med held.

Et øjeblik efter stod han midt blandt sine ledsagere; og efter at have overgivet sin dyrebare byrde til dem, sank han om, udmattet af sindsbevægelse og anstrengelse.

"Amasia ...! Amasia!" råbte Keraban.

Ja, det var Amasia, Amasia, som han havde efterladt i Odessa, hans ven Selims datter, det var hende, der havde været om bord på denne tartane, hende, som havde været ved at gå under her, over tre hundrede mil fra sit hjem, hende og Nedjeb, hendes kammerpige. Hvad var der dog hændt? Hverken Amasia eller Nedjeb kunne i dette øjeblik give nogen forklaring. Begge havde mistet besindelsen.

Seigneur Keraban tog den unge pige i sine arme, mens en af opsynsmændene løftede Nedjeb op. Ahmet var atter kommet til sig selv, men fortumlet som et menneske, for hvem virkeligheden endnu ikke står klar.

Alle vendte deres skridt mod Atina, hvor en af fiskerne gav dem husly i sin hytte.

Amasia og Nedjeb blev lagt foran ildstedet, hvor der flammede et godt bål af vinstokke.

Ahmet, der lå bøjet over den unge pige, støttede hendes hoved, kaldte på hende ... talte og bønfaldt hende om at svare.

"Amasia ...! Kære Amasia ...! Hun hører mig ikke ... Hun svarer ikke ... O Gud, hvis hun er død, må jeg også dø."

"Nej, hun ikke død," sagde Keraban. "Hun ånder ... Ahmet ... Hun lever ..."

I samme øjeblik havde Nedjeb rejst sig. Hun kastede sig over Amasia og råbte:

"Herskerinde ... kære herskerinde ... Jo ... Hun lever ... Hun åbner øjnene."

Den unge piges øjenlåg løftede sig virkelig et sekund.

"Amasia ...! Amasia!" råbte Ahmet.

"Ahmet ... kære Ahmet!" svarede den unge pige.

Keraban trykkede dem begge til sit hjerte.

"Men hvad var det for en tartane?" spurgte Ahmet.

"Det var den, som vi skulle have besøgt før Deres afrejse fra Odessa, seigneur Ahmet," svarede Nedjeb.

"*Guïdare*, kaptajn Yarhud?"

"Ja! Det er ham, som bortførte os begge."

"Men i hvis ærende gik han?"

"Det ved vi ikke."

"Og hvor agtede denne tartane sig hen?"

"Det ved vi heller ikke, Ahmet," svarede Amasia "... Men nu, da du er hos mig ... Nu er det alt sammen glemt ..."

"Jeg skal ikke glemme det!" råbte seigneur Keraban. Hvis han samtidig havde vendt sig om, ville han ved hyttens dør have opdaget en mand, som iagttog ham og derpå flygtede hurtigt bort.

Det var Yarhud, den eneste overlevende af skibets besætning. Uden at være blevet set af nogen havde han skyndt sig af sted i modsat retning af Atina.

Den maltesiske kaptajn havde hørt alt. Han vidste at Ahmet ved en ubegribelig tilskikkelse havde været på det sted, hvor *Guïdare* strandede, og at han havde frelst Amasia.

Efter at være kommet forbi de sidste huse, standsede Yarhud ved en drejning af vejen.

"Vejen er lang fra Atina til Bosporus," sagde han, "jeg kan endnu bringe seigneur Saffars ordrer til udførelse."

5.
Hvad man taler om, og hvad man ser på vejen fra Atina til Trebisond.

Om de to elskende var lykkelige over at have genfundet hinanden, om de lovede og priste Allah for denne vidunderlige hændelse, der havde ført Ahmet til det sted, hvor stormen skulle sønderbryde tartanen, om de følte en af disse skræk- og glædeblandede sindsstemninger, hvis indtryk er så uudsletteligt, om alt det behøver vi ikke at fortælle.

Men man vil også forstå, at Ahmet og særlig hans onkel Keraban længtes umådeligt efter at kende begivenhedernes gang siden deres adskillelse i Odessa, og Amasia måtte derfor straks begynde at fortælle, understøttet af Nedjeb.

Naturligvis havde man straks skaffet andre klæder til veje til de to unge piger, og Ahmet var blevet iført en af landets dragter. Herrer og tjenere sad samlet ved det flammende bål, og ingen tænkte mere på det rasende uvejr udenfor.

Med hvilken sindsbevægelse hørte ikke alle, hvad der var foregået i Villa Selim få timer efter seigneur Kerabans afrejse. Det var jo slet ikke for at sælge kostbare stoffer til den unge pige, at Yarhud havde kastet anker i den lille bugt ved foden af Selims bolig. Det var for at foretage et afskyeligt rov, og alt syntes at tyde på, at det var en længe forberedt sag.

Så snart de to unge piger var bortført, var tartanen straks styret ud mod havet. Men hvad ingen af dem kunne fortælle eller vidste noget om, var, at Selim havde hørt deres skrig, at den ulykkelige fader var kommet til, netop som *Guïdare* lagde

uden om den lille bugts yderste klipper, at Selim var blevet ramt af et skud fra tartanen, og at han såret var faldet om – måske død – i hvert fald ude af stand til at kunne udsende sine folk til at forfølge røverne.

Om deres ophold på *Guïdare* havde Amasia kun grumme lidt at meddele. Kaptajnen og mandskabet havde taget alle hensyn til hende og Nedjeb, hvilket øjensynlig skyldtes en højere ordre. De havde haft den bekvemmeste kahyt på skibet, der havde de spist, og der havde de sovet. Det havde været dem tilladt at gå op på dækket, så ofte de ville; men de mærkede godt, at man vogtede uhyre nøje på dem for det tilfælde, at de i deres fortvivlelse skulle prøve på at søge døden i bølgerne.

Ahmet hørte denne beretning med umådelig bevægelse. Han brød forgæves sit hoved med, om kaptajnen havde handlet for egen regning i den hensigt at sælge sine fanger på de lilleasiatiske markeder, hvor denne afskyelige trafik desværre endnu går i svang, eller om det var for en eller anden rig herre fra Anatolien, at han havde udøvet forbrydelsen.

Amasia og Nedjeb kunne intet svare på dette. Hver gang de fortvivlede og grædende havde bønfaldt Yarhud om at sige dem det, havde han bestandig nægtet dem enhver oplysning, både om, for hvem kaptajnen handlede, og om, hvor *Guïdare* skulle føre dem hen.

Sejladsen var først gået roligt, men langsomt på grund af det stille vejr. Kaptajnen var øjensynlig meget utålmodig af denne grund, og de unge piger havde deraf sluttet – hvad også seigneur Keraban og Ahmet mente – at Yarhud måtte have en eller anden bestemmelse om at nå et sted hen til en fastsat tid ...

Men hvorhen? Det vidste man ikke. Det måtte jo være i en af de lilleasiatiske havne, at *Guïdare* var ventet.

Efter nogle dages forløb kom der lidt vind, og tartanen kunne tage vejen mod øst eller som Amasia udtrykte sig, mod solopgangen. Vejen gik godt i hele fjorten dage. Flere gange kom de forbi både sejl-, krigs- og handelsskibe; men hver gang dette skete, nødte kaptajnen sine fanger til at trække sig tilbage i deres kahyt.

Vejret blev lidt efter lidt truende, dårligt og til sidst uudholdeligt. To dage før *Guïdare*s skibbrud var det blevet en ren storm. Amasia og Nedjeb forstod godt af kaptajnens vrede, at han var nødt til at mindske fart, og at han blev drevet i modsat retning af, hvor han ville hen. Det havde derfor været med en slags glæde, at de to unge piger havde følt sig revet med af stormen. Den førte dem jo bort fra det sted, som *Guïdare* styrede efter.

"Ja, kære Ahmet," sagde Amasia til sidst, "når jeg overvejede den skæbne, der ventede mig, adskilt fra dig, slæbt langt bort, hvor du aldrig mere kunne se mig, var min beslutning straks taget ... Nedjeb vidste det ... hun havde ikke kunnet hindre mig i min plans udførelse. Før tartanen nåede strandbredden, ville jeg have styrtet mig i bølgerne ... Men så kom stormen ... Det som skulle være blevet vor undergang, blev vor frelse ... Min Ahmet, jeg så dig i de rasende bølger ... Nej ... Aldrig kan jeg glemme det ..."

"Kære Amasia," svarede Ahmet. "Allah har villet, at du skulle frelses ... og frelses af mig ... Men, hvis jeg ikke var gået foran, ville det have været min onkel, der havde kastet sig ud for at frelse dig."

"Ved Muhammed, det ville jeg," udbrød Keraban.

"At tænke sig, at en så stivsindet herre dog kan have så godt et hjerte," kunne Nedjeb ikke lade være at mumle.

"Jeg tror, den små gør sig lystig over mig!" udbrød Keraban. "Undertiden, mine venner, kan I dog ikke nægte, at mit egensind dog er ganske fornuftigt."

"Undertiden?" spurgte van Mitten. "Hvornår mener De ..."

"Hvis jeg havde givet efter for Ahmet, hvis vi var taget med jernbanerne over Krim og Kaukasien i stedet for at følge kysten, ville Ahmet måske så have været her i det øjeblik, skibbruddet fandt sted, og have kunnet frelse sin forlovede?"

"Nej, det er rigtigt," indrømmede van Mitten, "men, ven Keraban, hvis De ikke havde tvunget ham til at forlade Odessa, ville bortførelsen uden tvivl ikke have fundet sted, og ..."

"Nå, det er sådan, De ræsonnerer, van Mitten. Vil De måske have en diskussion i gang?"

"Nej, nej," udbrød Ahmet, der følte, at hollænderen ikke ville slippe godt fra en sådan diskussion. "Det er virkelig noget sent nu at drøfte det emne. Det er langt bedre at se at få en smule hvile ..."

"For at kunne rejse videre i morgen," tilføjede Keraban.

"I morgen, onkel, i morgen? ... De glemmer, at Amasia og Nedjeb jo umuligt ..."

"Åh, jeg er stærk, Ahmet, og i morgen ..."

"Det lader til, min kære nevø," sagde Keraban, "at dit hastværk er gået noget over nu, da du har din lille Amasia hos dig. Men husk på, at måneden nærmer sig sin ende ... Der står interesser på spil, som ikke bør forsømmes, og du vil måske tillade en gammel købmand at være mere praktisk end du.

Altså, enhver må se at sove, så godt han kan, og i morgen, når vi har fundet et eller andet transportmiddel, begiver vi os atter på vej."

Man indrettede sig da så godt som muligt i det lille hus, og sikkert lige så godt, som seigneur Keraban og hans rejsefæller kunne have haft det i et af Atinas herberger. Alle var efter så megen sindsbevægelse lykkelige ved at kunne hvile sig i nogle timer. Van Mitten drømte, at han diskuterede med sin umedgørlige ven Keraban, at han stod ansigt til ansigt med seigneur Saffar, over hvem han nedkaldte alle Allahs og hans profets forbandelser,

Kun Ahmet kunne ikke lukke et øje.

I hvilken hensigt var Amasia blevet bortført af Yarhud? Var al fare virkelig forsvundet med *Guïdare*s skibbrud? Man havde ganske vist al grund til at tro, at ingen af besætningen havde overlevet ulykken, og han kunne jo ikke vide, at kaptajnen var kommet helskindet fra den. Men rygtet om dette skibbrud ville snart udbredes i disse egne. Den, for hvis regning Yarhud handlede – uden tvivl en eller anden rig herre, måske en pasha fra Anatolien, ville hurtigt få nys om det. Ville det da falde ham så vanskeligt at komme på spor af den unge pige? Hvor mange farer kunne man ikke vente sig imellem Trebisond og Skutari, på vejen gennem denne næsten fuldstændig øde provins?

Ahmet tog da også den beslutning at passe på, så godt det stod i hans magt. Han ville ikke mere skilles fra Amasia, han ville selv overtage ledelsen af den lille karavane og om fornødent skaffe sig en sikker fører, der kunne hjælpe dem frem ad den korteste vej.

Samtidig besluttede han ligeledes at underrette bankier Selim, Amasias fader, om hvad der var sket siden hans datters bortførelse. Det var først og fremmest vigtigt, at Selim fik at vide, at Amasia var blevet frelst, og at han sørgede for at være i Skutari til det tidspunkt, man var blevet enige om, altså om en fjorten dages tid. Men et brev fra Atina eller Trebisond ville have brugt alt for lang tid til at nå Odessa. Ahmet bestemte sig da til, uden at sige noget om det til sin onkel – på hvem ordet *telegram* ville have øvet en højst uhyggelig virkning – at sende en depeche til Selim. Han foresatte sig ligeledes at meddele ham, at al fare måske ikke var fjernet endnu, og at Selim ikke burde tøve med at slutte sig til den lille karavane.

Dagen efter, så snart Ahmet var alene med den unge pige, gjorde han hende – for en del i det mindste – bekendt med sine planer, uden dog at dvæle ved de farer, som hun kunne være udsat for. Amasia så i alt dette kun ét; at hendes fader ville blive beroliget så hurtigt som muligt. Hun havde derfor også hast med at nå Trebisond, hvorfra telegrammet skulle sendes, uden at Keraban vidste noget om det.

Efter nogle timers søvn var alle på benene igen. Keraban var utålmodigere end nogen sinde, van Mitten rettede sig resigneret efter alle sin vens luner, Bruno gemte omhyggeligt det, han endnu havde tilbage af sin mave, i sine alt for vide klæder og svarede kun sin herre med enstavelsesord.

Først og fremmest havde Ahmet gennemsøgt Atina, en flække, der nu er uden betydning, men som spillede en vis rolle i den græske tid. Her findes endnu nogle doriske søjler, rester af Pallas' tempel. Disse ruiner kunne nok interessere van Mitten, men Ahmet var lige glad med dem. Han var kun på jagt efter et

køretøj, der var mindre primitivt end kærren, som de havde fået på den tyrkisk-russiske grænse. Det lykkedes ham dog ikke. Man måtte blive ved arabaen, der særlig forbeholdtes de to unge piger. Det gjaldt så om at finde heste, æsler eller muldyr, som kunne transportere herrer og tjenere til Trebisond.

Hvor seigneur Keraban dog sendte længselsfulde tanker efter sin på Poti-jernbanen knuste postvogn, og hvor mange trusler og skældsord blev ikke udsendt mod den overmodig Saffar, som bar ansvaret for alt, hvad der var sket!

For Amasia og Nedjeb kunne intet være behageligere end denne rejse i araba. Det var det nye, det uventede. De ville ikke have byttet denne kærre for den rigeste karosse. Hvor det var morsomt at hvile her på halmen under det gode sejldugstæppe! Af og til indbød de seigneur Keraban, Ahmet eller van Mitten ind til sig. Og disse ryttere, der ledsagede dem som prinsesser! De var henrykte.

Det var naturligvis den lille tossede Nedjeb, som kom med alle disse betragtninger, men Amasia tænkte visselig heller ikke på at beklage sig. Var hun ikke her hos sin ven Ahmet, og måtte hun ikke, efter de udståede lidelser, glæde sig over, at rejsen gik mod et så langt behageligere mål? Om en kort stund ville de jo være i Skutari ... Dette længselsfuldt ventede Skutari.

"Jeg er vis på," sagde Nedjeb, "at hvis vi stod på tæerne, måtte vi allerede kunne se den."

I virkeligheden var kun to at beklage i det lille selskab. Den ene, seigneur Keraban, der stadig ængstede sig for forsinkelser med en sådan befordring, og den anden, Bruno, der endnu havde en tur på femogtredive mile til hest foran sig til Trebisond.

Der ville man dog sikkert finde et køretøj, der bedre egnede sig for vejene over Anatoliens store sletter, blev Nizib ved med at forsikre ham.

Den lille karavane forlod da Atina om morgenen den femtende september hen ad klokken elleve. Stormen havde været så voldsom, at den kun havde kunnet rase i forholdsvis kort tid. Luften var nu fuldkommen rolig.

Skyerne stod næsten ubevægelige, og af og til sendte solen nogle oplivende stråler hen over landskabet. Kun havet var endnu i vildt oprør og kastede sig larmende imod klippekysten.

Keraban og hans ledsagere drog igennem den vestlige del af Lazistan for så hurtigt som muligt, endnu inden aften, at komme over paschaliket Trebisonds grænser. Disse veje var aldeles ikke øde. De mødte store karavaner på flere hundrede kameler, karavaner, som kom inde fra Persien eller var på vej tilbage dertil.

Også langs kysten var der liv af fiskere og jægere. Ved nattens frembrud begiver fiskerne sig ud i deres små både for i stor mængde at fange de små ansjovis, *khamsi*, af hvilke der forbruges en så utrolig mængde langs Lilleasiens grænse og helt ind i Armenien. Jægerne har ikke mindre udbytte end fiskerne. Tusinder af vandfugle, særlig lommer, *kukarinaer*, formerer sig så stærkt på denne del af Lilleasiens kyst.

Klokken tre om eftermiddagen holdt den lille karavane et kort hvil ved mundingen af Mapavra-floden, hvis klare vande blandes med en olieagtig strøm fra de nærliggende petroleumskilder. Det var egentlig lidt for tidligt at spise til middag; men da man ikke kunne vente at gøre holdt igen før sent om aftenen, var det klogt at spise lidt. Det var i det

mindste Brunos mening, og den gik igennem. At der var en overflødighed af *khamsi* på det bord, om hvilket seigneur Keraban og hans venner tog plads, forstår sig af sig selv, da det er beboernes yndlingsret. Man serverer disse ansjovis saltede eller ferske efter behag, men heldigvis var der dog også mere solide retter, som de rejsende lod vederfares retfærdighed. Tilmed var alle i en munter stemning, og det er det bedste krydderi på alt.

"Nu vel, van Mitten," sagde Keraban, "fortryder De endnu den retfærdige egensindighed, med hvilken jeg, Deres ven og korrespondent, har tvunget Dem til at tage med på denne rejse?"

"Nej, Keraban, nej," svarede van Mitten, "og jeg kunne begynde den forfra, så snart De ønskede det."

"Nå, nå, van Mitten, det kan vi altid tales ved om. – Og du, min lille Amasia, hvad tænker du om den stygge onkel, som havde taget din Ahmet bort fra dig?"

"Jeg tænker," svarede den unge pige, "at han dog altid er, hvad jeg nok vidste, den bedste af alle mænd."

"Og så medgørlig," tilføjede Nedjeb. "Jeg synes endog, at seigneur Keraban ikke mere er så egensindig som tidligere."

"Se, se, den lille tosse, hun vil nok gøre nar af mig," udbrød Keraban og lo hjerteligt.

"Aldeles ikke, seigneur Keraban."

"Jo, du lille ... Hm, du har for resten ret ... Jeg disputerer ikke mere, jeg bliver ikke mere egensindig ... Selv min ven van Mitten skal have ondt ved at ophidse mig mere."

"Åh ...! Det gad jeg dog nok se!" svarede hollænderen og rystede med en tvivlende mine på hovedet.

"Det er let nok, van Mitten ..."

"Hvis man fik dem ind på visse emner ..."

"De tager fejl. Jeg sværger ..."

"Sværg ikke."

"Jo, jo ... jeg vil sværge ..." svarede Keraban, der begyndte at blive lidt ivrig, "hvorfor skulle jeg ikke sværge?"

"Fordi det ofte er vanskeligt at holde en ed."

"Mindre vanskeligt end at holde sin mund, van Mitten; for det er vist, at De i dette øjeblik, for at have den fornøjelse at modsige mig ..."

"Jeg, ven Keraban?"

"Ja, Dem ... og når jeg siger Dem, at jeg er bestemt på aldrig mere at sætte mig noget i hovedet, så må jeg bede Dem om, at De ikke finder på at sætte Dem i hovedet at foreholde mig det modsatte."

"Nå, nå, De havde uret, hr. van Mitten, stor uret denne gang," udbrød Ahmet.

"Ja, stor uret ..." sagde Amasia smilende.

"Uret, uret" tilføjede Nedjeb.

Den værdige hollænder så, at majoriteten var imod ham, og fandt det klogest at tie.

Når det kom til stykket, mon så seigneur Keraban havde rettet sig så meget, som han ville give det udseende af? Havde han virkelig draget så megen nytte af de lærepenge, han havde måttet betale, særlig på denne rejse, der var så uklogt begyndt og havde kunnet ende så slemt? Vi får se. I virkeligheden var alle af van Mittens mening. Det var lidt svært at tro på nogen helbredelse af det stivsindede hoved.

"Af sted," sagde Keraban, da måltidet var endt. "Det var da endelig en gang en middag, som ikke var så dårlig; men jeg ved dog en, som bliver bedre."

"Hvilken?" spurgte van Mitten.

"Den, som venter os i Skutari."

De rejste igen omtrent klokken fire og kom klokken otte om aftenen uden noget uheld til den lille by Rize.

Der måtte de tilbringe natten i en slags *khan*, der var så lidet behagelig, at de unge piger foretrak at hvile under arabaens sejl. Det vigtigste var, at hestene og mulæslerne kunne få lidt ro, og heldigvis manglede der hverken strå eller foder i krybberne. Seigneur Keraban og hans rejsefæller måtte også lade sig nøje med et leje af rør og frisk halm. Næste nat skulle man jo være i Trebisond og nyde alt det velvære, som et af byens bedste hoteller kunne yde.

Ahmet ænsede kun lidt, om hans leje var godt eller dårligt. Han pintes stadig af visse ideer og havde umuligt kunnet sove. Han ængstede sig bestandig for den unge piges sikkerhed og sagde stadig til sig selv, at al fare måske ikke var endt med *Guïdare*s skibbrud. Han vågede derfor godt bevæbnet i nærheden af khanen.

Ahmet gjorde vel i det, for der var virkelig grund til frygt.

Yarhud havde hele denne dag ikke tabt den lille karavane af syne. Han fulgte i dens spor, uden dog nogen sinde at lade sig se, han var jo kendt både af Ahmet og af de to unge piger. Han grundede og lagde planer om, hvorledes han igen skulle få fat på sit undslupne bytte, og foreløbig skrev han til Scarpante. Denne måtte ifølge deres overenskomst i Konstantinopel allerede være i Trebisond for at vente på seigneur Saffar. Yarhud

satte ham derfor i stævne en mils vej fra denne by i karavanseraiet i Rissar uden at meddele ham noget om tartanens skibbrud og dets sørgelige følger.

Vi ser altså, at Ahmet havde ret, og at hans forudanelser ikke bedrog ham. I nattens løb vovede Yarhud sig endog temmelig nær hen til khanen for at forvisse sig om, at de to unge piger sov i arabaen. Heldigvis for ham opdagede han også Ahmet, der sad på vagt, og kunne i tide fjerne sig igen uden at være blevet set.

Men i stedet for stadig at følge efter karavanen, skyndte den maltesiske kaptajn sig nu så hurtigt som muligt af sted mod Trebisond. Det var ham af vigtighed at komme foran seigneur Keraban og dennes ledsagere, så han kunne få konfereret med Scarpante. Han styrede derfor den hest, som han havde fået i Atina, direkte mod Rissar.

Allah er stor. Men hvis han ville have ordnet tingene fuldt ud godt, havde han dog ikke ladet kaptajn Yarhud overleve den øvrige skurkebande, som forsvandt med *Guïdare*s skibbrud.

Næste dag, den sekstende september, var Keraban og alle de andre oppe med dagen og i prægtigt humør – Bruno måske undtaget, han tænkte stadig på, hvor mange pund han endnu skulle tabe, inden han nåede Skutari.

"Min lille Amasia," sagde seigneur Keraban og gned sig i hænderne, "kom og lad mig kysse dig."

"Gerne, onkel," sagde den unge pige, "tillader De ikke nok, at jeg allerede kalder Dem onkel?"

"Om jeg tillader det, min kære pige? Kald mig din fader, om du vil. Er Ahmet ikke min søn?"

"Det er han, onkel Keraban," sagde Ahmet. "Han er det endog så meget, at han nu med sønnens ret over for sin fader kommer

og giver Dem en ordre."

"Hvad er det for en ordre?"

"Den, at De straks tager af sted. Hestene er rede, og vi må i aften være i Trebisond."

"Det skal vi," udbrød Keraban, "og i overmorgen skal vi atter derfra ved daggry. Ven van Mitten, det stod dog skrevet i stjernerne, at De en dag skulle se Trebisond."

"Ja, Trebisond ... Hvilket prægtigt bynavn!" svarede hollænderen. "Trebisond med dens høj, hvor de ti tusinde, i følge min rejsehåndbog, som jeg tror er meget god, holdt gymnastiske øvelser og lege under Dracontius' ledelse. Jeg forsikrer Dem, ven Keraban, at jeg er meget glad over at skulle se Trebisond."

"Ja, ven van Mitten. Tilstå, at De dog vil have mageløse erindringer fra denne rejse."

"De kunne dog have været mere fuldkomne."

"Hm! De har dog, når alt kommer til alt, ingen grund til at beklage Dem."

"Alt er endnu ikke forbi ..." mumlede Bruno til sin herre som et ondt varsel, hvem det er givet at minde menneskene om skæbnens foranderligheder.

Karavanen forlod khanen kl. 7 om morgenen. Vejret blev smukkere og smukkere, himlen var klar, når undtages lidt morgentåge, som solen ville sprede.

Kl. 12 standsede de i den lille by Of, de gamle grækeres Ophis. Her spistes frokost i et tarveligt herberg.

Værten i huset var meget forstyrret og beskæftiget og interesserede sig kun lidt for sine gæster. Hans kone lå dødssyg, og der var ingen læge i nærheden. Man kunne vel lade en hente

i Trebisond, men det havde den stakkels værtshusholder ikke råd til.

Seigneur Keraban og van Mitten følte sig derfor forpligtede til at overtage lægens rolle og foreskrev nogle simple midler som man let kunne få i Trebisond.

"Allah beskytte Dem, seigneur," svarede den sparsommelige ægtefælle; "men hvad kan denne medicin komme til at koste mig?"

"En tyve piastre, måske," svarede Keraban.

"Tyve piastre!" udbrød værten. "For den pris kunne jeg jo købe mig en anden kone."

Han takkede sine gæster for de gode råd og gik sin vej, fast bestemt på ikke at følge dem.

"Det kan man kalde en praktisk ægtemand," sagde Keraban. "Ven van Mitten, De burde have giftet Dem i dette land."

"Måske," svarede hollænderen.

Kl. 5 om aftenen standsede de rejsende for at spise til middag i Surmenéh. De tog derfra igen kl. 6 i den hensigt at nå Trebisond hen ad aften. Men de blev lidt forsinket på vejen. Et af hjulene på arabaen gik itu to mil fra byen, omtrent kl. 9 om aftenen. Der var derfor ikke andet at gøre end at tilbringe natten i et karavanserai, som ligger ved vejen og er godt kendt af alle rejsende i denne del af Lilleasien.

6.
Flere nye personer, som seigneur Keraban møder i karavanseraiet i Rissar.

Karavanseraiet i Rissar er, som alle den slags institutioner, særdeles vel skikket til de rejsendes bekvemmelighed, som hviler her på vejen til Trebisond. Forstanderen eller opsynsmanden, hvad man nu vil kalde ham, var en tyrk, ved navn Kidros, en snild fyr og lidt mere udspekuleret end de fleste af hans race. Han styrede forretningen med stor omhyggelighed og søgte altid at tilfredsstille sine gæster, idet han dog, vel at mærke, aldrig glemte at se godt på sin egen fordel. Altid var han af deres mening – endog når det gjaldt om at nedsætte regningen, som han i forvejen havde skruet for godt op.

Karavanseraiet bestod af en stor gård, omsluttet af fire mure og med en stor port. På hver side af denne var der to tårne med det tyrkiske flag, fra hvilke man kunne overskue omegnen for det tilfælde, at vejene ikke skulle være sikre. Umiddelbart op til murene fandtes en del isolerede værelser, hvor de rejsende kunne tilbringe natten. Inderst i gården stod nogle sycomorer, der kastede en smule skygge over den sandede grund, som sydens sol ikke skånede, I midten af den lå en brønd, og uden for muren skure med krybber og halm til hestene samt tøjrepæle for mulæsler og dromedarer, der var mindre vant end hestene til en stalds bekvemmelighed.

Den aften talte karavanseraiet et temmelig stort antal rejsende, uden dog at være propfuldt. En del var på vej til

Trebisond, andre til de østlige provinser, Armenien, Persien og Kurdistan. En snes værelser var optaget, og gæsterne var for størstedelen allerede gået til ro.

Kun to mænd spadserede endnu i gården hen imod klokken ni. De talte ivrigt og gik af og til ud for at kaste et spejdende blik over vejene.

Disse to mænd, der var klædt i ganske tarvelige dragter, for ikke at tildrage sig de forbidragendes og rejsendes opmærksomhed, var seigneur Saffar og Scarpante.

"Jeg må endnu en gang sige Dem, seigneur Saffar," sagde denne sidste, "at dette er karavanseraiet i Rissar, og at det er her og i dag, at Yarhud sætter os stævne."

"Den hund," råbte Saffar. "Hvor kan det være, at han ikke allerede er her?"

"Han må komme snart."

"Og hvad er det for en ide at føre den unge Amasia hertil i stedet for direkte til Trebisond?"

Saffar og Scarpante vidste altså endnu intet om *Guïdare*s skibbrud og dets følger.

"Yarhuds brev er sendt fra Atinas havn," fortsatte Scarpante. "Der står intet om den unge piges bortførelse. Han beder mig blot møde ham i aften i karavanseraiet i Rissar."

"Hvorfor er han her ikke endnu?" råbte seigneur Saffar og gik to, tre skridt hen imod døren. "Lad ham tage sig i agt for at sætte min tålmodighed på prøve. Jeg har en forudfølelse af, at et eller andet uheld ..."

"Hvorfor det, seigneur Saffar? Vejret har været meget ugunstigt over det Sorte Hav. Måske har tartanen ikke kunnet nå Trebisond, men er blevet kastet ind i Atinas havn ..."

"Hvem indestår os for, at det i det hele taget er lykkedes Yarhud at bortføre den unge pige fra Odessa?"

"Yarhud er ikke blot en dristig sømand, seigneur Saffar," svarede Scarpante, "han er også en snild mand."

"Snildhed er ikke altid nok," ytrede med rolig stemme den maltesiske kaptajn, der allerede i nogle øjeblikke havde stået på karavanseraiets tærskel.

Seigneur Saffar og Scarpante havde hurtigt vendt sig, og den sidste udbrød:

"Yarhud!"

"Nå, der er du endelig," sagde seigneur Saffar temmelig brutalt, idet han gik hen til ham.

"Ja, seigneur Saffar," svarede kaptajnen og bøjede sig ærbødigt, "ja ... her er jeg ... Endelig."

"Og bankier Selims datter?" spurgte Saffar. "Har du ikke haft held med dig i Odessa?"

"Bankier Selims datter," svarede Yarhud, "er blevet bortført af mig for seks uger siden, kort efter hendes forlovede Ahmets afrejse sammen med hans onkel, af hvem han blev tvunget til at rejse rundt om det Sorte Hav. Jeg satte straks kursen mod Trebisond; men på grund af jævndøgnstidens dårlige vejr blev jeg hele tiden drevet mod øst, og trods alle anstrengelser knustes tartanen mod Atinas klipper, og hele mit mandskab druknede."

"Hele mandskabet!" råbte Scarpante.

"Ja."

"Men Amasia?" spurgte Saffar ivrigt, *Guïdare*s undergang interesserede ham åbenbart grumme lidt.

"Hun er reddet," svarede Yarhud, "hun og hendes unge tjenestepige, som jeg måtte bortføre med hende."

"Men siden hun er reddet?" spurgte Scarpante.

"Hvor er hun?" udbrød Saffar.

"Seigneur," svarede den maltesiske kaptajn, "skæbnen er mig imod, eller rettere Dem imod."

"Hvad er der da, tal!" bød Saffar i en truende tone.

"Bankier Selims datter," svarede Yarhud, "er blevet frelst af sin forlovede, Ahmet, som skæbnen havde ført netop til det sted, hvor skibet strandede."

"Frelst ... af ham ...!" råbte Scarpante.

"Og i dette øjeblik?" spurgte Saffar.

"I dette øjeblik er den unge pige, beskyttet af Ahmet og nogle andre personer, på vej til Trebisond. Derfra agter de sig alle til Skutari, hvor brylluppet skal højtideligholdes inden denne måneds slutning."

"Dit fæ!" råbte seigneur Saffar, "som lod Amasia undslippe i stedet for at redde hende selv."

"Det ville jeg have gjort, selv med fare for mit liv, seigneur Saffar," svarede Yarhud, "og hun ville nu have været i Deres palads, om ikke denne Ahmet havde været der just i det øjeblik, da *Guïdare* sank."

"Du er skammelig uværdig til de hverv, man betror dig, Yarhud," råbte Saffar.

"Hør mig, seigneur Saffar," sagde Scarpante. "Tænk roligt over sagen, så vil De indse, at Yarhud har gjort alt, hvad der stod i hans magt."

"Alt," forsikrede den maltesiske kaptajn.

"Alt er ikke nok, når det gælder at opfylde mine befalinger," afbrød Saffar.

"Sket er sket, seigneur Saffar," fortsatte Scarpante. "Men lad os betragte vor nuværende stilling og tænke på, hvilke chancer den byder os. Det kunne være sket, at bankier Selims datter ikke var blevet bortført fra Odessa ... Det er hun dog i hvert fald. Hun kunne være omkommet med *Guïdare* ... Hun lever endnu. Hun kunne allerede være Ahmets kone ... Og hun er det ikke ... Der er altså endnu intet tabt."

"Nej ... intet ..." bekræftede Yarhud. "Efter skibbruddet har jeg fulgt og udspejdet Ahmet og hans ledsagere siden deres afrejse fra Atina. De rejser sorgløst, uden nogen ængstelse, og vejen er lang gennem Anatolien til Bosporus' bredder. Hverken den unge Amasia eller hendes kammerpige ved, hvor *Guïdare* skulle hen, og ydermere er hverken seigneur Saffar eller De, Scarpante, kendt af nogen af de rejsende. Ville det være så vanskeligt at lokke denne lille karavane i en eller anden fælde, kunne man ikke ..."

"Scarpante," afbrød seigneur Saffar koldt, "jeg *må* have denne unge pige. Hvis skæbnen er mig imod, så skal jeg vise, at jeg kan kæmpe imod den. Aldrig skal det siges, at et af mine ønsker ikke er blevet opfyldt."

"Det skal det også blive, seigneur Saffar," svarede Scarpante. "Mellem Trebisond og Skutari, midt i disse vilde egne, vil det være muligt ... ja, endog let ... at føre denne karavane vild ... måske ved hjælp af en forræderisk fører. En trup af deres tjenere kunne da angribe dem ... Dog, at bruge magt er altid kedeligt. Skulle vi ikke kunne finde på en list?"

"Hvordan det?" spurgte Saffar.

"Du siger, Yarhud, at Ahmet og hans ledsagere nu er på vej til Trebisond?"

"Ja, Scarpante," svarede Yarhud. "De må uden tvivl i nat komme forbi karavanseraiet i Rissar."

"Nuvel," sagde Scarpante. "Skulle vi ikke kunne finde en eller anden forhindring, et eller andet uheld, som kunne holde dem tilbage ... og skille den unge Amasia fra hendes forlovede?"

"Magt er stærkere end list, tror jeg," svarede Saffar brutalt.

"Måske," sagde Scarpante, "og hvis listen ikke lykkes, så må vi bruge magten. Men lad mig vente her ... og iagttage ..."

"Stille, Scarpante," sagde Yarhud og greb ham i armen, "vi er ikke ene."

To mænd var kommet ind i gården. Den ene var Kidros, karavanseraiets vært, den anden en meget betydelig person – at se til i det mindste – som må forestilles for læseren.

Seigneur Saffar, Scarpante og Yarhud skjulte sig i en mørk krog af gården. Derfra kunne de let høre alt, hvad der blev sagt, så meget mere, som den omtalte person ikke generede sig, men talte både højt og skrydende.

Det var en kurdisk herre ved navn Yanar.

Det gamle Assyrien og Medien benævnes nu almindeligt Kurdistan og deles i det tyrkiske og persiske. Det tyrkiske Kurdistan har et hundrede tusind indbyggere, og blandt disse var Yanar, som den foregående dag med sin søster Sarabul var kommet til karavanseraiet.

Yanar og hans søster havde forladt Mossul for to måneder siden og rejste for deres fornøjelse. De agtede sig nu til Trebisond for nogle uger. Den ædle Sarabul – man kaldte hende således i hendes hjemstavn – var noget over tredive år, men tre

gange enke. Hendes tre kurdiske ægteherrer var alle døde efter en kort ægteskabelig lykke. Denne enke, som endnu så ganske godt ud, ønskede derfor intet hellere end at trøste sig med en fjerde. Det var imidlertid ingen let sag at finde en ny mand. Vel var hun rig og af god familie; men hendes voldsomhed og heftige kurdiske temperament måtte afskrække enhver frier. Hendes broder Yanar havde da foreløbig taget hende under sin beskyttelse og rådet hende til at rejse – rejser frembyder så mange mærkelige tilfælde. Derfor befandt disse to sig nu på vej til Trebisond.

Yanar var en mand på omkring fyrre år, høj af vækst, med en streng holdning og et vildt ansigtsudtryk. Hans store ørnenæse, dybtliggende øjne, ragede hoved og store skæg gav ham mere et armensk end et tyrkisk udseende. Han så ligefrem frygtindgydende ud med sin høje skindhue og det skinnende røde silkebånd om hovedet, i sin kappe med de åbne ærmer under den guldbroderede vest og de vide benklæder, som faldt helt ned til anklen. På fødderne havde han læderstøvler med broderede snuder og om livet et uldent sjal, i hvilket var fæstet en stor mængde dolke, pistoler og *yataganer*. Kidros talte også til ham med den yderste forekommenhed og agtpågivenhed.

"Ja, seigneur Yanar," sagde Kidros, idet han ledsagede hvert ord med bekræftende gestus, "jeg må gentage for Dem, at dommeren kommer her endnu i aften. Straks i morgen tidlig vil han begynde sine undersøgelser."

"Kidros," svarede Yanar, "De er dette hus' bestyrer. Allah knuse Deres hoved, om De ikke våger over de rejsendes sikkerhed."

"Visselig, seigneur Yanar, visselig."

"Sidste nat har dog nogle røvere, tyve eller andre trængt sig ind – haft den dristighed at trænge sig ind – i min søsters, den ædle Sarabuls værelse."

Yanar pegede med hen på en åbentstående dør i muren til højre.

"De skurke!" råbte Kidros.

"Vi forlader ikke karavanseraiet," fortsatte Yanar, "før de er opdaget, grebet, dømt og hængt."

Havde der virkelig været forsøg på tyveri den foregående nat? Kidros følte sig ikke aldeles overbevist om det. Man vidste kun, at den utrøstelige enke var blevet vækket på en eller anden måde, at hun forfærdet og skrigende var faret ud af sit værelse og havde kaldt på sin broder, at hele karavanseraiet var blevet sat i bevægelse, og at forbryderne, hvis der da havde været sådanne, var sporløst forsvundet.

Scarpante, som ikke et ord af denne samtale undgik, tænkte ved sig selv, at hvordan det nu end forholdt sig, kunne der dog muligvis bringes noget ud af denne historie.

"Vi er kurder," fortsatte Yanar knejsende for at give sine ord mere styrke, "vi er kurder fra Mossul, kurder fra Kurdistans prægtige hovedstad, og vi tåler aldrig, at nogen tilføjer en kurd nogen som helst skade, uden at forlange fuld, retfærdig oprejsning."

"Men, seigneur, hvilken skade?" vovede Kidros at indvende, idet han dog i det samme forsigtigt veg nogle skridt tilbage.

"Hvilken skade?" råbte Yanar.

"Ja ... seigneur ... vel har nogle forbrydere forsøgt at trænge ind i Deres ædle søsters værelse forrige nat; men de har dog intet røvet ..."

"Det har de ikke," svarede seigneur Yanar, "det har de ikke ... det er sandt. Men blot ved min søsters mod og energi er det ikke lykkedes dem. Hun håndterer sin pistol lige så godt som yataganen."

"Hvilke disse forbrydere imidlertid end var," fortsatte Kidros, "så tog de dog flugten."

"Det gjorde de vel i, Kidros. Den ædle, dristige Sarabul skulle ellers nok have gjort det af med dem. Derfor vil hun også i nat være bevæbnet ligesom jeg, og ve den, som vover at nærme sig hendes værelse!"

"De må dog indse, seigneur Yanar, at De ikke mere har noget at frygte, og at disse tyve – hvis det da har været tyve – ikke mere vil vove sig ..."

"Hvad vil det sige! *Hvis* det har været tyve?" råbte seigneur Yanar med tordenstemme. "Hvad mener De vel ellers, De skulle have været, disse banditter?"

"Måske ... en eller anden dumdristig ... gal ..." svarede Kidros, som søgte at forsvare sit hus' ære. "Ja ... måske ... en eller anden tilbeder ... af den ædle Sarabuls ynde og skønhed ..."

"Ved Muhammed," afbrød Yanar ham og førte hånden til sine våben. "Jeg gad nok se den, der tør vove at sætte en kurdisk kvindes ære på spil. De mener, at man skulle have villet angribe den ædle Sarabuls ære ... Da er fængsel og dødsstraf ikke nok ... Da er de værste pinsler ikke straf nok ... med mindre den uforskammede da har en stilling og en formue, som kan tillade ham at gøre sin fejl god igen."

"Men vær dog rolig, seigneur Yanar, hav tålmodighed. Undersøgelsen vil sikkert føre til opdagelse af ophavsmanden eller ophavsmændene til attentatet. Jeg må gentage at der er

sendt bud efter dommeren. Jeg har selv været i Trebisond, og da jeg havde fortalt ham historien, forsikrede han, at han havde en måde at opdage forbrydelser på – en måde, som var ham ejendommelig – og som var ufejlbarlig."

"Hvad er det for en måde?" spurgte seigneur Yanar ironisk.

"Det ved jeg endnu ikke," svarede Kidros, "men den skal være udmærket."

"Godt," sagde seigneur Yanar, "vi får at se i morgen. Jeg går nu til mit værelse; men jeg vil ikke sove ... jeg våger bevæbnet."

Med disse ord gik den frygtelige herre hen mod sit værelse, der lå ved siden af hans søsters. På dørtærsklen standsede han endnu en sidste gang og strakte truende armen ud mod gården:

"Man spøger ikke med en kurdisk kvindes ære," råbte han med frygtelig stemme.

Derpå forsvandt han.

Kidros udstødte et langt lettelsens suk.

"Endelig!" sagde han. "Vi får nu se, hvordan det vil ende. Hvad tyvene angår, hvis der ellers har været nogle, er det såmænd bedst, at de er langt borte."

Imidlertid underholdt Scarpante sig sagte med seigneur Saffar og Yarhud.

"Ja," sagde han, "måske kan denne affære bringe os en heldig situation."

"Hvad mener du?" spurgte Saffar.

"Jeg mener, at dette muligvis kunne benyttes til at bringe denne Ahmet i forlegenhed, så han blev opholdt i Trebisond. Måske kunne så han og hans forlovede blive skilt."

"Godt. Men hvis det ikke lykkes ..."

"Så må vi bruge magt," svarede Scarpante. I samme øjeblik fik Kidros øje på Saffar, Yarhud og Scarpante. Han gik hen og spurgte med sit elskværdigste smil:

"Hvad ønsker De, herre?"

"Vi venter nogle rejsende, som skulle komme og tilbringe natten her i karavanseraiet," svarede Scarpante. I det samme hørte man støj udenfor, og en karavane standsede ved den ydre dør.

"Det er vel så dem," sagde Kidros, idet han gik hen for at tage mod de nyankomne.

"Det er rejsende, som kommer til hest," fortsatte han, stående på dørtærsklen. "De ser ud som rige folk ... Jeg må gå ud og tage imod dem."

Han gik.

Scarpante var ligeledes gået hen ved indgangen til gården for at se.

"Er disse rejsende Ahmet og hans ledsagere?" spurgte han den maltesiske kaptajn.

"Ja, det er dem," svarede Yarhud og fo'r hurtigt tilbage for ikke at blive set.

"Er det dem?" spurgte ligeledes seigneur Saffar og gik også frem.

"Ja," svarede Yarhud, "der kommer Ahmet, hans forlovede, hendes kammerpige ... de to tjenere ..."

"Lad os tage os i agt," sagde Scarpante og gav Yarhud tegn til at skjule sig.

"Man kan allerede høre seigneur Kerabans stemme," fortsatte den maltesiske kaptajn.

"Keraban?" råbte seigneur Saffar ude af sig selv og styrtede hen mod døren.

"Men hvad er der på færde, herre?" spurgte Scarpante forbavset. "Hvorfor bliver De så ivrig ved navnet Keraban?"

"Ham ... det er ham ...!" svarede Saffar. "Det er denne rejsende, som jeg mødte ved den kaukasiske jernbane ... Det er ham, der ville sætte sig op imod mig og forhindre mig i at komme over."

"Kender han Dem?"

"Ja ... Det ville være mig en let sag at begynde striden igen med ham ... at standse ham ..."

"Men det behøvede ikke at standse hans nevø."

"Åh, det ville vel ikke være mig sværere at skaffe mig af med nevøen end med onklen."

"Nej! Nej! Ingen strid ... Ingen støj ..." sagde Scarpante indtrængende. "Hvorledes skulle denne seigneur Keraban kunne ane Deres nærværelse her, seigneur Saffar? Lad ham ikke få at vide, at det var til Dem, at Yarhud skulle bringe Selims datter ... Det er at sætte alt på spil."

"Godt," sagde Saffar. "Jeg skal gå. Jeg stoler på din snilde, Scarpante. Svigt ikke."

"Det skal jeg ikke, seigneur Saffar, hvis De blot vil lade mig handle. Vend tilbage til Trebisond endnu i aften ..."

"Jeg rejser."

"Og du med, Yarhud. Forlad straks karavanseraiet!" fortsatte Scarpante. "Du er kendt, du må ikke blive set."

"Der er de," sagde Yarhud.

"Lad mig ... lad mig alene ..." råbte Scarpante og stødte *Guïdare*s kaptajn tilbage.

"Men hvordan skal vi komme ud uden at blive set?" spurgte Saffar.

"Denne vej," sagde Scarpante. Han åbnede i det samme en dør ud til den åbne mark i muren til venstre. Seigneur Saffar og den maltesiske kaptajn forsvandt i mørket.

"Det var på tide," sagde Scarpante ved sig selv. "Og nu, ørene stive!"

7.
Dommeren fra Trebisond foretager sine undersøgelser på en ganske snild måde.

Efter at seigneur Keraban og hans ledsagere havde fået arabaen og hestene anbragt i stalden uden for, kom de selv ind i karavanseraiet. Kidros ledsagede dem med dybe buk og hilsener og satte sin lygte i en krog af gården, så denne blev svagt oplyst.

"Ja, seigneur," gentog Kidros, "træd ind ... Vær så venlig at træde ind ... Dette er karavanseraiet i Rissar."

"Herfra har vi altså kun to mil til Trebisond?" spurgte Keraban.

"Allerhøjst to mil, ja."

"Godt. Lad der blive sørget for vore heste. Vi rejser igen i morgen ved daggry."

Han vendte sig derpå til Ahmet, der førte Amasia hen til en bænk, hvor hun og Nedjeb tog plads.

"Se se," sagde han oprømt. "Siden min nevø har fundet dette lille pigebarn, tænker han kun på hende. Nu er det mig, som må sørge for rejseforberedelserne."

"Det er da så naturligt, seigneur Keraban. Man er ikke onkel for ingenting," svarede Nedjeb.

"De må ikke være vred på mig for det," sagde Ahmet smilende.

"Heller ikke på mig," tilføjede den unge pige.

"Jeg er ikke vred på nogen ... ikke engang på min brave van Mitten, som dog har haft den ide – den utilgivelige ide – at ville

forlade mig på vejen."

"Åh, lad os ikke tale mere om det," svarede van Mitten, "hverken nu eller i fremtiden."

"Ved Muhammed," udbrød seigneur Keraban. "Hvorfor ikke? En rar lille disput om det ... eller også om noget andet ... Det ville bringe Deres blod lidt i bevægelse."

"Jeg troede, onkel," bemærkede Ahmet, "at De havde taget den beslutning ikke at disputere mere."

"Det er sandt, du har ret, nevø. Og hvis man nogen sinde griber mig i det igen, selv om jeg så hundrede gange havde ret, så ..."

"Nå, nå, vi får at se," mumlede Nedjeb.

"For resten tror jeg," fortsatte van Mitten, "at vi nu gjorde bedst i at gå hen og hvile os ved nogle timers god søvn."

"Hvis man da i det hele taget kan sove her," mumlede Bruno, der nu altid var i dårligt humør.

"Har De værelser at give os i nat?" spurgte Keraban Kidros.

"Ja, seigneur," svarede Kidros, "så mange De behøver."

"Godt ... meget godt," sagde Keraban.

"I morgen vil vi være i Trebisond, og om en halv snes dage i Skutari ... Der vil vi få en god diner ... den diner, som jeg har inviteret Dem til, ven van Mitten."

"Det er ikke mere, end De skylder os, ven Keraban."

"En diner ... i Skutari?" hviskede Bruno til sin herre. "Ja ... hvis vi nogen sinde kommer der."

"Nå nå, Bruno," svarede van Mitten. "Modet op, for pokker ... for vort gamle Hollands ære."

"Jeg ligner det såmænd godt nu, vort gamle Holland," svarede Bruno og strøg sig op under de alt for vide klæder. "Jeg er lige så

kantet som det."

Scarpante lyttede skjult til de rejsendes samtale og afventede et gunstigt øjeblik til at komme frem.

"Nu vel," spurgte Keraban, "hvilket værelse er så bestemt for disse to unge piger?"

"Dette," svarede Kidros og pegede på en dør i muren til venstre.

"Så godnat, min lille Amasia," sagde Keraban. "Allah give dig gode drømme."

"I lige måde, seigneur Keraban," svarede den unge pige. "Godnat, kære Ahmet."

"Godnat, kære Amasia," svarede den unge mand og trykkede Amasia til sit hjerte.

"Kommer du, Nedjeb?" sagde Amasia.

"Jeg kommer, kære herskerinde," svarede Nedjeb, "og jeg ved nok, hvem vor samtale vil gælde endnu en times tid."

De to unge piger gik da ind i det værelse, hvis dør Kidros holdt åben.

"Hvor skal så disse to brave fyre sove?" spurgte Keraban, idet han pegede på Bruno og Nizib.

"I et værelse udenfor," svarede Kidros, "jeg skal nu gå med derhen."

Han gik derpå hen mod døren i baggrunden og gjorde tegn til Nizib og Bruno, at de skulle følge, hvad disse ikke lod sig sige to gange.

"Nu eller aldrig!" sagde Scarpante til sig selv.

Seigneur Keraban, van Mitten og Ahmet spadserede frem og tilbage i gården for at vente på, at Kidros kom tilbage. Onklen var i glimrende humør. Alt gik, som han ønskede. Han kunne i

tide nå Bosporus' bredder og glædede sig allerede til at se ottomanernes forbavsede miner. For Ahmet var tilbagekomsten jo opfyldelsen af hans livs skønneste drøm, og for van Mitten ...

Nå ja, for ham var det ganske simpelt den lykkelige tilbagekomst.

"Hvad behager, mon man glemmer os? ... Vi skulle dog også have et værelse," udbrød seigneur Keraban.

I det samme vendte han sig og fik øje på Scarpante, som langsomt kom hen imod ham.

"De ønsker et værelse til seigneur Keraban og hans ledsagere?" sagde han, som var han en af husets tjenere.

"Ja."

"Det er her."

Scarpante pegede til højre på den dør, som førte ind til gangen, i hvilken den ædle Sarabuls og seigneur Yanars værelser fandtes.

"Kom, mine venner, kom," sagde Keraban, idet han voldsomt åbnede døren, som Scarpante havde anvist.

De trådte alle tre ind i gangen. Men inden de endnu havde haft tid til at lukke døren, hvilken tumult, hvilken skrigen og råben var der da ikke! Og hvilken forfærdelig kvindestemme lod sig ikke høre!

Seigneur Keraban, van Mitten og Ahmet, som slet ikke forstod, hvad der var på færde, var hurtigt faret ud i karavanseraiets gård igen.

Straks åbnedes døre fra alle sider. De rejsende kom ud fra deres værelser, også Amasia og Nedjeb kom til. Bruno og Nizib kom fra venstre side, og midt i virvaret så man den frygtelige

Yanar. En kvinde styrtede ud fra den gang, hvor Keraban og hans venner var trængt ind.

"Stop tyven! ... Mord! ... Røveri!" råbte denne kvinde.

Det var den ædle Sarabul, stor og stærk og energisk, med de luende øjne, den friske farve og det ravnsorte hår. Den bydende mund fremviste en rad af skrækindjagende tænder. Det var, kort sagt, seigneur Yanar i kvindeskikkelse.

Det var tydeligt, at den ædle dame havde været oppe og våget for alle tilfældes skyld. Hun havde endnu alle sine klæder på. På fødderne havde hun støvler af rødt læder, der gik op over det nederste af *chalwar*'en, den orientalske kvindes pludderbukser. Nogle rejsende påstår, at den kurdiske kvinde i denne dragt ligner en hveps. Der er noget om det. Vist er det, at den ædle Sarabul kom sammenligningen temmelig nær, og at hun var en hveps med en farlig brod.

"Hvilken kvinde!" sagde van Mitten sagte.

"Og hvilken mand!" svarede seigneur Keraban og pegede på broderen, Yanar.

Denne skreg og råbte af alle kræfter.

"Et nyt attentat! Arrester alle på øjeblikket!"

"Lad os forholde os rolige," hviskede Ahmet til sin onkel. "Jeg er bange for, at det er os, der er skyld i al den tummel."

"Åh, der er jo ingen, som har set os," svarede Keraban.

"Hvad er der på færde, Ahmet?" spurgte den unge pige, der var løbet hen til sin forlovede.

"Intet, kære Amasia, intet," svarede Ahmet.

I det samme kom Kidros til syne i døren i baggrunden og råbte:

"Ja, De kommer tilpas, hr. dommer!"

Dommeren fra Trebisond ankom netop til karavanseraiet, hvor det var hans hensigt at tilbringe natten, for den næste dag at foretage den undersøgelse, som det kurdiske par havde forlangt. Han ledsagedes af sin skriver og standsede på dørtærsklen.

"Hvad behager! Har de skurke nu fornyet forsøget fra forrige nat?"

"Det lader til det, hr. dommer," svarede Kidros.

"Lad alle karavanseraiets døre lukke," sagde øvrighedspersonen med streng stemme. Ingen må gå ud uden min tilladelse.

Hans ordre blev straks efterkommet, så alle rejsende holdtes som fanger i karavanseraiet.

"Dommer," sagde den ædle Sarabul. "Jeg forlanger straf over disse skurke, som ikke har undset sig ved nu for anden gang at angribe en vægeløs kvinde ..."

"En kvinde, ja, og tilmed en kvinde fra Kurdistan," tilføjede Yanar truende.

Man kan let tænke sig den interesse, med hvilken Scarpante fulgte det hele.

Dommeren, en lille mand med et snu ansigt, stikkende øjne, spids næse og smalle læber, som forsvandt i det uredte skæg, forsøgte nu at gøre sig bekendt med de tilstedeværendes udseende; men dette var ingen let sag. Den enlige lygte i et hjørne af gården spredte kun et meget svagt lys omkring sig. Han vendte sig derpå til den ædle rejsende fra Mossul.

"De sværger, at nogle forbrydere forrige nat har forsøgt at trænge ind i Deres værelse?" spurgte han.

"Ja, jeg sværger det."

"Og at de har forsøgt at gentage deres brødefulde værk?"

"De, eller andre."

"I dette øjeblik?"

"I dette øjeblik."

"Kan De genkende dem, hvis De ser dem?"

"Nej ... Der var mørkt i mit værelse og ligeledes i gården. Jeg kunne ikke se deres ansigter."

"Var der mange?"

"Det ved jeg ikke."

"Men vi skal få det at vide, søster," råbte seigneur Yanar, "vi skal få det at vide. Og da, ve disse skurke!"

Seigneur Keraban hviskede atter til van Mitten:

"Vi har intet at frygte, da ingen har set os."

"Heldigvis," svarede hollænderen, der dog ikke følte sig ganske rolig for dette eventyrs følger. "Det ville blive en slem affære for os med disse kurder."

Dommeren gik frem og tilbage. Han vidste åbenbart ikke rigtig, hvad han skulle gøre, hvilket øjensynlig stærkt mishagede klagerne.

"Dommer," begyndte den ædle Sarabul atter, idet hun lagde armene over kors på brystet, "dommer, skal retfærdigheden sidde magtesløs i Deres hånd? ... Er vi ikke sultanens undersåtter og har ret til hans beskyttelse? ... Skal en kvinde som jeg være offer for et sådant attentat? Skal de skyldige, som må være her, undgå deres straf?"

"Hun er virkelig glimrende, denne kvinde," bemærkede seigneur Keraban.

"Glimrende, ja ... men forfærdelig," svarede van Mitten.

"Hvad er Deres bestemmelse, dommer?" spurgte seigneur Yanar.

"Bring hid lys og fakler!" råbte den ædle Sarabul. "Jeg skal nok selv se … selv søge … og måske genkende forbryderne, som har vovet …"

"Det behøves ikke," svarede dommeren. "Jeg skal nok opdage den skyldige eller de skyldige."

"Uden lys?"

"Ja, uden lys."

Derefter gjorde dommeren tegn til sin skriver, som nikkede bekræftende til svar og forsvandt ud ad døren i baggrunden.

Imidlertid kunne hollænderen ikke undlade at bemærke til sin ven Keraban:

"Jeg ved ikke, men jeg er virkelig lidt urolig for denne histories udfald."

"Ved Allah! De er også altid bange," svarede Keraban.

Alle stod tavse og nysgerrige og ventede skriverens tilbagekomst.

"De mener altså, dommer," sagde seigneur Yanar, "at De i dette mørke kan genkende …"

"Jeg? … Nej …" svarede dommeren. "Jeg overlader det til et klogt dyr, som allerede flere gange har hjulpet mig i sådanne tilfælde."

"Et dyr?" udbrød den ædle dame.

"Ja … en ged … et lille, klogt og opvakt dyr, som nok skal angive os den skyldige, hvis han da endnu er her; og det må han jo være, eftersom ingen har forladt karavanseraiet, siden attentatet fandt sted."

"Han er jo gal, den dommer," mumlede Keraban.

Skriveren kom nu ind igen, trækkende med en ged, som han førte ind midt i gården.

Denne ged, hvis klogskab dommeren priste i så stærke udtryk, var et smukt lille dyr, hvid på bryst, bug og hals, og sort på pande og hage samt med en stribe ned ad byggen. Den havde lagt sig pænt til rette på jorden og betragtede selskabet med en snu mine, idet den slog med det lille hoved.

"Sikken et smukt dyr," udbrød Nedjeb.

"Men hvad vil dog den dommer gøre?" spurgte Amasia.

"En eller anden trolddomskunst, uden tvivl," svarede Ahmet, "som de dumme mennesker vil lade sig narre af."

Dette var også seigneur Kerabans mening. Han undså sig ikke ved åbenlyst at trække på skuldrene, mens van Mitten betragtede forberedelserne med uro.

"Dommer," sagde den ædle Sarabul, "er det denne ged, som skal angive Dem den skyldige?"

"Ja," svarede dommeren.

"Og De tror, at den vil svare?"

"Det vil den uden tvivl."

"På hvilken måde?" spurgte seigneur Yanar, som ifølge sin kurdiske natur følte stor tiltro til al trolddom.

"Ganske simpelt," svarede dommeren. "Alle de tilstedeværende her skal gå hen og stryge med hånden ned ad den lille geds ryg. Det fintfølende dyr vil øjeblikkelig bræge, når den skyldiges hånd berører den."

"Den gode mand er ganske simpelt en troldmand fra en markedsplads," mumlede Keraban.

"Men, dommer, det er umuligt," sagde den ædle Sarabul, "hvor skulle et dyr …?"

"De skal få at se."

"Hvorfor ikke?" sagde seigneur Yanar. "Og eftersom jeg umuligt kan være den skyldige, så vil jeg forsøge først."

Yanar gik derpå hen til geden, som lå aldeles stille, mens han strøg sin hånd hen over dens hoved og ned ad ryggen.

"Så alle andre," sagde dommeren.

Alle de rejsende måtte da en for en gå hen og gøre som seigneur Yanar; men ingen af dem kunne være skyldig. Det lille dyr brægede ikke en eneste gang.

8.

Som slutter på en meget uventet måde, især for ven van Mitten.

Så snart denne undersøgelse begyndte, tog seigneur Keraban sin ven van Mitten og sin nevø Ahmet til side, og følgende samtale – af hvilken man vil se, at den uforbederlige herre trods sine gode forsætter atter påtvinger de andre sine meninger – udspandt sig imellem dem:

"Mine venner," sagde Keraban, "denne troldmand er jo simpelt hen et stort fæ."

"Hvorfor det?" spurgte hollænderen.

"Fordi ingen kan forhindre den skyldige, eller de skyldige – os for eksempel – i blot at lade, som om vi gør som de andre, og lade hånden glide hen over ryggen, uden at berøre geden. Han burde dog i det mindste have sørget for at foretage undersøgelsen ved lys, så at intet snyderi var muligt … I bælgmørke, det er jo vanvid."

"Det er sandt," sagde van Mitten.

"Sådan vil jeg gøre," vedblev Keraban, "og jeg råder jer stærkt til at gøre det samme."

"Ja, onkel," svarede Ahmet; "men De ved dog godt, at dette dyr ikke bræger mere for den skyldige end for den uskyldige, selv om de klapper den begge to."

"Naturligvis, Ahmet. Men siden denne gode dommer er naiv nok til at bruge en slig fremgangsmåde, vil jeg dog vise, at jeg er mindre naiv, og ikke røre ved hans dyr … og jeg beder jer om at gøre som jeg."

"Men onkel?"

"Ingen videre snak om det," svarede Keraban, som begyndte at blive ilter.

"Imidlertid ..." sagde hollænderen.

"Van Mitten, hvis De er dum nok til at stryge dette dyrs ryg, så tilgiver jeg Dem det aldrig."

"Godt, jeg skal ikke røre noget som helst, ven Keraban, for ikke at gøre Dem imod ... Det kan jo være aldeles ligegyldigt, hvad man gør her i mørket."

Størsteparten af de rejsende havde allerede udstået prøven, og geden havde endnu ikke anklaget nogen.

"Nu er det os, Bruno," sagde Nizib.

"Gud i Himlen, hvor de orientalere er dumme, at de kan tro på sådan en ged!" svarede Bruno.

Geden brægede lige så lidt for dem som for de andre.

"Men Deres ged siger jo ingenting!" udbrød den ædle Sarabul.

"Skal det måske være en spøg?" tilføjede seigneur Yanar. "Det er ellers ikke godt at spøge med kurder."

"Tålmodighed," svarede dommeren og rystede på hovedet med et listigt smil. "Siden geden ikke har bræget, så har den skyldige endnu ikke rørt ved den."

"For pokker, nu er der kun os tilbage," mumlede van Mitten. Uden selv at vide hvorfor, følte han sig dog lidt urolig.

"Nu er det os," sagde Ahmet.

"Ja ... jeg først," svarede Keraban, idet han stødte sin ven og sin nevø til side. "Frem for alt, rør ikke ved den," gentog han sagte.

Han strakte derpå hånden ud over geden og lod, som om han langsomt strøg ned over dens ryg, uden at han dog på et eneste sted berørte den.

Geden brægede ikke.

"Det var da godt," sagde Ahmet.

Og følgende sin onkels eksempel strøg han hen over dyret, uden så meget som at berøre dens uld. Geden brægede heller ikke denne gang.

Dernæst var det hollænderens tur. Van Mitten var den sidste i rækken til at udstå prøven. Han gik da hen imod dyret, og for ikke at mishage sin ven Keraban nøjedes også han med blot forsigtigt at lade sin hånd glide tæt hen over gedens ryg.

Heller ikke denne gang brægede geden.

Fra alle de tilstedeværende lød der udbrud af forbavselse og tilfredshed.

"Deres ged er et umælende fæ, som alle andre geder!" råbte Yanar med tordenstemme.

"Den har ikke kendt den skyldige," skreg den ædle kurdiske dame, "og dog er han her. Ingen har kunnet komme ud af gården."

"Den gode dommer er en smule komisk med sin farlige ged, hvad mener De, van Mitten?" sagde Keraban.

"Det kan ikke nægtes," svarede van Mitten, som nu følte sig ganske beroliget.

"Stakkels lille ged," sagde Nedjeb til sin herskerinde, "mon de nu vil gøre den fortræd, fordi den ingenting har sagt?"

Alle så hen på dommeren. Hans ondskabsfulde, listige, små øjne formelig glimrede som karfunkler i mørket.

"Imidlertid, hr. dommer," sagde Keraban i en lidt spydig tone, "må det vel nu, da Deres undersøgelse er endt, være os tilladt at trække os tilbage til vore værelser ..."

"Det skal ikke ske," råbte den rasende dame. "Nej, det skal ikke ske! Her er begået en forbrydelse ..."

"Ædle dame," svarede Keraban ikke uden skarphed, "De vil dog vel ikke forhindre ærlige folk i at sove, når det behager dem?"

"De siger det i en tone, hr. tyrk ..." udbrød seigneur Yanar.

"I den tone, som er passende, hr. kurder," svarede seigneur Keraban.

Scarpante, der troede, at han havde tabt sit spil, siden den skyldige ikke var blevet opdaget, så med stor tilfredshed denne strid begynde mellem de to stivnakker. Måske kunne der dog komme noget ud af det alligevel.

Diskussionen begyndte virkelig at blive varm imellem dem. Keraban ville før lade sig arrestere og dømme end opgive at have det sidste ord. Selv Ahmet var ved at blande sig i samtalen for at støtte sin onkel, da de blev afbrudt af dommeren.

"Lad alle stille sig på rad og bring lys," sagde han.

Kidros, til hvem disse ord var henvendt, skyndte sig at lystre ordre. Et øjeblik efter bragte fire tjenere fakler, og gården blev stærkt oplyst.

"Alle rækker sin højre hånd i vejret," sagde dommeren.

Alle rakte hænderne op, og alle var sorte på den indvendige side af hånden og på fingrene undtagen seigneur Keraban, Ahmet og van Mitten.

Dommeren pegede straks hen på dem:

"Der ser I forbryderne!" sagde han.

"Hvad behager?" stammede Keraban.

"Os!" råbte hollænderen, uden i mindste måde at begribe denne uventede angivelse.

"Ja … det er dem," gentog dommeren. "Om de virkelig har frygtet for at blive angivet af geden, kan være os ligegyldigt. Vist er det, at de i følelsen af deres brøde, i stedet for at stryge med hånden ned ad dyrets ryg, som var besmurt med sod, kun har ladet, som om de lod den glide over den og har således anklaget sig selv."

Der lød en mumlen af beundring over dommerens snilde. Kun seigneur Keraban og hans ledsagere følte sig meget nedslåede og lod hovedet synke.

"Det er altså disse tre," sagde seigneur Yanar, "som har vovet forrige nat …"

"Forrige nat?" udbrød Ahmet. "Forrige nat var vi ti mile fra karavanseraiet."

"Hvem kan bevise det?" svarede dommeren. "I hvert fald ved vi, at det var jer, som for et øjeblik siden forsøgte at trænge ind i denne ædle dames værelse."

"For pokker, ja," råbte Keraban, rasende over at have ladet sig fange i en sådan snare, "ja … det var os, som gik ind i denne gang. Men det var kun en fejltagelse af os … eller rettere af en af karavanseraiets tjenere."

"Ja så?" sagde seigneur Yanar ironisk.

"Ganske vist. Man havde anvist os denne dames værelse som vort …"

"Det kan De bilde andre ind," sagde dommeren.

"Så, der sidder de godt i det," sagde Bruno til sig selv, "både onklen og nevøen, og min herre med dem."

Vist er det, at seigneur Keraban trods al sin sædvanlige aplomb aldeles havde tabt kontenancen, og værre blev det, da dommeren vendte sig mod dem og befalede:

"Før dem i fængsel."

"Ja ... i fængsel!" gentog seigneur Yanar, mens alle de rejsende i forening med karavanseraiets folk råbte i kor.

"I fængsel ... I fængsel!"

Ved at se, hvilken vending tingene tog, kunne Scarpante ikke noksom glæde sig over, hvad han havde gjort. Når seigneur Keraban, van Mitten og Ahmet holdtes under lås og lukke, så var både rejsen afbrudt og brylluppet forsinket, og frem for alt var Amasia skilt fra sin forlovede. Hvilke fortræffelige betingelser for en gentagelse af den mislykkede bortførelse frembød ikke denne situation.

Ahmet opfyldtes af raseri mod sin onkel, når han tænkte på, hvilke følger dette eventyr kunne have. Var det ikke atter seigneur Keraban, der ved sit egensind havde styrtet dem i fordærv? Havde han ikke forhindret dem i, ja ligefrem forbudt dem at klappe geden, blot for at narre denne dommer, som dog til sidst havde vist sig at være mere snu end de? Han bar skylden for, at deres dumhed nu havde hildet dem i en snare, som havde til følge, at de blev sat fast i det mindste i nogle dage.

Seigneur Keraban på sin side rasede ikke mindre indvendig ved tanken om den korte tid, han endnu havde tilbage, hvis han ville nå Skutari inden rejsefristens udløb. Hans nye anfald af egensind kunne måske koste hans nevø en stor formue.

Hvad van Mitten angik, stod han og kiggede til højre og venstre og rokkede frem og tilbage uden at vove at løfte øjnene

op mod Bruno, som han indbildte sig stadig at høre gentage de skæbnesvangre ord:

"Sagde jeg Dem ikke nok, herre, at der før eller siden ville hænde Dem en ulykke?"

Til sidst vendte han sig til sin ven Keraban med den korte, velfortjente bebrejdelse:

"Hvorfor ville De heller ikke tillade os at klappe det lille, uskadelige dyr?"

Og for første gang i sit liv havde seigneur Keraban intet at svare.

Imidlertid lød råbene "i fængsel, i fængsel" højere og højere, og at Scarpante ikke var blandt dem, der råbte mindst højt, forstår sig af sig selv.

"Ja, i fængsel med disse røvere!" gentog den hævngerrige Yanar, fuldt beredt til, i fald det skulle gøres nødigt, at række øvrigheden en hjælpende hånd. "Før dem i fængsel ... I fængsel alle tre!"

"Ja ... alle tre ... med mindre da en af dem angiver sig som den skyldige," sagde den ædle Sarabul, der dog ikke ville, at to uskyldige skulle rammes.

"Det er rigtigt," bekræftede dommeren. "Sig frem, hvem af jer er det, der har forsøgt at trænge ind i dette værelse?"

Et øjeblik stod de tre anklagede uvisse. Derpå bad seigneur Keraban dommeren om tilladelse til at underholde sig et øjeblik alene med sine rejsefæller. Dette blev ham tilstået. Han trak da Ahmet og van Mitten til side, og i sin mest determinerede tone begyndte han:

"Mine venner, der er i sandhed kun ét at gøre. En af os må tage hele denne dumme, intetsigende historie på sin kappe."

Her begyndte den gode hollænder med en underlig forudanelse at spidse øren.

"Valget kan ikke være vanskeligt," fortsatte Keraban. "Ahmets nærværelse i Skutari om nogle få dage er aldeles nødvendig på grund af hans bryllup."

"Ja, onkel, ja!" svarede Ahmet.

"Min ligeledes, i egenskab af formynder."

"Hvad behager?" sagde van Mitten.

"Altså, ven van Mitten," fortsatte Keraban, "De ser, at der ingen indvendinger er mulige. De må ofre Dem."

"Jeg ... jeg skulle ..."

"De må angive Dem ... Hvad vover De ved det? Højst nogle dages fængsel ... Aldeles intet ... Vi skal nok rede Dem ud af det."

"Men ..." begyndte van Mitten. Han syntes, at man dog nu disponerede lidt vel meget over hans person.

"Kære hr. van Mitten, De må," sagde Ahmet. "Jeg bønfalder Dem om det i Amasias navn ... Vil De have, at hele hendes fremtid skal være ødelagt, at hun, fordi hun ikke kommer tids nok til Skutari ..."

"Åh, hr. van Mitten," sagde nu også den unge pige, som havde hørt denne samtale.

"Hvad ... De vil have?" gentog van Mitten.

"Hm," sagde Bruno, som godt forstod, hvad der var på færde. "Nu vil De have min herre til at begå en ny dumhed."

"Hr. van Mitten ..." fortsatte Ahmet.

"Nå, ven van Mitten, vis nu, at De har et godt hjerte!" sagde Keraban og trykkede hans hånd, så den var nær ved at knuses.

"I fængsel, i fængsel!" lød det stadig ivrigere og ivrigere.

Den ulykkelige hollænder vidste ikke mere hverken ud eller ind. Han nikkede "ja" med hovedet, og derpå sagde han "nej", men da karavanseraiets folk på et vink fra dommeren ville gribe de tre skyldige, trådte han lidt frem.

"Stands," sagde han med svag stemme. "Stands ... jeg tror nok, at det er mig, som har ..."

"Nå," sagde Bruno, "det manglede blot."

"Atter tabt," sagde Scarpante og kunne ikke tilbageholde en ærgerlig bevægelse.

"Det er Dem?" spurgte dommeren hollænderen.

"Mig ... ja ... mig."

"Hvor De er god, hr. van Mitten!" hviskede den unge pige til den værdige hollænder.

"Åh, ja!" tilføjede Nedjeb.

Hvad gjorde imidlertid den ædle Sarabul? Hun iagttog med levende interesse den, der havde haft den dristighed at angribe hende.

"Altså," spurgte Yanar, "det er Dem, der har vovet at trænge ind i værelset?"

"Ja," svarede van Mitten.

"De ser dog ikke ud som en tyv."

"En tyv! ... Jeg ... Købmand! ... Jeg ... Hollænder ... fra Rotterdam ... Nej, nej!" råbte van Mitten, dybt rystet af indignation.

"Men altså ..." sagde Yanar.

"Altså," sagde Sarabul, "altså er det min ære, som De har villet kompromittere?"

"En kurdisk kvindes ære!" råbte seigneur Yanar og førte hånden til yataganen.

"Han er i sandhed slet ikke så ilde, denne hollænder," sagde den ædle dame med svagt koketteri.

"Deres blod vil ikke være nok til at aftvætte denne fornærmelse," fortsatte Yanar.

"Broder ... broder."

"Hvis De nægter at give hende oprejsning ..."

"For pokker," sagde Ahmet.

"Hvis De nægter at ægte min søster, så ..."

"Ved Allah!" sagde Keraban ved sig selv, "det var en ganske ny vending."

"Ægte? ... Jeg ... Ægte!" gentog van Mitten og løftede armene mod himlen.

"De nægter?" råbte seigneur Keraban.

"Om jeg nægter ... Om jeg nægter ..." svarede van Mitten rædselsslagen. "Men jeg er allerede ..."

Van Mitten fik ikke fuldført sætningen. Seigneur Keraban greb ham heftigt i armen:

"Ikke et ord mere ..." sagde han. "Samtyk blot ... De må ... Ingen tøven."

"Samtykke? Jeg ... som allerede er gift ... jeg!" svarede van Mitten, "jeg skulle begå bigami!"

"I Tyrkiet ... Bigami, og dobbelt bigami, tre dobbelt, firdobbelt, om De vil ... Alt er tilladt i Tyrkiet ... Sig blot ja."

"Men?"

"Gift Dem, van Mitten, gift Dem ... På den måde vil De undgå fængsel, og vi kan fortsætte rejsen sammen. Når vi så først er i Skutari, så kan De let give fru van Mitten nummer to en glad dag."

"Ven Keraban, det er umuligt, det De der forlanger af mig," svarede hollænderen.

"Det er nødvendigt, ellers er alt tabt."

Nu kom også seigneur Yanar til. Han greb van Mittens højre arm.

"Det er nødvendigt," sagde han.

"Det er nødvendigt!" sagde Sarabul, som også trådte til og greb van Mittens venstre arm.

"Ja, siden det er nødvendigt," svarede van Mitten, som næppe mere kunne holde sig oprejst.

"Hvad behager, herre, De vil også gå ind på dette her?" spurgte Bruno.

"Hvad skal jeg gøre, Bruno?" sagde den ulykkelige hollænder med så svag stemme, at han næppe kunne høres.

"Nå, hovedet i vejret," udbrød seigneur Yanar og gav sin tilkommende svoger et puf i ryggen. "Husk, at den, De skal ægte, er en stolt kurdisk kvinde!"

"En kurdisk kvinde," mumlede van Mitten, "jeg ... en hollænder fra Rotterdam ... ægte en kurdisk kvinde!"

"Bryd Dem dog ikke om det ... Det er jo blot til at le ad, et sådant giftermål," hviskede seigneur Keraban til ham.

"Man skal aldrig spøge med den slags ting," svarede van Mitten så ynkelig komisk, at hans ledsagere var nær ved at briste ud i latter.

Nedjeb bemærkede, idet hun pegede på den ædle dames halvfalmede ansigt:

"Jeg skulle tage meget fejl, om det ikke er en enke, der er på jagt efter en mand."

"Stakkels hr. van Mitten," sagde Amasia.

"Jeg ville have foretrukket otte måneders fængsel for otte dage af et sådant ægteskab," sagde Bruno hovedrystende.

Imidlertid havde seigneur Yanar atter nærmet sig dem og sagde med høj stemme:

"I morgen vil vi i Trebisond med stor pomp fejre hr. van Mittens og den ædle Sarabuls forlovelse."

Ved dette ord *forlovelse* følte seigneur Keraban og hans rejsefæller og frem for alt van Mitten sig adskilligt beroligede.

Herved er dog den ting at bemærke, at ifølge Kurdistans love er det forlovelsen, der er den bindende handling. Denne ceremoni står som det borgerlige giftermål hos franskmændene, mens den påfølgende svarer til den kirkelige, der i grunden kun er en formssag. I Kurdistan er manden allerede som forlovet uopløselig bundet til den, som han har valgt, eller som har valgt ham hvilket jo her var tilfældet.

Dette blev kort og godt forklaret van Mitten af seigneur Yanar, der endte med at sige:

"Altså forlovelse i Trebisond."

"Og giftermål i Mossul," tilføjede den ædle dame ømt.

Scarpante forsvandt i samme øjeblik gennem karavanseraiets dør, som atter var blevet åbnet.

"List lykkedes ikke," sagde han truende ved sig selv. "Nu må vi bruge magt."

Hverken Keraban eller nogen af hans ledsagere bemærkede ham.

"Stakkels hr. van Mitten," gentog Ahmet ved at se hollænderens fortabte mine.

"Åh," svarede Keraban, "det er jo kun til at le ad. En dum forlovelse, som er forbi om ti dage. Hvad har det at sige?"

"Det er sandt, onkel. Men ti dages forlovelse med denne dame, det er ikke synderlig morsomt."

Fem minutter efter var karavanseraiets gård tom. Alle gæsterne havde trukket sig tilbage til deres værelser. Van Mitten sad under streng bevogtning af sin frygtelige svoger, og tavshed herskede over skuepladsen for dette tragikomiske optrin, hvis følger kom til at hvile så tungt på den ulykkelige hollænders skuldre.

9.

Ved at forlove sig med den ædle Sarabul har van Mitten den ære at blive seigneur Yanars svoger.

En by, som skriver sig fra år 4790 før Kristi fødsel og har en så mærkelig historisk fortid som Trebisond, må i sandhed vække enhvers levende interesse; man kan derfor ikke undre sig over, at van Mitten på hele den første del af rejsen havde glædet sig til at skulle besøge denne berømte stad. Men den gang var han fri for alle bekymringer og havde ikke andet at gøre end at følge sin ven Keraban på dennes mærkelige færd. Nu derimod var han forlovet – rigtignok kun midlertidigt, for nogle få dage – men siden denne forlovelse med den ædle kurdiske dame var al lyst og evne til at beundre Trebisonds historiske minder ganske forgået ham.

Den syttende september klokken 9 om morgenen. To timer efter at have forladt karavanseraiet i Rissar holdt seigneur Keraban og hans rejsefæller samt seigneur Yanar med sin søster og deres tjenerskab deres stolte indtog i den pragtfulde hovedstad.

Egnen omkring byen er vidunderlig smuk og minder om naturen i alperne med dale, bjerge og vandløb. Man kunne næsten indbilde sig, at et stykke af Schweiz eller Tyrol var blevet forflyttet her til det Sorte Havs kyst.

Trebisond er delt i to byer, som ligger amfiteatralsk på et lille bjerg. Den tyrkiske stad er omgivet af en mur med høje tårne, og de hundreder af minareter fra dens fyrre moskeer giver den et ejendommeligt udseende. Den anden, den kristne by, er

mere handelsstaden; i den findes den store bazar med de rige tæpper, tøjer, juveler, våben og kostbare stene.

Indbyggerne, der består af tyrker, persere, kristne af armensk og romersk-katolsk trosbekendelse, grækere, kurder og europæere, kan regnes til hen ved fyrre tusind mennesker. Ovennævnte dag var befolkningen imidlertid mindst fem gange så stor, idet muhamedanerne fra alle kanter af Lilleasien var strømmet til for at holde fest.

En lille karavane havde derfor en del besvær med at finde et nogenlunde ordentligt tilflugtssted i de fireogtyve timer, som den agtede at tilbringe i Trebisond. Seigneur Keraban var fast bestemt på allerede den næste morgen at drage videre ad Skutari til, og han havde sandelig heller ingen tid at spilde, hvis han ville nå derhen inden månedens slutning.

I et lille fransk-italiensk hotel, midt i et herbergskvarter, som allerede var overfyldt med rejsende, lykkedes det endelig seigneur Keraban og hans følge at få værelser.

Hotellet var særdeles udmærket. Ahmets onkel kunne ikke finde den mindste grund til at skændes med værten.

Seigneur Keraban nød rigtig denne hvile i den trygge fornemmelse af at have overstået, om ikke alle anstrengelser, så dog alle farer ved rejsen. De anede mindst af alt, at deres værste fjende var dem så nær, og at man i seigneur Saffars palads i den tyrkiske del af byen smedede rænker imod dem.

Scarpante var ankommet for en time siden og sad nu og meddelte seigneur Saffar og Yarhud den foregående nats begivenheder. Han fortalte, hvorledes Keraban og Ahmet kun ved van Mittens enfoldige godhed var blevet frelst fra at blive sat i fængsel og skilles fra Amasia. Og de tre mænd, som var

forenet af den samme interesse, lagde da deres ulykkesvangre planer mod de rejsende, planer, der skulle bringes til udførelse på vejen mellem Trebisond og Skutari. Hvilke disse planer var, vil fremtiden vise; men forberedelserne til udførelsen begyndte allerede samme dag. Uden at bryde sig om festerne, der skulle fejres i Trebisond, forlod seigneur Saffar og Yarhud straks byen og fulgte vejen mod vest gennem Anatolien.

Scarpante blev i Trebisond. Da han hverken var kendt af seigneur Keraban, Ahmet eller de to unge piger, kunne han jo frit gå, hvor han ville. Han blandede sig i mængden på pladsen Giaur-Meïdan udenfor hotellet og udspionerede herfra de rejsende.

Snart så han også Ahmet komme ud og gå ned imod havnen. Scarpante fulgte efter ham gennem de små gyder ud til kysten, hvor tusinder af forskellige småfartøjer nu lå for anker efter at have bragt deres ladning af rettroende til byen.

Her spurgte Ahmet sig for, og man viste ham vej til telegrafstationen. Scarpante så ham afsende et langt telegram til bankier Selim i Odessa og smilede ved sig selv.

"Bah," tænkte han. "Den depeche kunne han lige så gerne spare sig Selim er dræbt af Yarhuds kugle. Det telegram vil ikke gøre os nogen fortræd."

Og dermed lod han den sag være glemt.

Ahmet gik derpå tilbage til hotellet, hvor Amasia og Nedjeb ventede ham med utålmodighed. Den unge pige blev glad beroliget ved at høre, at Selim om nogle få timer ville være underrettet om deres skæbne.

"Et brev ville have taget for lang tid," tilføjede Ahmet, "og desuden frygter jeg hele tiden ..."

Han brød i det samme kort af.

"Hvad frygter De, kære Ahmet? Hvad mener De?" spurgte Amasia forundret.

"Intet, kære Amasia, intet ... Jeg ville blot også minde Deres fader om, at han må være i Skutari ved vor ankomst og helst forinden, så at brylluppet på ingen måde bliver forsinket."

Sandheden er, at Ahmet, som hele tiden frygtede nye bortførelsesforsøg af Yarhuds medskyldige, der jo kunne have fået underretning om, hvad der var sket efter *Guïdare*s undergang, havde meddelt Selim, at al fare måske endnu ikke var overstået men for ikke også at gøre Amasia urolig, vogtede han sig vel for at meddele hende sin angst, der jo desuden til dels var ubeføjet.

Amasia takkede Ahmet inderligt fordi han havde telegraferet trods de forbandelser, der ventede ham fra hans onkel, når denne fik at vide, at han havde afsendt en depeche på denne måde.

Hvad tog van Mitten sig til imens?

Det var unægtelig meget imod sin vilje, at hollænderen blev den ædle Sarabuls lykkelige forlovede og seigneur Yanars ynkelige svoger.

Men hvorledes skulle han kunne have undgået det? På den ene side gentog Keraban stadig for ham, at han måtte bringe ofret helt ud, eller også ville dommeren lade dem alle tre sætte i fængsel og derved ødelægge rejsen, at dette giftermål, om det end gjaldt i Tyrkiet, var ugyldigt i Holland, hvor van Mitten allerede var gift, osv. osv.

På den anden side stod broderen og søsteren og holdt med sikker hånd deres bytte fast.

Van Mitten tænkte heller ikke på at modsætte sig, men hengav sig ganske til skæbnens tilskikkelser.

Seigneur Keraban havde heldigvis udvirket, at Yanar og hans søster inden bryllupshøjtideligheden i Mossul skulle ledsage vore rejsende til Skutari og overvære Ahmets og Amasias bryllup, samt at den kurdiske dame skulle opholde sig der i to-tre dage, før hun bortførte sin hollandske forlovede.

Skønt Bruno ikke kunne undlade at tænke, at hans herre kun fik løn som forskyldt ved sin utilgivelige svaghed, kunne han dog heller ikke lade være at beklage ham dybt ved at se ham i denne skrækkelige kvindes magt. Men et anfald af krampelatter – hvilket seigneur Keraban, Ahmet og de to unge piger havde al møje med ikke at deltage i – overfaldt ham dog, da han så van Mitten træde ind, påklædt til forlovelsesceremonien i et kurdisk kostume.

"Hvad behager, van Mitten," råbte Keraban. "Er det virkelig Dem?"

"Mig selv, ven Keraban."

"Som kurder?"

"Ja, som kurder."

"Nå, jeg må sige, den dragt klæder Dem slet ikke ilde. De skal se, når De først bliver vant til den, vil De finde den langt bekvemmere end de snævre europæiske klæder."

"Ven Keraban!"

"Nej, van Mitten, læg nu det fortvivlede ansigt bort. Bild Dem for pokker ind, at det er en karnevalsdag, og at De simpelt hen er udklædt."

"Det er ikke beklædningen, som foruroliger mig mest," svarede van Mitten.

"Hvad da?"

"Giftermålet."

"Hm, det giftermål er snart forbi, ven van Mitten," svarede Keraban. "Fru Sarabul skal dyrt komme til at betale den historie. Jeg glæder mig allerede, van Mitten, til at se hende, når De meddeler hende, at Deres forlovelse slet ikke er bindende, eftersom De allerede er gift i Rotterdam. Det er dog minsandten for galt at tvinge folk til at gifte sig mod deres vilje."

Således opmuntret fandt den værdige hollænder sig i tingene. Det var dog virkelig også bedst at tage sagen fra den komiske side og føje sig efter omstændighederne, siden dette jo var til alles fordel.

Van Mitten ville desuden have haft vanskeligt ved at få tid til at betænke sig den dag. Yanar og hans søster holdt åbenbart ikke af at lade noget trække i langdrag. I en håndevending var alt ordnet, så de uopløselige lænker kunne pålægges Hollands flegmatiske søn.

Imidlertid må man dog ikke tro, at en eneste af det gode Kurdistans former og skikke blev udeladt. Nej, den højtærede svoger vågede omhyggeligt over højtidelighedens rette fuldbyrdelse, hvilket var en let sag i denne store by.

I Trebisond findes et ikke ringe antal kurder, og blandt disse traf Yanar og Sarabul flere bekendte og venner fra Mossul. Disse herlige mennesker følte sig højligt smigrede over at kunne stå deres ædle landsmandinde bi ved denne højtidelige lejlighed, da hun for fjerde gang skulle hellige en ægtefælle sit liv. Den forlovede kom derfor med et stort følge af indbudte, mens Keraban, Ahmet og deres ledsagere stod på mandens

side. Naturligvis blev van Mitten holdt under streng opsigt. Det tillodes ham ikke et øjeblik at være ene med sine venner.

Kun én gang lykkedes det Bruno at liste sig hen ved siden af ham.

"Tag Dem i agt, herre," sagde han igen. "Tag Dem i agt. De spiller højt spil."

"Hvad kan jeg gøre andet, Bruno?" svarede van Mitten modfalden. "I hvert fald er det en dumhed, som redder mine venner ud af forlegenhed og ikke vil have alvorlige følger."

"Hm!" sagde Bruno. "Gifte sig, herre, det er at gifte sig, og ..."

Da hollænderen imidlertid i det samme blev kaldt bort, har ingen nogen sinde fået at vide, hvorledes den tro tjener havde tænkt at slutte denne ildevarslende tirade.

Klokken var tolv, da seigneur Yanar og de andre fornemme herrer kom for at hente den vordende ægtemand og for ikke mere at slippe ham før ceremoniens slutning.

Forlovelsen blev da fejret med stor pomp, og ingen kunne have det mindste at udsætte hverken på van Mittens eller den ædle Sarabuls holdning. Det lykkedes van Mitten at skjule den uro, der beherskede ham, og hans forlovede strålede af stolthed ved tanken om denne alliance mellem Holland og Kurdistan.

Sarabul så glimrende ud i sin brudedragt – som hun øjensynlig måtte have haft med på rejsen for alle mulige tilfældes skyld, hvilken forsynlighed jo her kom hende meget til nytte. Intet kunne være mere glimrende end hendes guldindvirkede klædes *mitan*, hvis ærmer og liv var aldeles oversyet med broderier og filigranner, den brogede *entari* og den fine musselins *chalwar*, som nåede helt ned under de perlestukne safiansstøvlers læder, den store fez med det

blomsterindvirkede *yeminis* om, fra hvilken en kniplingssmykket *puskul* hang helt ned til livet, ædelstene og guldpendelokker, som dækkede panden helt ned til øjenbrynene, for ikke at tale om ørenringe, hals og bæltesmykker samt pragtfulde nåle til håret. Aldrig havde Trebisond set smukkere og rigere brud i sine gader.

Men var den ædle Sarabul prægtig, så var van Mitten det ikke mindre. Keraban kunne ikke noksom lykønske ham, og de smukke ord kom fra hjertet hos denne rettroende, der selv var blevet sit orientalske kostume så tro.

Dragten gav virkelig også van Mitten et vist krigersk udseende, noget vildt og stolt, som klædte ham godt, men kun passede dårligt for hans rotterdamske handelssjæl. Hans dragt var en musselins kappe, røde atlaskes benklæder og guldbroderede læderstøvler med sporer og kunstfærdigt indvirkede skafter, en åben skjorte med lange ærmer og en fez med *yeminis* og *puskul*, hvilken sidstes umådelige omfang angav den høje rang, som den ædle Sarabuls ægtefælle skulle indtage i Kurdistan.

Van Mitten havde fundet disse klædningsstykker i Trebisonds store bazar. Sammesteds havde han forskaffet sig de glimrende våben, af hvilke den forlovede skal bære en så utrolig mængde i det broderede sjal, som han har om livet, pragtfulde dolke, pistoler, korte og lange sabler, alskens nye og gamle våben.

Stakkels van Mitten, hvem skulle have tænkt, at du en dag skulle pyntes således ud!

"Bah, det er jo kun til at le af," fortsatte seigneur Keraban med at gentage, og efter ham Ahmet, Amasia og Nedjeb, alle

undtagen Bruno.

Under hele ceremonien gik alt særdeles rigtigt til. Kun blev van Mitten fundet en smule vel kølig af sin skrækkelige svoger og dennes ikke mindre skrækkelige søster.

Forlovelsen blev fuldbyrdet af den gode dommer, der så sindrigt havde afgjort sagen i karavanseraiet i Rissar.

Efter kontraktens undertegnelse begav de forlovede og deres følge sig gennem en stor folkemasse til en moske i byens indre, som tidligere havde været en byzantinsk kirke, og hvis mure var smykket med sjældne mosaikker.

Her modtoges man med musik og kurdiske sange. Disse er mere udtryksfulde, melodiøse og i det hele taget bedre både i farve og rytme end de tyrkiske og armenske. Nogle instrumenter, hvis klang nærmest kun var en metalklirren, og to-tre pibende fløjter ledsagede korene med deres besynderlige akkorder. Imamen bad en simpel bøn, og van Mitten var da endelig forlovet, som Keraban med et lunt smil sagde til den ædle Sarabul, da han fremførte sine bedste lykønskninger for denne dame.

Senere skulle brylluppet fejres i Kurdistan med ugelange fester, og inden den tid måtte van Mitten se at lægge sig efter kurdiske vaner. Det er nemlig skik, at brudgommen, når bruden kommer til brudehuset, uventet træder frem for hende, tager hende i sine arme og bærer hende på sine skuldre ind i det værelse, hvor hun skal bo. Man vil således skåne hendes blufærdighed, da det på ingen måde må se ud, som om hun frivilligt gik ind i en fremmed bolig. Når dette lykkelige øjeblik kom, måtte van Mitten vogte vel på at iagttage landets skik. Men det var der heldigvis jo endnu længe til.

Forlovelsesfesten faldt meget passende sammen med den store fest for Muhammeds himmelfart *eilet-ul-my'-râdy*, som i almindelighed holdes den 29., men denne gang på grund af særlige omstændigheder i følge overimamens befaling fejredes tidligere.

Om aftenen holdtes en umådelig stor fest, ved hvilken tusinder og atter tusinder af muhamedanere fra alle kanter af Asien var samlet i Trebisonds største palads.

Den ædle Sarabul kunne ikke noksom prise sig lykkelig over denne lejlighed til at fremvise sin forlovede for offentligheden, og Keraban, Ahmet, de to unge piger og tjenerne kunne jo ikke tilbringe aftenens timer bedre end ved at overvære det pragtfulde skuespil, som her blev givet til bedste.

Pragtfuldt, i sandhed! Og hvor kunne det også være andet her i Orienten. Pennen er for fattig til at beskrive denne fest til Muhammeds ære, selv om der i den lagdes de største digteres mest glimrende ord. Kun penslen kunne give os et svagt billede, hvis den benyttede alle palettens farver og nuancer.

"Rigdommen tilhører Indien, intelligensen Europa, og pragten ottomanerne", siger et tyrkisk ordsprog.

Det var virkelig under en uforlignelig pragt, at der nu oprullede sig et poetisk billede, som Lilleasiens graciøse døtre lånte deres dans' ynde og deres skønheds trylleri. Det hvilede på dansen den legende, at indtil Muhammeds død, der indtraf i *hedshras* tiende år, 632 efter den nye tidsregning, var paradiset lukket for alle de troende, der var hensovet i forventning om profetens komme. Den dag viste han sig til hest på *El-Borak* (vingehesten), der ventede ham ved Jerusalemstemplets port, og hans grav forlod Jorden og steg op gennem himlene mellem

zenith og nadir midt i al islamparadisets glans og pragt. Alle genopvækkedes da for at bringe profeten deres hyldest; den evige lykkes periode, der var lovet de troende, begyndte, og Muhammed løftede sig i en blændende apoteose, mens den arabiske himmels stjerner i skikkelse af utallige *huris* kredsede omkring Allahs strålende pande.

Kort sagt, denne fest var som en virkeliggørelse af den digters drømme, der bedst har følt de orientalske landes poesi, når han taler om dervishernes salige udtryk, idet de hengiver sig i deres vilde, ubegribelige danse.

"Hvad så de i disse syner? Smaragdskovene med rubinfrugterne, bjergene af ambra og myrra, diamantpavillonerne og perleteltene fra Muhammeds Paradis."

10.

Denne fortællings helte farer frem uden at spilde dag eller time.

Næste dag, den 18. september, netop som solen kastede sine første gyldne stråler hen over byens højeste minareter, drog en lille karavane ud af en af dens porte og hilste det poetiske Trebisond et sidste farvel.

Dette rejseselskab, der agtede sig til Bosporus' bredder, fulgte vejene langs kysten, ledet af en fører, som havde tilbudt sig, og som seigneur Keraban med glæde havde antaget.

Denne fører måtte i sandhed være vel skikket til at vise dem vej gennem denne del af Anatolien det var en af de nomader, som i disse egne er kendt under navnet "knasthuggere", hvorved betegnes brændehuggere, hvis arbejde består i at gennemstrejfe det nordlige Anatoliens og Lilleasiens skove af vilde valnøddetræer. På disse træer findes nemlig ofte knaster, naturlige udvækster med ved af en sjælden hårdhed, der egner sig ganske særligt til snedkerværktøj og derfor er meget efterspurgt.

Føreren var dagen i forvejen selv kommet og havde tilbudt sin tjeneste, da han hørte, at de fremmede agtede sig fra Trebisond til Skutari. Han lod til at være intelligent og godt kendt med de indviklede veje. Han havde svaret kort og rask på seigneur Kerabans spørgsmål, og denne havde så antaget ham til en særdeles høj betaling, der skulle blive fordoblet, i fald karavanen nåede Bosporus' højder inden tolv dage – den sidste frist for Amasias og Ahmets bryllup.

Heller ikke Ahmet mente, efter at have udspurgt føreren, trods dennes kolde ansigt og skjulte væsen, at der kunne være grund til at nære mistillid. Ingen kunne være dem til mere nytte end just denne mand, som hele sit liv havde gennemstrejfet disse egne, eller mere beroligende at have med sig i betragtning af den korte tid, rejsen skulle gøres på.

Da man lovede ham at fordoble hans løn, såfremt de nåede Skutari i rette tid, svarede han kun:

"Seigneur Keraban kan være forvisset om min iver. Seigneur Keraban lover mig at betale dobbelt, hvis vi om tolv dage er i Villa Skutari, og jeg forpligter mig til ikke at forlange noget, hvis vi ikke er der."

"Ved Muhammed, han er en af mine folk!" sagde Keraban, da han fortalte Ahmet denne samtale.

"Ja," svarede Ahmet, "men hvor god fører han end kan være, må vi dog ikke glemme, at man ikke uforsigtigt må vove sig ind på Anatoliens veje."

"Åh, du med dine evige ængstelser!"

"Onkel Keraban, jeg er ikke tryg, før vi sidder i Skutari."

"Og du er gift," svarede Keraban og trykkede Ahmets hånd. "Nu vel. Jeg lover dig, at om tolv dage skal Amasia være den mest mistroiske nevøs kone ..."

"Og niece til ..."

"Den bedste af alle onkler," råbte Keraban og brød ud i latter.

Den lille karavanes befordringsmidler var to *talika*er, en slags ganske bekvemme kalechevogne, som kunne slås op i tilfælde af dårligt vejr, seks heste, to for hver af talikaerne og to opsadlede til ridning. Ahmet havde været lykkelig over, selv for en

temmelig høj pris, at have kunnet finde disse to vogne i Trebisond. Nu kunne rejsen da fortsættes nogenlunde bekvemt.

Seigneur Keraban, Amasia og Nedjeb havde taget plads i den første talika, og Nizib på et lille sæde bag ved dem. I den anden vogn tronede Sarabul ved sin forlovedes side, og lige overfor dem hendes Broder og Bruno.

Ahmet fulgte på den ene ridehest, mens føreren red den anden. Denne galopperede snart ved siden af talikaerne, snart i forvejen for at undersøge vejene.

Da landet ikke er særlig sikkert, havde de rejsende forsynet sig med bøsser og revolvere i stor mængde, for ikke at tale om de våben, som Yanar og hans søster bar ved deres bælter, eller Kerabans berømte klikkepistoler. Skønt føreren dyrt havde forsikret, at der intet var at frygte, havde Ahmet dog ikke villet opgive disse forsigtighedsregler.

De rejsende havde endnu to hundrede mile tilbage og en frist på tolv dage. Uden uforudsete uheld kunne det altså ikke have store vanskeligheder at ende denne mærkelige rundrejse på den fastsatte tid, selv om man på grund af, at postgårdene ligger så langt fra hinanden, var nødt til at lade hestene hvile hver nat.

Landet fra Trebisond til Sinope kaldes af tyrkerne Djanik. Derefter begynder det egentlige Anatolien, det gamle Bithynien, et af det asiatiske Tyrkis største paschaliker, der omfatter den vestlige del af det gamle Lilleasien med Kutaieh til hovedstad, samt de store handelsstæder Brussa, Smyrna og Angora.

Den lille karavane, der havde forladt Trebisond kl. 6, nåede efter fem mils rejse Platana omtrent kl. 9.

Vejen hertil går igennem en frugtbar dal med byg-, korn- og majsmarker og med storslåede tobaksplantager. Keraban kunne ikke undlade levende at beundre disse planter, hvis tørrede blade uden mindste tilberedelse er aldeles guldgule. Hans ven van Mitten ville uden tvivl have udøst sig i endnu stærkere beundringsudtryk, hvis det i det hele taget havde været ham tilladt at beundre noget som helst andet end den ædle Sarabul.

I hele denne egn ser man også overalt herlige træer. Bruno iagttog ikke uden en vis misundelse, at selv børnene i dette land var trivelige og tykmavede hvilket jo måtte være et meget ydmygende syn for et stakkels hollandsk skelet.

Ved middagstid kom man forbi den lille by Fol.

På vejen mødte man af og til bønder, der drog til eller fra Trebisond. De var klædte i groft, brunt uldent tøj og havde på hovedet en fez eller en fåreskindshue; kvinderne, der ledsagede dem, bar røde, uldne skørter og indhyllede sig ellers i broget stribede stykker bomuldstøj.

Stakkels van Mitten, som så inderlig gerne havde ønsket at udspørge føreren lidt om dette Xenophons berømte land, vovede knap at røre sig, bevogtet, som han var, af Yanars truende blik. Han havde endog givet Bruno ordre til i ny og næ at se at indhente nogle små oplysninger til ham. Men Bruno tænkte nok på alt andet end den græske generals bedrifter; han tænkte endog så lidt på dem, at han, da han drog ud fra Trebisond, havde glemt at vise sin herre det bjerg, hvorfra de ti tusind med begejstrede råb hilste det Sorte Havs bølger efter deres tog i de makroniske provinser. En sådan skødesløshed var i sandhed en tro tjener uværdig.

Efter i dagens løb at have rejst en snes mil standsede karavanen i Tireboli. Man tilbragte natten her og lod sig *caïwak*en, en med lammekallun tilberedt ret, og *yaurk*en, en slags surmælksost, smage. Bedekød, tilberedt på alle mulige måder, manglede ikke. Nizib kunne roligt gøre sig til gode uden frygt for at krænke den muhamedanske lov, og Bruno kunne denne gang ikke snyde ham for hans part.

Næste morgen tidlig, den 19. september, drog man atter af sted. I dagens løb kom man forbi Zepe med sin havn, der er så lille, at kun to eller tre ikke alt for dybtgående handelsskibe kan få plads der ad gangen, og stadig ledet af føreren, der virkelig lod til ypperligt at kende de ofte næsten usynlige veje gennem disse store sletter, nåede man sent om aftenen Keresum efter at have tilbagelagt femogtyve mil.

Keresum ligger ved foden af et bjerg. Det er en malerisk lille by med ruiner af et stort gammelt slot. Det var her, at de ti tusind standsede i ti dage for at samle kræfter.

Seigneur Keraban havde her let kunnet gøre storindkøb af kirsebærtræs-pibespidser. Van Mitten følte sig desårsag forpligtet til at meddele sin forlovede den historiske kendsgerning, at det netop var fra Keresum, at prokonsul Lukullus sendte de første kirsebærtræer til Europa.

Sarabul havde aldrig hørt tale om denne berømte lækkermund og syntes at interessere sig grumme lidet for van Mittens lærde udviklinger. Den stakkels hollænder gjorde i øvrigt stadig, kuet som han var af den ædle dame, den ynkeligste kurderfigur, man kan tænke sig, og dog vedblev hans ven Keraban, uden at det var muligt at sige, om det var for alvor

eller i spøg, at komplimentere ham for den måde, hvorpå han bar sin dragt.

"Ja, van Mitten, ja," gentog Keraban flere gange, "denne dragt klæder Dem aldeles fortræffeligt. De mangler blot et mundskæg ligesom seigneur Yanar for at være en fuldstændig kurder."

"Jeg har aldrig haft mundskæg," svarede van Mitten.

"Har De intet overskæg?" udbrød Sarabul og Yanar.

"Så godt som intet, ædle Sarabul."

"Ah, men De skal nok få et," svarede den mægtige dame, "jeg skal nok sørge for, at Deres skæg vokser."

"Stakkels van Mitten," mumlede den unge Amasia og betragtede ham medlidende.

"Åh, alt det ender dog kun med en skoggerlatter," sagde Nedjeb, mens Bruno ildevarslende rystede på hovedet.

Næste dag, den 20. september, var den lille karavane kommet forbi Aptar, og ved middagstid drog man gennem den lille by Ordu. Vejen, man havde fulgt, var den, som man fortæller, at Lukullus lod anlægge for at forbinde Anatolien med de armenske provinser. Vejret var glimrende, og man fulgte hele tiden udkanten af de herlige skove, som her dækker højderne med tusinder af forskellige træarter: Eg, avnbøg, alm, ahorn, platan, oliven, enebærtræ, el, sølvpoppel, granatæbletræ, hvide og sorte morbær, sycomor, valnødde- og blommetræer, alt side om side med vinranker, der slyngede sig som vedbend hos os op omkring de højeste trætoppe. Og nedenfor træerne, hvilket væld af buskvækster, hvidtjørn, berberis, hassel, hyld, mispel, jasmin, tamarisk; hvilke brogede blomster, blåblomstret safran, ris, rhododendron, scabiosa, den gule narcis, katost, kornblomst, gyldenlak, klematis osv., osv., ja selv vilde

tulipaner. Med hvilken fryd måtte van Mitten ikke betragte disse tulipaner, trods de mange minder, som de vakte hos ham fra hans første ægteskab. Vist er det dog rigtignok, at tanken om, at denne første forbindelse tilintetgjorde den anden, lod den komme til at stå i et langt behageligere lys. Hvilken usigelig lykke var det ikke for vor værdige hollænder, at han allerede tidligere var gift, så hans ægteskabsforpligtelse mod fru Sarabul hørte op på ved en europæisk grænse.

Efter at have passeret Kap Jessun Burun ledte føreren karavanen gennem ruinerne af den gamle by Polemonium til Fatisa, hvor både rejsende og heste hvilede sig godt hele natten.

Ahmet, som stadig var på sin post, havde hidtil ikke iagttaget noget mistænkeligt. Man var allerede halvtredsindstyve mile fra Trebisond, og ingen fare syntes endnu at true Keraban og hans ledsagere. Den ordknappe fører havde under hele rejsen udvist en mønsterværdig opførsel, og dog følte Ahmet overfor denne mand en vis mistillid, som han ikke kunne beherske, og vågede stadig over alles sikkerhed, uden dog at lade sig mærke med noget.

Den 21. om morgenen forlod man atter Fatisa. Hen imod middag så man, på højre hånd, Unieh-havnen med sine store skibsværfter, og senere gik vejen gennem store hørmarker helt til Tcherchenbebs munding. I løbet af eftermiddagen kom man over byen Terme og standsede om eftermiddagen i Sansun, en gammel atheniensisk koloni.

Sansun er en af de vigtigste handelspladser på denne del af det Sorte Havs kyst, trods det, at dens red er temmelig usikker, og dens havn ikke særlig dyb ved Ekil-Irmaks udløb. Der udføres herfra til Konstantinopel store ladninger af

vandmeloner, som gror i store mængder i dens omegn. Det gamle maleriske fort ved kysten ville kun dårligt kunne forsvare byen mod et angreb fra søsiden.

I den udmagringstilstand, i hvilken Bruno befandt sig, forekom det ham, at de alt for vandede meloner, med hvilke seigneur Keraban og hans venner vederkvægede sig, kun var lidet egnede til at styrke ham. Han afslog derfor at spise dem. Den stakkels fyr, der allerede havde mistet så meget af sit gode huld, syntes at skulle svinde helt ind til intet. Selv seigneur Keraban måtte lægge mærke til det.

"Men," sagde han til ham for at trøste ham, "nu nærmer vi os Ægypten. Hvis Bruno vil, kan han der gøre en god forretning med sin person."

"Hvordan det?" spurgte Bruno.

"Ved at sælge sig som mumie."

Hvor hadede den ulykkelige tjener ikke seigneur Keraban, og hvor ønskede han ikke tusind gange værre ting over hans hoved end hans herres andet giftermål.

"Men I skal få at se," mumlede han, "der hænder såmænd ikke den tyrk noget ondt. Alke ulykkerne skal nok komme over os stakkels kristne."

Seigneur Keraban befandt sig virkelig fortræffeligt, og hans naturlige gode humør led intet skår nu, da han så sine planer fuldbyrdes under de bedste betingelser af verden.

Om aftenen den 23. havde den lille karavane nået Sinope på grænsen af Anatolien.

Hvorfor var dog van Mitten ikke blevet født to eller tre tusind år tidligere? Han ville da have haft glimrende lejlighed til at beundre den i sin tid berømte stad, hvis grundlæggelse endog

tillægges argonauterne. Nu derimod er der næsten intet tilbage af den svundne herlighed.

Hundrede og fem og tyve mil skiller Sinope fra Skutari. Seigneur Keraban havde syv dage til at tilbagelægge dem i. Det var måske nok, men der var under alle omstændigheder intet at give bort. Man måtte ikke miste et øjeblik.

Ved daggry den 24. forlod den lille skare Sinope. Kl. 10 nåede den Istifan, ved middagstid landsbyen Apana og om aftenen, efter en anstrengende dag, standsede den i Ineboli. Ahmet foreslog, at man kun skulle unde sig to timers hvile og rejse resten af natten. At kunne vinde tolv timer var nok en smule yderligere anstrengelse værd. Seigneur Keraban gik da også ind på sin nevøs forslag, og ingen gjorde indvendinger, ikke engang Bruno. Yanar og Sarabul havde intet imod at komme til Bosporus så hurtigt som muligt og så at kunne tage vejen til Kurdistan. Van Mitten længtes efter at nå disse bredder for at kunne flygte så langt bort som muligt fra Kurdistan, hvis blotte navn bragte ham til at gyse.

Man rejste da videre i prægtigt måneskin, og både Amasia, Nedjeb og seigneur Keraban, den ædle Sarabul, Yanar og van Mitten lulledes efterhånden i slummer af hestenes ensformige trav.

De så derfor intet af Kap Kerembe, med dets myldrende mængde af havfugle, hvis øredøvende skrig fyldte rummet. Om morgenen passerede de Timle, uden at noget uheld havde forstyrret deres rejse, de kom derpå til Kidros, og om aftenen gjorde de holdt for hele natten i Amastra.

Måske ville van Mitten, om han havde kunnet gøre, hvad han ville, og hvis tid og penge ikke havde manglet ham, have

underkastet Amastras havn en grundig undersøgelse for der at finde en genstand, hvis arkæologiske værd ingen oldforsker ville have vovet at bestride. 290 år f.Kr. blev dronning Amastris, gift med Lysimachus, en af Alexanders hærførere, indesluttet i en lædersæk og af sine brødre kastet i selve den havn, som hun havde ladet grundlægge. Hvilket fund ville det ikke have været for van Mitten, hvis han havde kunnet fiske denne historiske sæk op. Men som sagt, både tid og penge manglede ham, og han måtte derfor indskrænke sig til sine arkæologiske drømmerier, som han i øvrigt ikke betroede til nogen, ikke engang til den ædle Sarabul.

Dagen efter, den 26. september, var denne gamle stad, der nu ikke er andet end en ussel landsby, forladt allerede ved første daggry. Dernæst kom turen til Bartan, Filias, Ozina, og endelig ved midnat havde man nået landsbyen Eregli.

Nu var der kun fire dage tilbage, den 27., 28., 29. og 30. september, og denne sidste måtte tilmed regnes fra, da den skulle anvendes på en helt anden måde. Hvis seigneur Keraban og hans rejsefæller ikke allerede tidligt om morgenen den 30. var ved Bosporus' bredder, ville situationen være højst ubehagelig. Der var altså ikke et øjeblik at spilde, og Keraban påskyndede afrejsen med stor ilterhed.

Den 27. september, ved aftenstid, nåede man forbjerget Kerpe på selve det sted, hvor kejser Aurelianus seksten hundrede år tidligere blev dræbt. Der gjorde man holdt for natten og holdt råd om, hvorledes man skulle ændre rejseplanen noget for om muligt at nå Skutari i løbet af otteogfyrre timer.

11.

Seigneur Keraban retter sig efter førerens mening, lidt imod Ahmets ønske.

Det forslag, som føreren nu fremførte for seigneur Keraban, fortjente i sandhed at overvejes.

Hvor langt var der nu til Skutari? Omtrent tres franske mil. Hvor lang tid havde de tilbage? Otte og fyrre timer. Det var kun lidt, når hestene også skulle hvile om natten.

Ved at forlade kystvejen, som forlængedes betydeligt ved de mange krumninger og bugtninger, og drage ind gennem den del af Anatolien, som ligger mellem det Sorte Hav og Marmarahavet, kort sagt ved at skyde genvej, kunne man imidlertid let forkorte rejsen en tolv-fjorten mil.

"Jeg foreslår Dem dette, seigneur Keraban," sagde føreren i sin ejendommelige, kolde tone, "og jeg tilføjer, at jeg indtrængende opfordrer Dem til at følge mit råd."

"Men er vejene langs kysten ikke sikrere end vejene i det indre?" spurgte Keraban.

"Farerne er ikke større i det indre end langs kysten," svarede føreren.

"Og kender De de veje, som De råder os til at følge?" fortsatte Keraban.

"Jeg har rejst dem mindst tyve gange, den gang jeg levede her i Anatoliens skove."

"Det forekommer mig, at vi så ikke kan gøre andet," sagde Keraban. "Når vi på den måde kan spare et stykke vej, synes jeg sandelig, det nok er umagen værd."

Ahmet hørte til uden at sige noget.

"Hvad mener du, Ahmet?" spurgte seigneur Keraban.

Ahmet svarede ikke. Han havde hele tiden denne uovervindelige fordom mod føreren, som kun voksede, og det ikke ganske uden grund, jo mere de nærmede sig målet.

Denne mands skjulte væsen og uforklarlige forsvinden af og til, når han red forud for karavanen, hans bestandige holden sig borte fra de andre, mens de gjorde holdt, under påskud af at beskæftige sig med nattekvarteret, og de besynderlige skumle blikke, med hvilke han betragtede Amasia og syntes særlig at holde øje med hende, kunne ikke undlade at gøre Ahmet urolig. Han havde derfor også hele tiden holdt et vågent øje med denne fører, som man havde antaget i Trebisond uden at vide, hverken hvem han var, eller hvorfra han kom. Men hans onkel Keraban var ikke skabt til at pine sig med sådanne ængstelser, og det ville have været meget vanskeligt at få ham til at tillægge forudfølelser og anelser betydning.

"Nu vel, Ahmet," spurgte Keraban igen, før han ville tage en bestemmelse om førerens forslag, "jeg venter dit svar. Hvad mener du om denne rejseplan?"

"Jeg mener, onkel, at vi hidtil har befundet os meget vel ved at følge det Sorte Havs kyst, og at det dog måske ville være uklogt at forlade den."

"Hvorfor det, Ahmet? Vor fører kender jo nøjagtigt de veje, som han foreslår os at følge, og at spare lidt tid kan være os til uberegnelig nytte."

"Hvis vi lader hestene anstrenge sig lidt, onkel, kan vi med lethed indhente det."

"Ja, Ahmet, du taler nu sådan, fordi Amasia er med os. Men hvis hun sad i Skutari og ventede, så ville du nok være den første til at skynde på."

"Nok muligt, onkel."

"Godt, men nu er det mig, som tager dine interesser i min hånd, Ahmet, og jeg tænker, at jo før vi kommer frem, des bedre er det. Man kan altid blive udsat for en forsinkelse, og når vi kan vinde 12-14 mil, synes jeg ikke, vi bør betænke os."

"Vel, onkel," svarede Ahmet. "Siden De endelig vil, så vil jeg ikke mere diskutere den sag ..."

"Det er ikke, fordi jeg vil, nevø, men fordi du ingen argumenter har at fremføre; du ville alt for let blive slået af marken."

Ahmet svarede ikke. Men i hvert fald følte føreren sig dog nu overbevist om, at den unge mand gjorde sig sine egne tanker ved hans forslag. Deres blikke mødtes, et sekund kun, men det var nok. Ahmet besluttede fra dette øjeblik af at være ikke alene på sin post, men at være fuldt beredt til at modtage angrebet. Han så i føreren en fjende, som kun lurede på det øjeblik, da han forræderisk kunne angribe ham.

Denne bestemmelse om at forkorte rejsen lidt kunne kun behage de øvrige rejsende. Man havde knap hvilet, siden man forlod Trebisond. Van Mitten og Bruno længtes efter Skutari for at komme ud af en pinlig situation, Yanar og den ædle Sarabul for at komme tilbage til Kurdistan med deres ærede svoger og trolovede, Amasia for at blive Ahmets hustru, og Nedjeb endelig for at være med til bryllupsfesten.

Forslaget blev derfor modtaget med stor glæde. Man besluttede at hvile natten mellem den 27. og 28. september for

den påfølgende dag at kunne nå så meget des længere frem.

Føreren underrettede dem derpå om, at man måtte tage forskellige forsigtighedsregler, før man drog ind i denne landsdel. Der fandtes hverken by eller flække, khan, dukhan eller herberg på hele vejen, så det var nødvendigt at medbringe fødemidler til fireogtyve timer, samt alt, hvad man ellers havde behov.

Det lykkedes dem, for en ublu pris vel at mærke, at forskaffe sig det nødvendige ved Kap Kerpe, endog et æsel til at bære alle disse sager.

Det må her bemærkes, at seigneur Keraban nærede en stor forkærlighed for æsler – muligvis på grund af en vis slægtskabsfølelse hos den ene stædige for den anden – og det, han købte her, behagede ham ganske særligt.

Det var et lille spinkelt dyr, men så kraftigt, at det kunne bære byrder på over to hundrede pund – et af disse æsler, som man ser så mange af i Anatolien, hvor de bruges til at bære sæden ud til kysthavnene.

Denne vævre, urolige, lille fyr havde næseborene flækkede på en ejendommelig måde, så at den lettere kunne få fluerne ud, som krøb op i dens snude, og dette gav den en så pudsig mine, et så fornøjeligt, muntert udtryk, at den burde være kaldt "det leende æsel".

Det lignede slet ikke disse ulykkelige små dyr, som Théophile Gautier fortæller om: Ynkelige skabninger med hængende øren og en mager og blodig ryg. Dette æsel måtte sikkert være mindst lige så egensindigt som seigneur Keraban. Bruno tænkte ved sig selv, at denne måske nu havde fundet sin overmand.

Provianten bestod mest af bedekød, som de selv ville koge, og af *burghul*, en slags brød af hvede, der var tørret i ovne og æltet med smør. Det var alt, hvad man behøvede på en så kort tur,

Næste dag, den 28. september, var alle på benene lidt før daggry. Hestene blev straks spændt for talikaerne, og hver af dem indtog sin sædvanlige plads. Ahmet og føreren steg til hest og red i spidsen for karavanen, der begyndte med æslet. Man satte sig i bevægelse, og en time efter var det Sorte Havs brede flade forsvundet bag de høje skrænter. Vejen gik igennem en let kuperet egn.

Dagen gled ganske godt, på trods af, at vejene lod en del tilbage at ønske – hvilket gav seigneur Keraban anledning til at genoptage sine evindelige klager over den ottomanske regerings skødesløshed.

"Man kan nok se," gentog han, "at vi nærmer os deres moderne Konstantinopel."

"Vejene i Kurdistan er langt bedre," bemærkede Yanar.

"Det tror jeg gerne," svarede Keraban. "Min ven van Mitten vil vist i så henseende ikke engang savne sit kære Holland."

"Det vil han i ingen henseende," bemærkede den ædle kurdiske dame kort i sin mest imponerende tone.

Van Mitten havde gerne sendt sin gode ven Keraban pokker i vold. Det lod næsten, som om denne fandt en sand fornøjelse i at drille ham. Men om otteogfyrre timer var han jo atter fri og fuldstændig herre over sin person. På grundlag af dette tilgav han vennen alle hans drillerier.

Om aftenen standsede karavanen ved en ussel landsby, eller rettere ved en hob elendige hytter, som næppe var i stand til at give dyr lidt ly. Et par hundrede mennesker levede her, og

ernærede sig af lidt mælk, dårligt kød og noget brød, hvori der var mere klid end mel. En afskyelig, kvalm duft opfyldte luften, den hidrørte fra den så kaldte *tezek*, en slags tørv af gødning og snavs, som er det eneste brændsel i disse egne og endog jævnligt benyttes til byggemateriale for hytterne.

Det var heldigt, at man efter førerens råd havde forsynet sig så godt med fødemidler. Her havde det været umuligt at få noget; de stakkels beboere ville vist snarere have tænkt på at bede de andre om lidt end selv at give dem noget.

Natten tilbragtes roligt under nogle ruiner af et vognskur, hvor der lå nogle knipper frisk halm. Ahmet vågede opmærksommere end nogen sinde, og ikke uden grund. Midt om natten forlod føreren med ét landsbyen og spadserede nogle hundrede skridt ned ad vejen.

Ahmet fulgte ham uden at blive set og gik ikke tilbage, før den anden også vendte hjem.

Hvorfor var denne mand dog gået ud? Ahmet kunne ikke gætte det. Han havde selv set, at føreren ikke havde talt med nogen. Intet levende væsen havde nærmet sig ham, og intet signal eller råb havde været til at se eller høre fjernt eller nær over hele sletten.

"Intet signal?" sagde Ahmet ved sig selv, da han var kommet tilbage. Hm. Kunne denne ild, som sås et øjeblik ude i horisonten mod vest ikke være et signal?

I det samme stod det hele klart for Ahmet, skønt han først ikke havde tænkt over det. Han mindedes nu bestemt, at mens føreren havde stået på en lille høj, havde der lyst et bål langt ude, og fra dette var med korte mellemrum udgået tre skarpe lysglimt, før det atter var forsvundet. Ahmet havde antaget, at

denne ild kom fra en eller anden lejr for kvægvogtere, men nu i ensomheden og i en slags halvsovende tilstand grundede han over det, genså denne ild og følte sig overbevist om, at det var et signal.

"Ja," sagde han, "føreren forråder os, det er indlysende. Han står i en eller anden mægtig herres tjeneste."

Hvem denne herre var, kunne Ahmet umuligt sige, men han følte, at det måtte stå i forbindelse med Amasias bortførelse. Undsluppet fra røverne i Odessa var hun nu truet af nye farer, og jo mere de nærmede sig målet, des mere grund fandt han til at våge over alt.

Han tilbragte resten af natten i stor uro. Hvad skulle han gøre? Skulle han uden tøven afsløre denne førers forræderi – han nærede ingen tvivl mere om, at et sådant virkelig forelå – eller skulle han vente for at beskæmme og tugte ham, når først planernes udførelse var nær?

Den gryende dag bragte ham lidt ro. Han bestemte sig til at forholde sig stille endnu denne dag for bedre at gennemskue førerens hensigter. Fast bestemt på ikke at tabe ham af syne et øjeblik ville han ikke lade ham fjerne sig fra dem hverken under rejsen eller ved hvilestederne. Både han selv og hans rejsefæller var velbevæbnede, så at han, hvis det ikke netop havde været Amasia, det gjaldt, ikke ville have frygtet nogen form for angreb.

Ahmet var atter blevet herre over sig selv. Hans ansigt forrådte intet af, hvad der foregik i ham, hverken for hans ledsagere eller for Amasia, hvis kærlige blikke dog læste så dybt i hans sjæl – end ikke for føreren, skønt denne hele tiden iagttog ham så opmærksomt som muligt.

Dog besluttede Ahmet at meddele sin onkel Keraban sin uro ved den første den bedste lejlighed, selv om han derved nok skulle fremkalde den mest levende diskussion.

Tidligt næste morgen forlod man den elendige landsby. Hvis intet forræderi eller uheld skete, skulle denne dag være den sidste på deres rejse. I hvert fald var dagen meget anstrengende. Hestene havde stor møje med at komme frem gennem disse bjergrige egne. Alene af den grund måtte Ahmet dybt beklage den ændrede rejseplan. Flere gange var de rejsende nødt til at stå af vognene og gå til fods for at lette hestene. Amasia og Nedjeb viste stort mod over for anstrengelserne, og den ædle kurdiske dame gav ikke sine ledsagerinder noget efter.

Om retningen, man skulle følge, var der ikke et øjebliks tvivl. Føreren var tydeligvis særdeles godt hjemme overalt. Han kendte landet til bunds, sagde Keraban, lidt for godt måske, tænkte Ahmet og ville ikke ganske gå ind på alle de lovtaler, som Keraban holdt over denne mand. For resten forlod føreren intet øjeblik de rejsende på hele denne dag. Han red stadig i spidsen for karavanen.

Alt syntes at gå rigtig godt, når undtages vejenes besværligheder, særlig omkring enkelte bjerge, hvor regnen havde gjort dem næsten ufremkommelige. Hestene travede imidlertid godt ud, og da dette jo var den sidste dag, ømmede man sig ikke ved at anstrenge dem lidt. Senere ville de få god tid til at hvile sig.

Om det så var det lille æsel, gik det trøstigt frem, så seigneur Keraban holdt stadig mere og mere af det.

"Ved Allah! Jeg kan godt lide det dyr," sagde han flere gange. "Jeg kunne have lyst til at ride ned til Bosporus' bredder på dets ryg, for ret at ærgre de ottomanske autoriteter."

Det var en ide – en ægte kerabansk ide, må man tilstå. Ingen faldt heller på at forsøge at tale ham fra den, af frygt for, at dette netop skulle bringe ham til at bringe den til udførelse.

Hen imod klokken ni om aftenen standsede den lille karavane efter den udmattende dagsrejse for efter førerens råd at lejre sig for natten.

"Hvor langt er vi nu fra Skutari?" spurgte Ahmet.

"Fem-seks mil," lød svaret.

"Hvorfor skal vi så ikke fortsætte?" fortsatte Ahmet. "Om nogle få timer kan vi jo være der ..."

"Seigneur Ahmet," svarede føreren. "Det ville være tåbeligt at vove sig ud i disse egne om natten. Jeg vil let kunne tage fejl af vejen. I morgen tidlig derimod vil jeg være sikker i min sag, og inden middag kan vi være i Skutari."

"Han har ret," sagde Keraban. "Det kan ikke nytte at forhaste os. Lad os hvile her i nat, nevø, lad os spise vort sidste rejsemåltid sammen her. I morgen før kl. 10 kan vi være ved Bosporus."

Alle, undtagen Ahmet, var af seigneur Kerabans mening. Man beredte sig altså til at indrette sig så godt som muligt for denne sidste nat.

Rastepladsen var godt valgt af føreren. Det var en smal åbning mellem bjergene, som for øvrigt i denne del af Anatolien snarere kun er høje. Stedet var passet ved Nerissa.

I baggrunden så man høje klipper, der stod i forbindelse med en bjergkæde, som amfiteatralsk hævede sig op til venstre. Til

højre var en stor hule, i hvilken hele den lille trup mageligt kunne få plads.

Og egnede dette sted sig godt til hvile for de rejsende, var det ikke mindre kærkomment for de trætte heste. Nogle hundrede skridt fra bjergspalten bredte sig en herlig eng med frodigt græs og vand til at stille tørsten. Her blev dyrene trukket ud af Nizib, som omsorgen for disse sædvanligvis påhvilede, og Ahmet ledsagede ham derud for at gøre sig bekendt med stedet og forvisse sig om, at der fra denne side ikke var noget at frygte.

Han opdagede intet mistænkeligt. Engen, der mod vest begrænsedes af en række højder, var aldeles øde, natten stille, og månen, der skulle komme frem kl. 11, ville snart oplyse hele strækningen. Enkelte stjerner tindrede højt oppe mellem skyerne. intet pust bevægede luften, og ingen lyd hørtes gennem rummet.

Ahmet iagttog horisonten i hele dens udstrækning med den yderste opmærksomhed. Ville der i aften komme noget lys eller blive givet noget signal, som føreren senere skulle kunne iagttage?

Han så intet, hverken blus eller andet signal. Han bad derfor Nizib at våge med den største påpasselighed og øjeblikkelig komme og meddele ham, hvis noget skulle ske. Derpå skyndte han sig tilbage til passet ved Nerissa.

12.

Forskellige småsamtaler mellem den ædle Sarabul og hendes nye forlovede.

Da Ahmet kom tilbage til sine rejsefæller, havde de netop gjort alt i stand til at spise til aften og bag efter at sove. Soveværelset, eller rettere den almene sovesalon, var den store, rummelige hule. Her fandtes så mange småkroge og fordybninger, at enhver kunne indrette sig aldeles ugenert. Spisesalen var den åbne plads, hvor man havde slået lejr og lod klippestykker og sten agere stole og borde.

En del af provianten i den lille kærre, som æslet trak, var blevet pakket ud. Det lille dyr selv var blandt bordgæsterne, højtideligt indbudt af sin ven Keraban. Der var blevet samlet lidt foder til det, så at også det kunne tage del i festen, og det skrydede af velbehag.

"Lad os så spise," sagde Keraban muntert, "kom, mine venner. Lad os spise og drikke, så meget vi kan, så har vort lille æsel jo altid så meget mindre at slæbe på."

Enhver havde taget den plads, som han fandt for godt ved dette måltid under åben himmel midt i det lille pas, som kun oplystes af nogle fakler. I baggrunden tronede seigneur Keraban på en klippe, æressædet i forsamlingen. Amasia og Nedjeb sad ved siden af hinanden på et par lave sten, som to gode veninder, uden at tænke på forskellen mellem herskerinde og tjenestepige. De havde ladet plads åben imellem sig til Ahmet, der naturligvis skyndte sig hen til dem.

Det forstår sig selv, at van Mitten sad bevogtet på den ene side af den uundgåelige Yanar og på den anden af sin uadskillelige Sarabul, alle tre foran et stort klippestykke. Den stakkels nyforlovede sukkede så dybt, at man måtte undres over, at ikke også klippen blev rørt.

Bruno gik gnaven og småklynkende, mere mager end før, omkring og vartede op.

Seigneur Keraban var ikke alene i godt humør og glad over, at alt lykkedes så godt for ham; men sig selv lig måtte han også give sin glæde luft i skæmtsom tale, der uvilkårligt i særdeleshed var rettet mod hans ven van Mitten. Denne ulykkelige mands ægteskabelige eventyr, som dog udelukkende var et udslag af hans hengivenhed for seigneur Keraban og dennes slægtninge, spøgte hele tiden i hovedet på Keraban.

"Nå, van Mitten, det går fint, ikke sandt?" sagde han og gned sig i hænderne, "De har nu nået Deres ønskers mål ... De ser Dem her imellem lutter gode venner, ledsaget af en elskværdig hustru, som De så uformodet har mødt på Deres vej ... Allah kunne ikke have gjort mere for Dem, om De så havde været den bedste muhamedaner."

Hollænderen spidsede munden lidt og så på sin ven, men svarede ikke.

"Hvad behager, De tier?" sagde Yanar.

"Nej ... jeg taler ... jeg taler i mit indre."

"Med hvem?" spurgte den ædle kurdiske dame hastigt og greb ham hårdt i armen.

"Med Dem, kære Sarabul ... med Dem!" svarede den forvirrede van Mitten.

"Puh!" stønnede han i det samme og rejste sig.

Seigneur Yanar og Sarabul gjorde ligeså og fulgte troligt ved siden af ham, hvor han så gik og stod.

"Hvis De synes," fortsatte Sarabul i denne sødladne, indsmigrende tone, som ikke tåler modsigelse, "hvis De vil som jeg, så opholder vi os kun nogle timer i Skutari."

"Hvis jeg vil?"

"Ja, er De ikke min herre nu, seigneur van Mitten?" tilføjede den indtagende dame.

"Jo," mumlede Bruno, "han er hendes herre ... som man er den dogges herre, der hvert øjeblik kan springe op og bide halsen over på en."

"Gudskelov," sagde van Mitten ved sig selv, "i morgen ... i Skutari ... brud ... adskillelse. Men hvilket optrin bliver det ikke!"

Amasia betragtede ham med dyb medlidenhed, og da hun ikke højt turde beklage ham, vendte hun sig til hans tro tjener:

"Stakkels hr. van Mitten," sagde hun til Bruno. "Og alt det er dog udelukkende en følge af hans hengivenhed for os."

"Snarere af hans kujoneri over for seigneur Keraban," svarede Bruno, der stadig ikke kunne tilgive sin herre, at han af svaghed havde givet efter.

"Det viser i det mindste, at hr. van Mitten har et godt og ædelmodigt hjerte," sagde Nedjeb.

"Ja, alt for ædelmodigt," svarede Bruno. "Lige siden min herre samtykkede i at ledsage seigneur Keraban, har jeg spået ham, at der ville hænde ham en ulykke; men noget lignende dette har jeg dog aldrig tænkt mig, en sådan straf som at blive dette forbandede, kurdiske fruentimmers kæreste, selv blot for nogle få dage ... Nej, nej, aldrig havde jeg dog tænkt mig en sådan

forbandelse. Ved siden af hende var den første fru van Mitten en ren engel."

Imidlertid havde hollænderen taget plads et andet sted, stadig med livvagt på hver side. Bruno gik hen og bød ham noget mad; men van Mitten svarede, at han ikke trængte til noget.

"De spiser ikke, seigneur van Mitten?" sagde den ædle Sarabul og så ham stift i øjnene.

"Jeg er ikke sulten."

"Ja så, De er ikke sulten," bemærkede Yanar. "I Kurdistan er man altid sulten ... selv efter måltiderne."

"Åh, i Kurdistan?" svarede van Mitten og slugte lydigt nogle store stykker kød.

"De må også drikke!" tilføjede den ædle Sarabul.

"Ja, jeg drikker ... jeg drikker Deres ord."

Han vovede desværre ikke at tilføje: "... men jeg ved ikke, om det er godt for fordøjelsen!"

"Drik, når man siger det til Dem," fortsatte seigneur Yanar.

"Jeg er ikke tørstig."

"I Kurdistan er man altid tørstig ... selv efter måltiderne."

Imidlertid holdt Ahmet stadig skarpt øje med føreren.

Denne mand tog vel del i måltidet, men sad for sig selv, lidt fra de andre, og fra tid til anden kunne han ikke undertrykke en utålmodig bevægelse. I det mindste mente Ahmet at bemærke dette, hvilket jo kun var højst naturligt. I hans øjne var denne mand en forræder, der utålmodigt længtes efter, at han og hans ledsagere skulle lægge sig til ro i hulen, så at angriberne kunne overrumple dem sovende og værgeløse. Måske ønskede føreren

også på grund af et eller andet hemmeligt foretagende at liste sig bort, men vovede det ikke, da han anede Ahmets mistro.

"Ja, ja, mine venner," sagde Keraban. "Det er et godt måltid, af sådan et måltid på åben mark at være. Vi kan samle gode kræfter til den sidste turs anstrengelser. Ikke sandt, lille Amasia?"

"Jo, seigneur Keraban," svarede den unge pige. "Men for resten er jeg stærk, og hvis det var nødvendigt at gøre denne rejse om igen ..."

"Ville du så gøre den om?"

"Ja, for at følge Dem."

"Især," udbrød Keraban og lo højt, "især efter at have gjort et lille ophold i Skutari – sådan et lille ophold som det, van Mitten gjorde i Trebisond."

"Han gør oven i købet nar af mig," mumlede van Mitten rasende. Men han vovede ikke at svare i den alt for nervøse Sarabuls nærværelse.

"Ah," fortsatte Keraban. "Ahmets og Amasias bryllup bliver måske langt fra så smukt, som vor ven van mittens og den ædle Sarabuls forlovelsesfest. Jeg kan ikke byde dem nogen fest i Muhammeds paradis; men vi skal nok gøre det smukt endda, det står jeg inde for. Hele Skutari skal bydes til bryllup, og vore venner fra Konstantinopel skal fylde villaens haver."

"Vi behøver ikke så meget," svarede den unge pige.

"Jo ... Jo ... kære herskerinde," udbrød Nedjeb.

"Og når *jeg* nu vil have det! ... Når jeg vil det," tilføjede seigneur Keraban, "vil min lille Amasia så gøre mig imod?"

"Åh, seigneur Keraban!"

"Nu vel," fortsatte onklen og hævede sit glas, "lad os drikke på disse to unge, kære menneskers lykke."

"Leve seigneur Ahmet! ... Leve den unge Amasia!" udbrød de tilstedeværende i enstemmig jubel.

"Og en skål for foreningen," tilføjede Keraban, "ja ... en skål for foreningen af Kurdistan og Holland."

Van Mitten hørte denne begejstrede skål og så alle hænder udstrakt imod ham; han måtte, enten han ville eller ej, takke og drikke på sin egen lykke.

Det muntre måltid var til ende. Endnu blot nogle timers hvile, så kunne denne rejse afsluttes let og behageligt.

"Kom, lad os sove, til det bliver dag," sagde Keraban. "Jeg overdrager det til vor fører at vække os alle, når tid er."

"Godt, seigneur Keraban," svarede denne. "Men er det ikke bedst, at jeg går ud og afløser Nizib ved hans vagt over hestene?"

"Nej, bliv," sagde Ahmet hurtigt. "Nizib har det godt, hvor han er. Jeg foretrækker, at De bliver her ... Vi vil våge sammen."

"Våge?" gentog føreren og havde møje med at skjule sin ærgrelse. "Der er ikke den mindste grund til at frygte nogen fare i denne egn."

"Nok muligt," svarede Ahmet, "men lidt for stor forsigtighed kan aldrig skade ... Jeg skal for resten nok selv afløse Nizib. Bliv De kun roligt her."

"Som De vil, seigneur Ahmet," svarede føreren. "Jeg vil så se at indrette hulen, så at Deres ledsagere kan hvile sig godt der."

"Ja, gør det," sagde Ahmet; "Bruno vil sikkert, med hr. van Mittens tilladelse, hjælpe dem."

"Gå blot, Bruno, gå," sagde hollænderen.

Føreren og Bruno gik da ind i hulen med alt, hvad der var af rejsetæpper, kapper og kastaner, man havde jo ikke andet at ligge på. Amasia, Nedjeb og deres ledsagere havde vist sig meget lidt vanskelige med hensyn til maden, og det tarvelige leje ville uden tvivl finde dem lige så overbærende.

Mens disse sidste forberedelser blev gjort, gik Amasia hen til Ahmet og tog hans hånd.

"Kære Ahmet," sagde hun, "De vil altså atter tilbringe hele denne nat uden at hvile?"

"Ja," svarede Ahmet, som ikke ville lade sig mærke med sin uro. "Bør jeg ikke våge over alle dem, som er mig kære?"

"Og det er da endelig for sidste gang."

"Ja, for sidste gang. I morgen skal alle denne rejses anstrengelser være endt."

"I morgen ..." gentog Amasia og løftede sine smukke øjne op på den unge mand, "i morgen ..."

"Og for bestandig," tilføjede Ahmet.

"For bestandig," mumlede den unge pige.

Den ædle Sarabul havde imidlertid også bemægtiget sig sin forlovedes hånd, og idet hun viste ham Ahmet og Amasia, sagde hun sukkende:

"Seigneur van Mitten, ser De disse to?"

"Hvem?" spurgte hollænderen, hvis tanker var langt fra at gå i nogen ømme retninger.

"Hvem?" gentog Sarabul skarpt. "De to unge forlovede naturligvis ... De er mærkværdig indesluttet, hr. van Mitten."

"De ved," svarede van Mitten, "hollænderne ... Holland er et land med diger ... Der er diger overalt i Holland."

"Der findes ingen diger i Kurdistan," råbte den ædle Sarabul, rasende over en sådan kulde.

"Nej, det er der ikke," bekræftede Yanar og ruskede sin svoger så stærkt i armen, at man næsten måtte frygte for, at den ville knuses i denne levende skruestik.

"Det er i sandhed godt," kunne Keraban ikke undlade at bemærke, "at vor ven van Mitten kan blive befriet i morgen ... Men værelset må vel være færdigt nu," tilføjede han, henvendt til sine ledsagere "... klokken er straks elleve ... Se, nu kommer månen frem ... Lad os gå ind og sove."

"Kom, Nedjeb," sagde Amasia til den unge sigøjnerske.

"Jeg kommer, kære herskerinde."

"God nat, Ahmet."

"Sov godt, kære Amasia, sov godt til i morgen," sagde Ahmet og ledsagede den unge pige hen til hulens indgang.

"De kommer vel med mig, seigneur van Mitten?" sagde Sarabul i en lidet fristende tone.

"Naturligvis," svarede hollænderen. "Men hvis det skulle være nødvendigt, kunne jeg også godt våge med min unge ven Ahmet."

"Hvad behager?" råbte den mægtige kurdiske dame.

"Hvad siger han?" udbrød Yanar.

"Jeg siger," svarede van Mitten, "jeg siger, kære Sarabul, at det er min pligt at våge over Dem ... og at ..."

"Godt ... De kan våge, hvis De vil ... Men dér!" tilføjede hun, idet hun pegede på hulen, mens seigneur Yanar skubbede ham af sted hen imod den.

"Der er en ting, som De åbenbart ikke aner, seigneur van Mitten," sagde han.

"En ting, som jeg ikke aner, seigneur Yanar?" gentog van Mitten. "Og hvad er det?"

"At De ved at gifte Dem med min søster har giftet Dem med en vulkan."

Ført af en kraftig arm gik van Mitten med sin forlovede ind i hulen, hvortil seigneur Yanar kun lidet diskret fulgte dem.

Lige da seigneur Keraban ville gå ind, standsede Ahmet ham.

"Onkel," sagde han, "blot to ord!"

"Ja, på ingen måde flere, Ahmet," svarede Keraban. "Jeg er træt og trænger meget til at sove."

"De må dog høre mig, onkel."

"Hvad har du at sige mig?"

"Ved De, hvor vi er?"

"Ja … i passet ved Nerissa."

"Og hvor langt er vi fra Skutari?"

"Knap fem-seks mil."

"Hvem har sagt Dem det?"

"Vor fører … naturligvis."

"Og De har tillid til denne mand?"

"Hvorfor skulle jeg mistro ham?"

"Fordi denne mand, som jeg nu i flere dage har iagttaget, bærer sig mere og mere besynderligt ad," svarede Ahmet. "Kender De ham, onkel? Nej! Han er kommet til Dem i Trebisond og har tilbudt at føre Dem til Bosporus. Og De har antaget ham uden så meget som at vide, hvem han er. Vi er rejst efter hans anvisning …"

"Ja, Ahmet. Jeg synes dog, at han har vist, at han kender disse veje i Anatolien tilstrækkelig godt."

"Uden tvivl, onkel."

"Nå, hvad er det da, du vil? Vil du måske begynde en diskussion, nevø?" spurgte Keraban og rynkede panden på en foruroligende måde.

"Nej, onkel, nej. Tro ikke, at jeg vil være Dem imod, langt fra ... Men, jeg kan ikke gøre for det, jeg er urolig, jeg er angst for dem, som jeg elsker."

Ahmets bevægelse var så synlig, mens han talte, at hans onkel ikke kunne lade være med at blive dybt rørt.

"Ahmet, kære barn, hvad er der i vejen med dig?" sagde han. "Hvorfor er du ængstelig, nu da alle vore lidelser er endt? Jeg vil tilstå dig ... dig alene ... at jeg har gjort en gal streg ved at begynde denne rejse. Jeg vil endog tilstå dig, at hvis min egensindighed ikke havde tvunget dig til at forlade Odessa, var Amasia sandsynligvis ikke blevet bortført ... Ja, det er alt sammen min fejl ... Men ... men, nu er det jo forbi. Rejsen er endt, og dit bryllup vil ikke blive forsinket en dag ... I morgen er vi i Skutari ... I morgen ..."

"Og hvis vi nu ikke var i Skutari i morgen, onkel? Hvis vi nu var meget længere derfra, end føreren siger? Hvis han efter sin egen plan havde ført os vild efter at have lokket os bort fra kystvejen? Hvis han, kort sagt, var en forræder?"

"En forræder?" råbte Keraban.

"Ja," fortsatte Ahmet, "og hvis nu denne forræder stod i deres sold, som har ladet Amasia bortføre?"

"Ved Allah, nevø! Hvordan er du kommet på den tanke? Hvad har du til grund for den? Er dette blot en forudfølelse?"

"Nej, onkel, forskellige ting har overbevist mig om det. Har De ikke lagt mærke til at denne mand så ofte har forladt os under påskud af at undersøge vejen ... Flere gange har han

fjernet sig, ikke med uro, men med utålmodighed, som en mand, der ikke vil ses ... Forrige nat var han en hel time borte fra vor lejr ... Jeg fulgte ham i al hemmelighed, og jeg tror ... ja, jeg er vis på, at der i det fjerne blev givet ham et signal med en ild ... et signal, som han ventede."

"Det er en alvorlig sag, Ahmet," svarede Keraban. "Men hvorfor sætter du denne mands færden i forbindelse med Amasias bortførelse på *Guïdare*?"

"Onkel, hvem ved, hvor denne tartane skulle hen? Var det til Atinas lille havn? Nej, det var det åbenbart ikke ... Vi ved jo, at kun stormen havde revet den med sig derhen ... Nuvel, jeg tror, at den agtede sig til Trebisond, hvor Anatoliens nabober så ofte har deres harem ... Der har man let kunnet få at vide, at den bortførte unge pige var blevet frelst fra skibbruddet. Man kunne således stadig forfølge hende og i den hensigt have sendt os denne fører på halsen for at lokke karavanen i en fælde."

"Ja ... Ahmet," svarede Keraban. "Ja ... Måske har du ret ... Det er muligt, at vi trues af fare ... Du har våget ... Du har gjort det rigtige, i nat vil jeg våge med dig."

"Nej, onkel, nej," indvendte Ahmet. "Hvil Dem ... Jeg er godt bevæbnet, og ved den mindste uro ..."

"Jeg siger dig, at også jeg vil våge," gentog Keraban. "Jeg vil dog ikke have, det skal siges, at en vanvittig egensindig person som jeg atter har været skyld i en ny ulykke."

"Nej, træt Dem ikke til ingen nytte ... På min befaling bliver føreren i nat i hulen ... Gå ind!"

"Jeg går ikke ind!"

"Onkel ..."

"Vil du gøre mig vred, Ahmet?" svarede Keraban. "Tag dig i agt. Det er snart længe siden, at nogen har sat sig op imod mig."

"Godt, onkel, godt. Så lad os våge sammen."

"Ja, med våben i hænde vil vi våge, og ve den, som vover at nærme sig vor lejr."

Og gående frem og tilbage, vogtende på den snævre udgang og lyttende efter den mindste støj i den stille nat, holdt seigneur Keraban og Ahmet da trofast vagt foran hulen.

To timer gled således hen og endnu en tredje; men intet var hændt, der i mindste måde kunne retfærdiggøre seigneur Kerabans og hans nevøs mistanke. De kunne næsten allerede håbe, at natten skulle glide roligt hen, da der med et, omtrent kl. 3 om morgenen, hørtes nogle rædselsskrig udenfor passet.

Keraban og Ahmet greb i en fart deres våben, som de havde stillet ved foden af en klippe. Denne gang havde onklen i et besynderligt anfald af mistro til sine kære pistoler bevæbnet sig med en bøsse.

I samme øjeblik kom Nizib åndeløst løbende fra indgangen til passet.

"Å, herre!"

"Hvad er der, Nizib?"

"Herre ... Der ude ... der ude ..."

"Der ude?" sagde Ahmet.

"Hestene!"

"Vore heste?"

"Ja."

"Men så tal dog, dit dumme dyr," råbte Keraban og rystede den arme fyr. "Vore heste, hvad med dem?"

"Stjålne!"

"Stjålne?"

"Ja!" sagde Nizib. "To, tre mænd sprang frem på engen ... for at tage dem ..."

"De har taget vore heste," råbte Ahmet. "De har slæbt dem med sig, siger du?"

"Ja!"

"Ned ad vejen ... ad denne vej?" spurgte Ahmet, idet han pegede ud mod vest.

"Ja, ja."

"Vi må af sted ... vi må løbe efter røverne ... indhente dem!" råbte Keraban.

"Bliv, onkel," svarede Ahmet. "Det er umuligt at få hestene igen nu ... Vi må blot først og fremmest tænke på at sætte vor lejr i forsvarsstand."

"Åh ... Herre ... Se! ... Se! ... Der ... der!" hviskede Nizib pludselig og pegede op mod en høj klippekant til venstre.

13.

Efter at have holdt stand mod sit æsel holder seigneur Keraban stand mod sin værste dødsfjende.

Keraban og Ahmet havde vendt sig om for at se i den retning, som Nizib angav, og hvad de der så, fik dem til øjeblikkelig at fare tilbage for ikke at blive opdaget.

På den øverste kam af klippen lige over for hulen klatrede en mand, som forsøgte at nå op til det højeste punkt, uden tvivl for derfra bedre at kunne se ned i lejren. Dette gav jo tydeligt til kende, at der var en eller anden hemmelig forståelse mellem føreren og denne mand.

Ahmet havde set klart i hele dette væv omkring Keraban og hans ledsagere; selv hans onkel måtte tilstå det. Man måtte ligeledes antage for afgjort, at faren var overhængende, at man forberedte et angreb i mørket, og at målet var, endnu i denne nat, efter at have lokket den lille karavane i fælden, at splitte og ødelægge den.

Kerabans første indskydelse var at lægge bøssen til kinden for at gøre det af med denne spion, som vovede sig således lige ind i lejren. På et sekund kunne skuddet være gået af, og manden have ligget dræbt. Men ville det ikke være at forværre den vanskelige stilling endnu mere at slå alarm?

"Stands, onkel," hviskede Ahmet og greb våbnet.

"Men Ahmet ..."

"Nej ... Skuddet kan blive et angrebssignal, og desuden må vi hellere se at fange denne mand levende. Vi må få at vide, for hvis regning disse elendige handler."

"Men hvordan skal vi få fat i ham?"

"Lad mig om det," svarede Ahmet og forsvandt i det samme til venstre for at gå rundt om klippen og bestige den fra den anden side.

Keraban og Nizib holdt sig imidlertid rede til at komme ham til hjælp, hvis det skulle være nødvendigt.

Spionen, der lå fladt ned på jorden, havde nu nået klippens øverste spids. Kun hans hoved nåede frem over kanten. Han forsøgte ved det klare måneskin at se indgangen til hulen.

Et halvt minut senere kom Ahmet til syne. Idet han klatrede med den yderste forsigtighed nærmede han sig spionen, som ikke kunne se ham.

Til al ulykke skulle en uventet begivenhed dog underrette denne om den fare, der truede ham.

Amasia kom i samme øjeblik ud af hulen. En besynderlig uro, som hun ikke selv kunne forklare sig, havde forhindret hende i at sove. Hun havde ligesom en fornemmelse af, at Ahmet var i fare.

Keraban så den unge pige og gjorde tegn til hende, at hun skulle standse. Men Amasia forstod det ikke, hun så op og opdagede Ahmet, der netop ville rejse sig op på klippen. Hun udstødte et rædselsskrig. Ved dette skrig havde spionen hurtigt vendt sig og rejst sig op. Han opdagede Ahmet, som endnu lå halvt på knæ, og kastede sig over ham.

Amasia stod som naglet til jorden af rædsel, men havde dog endnu kraft til at råbe:

"Ahmet! ... Ahmet!"

Med en kniv i hånden skulle spionen netop til at give sin modstander nådestødet, da Keraban lagde bøssen til kinden og

fyrede.

Dødeligt såret lige i hjertet lod spionen dolken falde og styrtede ned.

Et øjeblik efter lå Amasia i Ahmets arme. Han havde ladet sig glide lige ned ad klippen til hende.

Imidlertid var alle hulens gæster kommet ud, opskræmte af skuddet – alle, undtagen føreren.

"Ved Allah, det kan man kalde et mesterskud!" råbte Keraban og svingede sit våben.

"Er der så flere farer?" mumlede Bruno.

"Forlad mig ikke, van Mitten," sagde den energiske Sarabul og greb sin forlovedes arm.

"Han forlader dig ikke, søster," svarede seigneur Yanar afgørende.

Ahmet var gået hen til spionens lig:

"Denne mand er død, og vi burde have taget ham levende."

Nedjeb havde fulgt ham, og næppe havde hun fået øje på spionens lig, før hun udbrød:

"Men ... denne mand ... det er ..."

Amasia var nu ligeledes kommet til.

"Ja! ... Det er ham! ... Det er Yarhud!" sagde hun. "Det er *Guïdare*s kaptajn."

"Yarhud?" råbte Keraban.

"Ah! Så havde jeg dog ret!" sagde Ahmet.

"Ja," fortsatte Amasia. "Det er denne mand, som har bortført os fra min faders hus."

"Jeg genkender ham også nu. Det er ham, der kom til villaen og tilbød os sin handelsvarer, ganske kort før min afrejse! ... Men han kan ikke være alene ... Formodentlig forfølges vi af en

hel bande røvere ... Og for at gøre det umuligt for os at rejse videre, har man bortført vore heste."

"Bortført vore heste!" råbte Sarabul.

"Intet af alt dette ville være hændt os, hvis vi straks havde begivet os hjem til Kurdistan," tilføjede Yanar og kastede et knusende blik på van Mitten, som ville han gøre ham ansvarlig for alle disse vanskeligheder.

"Men for hvis regning handlede denne Yarhud?" spurgte Keraban.

"Hvis han blot var levende, skulle vi nok tvinge hans hemmelighed ud af ham!" råbte Ahmet,

"Måske har han papirer på sig," sagde Amasia.

"Ja ... lad os undersøge liget," svarede Keraban.

Ahmet bøjede sig hen over Yarhud, mens Nizib kom med en tændt lygte, som han havde taget i hulen.

"Et brev ... her er et brev," sagde Ahmet og trak et brev op af den maltesiske kaptajns lomme.

Dette brev var adresseret til en vis Scarpante.

"Læs dog ... læs dog, Ahmet!" råbte Keraban ude af sig selv af utålmodighed.

Og efter at have åbnet brevet læste Ahmet da højt:

> Når karavanens heste er blevet bortført, og Keraban og hans ledsagere er faldet i søvn i hulen, hvor Scarpante har ført dem ind ...

"Scarpante!" råbte Keraban. "Det er altså vor førers navn, navnet på denne forræder?"

"Ja ... jeg havde heller ikke taget fejl af ham," sagde Ahmet.

Han fortsatte derpå læsningen:

… skal Scarpante give signal med en fakkel, så vil vore mænd kaste sig ind i passet ved Nerissa.

"Og hvad står der under?" spurgte Keraban.

"Der står … Saffar."

"Saffar! … Saffar! … Skulle det være …"

"Ja," svarede Ahmet. "Det er åbenbart denne uforskammede person, som vi mødte ved Poti-banen, og som nogle timer senere indskibede sig til Trebisond … Ja, det er Saffar, som har ladet Amasia bortføre, og som for enhver pris vil have hende."

"Ah! Seigneur Saffar!" råbte Keraban truende og med knyttede hænder, "hvis jeg nogen sinde kommer til at stå ansigt til ansigt med dig!"

"Men denne Scarpante," sagde Ahmet, "hvor er han?"

Bruno var styrtet ind i hulen, men kom straks ud igen.

"Forsvundet … gennem en anden udgang sandsynligvis!" sagde han.

Denne slutning var meget rigtig. Da Scarpante havde set sit forræderi opdaget, var han flygtet gennem en åbning inderst i hulen.

Den forbryderiske sammensværgelse var således nu åbenbaret på alle punkter. Det var seigneur Saffars kommissionær, der havde tilbudt sig som fører, denne Scarpante, der havde ført den lille karavane, først langs kystvejen og senere gennem disse bjergfulde egne af Anatolien. Det var Yarhuds signaler, som Ahmet havde set den foregående nat, og det var *Guïdare*s kaptajn, der nu i mørket skulle have bragt Scarpante Saffars sidste ordre.

Men Ahmets årvågenhed og frem for alt hans skarpsindighed havde væltet det hele. Forræderen var nu afsløret, hans herres forbryderiske hensigter opdaget. Man kendte ophavsmanden til Amasias bortførelse, og det traf sig så underligt, at det netop skulle være den samme Saffar, som seigneur Keraban allerede skyldte så megen gengældelse.

Men skønt den lille karavane havde opdaget det baghold, som den var lokket i, blev faren ikke mindre af den grund. Den kunne vente hvert øjeblik at blive angrebet, og Ahmet med sin resolutte karakter tog da også hurtigt sin beslutning.

"Mine venner," sagde han, "vi må øjeblikkelig forlade dette pas. Hvis man angriber os her i denne indsnævring, omgivet af høje klipper, kommer vi aldrig levende ud."

"Lad os skynde os," svarede Keraban. "Bruno, Nizib og De, seigneur Yanar, hold Deres våben rede."

"Stol på os, seigneur Keraban," svarede Yanar, "De skal få at se, hvad min søster og jeg kan udrette."

"Ja, vent!" svarede den modige kurdiske dame og svingede sin yatagan med en glimrende bevægelse. "Jeg skal ikke glemme, at jeg nu har en elsker at forsvare."

Dette var vel den største ydmygelse, som van Mitten endnu havde måttet døje, at høre den uforfærdede kvinde tale således. Men han på sin side greb da også en revolver, fast bestemt på at gøre sin pligt.

Alle gjorde sig rede til at forlade passet og begive sig ud på sletten, da Bruno, som jo altid havde madspørgsmålet i hovedet, gjorde følgende bemærkning:

"Vi kan da ikke lade dette æsel blive her."

"Det er sandt," svarede Ahmet. "Måske har Scarpante ført os vild, og vi er meget længere fra Skutari, end vi tror ... og vi har ingen andre levnedsmidler end dem, som findes i denne kærre."

Disse antagelser var højst sandsynlige. Formodentlig havde denne forræder nu umuliggjort seigneur Kerabans ankomst i rette tid til Bosporus' bredder ved at fjerne dem fra deres mål.

Men der var ikke tid nu til at tænke over alt det; man måtte handle uden at spilde et øjeblik.

"Nuvel," sagde Keraban. "Æslet må følge med os, hvorfor skulle det ikke følge med os?"

Med disse ord gik han hen, tog æslet ved grimen og forsøgte at trække det med sig.

"Kom her!" sagde han.

Æslet rørte sig ikke af stedet.

"Kan du ikke komme med det gode?" gentog Keraban og gav det et ordentligt puf.

Æslet, som åbenbart var meget stivsindet af naturen, rørte sig ikke det mindste for det.

"Skub bag på det, Nizib," sagde Keraban.

Nizib og Bruno forsøgte da at skubbe æslet frem, men det gik snarere tilbage end frem.

"Aha, du gør dig stædig!" råbte Keraban, som begyndte at blive alvorligt vred.

"Godt," mumlede Bruno, "stædig mod stædig."

"Du sætter dig op imod mig, Keraban?" vedblev onklen.

"Deres herre har fundet sin lige," sagde Bruno til Nizib, vel vogtende sig for, at ingen andre hørte ham.

"Det skulle undre mig!" svarede Nizib, ligeledes hviskende.

Imidlertid råbte Ahmet utålmodigt:

"Vi må skynde os ... Vi kan ikke tøve et minut ... Selv om vi må lade æslet i stikken."

"Jeg ... skulle give efter for det ... Aldrig!" råbte Keraban.

Han greb dyret ved ørene og ruskede dem, som ville han rive dem af.

"Vil du gå?" råbte han.

Æslet rørte sig ikke.

"Du vil ikke lystre mig," sagde Keraban. "Godt, godt. Jeg skal dog tvinge dig til det."

Han skyndte sig ind i hulens indgang og samlede et par håndfulde hø i et lille knippe, som han viste æslet. Det gjorde et skridt fremad.

"Aha!" udbrød Keraban, "det måtte altså til for at få dig til at gå! Ved Muhammed, du skal komme til at gå, lover jeg dig."

Et øjeblik efter var det lille høknippe fastgjort yderst på vognstangen således, at æslet, selv om det rakte sig frem, dog ikke kunne nå helt derhen.

Lokket af denne lækkerbid rykkede dyret stadig frem hen mod passets åbning.

Alle fulgte kærren i en lille, tætsluttet gruppe og var hurtig nåede ud af lejren, hvor stillingen ville have været aldeles uholdbar.

Den ædle Sarabul gik foran van Mitten, som en anden lokkemad, men i modsætning til æslet frygtede hollænderen intet så meget som netop at nå den.

"Du tror altså bestemt, Ahmet," sagde Keraban, "at denne Saffar er den samme uforskammede person, som af lutter egensind lod min postvogn blive kørt over ved Poti-jernbanen?"

"Ja, onkel. Men frem for alt er det den elendige, der har ladet Amasia bortføre. Mig tilkommer det at straffe ham."

"Os begge, Ahmet, os begge," svarede Keraban. "Allah stå os bi!"

Næppe var seigneur Keraban, Ahmet og deres ledsagere kommet et halvt hundrede skridt uden for det snævre pas, før alle klippetoppene var dækket af angribere. Luften genlød af skrig og geværsalver på alle kanter.

"Tilbage! Tilbage!" råbte Ahmet og lod sin lille styrke rykke hen til grænsen af lejrpladsen.

Det var for sent til at komme ud af Nerissapasset og søge en bedre forsvarsstilling på sletten højere oppe. Saffars mænd begyndte at angribe. De var tolv-fjorten stykker i tallet, og deres chef opmuntrede dem af alle kræfter til dette forbryderske overfald. Alle fordele ved stillingen var jo desuden på deres side.

Kerabans og hans venners skæbne lå således ganske i deres hånd.

"Lad os holde sammen, her hen!" råbte Ahmet.

"Kvinderne i midten!" råbte Keraban.

Amasia, Sarabul og Nedjeb samlede sig da i en lille gruppe, om hvilken Keraban, Ahmet, van Mitten, Yanar, Nizib og Bruno slog kreds. De var seks, lige det halve antal af Saffars mænd, i en dobbelt så uheldig stilling.

Med forfærdelige hyl og skrig styrtede banditterne sig over passet og rullede som en lavine ned midt i lejren.

"Mine venner," råbte Ahmet, "lad os forsvare os til sidste blodsdråbe!"

Kampen begyndte straks. Alle vore venner kæmpede tappert, og ikke mindst den modige kurdiske dame. Hendes pistol

svarede muntert på angribernes geværsalver. Det var i øvrigt tydeligt, at disse havde ordre til at bemægtige sig Amasia levende. De søgte stadig at komme til at kæmpe mand mod mand med håndvåbnene, for at ikke et uforsigtigt skud skulle ramme den unge pige.

Derfor var fordelen heller ikke, trods deres overmagt, straks på deres side. Flere af dem faldt, dødeligt sårede. Men i det samme kom to nye, ikke mindre frygtelige fjender dem til hjælp.

Det var Saffar og Scarpante.

"Ah, den elendige!" råbte Keraban. "Ja, det er ham. Det er manden fra Poti."

Flere gange forsøgte han at sigte på ham; men det lykkedes ham ikke, da han var nødt til at forsvare sig mod dem, der angreb ham.

Ahmet og hans venner stred tappert. Alle havde kun én tanke, nemlig den: Frem for alt at frelse Amasia og fri hende fra at falde i Saffars hænder.

Trods deres mod og iver måtte de dog snart vige for overmagten. Lidt efter lidt begyndte Keraban og hans rejsefæller at spredes fra hinanden og blive klemt op mod passets klippevægge. Der begyndte at komme uorden iblandt dem.

Saffar så dette.

"Scarpante," råbte han og pegede på den unge pige, "grib hende!"

"Ja, seigneur Saffar," svarede Scarpante, "denne gang skal hun ikke undslippe."

Idet han benyttede sig af den almindelige forstyrrelse lykkedes det Scarpante at kaste sig over Amasia, og han anstrengte sig nu for at slæbe hende med ud af lejren.

"Amasia! ... Amasia!" skreg Ahmet.

Han ville styrte hen til hende, men en hob banditter spærrede ham vejen. Han var nødt til at forsvare sig imod dem.

Yanar forsøgte at rive den unge pige fra Scarpante; men det ville ikke lykkes ham. Røveren løftede hende op på sine arme og var allerede på vej ud af passet, da Keraban i det samme sigtede på ham, og efter at have sluppet den unge pige segnede Scarpante til jorden, dødeligt såret.

Amasia søgte forgæves at nå hen til Ahmet.

"Scarpante! ... Død! ... Hævn over hans mordere!" råbte banditternes fører.

De kastede sig nu alle over Keraban og hans ledsagere med en voldsomhed, som det var umuligt længe at modstå. Trængt fra alle sider kunne de endog knap mere gøre brug af deres våben.

"Amasia! ... Amasia!" råbte Ahmet, og bestræbte sig for at komme hen til den unge pige, som Saffar endelig havde fået fat i og slæbte med sig ud af lejren.

"Mod! ... Mod!" råbte Keraban stadig.

Men han følte dog, at han og hans venner over for denne overmagt var fortabt.

I det samme dræbte et skud, der kom oppe fra klipperne, en af angriberne. Flere fulgte efter nogle af røverne faldt, og deres død bragte forfærdelse og forstyrrelse mellem de andre.

Saffar var standset et øjeblik for at finde grunden til dette uventede angreb. Var det en forstærkning, der uformodet kom

Keraban til hjælp?

Mens han stod uvis over for dette pludselige angreb, var det lykkedes Amasia at rive sig løs fra ham.

"Fader! ... Fader!" råbte den unge pige.

Det var virkelig Selim, som kom den lille karavane til hjælp med en snes vel bevæbnede mænd, netop som den var lige ved at tilintetgøres.

"Fly, hvem der kan!" råbte røverhøvdingen og jog selv af sted som den første.

Han forsvandt med alle dem af hans trup, som endnu var i live, ind igennem hulen, der, som vi ved, havde en udgang også på den anden side.

"Feje, elendige!" råbte Saffar, da han så sig således forladt. "Men I skal ikke få hende levende!"

Rasende styrtede han sig over Amasia, netop som Ahmet kastede sig over ham.

Saffar affyrede sit sidste revolverskud mod den unge mand; det traf ikke. Men Keraban, der endnu stadig havde bevaret sin koldblodighed, traf godt, hvor han sigtede. Han sprang hen til Saffar, greb ham i struben og borede sin dolk i hans hjerte.

Et brøl, det var alt. Saffar kunne end ikke i den sidste dødskrampe høre sin modstander råbe:

"Det skal lære dig at lade min vogn knuse!"

Keraban og hans rejsefæller var frelst, kun enkelte af dem havde nogle ubetydelige sår. Alle havde været tapre – alle – Bruno og Nizib havde modigt slået fra sig; Yanar havde kæmpet som få; selv van Mitten havde udmærket sig, og den energiske kurdiske dame havde håndteret sin pistol som en helt.

Og dog ville det uden Selims ubegribelige komme have været ude med Amasia og hendes forsvarere. Alle ville have været omkommet; for de var bestemt på at dø for hende.

"Fader! ... Fader!" råbte den unge pige og kastede sig i Selims arme.

"Min gamle ven," sagde Keraban, "De ... De ... her?"

"Ja ... jeg," svarede Selim.

"Hvorledes har tilfældet dog ført Dem herhen?" spurgte Ahmet.

"Det er ikke et blot tilfældet," svarede Selim. "Jeg ville for længe siden have været ude for at opsøge min datter, hvis jeg ikke i det øjeblik, da denne kaptajn bortførte hende fra villaen, var blevet såret ..."

"Såret ... kære fader?"

"Ja ... af et skud fra tartanen. I en måned har dette sår holdt mig fanget i Odessa, men for nogle dage siden, ved et telegram fra Ahmet ..."

"Et telegram?" råbte Keraban og fo'r op ved dette ord.

"Ja ... et telegram ... fra Trebisond."

"Aha, et ... et ..."

"Kære onkel," svarede Ahmet og faldt seigneur Keraban om halsen. "Ja! Men tilstå, at jeg har gjort vel i denne ene gang at sende et telegram, uden Deres vidende."

"Ja vist, ja vist," svarede Keraban og rystede på hovedet. "Men lad mig ikke oftere gribe dig i sligt, brodersøn."

"Altså," fortsatte Selim, "da jeg af dette telegram fik at vide, at al fare måske ikke var forbi for jeres lille karavane, samlede jeg mine brave tjenere, og efter at være ankommet til Skutari styrede jeg langs kystvejen ..."

"Og ved Allah, ven Selim," råbte Keraban, "De kom i rette tid! Uden Dem ville vi have været fortabt ... og vi kæmpede dog tappert i vor lille kreds."

"Ja," tilføjede seigneur Yanar, "selv min søster har vist, at hun i nødsfald kunne føre våben."

"Hvilken kvinde!" mumlede van Mitten.

Det første daggry begyndte nu at lyse i horisonten. Nogle enkelte skyer farvedes allerede af dagens første stråler.

"Men hvor er vi, ven Selim?" spurgte seigneur Keraban, "og hvorledes har De kunnet finde os her, hvor en forræder havde lokket vor karavane i baghold ..."

"Langt fra vor vej, måske?" tilføjede Ahmet.

"Nej, mine venner, ingenlunde," svarede Selim. "I er ganske rigtigt på vejen til Skutari, nogle mil fra havet."

"Virkelig?" stammede Keraban.

"Bosporus' bredder er dér," tilføjede Selim og rakte hånden ud mod nordvest.

"Bosporus' bredder?" udbrød Ahmet, og som efter en fælles indskydelse skyndte alle sig op på klipperne for at kunne se.

"Se! ... Se!" sagde Selim.

Efterhånden som dagen kom mere og mere frem, åbenbarede en slags fata morgana alt, hvad der lå under horisonten. Det var, som om højene, der begrænsede sletten, gik ned i jorden ligesom et sætstykke på teatret.

"Havet! ... Det er havet!" råbte Ahmet. Og alle gentog med ham: "Havet! ... Havet!"

Det var ganske vist kun et fata morgana; men havet var der ikke desto mindre i nogle få miles afstand.

"Havet! ... Havet!" kunne seigneur Keraban ikke holde op med at gentage. "Men hvis det nu ikke er Bosporus, hvis det ikke er Skutari? Vi har den sidste dag i måneden, og ..."

"Det er Bosporus! ... Det er Skutari!" råbte Ahmet.

Fænomenet blev tydeligere og tydeligere, alle omridsene af en amfiteatralsk liggende by aftegnede sig i horisonten.

"Ved Allah, det er Skutari!" gentog Keraban. "Se, der er Buyuk-Djaun-moskeen."

Han havde ret, det var virkelig Skutari, som bankier Selim for tre timer siden havde forladt.

"Af sted! Af sted!" råbte Keraban.

Og som en god muslim, der i alle ting erkender Guds storhed, tilføjede han, idet han vendte sig mod den opgående sol, et dybtfølt: "*Ilah il Allah!*"

Et øjeblik efter havde den lille karavane sat sig i bevægelse hen ad vejen langs strædets venstre bred. Fire timer senere, netop den 30. september – den sidste dag, på hvilken Amasias og Ahmets bryllup kunde finde sted – viste seigneur Keraban, hans rejsefæller og hans æsel, efter at have gjort turen rundt om det Sorte Hav, sig på Skutaris højder og hilste med udbrud af inderlig glæde på Bosporus' bredder.

14.
Van Mitten forsøger at klare stillingen for den ædle Sarabul.

På et af de smukkeste steder på Skutarihøjderne lå seigneur Kerabans villa. Boligens indhold svarede værdigt til omgivelsernes vidunderlige naturskønhed. Det var unægtelig stor skade at berøve sig nydelsen af at være der, alene for ikke at betale de få para, som bådene på Bosporus skulle erlægge.

Klokken var tolv. I omtrent tre timer havde husets herre og hans gæster været i denne pragtfulde villa. Efter at have ordnet deres tøj hvilede de sig nu oven på anstrengelserne, og alle var yderst tilfredse. Keraban følte sit hjerte banke af stolthed over, at han havde kunnet blæse muchiren og hans drillende afgifter et stykke. Amasia og Ahmet var lykkelige som to forlovede, der snart skal giftes. Nedjeb lo i en køre, og selv Bruno følte sig vel til mode ved tanken om, at han snart skulle få lidt fedme igen. Nizib var rolig som altid, seigneur Yanar vildere og drabeligere end nogen sinde, uden at man kunne ane hvorfor, den ædle Sarabul var lige så stolt og bydende, som hun havde kunnet være det i selve Kurdistans hovedstad. Van Mitten gik omkring og faldt i tanker over, hvordan enden på dette eventyr vel ville blive.

Når Bruno allerede sporede en vis forbedring med hensyn til fyldighed, var det ikke uden grund. Der var blevet serveret en lige så rig som glimrende frokost. Det var ikke den berømte middag, til hvilken seigneur Keraban havde indbudt sin ven van Mitten seks uger tidligere, men den havde ikke lidt ved at blive forandret til frokost. Og nu sad alle gæsterne samlet i villaens

strålende salon, med udsigt til det pragtfulde Bosporus, og lykønskede under livlig samtale hinanden til, at de var kommet så vidt.

"Min kære van Mitten," sagde seigneur Keraban, der gik omkring og trykkede alle sine gæster i hånden, "det var ganske vist en diner, jeg havde indbudt Dem til; men De må ikke tage mig det ilde op, hvis tiden har nødsaget os til at ..."

"Jeg beklager mig ikke, ven Keraban," svarede hollænderen, "Deres kok har gjort sine sager fortræffeligt."

"Ja, et meget godt køkken, virkelig et meget godt køkken," tilføjede seigneur Yanar, der havde spist en hel del mere, end det måske strengt taget gik an selv for en kurder med stor appetit.

"Man ville ikke have kunnet levere det bedre i Kurdistan," sagde Sarabul. "Og hvis De nogen sinde, seigneur Keraban, skulle komme til Mossul og aflægge os besøg ..."

"Naturligvis," afbrød Keraban, "naturligvis kommer jeg og besøger Dem og min ven van Mitten."

"Vi vil da bestræbe os for, at De ikke skal komme til at savne Deres by ... ikke mere end De skal komme til at savne Holland," tilføjede den elskværdige dame og vendte sig mod sin forlovede.

Da hun i det samme gik hen og så ud imod Bosporus, vendte van Mitten sig til Keraban og sagde:

"Jeg tror, øjeblikket er kommet til at gøre hende det forståeligt, hvorledes det egentlig hænger sammen med dette giftermål."

"Ja, van Mitten, De må forklare hende, at det slet ikke eksisterer."

"De vil jo nok hjælpe mig lidt, Keraban ... det bliver et temmelig drøjt arbejde ... tror jeg."

"Hm! ... Ven van Mitten," svarede Keraban, "den slags intime sager ... kan man vanskeligt behandle under mere end fire øjne."

"Det manglede bare!" mumlede hollænderen og satte sig hen i en krog for at tænke over, hvorledes han bedst skulle gribe sagen an.

"Hvilket bryderi vil den værdige van Mitten ikke få med sin kurdiske elskede!" sagde Keraban til sin brodersøn.

"Ja," svarede Ahmet, "men vi må ikke glemme, at det er af hengivenhed for os, han har giftet sig med hende."

"Det vil vi heller ikke, vi vil stå ham bi, nevø. Men han har jo intet at frygte ... absolut intet. Han var gift, da man med trussel om fængselsstraf tvang ham til at indgå dette ny giftermål, og her i Orienten ... Bah, det har intet at betyde."

"Det ved jeg nok, onkel, men når fru Sarabul får dette stød lige i hjertet, hvor vil da ikke hyænen vågne i hende ... og svoger Yanar, hvilken eksplosion!"

"Ved Muhammed!" svarede Keraban. "Vi skal nok bringe dem til fornuft. Van Mitten er jo, når alt kommer til alt, uskyldig i enhver henseende. I virkeligheden har den ædle Sarabuls ære dog aldrig været i den mindste fare i karavanseraiet i Rissar."

"Nej, aldrig, onkel Keraban. Det er indlysende, at den blide enke for enhver pris søgte at blive gift igen."

"Uden tvivl, Ahmet. Derfor skyndte hun sig også i den grad at lægge hånd på van Mitten."

"Ja, en jernhånd har hun lagt på ham, onkel Keraban."

"Stål, ikke jern," rettede Keraban tørt.

"Men onkel, det gælder nu om så snart som muligt at opløse dette dumme giftermål ..."

"Det gælder først og fremmest om at knytte et andet. Et klogt et, ikke sandt?" svarede Keraban og gned sig i hænderne.

"Mit, ja!" sagde Ahmet.

"Vort," tilføjede den unge pige, der havde nærmet sig. "Vi har fortjent det, ikke sandt?"

"Fuldt ud," sagde Selim.

"Ja, min lille Amasia," sagde Keraban, "ja, I har fortjent det ti, hundrede, tusinde gange. Å, kære barn, når jeg tænker på, at du for min skyld, på grund af mit egensind har været nær ved ..."

"Godt, lad os nu ikke tale mere om det," sagde Ahmet.

"Nej, aldrig, onkel Keraban!" sagde den unge pige og lukkede hans mund med sin lille hånd.

"Men nu har jeg også lovet mig selv," fortsatte Keraban, "... ja, højtideligt lovet ... aldrig mere at sætte mig noget som helst sådant i hovedet."

"Det gad jeg dog se først," råbte Nedjeb og brød ud i latter.

"Hvad behager? ... Hvad går der nu igen af den lille, tossede Nedjeb?"

"Åh, intet, seigneur Keraban."

"Ja," fortsatte denne, "jeg vil aldrig mere være egensindig, undtagen måske med at holde af jer to."

"Hvis seigneur Keraban skulle opgive at være den mest egensindige af alle på Jorden ..." mumlede Bruno.

"... så ville det være ude med ham!" fuldendte Nizib.

Imidlertid havde den ædle kurdiske dame nærmet sig sin forlovede, som var blevet siddende tankefuld i sin krog. Han

fandt uden tvivl opgaven for vanskelig til, at han mægtede at tage fat alene.

"Hvad fejler De, seigneur van Mitten?" spurgte hun. "De ser så bekymret ud."

"Ja, svoger," tilføjede seigneur Yanar, "hvad tager De Dem til der? De har vel ikke ført os til Skutari, for at vi ingenting skal se her. Vis os altså Bosporus, som vi om nogle dage vil vise Dem Kurdistan."

Ved dette frygtelige navn rystedes hollænderen som af et elektrisk stød.

"Kom, seigneur van Mitten," vedblev Sarabul, idet hun nødte ham til at rejse sig.

"Jeg er til Deres tjeneste ... smukke Sarabul ... ganske til Deres tjeneste," svarede van Mitten.

Ved sig selv derimod gentog han mekanisk:

"Hvordan skal jeg dog sige hende det?"

Den unge sigøjnerske, som var gået hen og havde åbnet en af de store salondøre, råbte i det samme:

"Men se! ... Se! ... Hele Skutari er jo i bevægelse ... I dag må vi ud at se den!"

Alle ilede hen til vinduet.

"Ja," sagde Keraban. "Bosporus er dækket med flagsmykkede skibe, og rundt om på pladserne og i gaderne ser jeg akrobater og jonglører ... Musik alle vegne, og kajerne er overfyldt med mennesker."

"Byen er i festdragt," sagde Selim.

"Jeg håber da, at det ikke skal forhindre vort bryllup?" sagde Ahmet.

"Ikke i mindste måde," svarede seigneur Keraban. "Vi får blot her i Skutari en fest, mage til den, som i Trebisond syntes at være foranstaltet ganske til ære for vor ven van Mitten."

"Han gør sig lystig over mig til det sidste," mumlede hollænderen. "Men han kan ikke gøre for det, det ligger ham i blodet. Man må ikke tage ham det ilde op."

"Mine venner," sagde Selim, "lad os straks beskæftige os med vort vigtige forehavende. Det er i dag sidste dag."

"Ja, lad os ikke glemme det," svarede Keraban.

"Jeg går nu til øvrigheden i Skutari for at lade kontrakten affatte," fortsatte Selim.

"Og vi kommer bagefter," svarede Ahmet. "De ved, onkel, at Deres nærværelse er aldeles nødvendig."

"Næsten lige så nødvendig som din!" svarede Keraban med en godmodig latter.

"Ja, onkel ... mere nødvendig, om De vil ... som min formynder ..."

"Nuvel," sagde Selim, "om en time mødes vi i retten."

Idet han gik ud af salonen, vendte Ahmet sig til den unge pige.

"Kære Amasia," sagde han. "Når så kontrakten er undertegnet, går vi til imamen, som siger sin bedste bøn for os ... og så ..."

"Og så ... så er vi gift!" råbte Nedjeb, som havde det været hende, det drejede sig om.

"Kære Ahmet!" mumlede Amasia.

Den ædle Sarabul var imidlertid gået hen til van Mitten, som atter i dybe tanker havde taget plads i en ny krog.

"Kunne vi ikke," sagde hun, "spadsere en tur ned til Bosporus, indtil denne ceremoni skal finde sted?"

"Bosporus?" ytrede van Mitten åndsfraværende. "De siger Bosporus?"

"Ja, Bosporus!" gentog seigneur Yanar. "Man skulle tro, De ikke forstod, hvad der bliver sagt."

"Jo ... jo! ... Nu kommer jeg," svarede van Mitten og rejste sig, ført af sin mægtige svogers hånd. "Ja ... Bosporus ... Men først ønskede jeg ... ville jeg gerne ..."

"De ville?" spurgte Sarabul.

"... ville jeg meget gerne have en samtale ... i enrum ... med Dem ... smukke Sarabul."

"En samtale i enrum!"

"Godt. Jeg forlader Dem," sagde Yanar.

"Nej, bliv, broder," sagde Sarabul og betragtede nøje sin forlovede. "Bliv. Jeg har en forudfølelse af, at din nærværelse ikke er overflødig."

"Ved Muhammed, hvordan skal han komme ud af det?" hviskede Keraban til sin brodersøn.

"Det bliver strengt!" sagde Ahmet.

"Derfor må vi heller ikke fjerne os for langt fra ham, men holde os rede til i tide at komme ham til hjælp."

"Denne Sarabul slår ham i hundrede stykker," mumlede Bruno.

Keraban, Ahmet, Amasia, Nedjeb, Bruno og Nizib gik da hen imod døren for at overlade kamppladsen til de tre.

"Fat mod, van Mitten!" sagde Keraban og trykkede sin vens hånd, idet han gik forbi. "Jeg skal være Dem nær og våge over Dem i værelset ved siden af."

"Mod, herre!" tilføjede Bruno, "husk på Kurdistan."

Et øjeblik efter var den ædle kurdiske dame, van Mitten og seigneur Yanar alene i salonen. Hollænderen gned sig med pegefingeren på panden og gentog melankolsk ved sig selv:

"Vidste jeg blot, hvordan jeg skulle begynde!"

Sarabul gik dristigt løs på sagen:

"Hvad har De at sige os, seigneur van Mitten?" begyndte hun i en nogenlunde behersket tone.

"Begynd! Tal!" sagde Yanar hårdt.

"Skal vi ikke sætte os ned?" sagde van Mitten, der følte benene vakle under sig.

"Hvad man kan sige siddende, kan man lige så godt sige stående," bemærkede Sarabul. "Begynd! Vi er lutter øre."

Idet han samlede hele sit mod begyndte van Mitten da med at fremstamme følgende usammenhængende ord:

"Smukke Sarabul, vær vis på at ... først og fremmest ... meget imod min vilje ... jeg fortryder ..."

"De fortryder?" svarede den ædle dame. "Hvad fortryder De? ... Deres giftermål måske? Jeg synes dog ikke, det var mere end simpel skyldighed ..."

"Skyldighed! ... Skyldighed!" vovede van Mitten at bemærke med dæmpet røst.

"Også jeg fortryder," svarede Sarabul ironisk, "ja, af ganske hjerte."

"Ah, også De?"

"Ja, jeg er fortrydelig over, at den dristige, som trængte ind i mit værelse i karavanseraiet i Rissar, ikke var hverken seigneur Ahmet ..."

Hun talte sikkert sandhed, den let trøstelige enke, og hendes fortrydelse var for resten ikke ganske ufattelig.

"... eller blot seigneur Keraban," tilføjede hun. "Så havde jeg dog i det mindste giftet mig med en *mand* ..."

"Vel talt, søster," sagde seigneur Yanar.

"... i stedet for med en ..."

"Endnu bedre, søster, skønt du ikke har ment at kunne udtale din tanke helt."

"Tillad mig ..." sagde van Mitten, såret i sit inderste af disse direkte, personlige angreb.

"Hvem skulle nogen sinde have tænkt, at ophavsmanden til dette attentat havde været en hollænder ... en istap!"

"Det er oprørende, skammeligt," råbte van Mitten, endelig vakt ved denne fornedrende sammenligning med en istap. "For det første, fru Sarabul, er der ikke tale om attentat!"

"Hvad behager?" sagde Yanar.

"Nej," fortsatte van Mitten, "men en fejltagelse. *Vi*, eller rettere, ved en fejlagtig eller måske ondskabsfuld anvisning har *jeg* taget fejl af et værelse."

"Ja så!" sagde Sarabul.

"Det var en simpel fejltagelse, som jeg under trussel af fængselsstraf har måttet sone med et forhastet giftermål."

"Forhastet eller ikke, så er de dog ikke des mindre gift ... gift med mig! Og tro mig, van Mitten, det, som er begyndt i Trebisond, skal sikkert fuldbringes i Kurdistan."

"Ja, det var rigtigt, kom kun frem med Deres Kurdistan," svarede van Mitten, der begyndte at blive ivrig.

"Og da jeg ser, at Deres venners selskab gør Dem så lidt elskværdig imod mig, er det bedst, at vi endnu i dag forlader

Skutari og begiver os til Mossul. Der skal det nok lykkes mig at indpode Dem lidt kurdisk blod i årerne."

"Jeg modsætter mig det!" råbte van Mitten.

"Blot ét ord endnu, og vi rejser på øjeblikket!"

"De rejser, fru Sarabul," sagde van Mitten i en lidt ironisk tone. "De rejser, hvis De behager. Ingen vil gøre sig den ulejlighed at holde Dem tilbage ... Men *jeg* rejser ikke!"

"De rejser ikke?" udbrød Sarabul, rasende over denne modstand fra et får mod to tigre.

"Nej."

"Og De bilder Dem ind at kunne sætte Dem op imod os?" spurgte seigneur Yanar og lagde armene over kors.

"Ja, det bilder jeg mig ind."

"Imod mig ... og hende, en kurdisk kvinde."

"Ja, om hun så var ti gange fra Kurdistan."

"Ved De, hr. hollænder," sagde den ædle Sarabul, idet hun gik sin forlovede ind på livet, "ved De rigtig, hvad jeg er for en kvinde, og hvad jeg har været for en kvinde! Ved De, at jeg var enke allerede i femtenårsalderen?"

"Ja ... allerede," gentog Yanar, "og når man i så god tid allerede har denne vane ..."

"Meget vel, frue," svarede van Mitten. "Men ved De, hvad De dog aldrig bliver, hvor mange vaner De så end kan have?"

"Hvad da?"

"Enke efter mig!"

"Hr. van Mitten," råbte Yanar og førte hånden til sin yatagan, "dertil behøves dog blot et stød ..."

"Der tager De fejl, seigneur Yanar, ikke engang Deres sværd kan gøre fru Sarabul til min enke ... af den simple grund, at jeg

aldrig har kunnet være hendes ægtefælle."
"Hvad behager?"
"Fordi vort ægteskab ikke eksisterer."
"Ikke eksisterer?"
"Fordi fru Sarabul vel har den ære at være enke efter sine første mænd, men jeg er ikke enkemand efter min første kone."
"Gift! ... Han var gift!" råbte den ædle dame ude af sig selv ved denne opdagelse.
"Ja!" fortsatte van Mitten, der nu var kommet i ånde, "ja, gift. Og det var blot for at redde mine venner fra at blive opholdt i karavanseraiet i Rissar, at jeg opofrede mig."
"Opofrede!" gentog Sarabul, idet hun lod sig falde om på en divan.
"Vel vidende, at dette ægteskab ikke var bindende," fortsatte van Mitten, "eftersom den første fru van Mitten lige så lidt er død, som jeg er enkemand ... og eftersom hun venter mig i Holland."
Den fornærmede, bedragne ægtefælle havde atter rejst sig, og idet hun vendte sig til seigneur Yanar sagde hun:
"Du hører, broder?"
"Jeg hører, ja."
"Du hører, at man har drevet gæk med din søster?"
"Fornærmet hende!"
"Og denne skurk lever endnu?"
"Endnu kun nogle få øjeblikke!"
"Men de er jo gale!" råbte van Mitten, højst urolig ved det kurdiske pars truende holdning.
"Jeg skal hævne dig, søster!" råbte seigneur Yanar, idet han med løftet hånd gik ind på hollænderen.

"Nej, jeg skal hævne mig selv!"

Og med disse ord styrtede den ædle Sarabul sig med rasende skrig over van Mitten. Til alt held blev disse hyl hørt fra det andet værelse.

15.

Seigneur Keraban er mere egensindig end nogen sinde før.

Salondøren gik op, og seigneur Keraban, Ahmet, Amasia, Nedjeb og Bruno styrtede ind.

Keraban havde hurtigt befriet van Mitten.

"Nå, nå, frue," sagde Ahmet. "Man kvæler ikke folk sådan ... for en misforståelses skyld."

"For pokker," mumlede Bruno, "det var nok på tide, at vi kom til."

"Stakkels hr. van Mitten," sagde Amasia, der følte en dyb medlidenhed med sin rejsefælle.

"Det var øjensynlig ikke en kone for ham!" tilføjede Nedjeb, og rystede på hovedet.

Imidlertid kom van Mitten lidt efter lidt til sig selv igen.

"Det gik nok hårdt til," sagde Keraban.

"Der manglede kun lidt i, at det havde været forbi med mig," svarede van Mitten.

Den ædle Sarabul vendte sig nu mod seigneur Keraban.

"Og det er Dem, der har været medvider i denne ..."

"Lille komedie," svarede Keraban elskværdigt. "Ja, det er netop ordet – komedie."

"Jeg skal hævne mig ... Der er lov og ret også i Konstantinopel, tænker jeg!"

"Skønne Sarabul," svarede seigneur Keraban, "anklag Dem selv, og kun Dem alene. De ville ved at foregive et attentat opholde os og ødelægge vor rejse. Ved Allah! Vi måtte på en eller

anden måde se at hjælpe os ud af kniben, og vi hjalp os da med et foregivet giftermål. Det var i sandhed ikke for meget."

Ved dette svar lod Sarabul sig for anden gang segne om på en divan i et af disse nerveanfald, som kvinderne selv i Kurdistan har særret på.

Nedjeb og Amasia ilede hende til hjælp.

"Jeg vil bort! ... jeg vil bort!" råbte hun hele tiden, mens anfaldet stod på.

"Lykkelig rejse!" sagde Bruno.

I det samme kom Nizib til syne i døren.

"Hvad er der?" spurgte Keraban.

"En depeche, som lige nu kom fra kontoret i Galata."

"Til hvem?" spurgte Keraban.

"Til hr. van Mitten, herre. Den er kommet i dag."

"Giv mig den!" sagde van Mitten.

Han tog telegrammet, åbnede det og læste underskriften.

"Det er fra min bogholder i Rotterdam," sagde han.

Han gav sig derpå til at læse:

"Fru van Mitten ... for fem uger siden ... afgået ..."

Aldeles tilintetgjort standsede van Mitten, mens hans fingre mekanisk krammede det ulyksalige papir, og, hvorfor ikke tilstå det? hans øjne fyldtes med tårer.

Ved de sidste ord var Sarabul faret op som en trold af en æske.

"Fem uger!" råbte hun ude af sig selv af henrykkelse. "Han sagde fem uger!"

"Hvilken ubetænksomhed," mumlede Ahmet. "Hvorfor skulle han netop nu skrige det så højt!"

"Altså," råbte Sarabul triumferende, "altså var De for ti dage siden, da jeg gjorde Dem den ære at forlove mig med Dem, enkemand, min hr. gemal."

"Ja, hr. svoger," tilføjede Yanar.

"Og vort ægteskab er gyldigt."

Overvældet og knust af denne slutning var van Mitten sunket om på en divan.

"Stakkels mand," sagde Ahmet til sin onkel, "han har nu ikke andet at gøre end at kaste sig i Bosporus."

"Det skulle nok godt hjælpe ham," svarede Keraban. "Hun ville blot kaste sig i vandet efter ham og redde ham, for at hævne sig."

Den ædle Sarabul havde nu i tryg ejendomsfølelse grebet sin forlovedes arm.

"Rejs Dem!" sagde hun.

"Ja, kære Sarabul," svarede van Mitten og sænkede hovedet. "Jeg er rede."

"Og følg os!" tilføjede Yanar.

"Ja, kære svoger," svarede van Mitten mat. "Jeg er rede til at følge Dem ... hvorhen De vil."

"Foreløbig til Konstantinopel. Der vil vi indskibe os på det første skib," svarede Sarabul.

"Hvorhen?"

"Til Kurdistan!" svarede Yanar.

"Til Kur ...? Bruno, du tager med, ikke sandt? ... Man spiser godt der ... det vil blive en ren fornøjelsesrejse for dig."

Bruno nikkede blot bekræftende.

Den ædle Sarabul og seigneur Yanar bortførte så den ulykkelige hollænder trods hans venners forsøg på at holde ham

tilbage. Den trofaste tjener fulgte sin herre, mumlende i skægget.

"Har jeg ikke forudsagt ham det tit nok, at der ville hænde ham en ulykke?"

Van Mittens venner, ja, selv Keraban, stod som tilintetgjorte, lynslagne ved denne tingenes vending.

"Nu er han gift," sagde Amasia.

"Ja. For vores skyld," svarede Ahmet.

"Og denne gang uopløseligt," tilføjede Nedjeb.

"Han har nu kun en måde at redde sig på der nede i Kurdistan," sagde Keraban med dyb alvor.

"Hvordan da, onkel?"

"Han må ægte et dusin af samme slags som Sarabul, så de kan kives indbyrdes."

I samme øjeblik gik døren op, og Selim kom til syne, udmattet og med et forstyrret udseende, som havde han løbet åndeløst.

"Fader, hvad er der på færde?" spurgte Amasia.

"Hvad er der?" råbte Ahmet.

"Mine venner, det er umuligt at fejre Ahmets og Amasias bryllup ..."

"Hvad siger De!"

"I hvert fald i Skutari," fortsatte Selim.

"I Skutari?"

"Det kan kun holdes i Konstantinopel."

"I Konstantinopel?" svarede Keraban uroligt. "Hvorfor?"

"Fordi øvrigheden i Skutari afslår at indregistrere kontrakten."

"Afslår?" sagde Ahmet.

"Ja ... de siger, at Kerabans, og følgelig også Ahmets, bolig er i Konstantinopel og ikke i Skutari."

"Konstantinopel?" gentog Keraban og rynkede brynene.

"Det er i dag den sidste dag, før fristen udløber, indenfor hvilken Amasia må være gift for at komme i besiddelse af sin formue. Lad os derfor uden at spilde et minut ile til Konstantinopel."

"Kom, kom!" sagde Ahmet og gik hen imod døren.

"Ja, kom!" gentog Amasia og fulgte ham.

"Seigneur Keraban, vil De ikke nok gå med?" spurgte hun.

Seigneur Keraban stod stum og ubevægelig.

"Nuvel, onkel?" sagde Ahmet og gik nogle skridt tilbage.

"Kommer De ikke?" sagde Selim.

"Skal jeg da bruge magt?" sagde Amasia og greb blidt seigneur Kerabans arm.

"Jeg har sørget for en caïque," sagde Selim, "vi skal blot sejle lige over Bosporus."

"Bosporus!" råbte Keraban. "Vent lidt," tilføjede han derpå kort. "Selim, betaler man stadig de ti para for at komme over Bosporus?"

"Ja, naturligvis, ven Keraban," sagde Selim. "Men nu, da De én gang har spillet den ottomanske øvrighed det puds at rejse fra Konstantinopel til Skutari uden at betale ..."

"Så nægter jeg at betale!" svarede Keraban tørt.

"Men så kommer De ikke over," fortsatte Selim.

"Godt! ... Så bliver jeg her."

"Og vort bryllup!" råbte Ahmet, "vort bryllup, som må holdes i dag."

"I må gifte jer uden mig."

"Det er umuligt. De er min formynder, onkel Keraban. De ved godt, at Deres nærværelse er aldeles nødvendig."

"Nuvel, Ahmet, så vent, til jeg har fået min bopæl forlagt til Skutari ... så kan du gifte dig i Skutari."

Alle disse svar blev givet i en tone, der tilintetgjorde ethvert håb hos den egensindige herres modstandere.

"Ven Keraban," begyndte Selim igen, "det er i dag sidste dag ... hører De? Hele den formue, som skulle tilfalde min datter, vil gå tabt, hvis ..."

Kerabans hele svar var en benægtende hovedrysten, ledsaget af en endnu mere afvisende håndbevægelse.

"Onkel," råbte Ahmet. "De vil da ikke ..."

"Hvis man vil tvinge mig til at betale ti para," svarede Keraban, "så sejler jeg aldrig ... aldrig over Bosporus. Ved Allah, før skulle jeg tage rejsen omkring det Sorte Hav om igen."

"Onkel," sagde Ahmet, "det, De der gør, er ondt ... Dette egensind under disse omstændigheder, tillad mig at sige Dem det, er Dem ikke værdigt! ... De vil styrte to mennesker, som altid kun har haft det inderligste venskab for Dem, i ulykke ... Det er ondt."

"Ahmet, vogt på dine ord," svarede Keraban i en dump tone, der forudsagde et stærkt vredesudbrud.

"Nej, onkel, nej ... Det går for vidt, jeg må tale ... Det ... det ... er kun en slet mand, der kan handle således."

"Kære Ahmet," sagde Amasia, "vær dog rolig. Tal ikke således om din onkel ... Når denne formue, som du havde ret til at gøre regning på, således undslipper dig ... så opgiv dette giftermål."

"Opgive dig," svarede Ahmet og trykkede den unge pige til sit hjerte. "Aldrig! ... Nej, aldrig! ... Kom! ... Lad os forlade denne by

for aldrig mere at komme tilbage. Vi har vel endnu så meget, at vi kan betale ti para for at komme over Bosporus."

Aldeles ude af sig selv slæbte Ahmet den unge pige med sig hen mod døren.

"Keraban," sagde Selim endnu en gang, idet han stadig håbede at bevæge sin ven.

"Lad mig være i fred, Selim. Lad mig være i fred!"

"Kom, fader," sagde Amasia og løftede sine bedrøvede, tårefyldte øjne op mod Keraban.

Sammen med Ahmet gik hun derpå hen imod salondøren. Lige som de skulle til at gå ud, standsede Ahmet.

"For sidste gang, onkel," sagde han, "afslår De at ledsage os til Konstantinopel, hvor Deres nærværelse er nødvendig, for at vi kan gifte os?"

"Hvad jeg afslår," svarede Keraban, idet han stampede i gulvet som en rasende, "hvad jeg afslår, det er, nogen sinde at betale denne skammelige afgift."

"Keraban!" sagde Selim.

"Nej, ved Allah, nej!"

"Så farvel, onkel," sagde Ahmet. "Deres egensind koster os en formue ... De ruinerer den, som skal være Deres niece ... Lad så være ... Det er ikke formuen, jeg sørger over ... Men De stjæler en tid af vor lykke ... Vi ses ikke oftere!"

Den unge mand greb Amasia, og fulgt af Selim, Nedjeb og Nizib forlod han salonen og derpå villaen.

Nogle øjeblikke efter var alle indskibet i en caïque, der førte dem til Konstantinopel.

Seigneur Keraban, som var blevet alene tilbage, gik frem og tilbage ad gulvet i heftig bevægelse.

"Nej! Ved Allah! Nej! Ved Muhammed!" sagde han til sig selv. "Det ville være uværdigt! ... At tage rejsen omkring det Sorte Hav for ikke at betale denne afgift og ved min hjemkomst tage de ti para op af min lomme ... Nej ... Før skulle jeg aldrig mere sætte min fod i Konstantinopel ... Sælge mit hus i Galata .... Ja, ophøre med forretningen ... give hele min formue til Ahmet i stedet for den, som Amasia mister! ... Han vil blive rig ... og jeg ... jeg bliver fattig ... Nej! Jeg giver ikke efter! ... Jeg gør det ikke!"

Og mens han talte, blev kampen i ham stærkere og stærkere.

"Give efter! ... Betale!" gentog han. "Jeg ... Keraban ... komme over lige for politiinspektørens øjne ... han, som har udfordret mig ... som har set mig rejse ... og som venter på min tilbagekomst ... som vil gøre nar af mig i alles påsyn, når han afkræver mig de ti para! ... Nej, aldrig!"

Det var åbenbart, at seigneur Keraban kæmpede imod sin samvittighed, og at han godt følte, at følgerne af dette egensindighedsindfald kom over andre end ham selv.

"Ja," fortsatte han, "men ville Ahmet modtage det? ... Han gik bort fortvivlet og rasende over mit egensind! ... Jeg forstår ham godt ... Han er stolt ... Han vil intet modtage af mig nu! ... Det er dog så ... Jeg er en retskaffen mand ... Kan jeg forsvare for et dumt lunes skyld at opofre to børns lykke? ... Ah, gid Muhammed kvæle sultanen og alle nytyrker med ham."

Seigneur Keraban gik hurtigere og hurtigere, mere og mere febrilsk. Han stødte med foden til stole og puder og søgte et eller andet, som han kunne knuse for at kølne sit raseri. To prægtige skåle blev knust i hundrede stykker; men bestandig kom det op i ham igen:

"Amasia ... Ahmet ... nej ... jeg kan ikke bringe ulykke over dem ... blot for at tilfredsstille min egenkærlighed ... Forsinke giftermålet ... det er måske det samme som at forhindre det! ... Men ... give efter ... give efter ... Jeg! ... Ak, Allah stå mig bi!"

Med dette sidste udråb styrtede seigneur Keraban ud af salonen i et raseri, som ikke er til at beskrive med ord.

16.
Der gives dog ikke noget, som bedre kan ordne alt, end tilfældet.

Vi har allerede hørt, at der var fest i Skutari. I Konstantinopel stod folk om muligt endnu tættere langs Galatas kajer lige fra den nederste bro helt op til kasernerne på Tophane-pladsen. Det hele Bosporus forsvandt under en glimrende flåde af caïquer og alle slags flagsmykkede skibe. Folk fra alle verdens kanter førtes stadig frem og tilbage mellem de to bredder.

Det måtte i sandhed være et sjældent og interessant skue, der kunne tiltrække sig en sådan opmærksomhed.

Da Ahmet og Selim, Amasia og Nedjeb gik i land ved Tophane-trappen efter at have betalt afgiften, kom de lige midt ind i en støjende, glædestrålende menneskehob, i hvilken de i deres nuværende sindsstemning kun følte sig dårligt tilpas.

Men eftersom det skuespil, der skulle gå for sig, havde kunnet hidlokke så mange, var det ganske naturligt, at også seigneur van Mitten – den kurdiske seigneur van Mitten – med sin forlovede, den ædle Sarabul, og sin svoger, seigneur Yanar, samt den lydige Bruno, befandt sig blandt tilskuerne.

Ahmet traf således atter sine gamle rejsefæller på kajen. Det var vanskeligt at sige, om det var van Mitten, der førte sin familie omkring, eller om det var ham der blev ført omkring af den. Den sidste gisning kunne muligvis være den mest sandsynlige.

Lige meget! – De var på kajen, og just i det øjeblik, da Ahmet mødte dem, sagde den ædle Sarabul til sin forlovede:

"Ja, seigneur van Mitten, men vi har dog langt smukkere fester i Kurdistan."

"Det tvivler jeg ikke på, smukke Sarabul," svarede van Mitten i en resigneret tone, hvilket svar foranledigede seigneur Yanar til tørt at bemærke, at det gjorde han vel i.

Af og til hørtes skrig og råb – man kunne sige utålmodighedsudbrud – fra mængden; men Ahmet og Amasia lagde ikke synderlig mærke til noget af det, som foregik omkring dem.

"Nej, kære Amasia," sagde Ahmet, "jeg kendte nok min onkel; men aldrig ville jeg dog have troet, at hans stivsindethed så aldeles kunne forstene hans hjerte."

"Han vil altså aldrig mere, så længe denne afgift skal betales, komme tilbage til Konstantinopel?" sagde Nedjeb.

"Han? ... Nej, aldrig!" svarede Ahmet.

"Når jeg sørger over den formue, som seigneur Keraban således lader os gå glip af," sagde Amasia, "er det ikke for min skyld, men for din, kære Ahmet, ene og alene for din."

"Lad os glemme alt det," svarede Ahmet. "Ja, for helt at glemme det og for ret at bryde med denne umedgørlige onkel, som jeg hidtil så som en fader, så lad os forlade Konstantinopel og vende tilbage til Odessa."

"Uh, denne Keraban!" råbte Selim opbragt, "han fortjente den forfærdeligste straf!"

"Ja," svarede Nedjeb, "for eksempel at blive gift med denne Sarabul. Hvorfor er det dog ikke også ham, der har fået hende?"

Naturligvis hørte den ædle Sarabul, som ganske var optaget af sin lykke over den genvundne forlovede, ikke Nedjebs krænkende betragtninger så lidt som Selims påfølgende svar:

"Han? ... Han ville dog til sidst have fået bugt med hende ... et sådant hoved måtte det kunne lykkes at tæmme vilde dyr."

"Måske," mumlede Bruno melankolsk. "Men imidlertid er det min stakkels herre, som er kommet ind i buret."

Ahmet og hans ledsagere ænsede, som sagt, kun lidet, hvad der foregik omkring dem. Hvad kunne det i dette øjeblik interessere dem? De hørte næppe nok følgende bemærkninger mellem to tyrker ved siden af dem:

"Det er såmænd en dristig mand, denne Storchi," sagde den ene. "Tænk at vove sig over Bosporus på den måde ..."

"Ja," svarede den anden leende, "det er da en måde, som de gode herrer ikke har tænkt sig, da de skrev loven om afgiften."

Men om Ahmet end ikke hørte en smule efter, hvad der blev sagt omkring ham, var han dog nødt til at svare, da han med et hørte sig ligefrem tiltalt:

"Ah, men det er jo seigneur Ahmet!"

Det var politiinspektøren, den samme, som i sin tid havde ægget seigneur Keraban til rejsen uden om det Sorte Hav.

"Ah, er det Dem?" svarede Ahmet.

"Ja, jeg må virkelig lykønske Dem. Jeg hører, at seigneur Keraban har holdt ord, og at han er kommet til Skutari uden at være sejlet over Bosporus."

"Ganske rigtigt," svarede Ahmet tørt.

"Det er storartet! For ikke at betale de ti para, har han foretrukket at bortøde nogle millioner piastre."

"De har ganske ret."

"Og han har såmænd vundet en hel del," tilføjede politiinspektøren ironisk. "Afgiften er endnu i kraft. Hvis seigneur Keraban fremturer i sin hårdnakkethed, må han en

anden gang tage denne rejse for at komme tilbage til Konstantinopel."

"Det gør han ganske sikkert, hvis han har lyst," svarede Ahmet. Hvor rasende han end var på sin onkel, kunne han dog ikke høre en eneste af politiinspektørens bemærkninger uden at give svar på tiltale.

"Bah! Han giver sig nok til sidst og sejler over Bosporus ... og så er han nødt til at betale ... med mindre han da skulle finde på at svømme ... eller flyve over."

"Hvorfor ikke, hvis det faldt ham ind?" svarede Ahmet ligegyldigt.

En levende bevægelse gik i det samme gennem hele folkemængden. Der hørtes en stærk mumlen, og alle arme straktes ud mod Bosporus, over mod Skutari, alle øjne stirrede op efter.

"Der er han ... Storchi! ... Storchi!" råbtes der fra alle sider.

Ahmet og Amasia, Selim og Nedjeb, Sarabul, van Mitten og Yanar, Bruno og Nizib befandt sig da på Guldhorns-kajen lige ved Tophane-trappen, og de kunne derfra se hele det gribende skue, som bevægede mængden.

Over for Skutari, omtrent seks hundrede fod fra stranden, hæver sig et tårn, som højst uegentligt kaldet Leandertårnet. Det var over Hellespont, det vil sige det nuværende stræde ved Dardanellerne, at denne navnkundige helt svømmede, for at møde Hero, Venus' henrivende præstinde – hvilken bedrift for omkring tres år siden er blevet efterlignet af lord Byron.

Var det måske en eller anden dristig amatør, der misundelig over den hæder, som var tilfaldet den mytologiske helt og *Korsarens* forfatter, atter ville forsøge samme dåd? Nej.

Et langt reb var udspændt mellem Skutaristranden og Leandertårnet, hvis nymodens navn er Keuz-Kulessi, Jomfruens Tårn; solidt anbragt herpå var linen trukket over hele strædet i en længde af tretten hundrede meter og fastgjort til et træstillads ved Tophane-pladsen.

På dette reb skulle den berømte akrobat Storchi – en efterligner af den ikke mindre navnkundige Blondin – gå over Bosporus. Sikkert løb Blondin en større fare på sin tur over Niagara, idet et fald fra hen ved halvandet hundrede fods højde ned i den rivende strøm absolut ville have gjort en ende på hans dage, Storchi derimod var her i disse rolige vande selv ved et uheld ikke udsat for stort andet end en dygtig dukkert.

Men ligesom Blondin var gået over Niagara med en af sine bedste venner på sine skuldre, således skulle Storchi også ledsages på sin luftrejse af en af sine kunstbrødre. Dog skulle han ikke bære ham på ryggen, men trille ham i en lille hjulbør, hvis hjulrand var udhulet, så at den greb fat om snoren.

Det ville i sandhed blive et pirrende skue; tretten hundrede meter at tilbagelægge, i stedet for de ni hundrede fod over Niagara!

Storchi var nu kommet til syne ved begyndelsen af linen mellem Skutari og Leandertårnet. Han skubbede sin ledsager foran sig i hjulbøren og nåede uden uheld op til fyret på toppen af Keuz-Kulessi.

Utallige hurraråb hilste denne første heldige opstigning.

Man så da gymnasten begynde spadsereturen ned på den anden side. Hvor fast linen end var spændt krummede den sig næsten helt ned til vandet; men Storchi gik stadig sikkert frem, skubbende sin kammerat foran sig. Det så glimrende ud.

Da de var nået ud til snorens midte, blev vanskelighederne større, for de skulle nu op igen mod Tophane. Akrobatens kraftige muskler syntes dog ikke at trættes, hans arme og ben arbejdede med uformindsket styrke. Han kørte og kørte. Hans ledsager sad ubevægelig uden at synes i mindste måde ængstelig, skønt faren jo ikke var mindre for ham; end ikke den ubetydeligste bevægelse tillod han sig for ikke at forstyrre ligevægten.

Endelig hørtes fra alle sider et jublende beundrings- og lettelsesråb.

Storchi var lykkelig og vel nået op på træstilladset, og både han og hans ledsager steg nu ned derfra ad en stige, der var sat op fra kajen lige ved det sted, hvor Ahmet og hans ledsagere befandt sig.

Det dristige foretagende var således fuldstændig lykkedes. Men man må indrømme, at den, der havde ladet sig køre, ikke havde vist mindre mod end Storchi, og at halvdelen af de bravoråb, som fra alle sider hilste dem, tilfaldt ham.

Dog, alt det var for intet at regne mod det skrig, som Ahmet udstødte, da denne ledsager efter varmt at have trykket akrobatens hånd standsede foran ham og smilende betragtede ham.

"Keraban, onkel Keraban!" råbte Ahmet, mens de to unge piger, Sarabul, van Mitten, Yanar, Selim og tjenerne trængte sig omkring dem.

Det var virkelig seigneur Keraban.

"Ja, mig selv, mine venner," svarede han triumferende, "mig, der har truffet denne brave akrobat, netop som han skulle af sted, mig, der er gået i hans ledsagers sted, mig, der har

passeret Bosporus ... nej ... oven over Bosporus, for at komme og undertegne din kontrakt, Ahmet."

"Å, seigneur Keraban! ... Onkel!" udbrød Amasia. "Jeg vidste nok, at De ikke ville lade os således i stikken."

"Det er godt og smukt," gentog Nedjeb, uafladeligt klappende i hænderne.

"Hvilken mand!" sagde hollænderen. "Man ville ikke kunne finde hans lige i hele Holland."

"Jeg er ganske af Deres mening," svarede Sarabul tørt.

"Ja, jeg er kommet over Bosporus og uden at betale," fortsatte Keraban, denne gang vendt mod politiinspektøren, "uden at betale ... i hvert fald andet end de to tusind piastre, som denne plads i hjulbøren har kostet mig, og så de otte hundrede tusind, som gik med til rejsen."

"Jeg kan kun lykønske Dem," svarede politiinspektøren, dybt imponeret af en så energisk trodsighed.

Bifaldsråb for seigneur Keraban lød nu fra alle sider, mens denne hjerteligt omfavnede sin datter Amasia og sin søn Ahmet. Men selv i triumfens rus glemte han dog ikke, hvorfor han var kommet.

"Lad os så skynde os at få kontrakten i stand," sagde han.

"Ja, onkel, kom," svarede Ahmet. "Å, De er dog det bedste menneske på Jorden."

"Og hvad I så end siger, slet ikke egensindig," svarede Keraban, "med mindre man driller mig."

Det er unødvendigt at opholde os ved, hvad der videre gik for sig. I løbet af eftermiddagen blev kontrakten bragt i stand, imamen fremsagde bønnen i moskeen, og man tog ind i huset i

Galata. Således var Ahmet inden midnat gift med sin kære Amasia, bankier Selims hovedrige datter.

Samme aften beredte van Mitten sig sørgmodigt til at rejse til Kurdistan med sin svoger, seigneur Yanar og den ædle Sarabul. Ved afskeden, som overværedes af Ahmet, Amasia, Nedjeb og Bruno, kunne han ikke lade være at sige til sin ven Keraban:

"Når jeg tænker på, at det er for ikke at gøre Dem imod, at jeg nu er gift ... gift for anden gang ..."

"Min stakkels van Mitten," svarede seigneur Keraban, "hvis dette giftermål nogen sinde bliver andet end en drøm, vil jeg aldrig tilgive mig det."

"En drøm," sagde van Mitten. "Synes De, det ser ud som en drøm? Å, hvis blot denne depeche ikke var kommet ..."

Ved disse ord trak han det forkrøllede papir op af lommen og begyndte mekanisk at læse om igen:

"Ja! ... Denne depeche ... *Fru van Mitten for fem uger siden afgået ... for at træffe sin mand ...*"

"Afgået for at træffe sin mand?" afbrød Keraban. "Hvad vil det sige?"

Han rev papiret ud af van Mittens hånd og begyndte at læse selv:

"*Fru van Mitten for fem uger siden afgået for at træffe sin mand i Konstantinopel.* Afgået! ... men ikke ved døden."

"Han er ikke enkemand!"

Som et glædesskrig lød det fra alles læber, og Keraban tilføjede denne gang ikke ganske uden grund:

"Atter en fejltagelse af denne dumme telegraf ... Det er aldrig andet."

"Nej, ikke enkemand! ... Ikke enkemand!" gentog van Mitten, uendelig lykkelig over at vende tilbage til sin første kone ... af skræk for den anden.

Det var et forfærdeligt optrin, da seigneur Yanar og den ædle Sarabul fik dette at vide; men de havde jo intet andet at gøre end at give sig. Van Mitten var gift, og endnu samme dag genfandt han sin første og eneste kone, der i forsoningsgave bragte ham et prægtigt *Valentia*-løg.

"Vi skal nok se at finde en bedre, søster," sagde Yanar for at trøste den ulykkelige enke, "en bedre end ..."

"... end denne hollandske istap!" svarede den ædle Sarabul. "Det vil næppe være vanskeligt."

De vendte da begge tilbage til Kurdistan, og det er sandsynligt, at en ædelmodig godtgørelse for rejseudgifter og besvær fra van Mittens rige ven bidrog meget til at gøre dem hjemrejsen mindre tung.

Men seigneur Keraban kunne jo ikke altid have en snor udspændt mellem Konstantinopel og Skutari for at komme over Bosporus. Opgav han måske nogen sinde mere at komme til Skutari?

Nej. I nogen tid forholdt han sig roligt i Galata. Men en dag fandt han på ganske simpelt at gå til øvrigheden og tilbyde dem at afkøbe dem denne ret over caïquerne, og tilbuddet blev modtaget. Det kostede ham uden tvivl ikke så ganske lidt; men han blev herved blot endnu mere populær. De fremmede, der kommer til Konstantinopel, undlader aldrig at aflægge deres visit hos Keraban, der regnes for en af det ottomanske kejserdømmes mærkeligste seværdigheder.

Om "Keraban Stivnakke"

Forfatter: Jules Verne (1828-1905).
Org.udgave: Jules Verne: *Kéraban-le-Têtu.* Føljeton i *Magasin d'éducation et de récréation* 1. januar – 15. oktober 1883, bogudgave J. Hetzel et Cie, Paris 1883.
Denne udgave baseret på: Jules Verne: *Keraban Stivnakke. Rejse fra Konstantinopel til Skutari rundt om det sorte Hav.* Andr. Schous Forlag, København 1884. Oversætteren er ikke oplyst i bogforlægget.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Leon Benett (1839-1916): "*Tous deux arrivaient sur la place de Top-Hané*".

ISBN 978-87-7979-811-3

2. ebogsudgave, erstatter ISBN 978-87-7979-053-7.

© 2022 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1: 1 kvint = 5 gram

Note 2: Gud, store Gud!

Note 3: Det tyrkiske pund er en guldmønt, der svarer til omtrent 23 francs og 55 centimer, eller 18 kroner, den tæller 100 piastre, af hvilke hver gælder 17 centimer eller hen ved 17 øre – altså i 1884

Note 4: **Verst:** Russisk længdemål, ca. 1067 meter.

Note 5: 2 livres svarer til 1 kg.

Note 6: Pontus Euxinus: Det gæstmilde.